

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η εξουσία δεν είναι ταυτότητα του ΔΗΚΟ

Το όραμά του για τη νέα εποχή του ΔΗΚΟ ξεδιπλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του Νικόλας Παπαδόπουλος, ξεκαθαρίζοντας πως όσοι στο παρελθόν αντιμετώπισαν το κόμμα ως διάυλο ανόδου στην εξουσία το έβλαψαν, αλλοιώνοντας την ταυτότητά του και απομονώθηκαν από τον κόσμο. Για τους διαγραφέντες σημειώνει πως το μέλλον τους στο ΔΗΚΟ θα εξαρτηθεί από το αν δείξουν εμπράκτως και πειστικούς την όποια μεταμέλειά τους. **Σελ. 8**

ΤΟ ΣΥΝ ΠΟΥ ΗΡΘΕ ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΑΤΡΕΨΕΙ ΤΑ ΠΑΝΤΑ.

NEW ALFA ROMEO **STELVIO**

Automasters

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Θέλει να καταστεί από δεύτερος πρώτος

Κρίσιμη κρίνεται για το ηγετικό προφίλ του Αβέρωφ Νεοφύτου η τρέχουσα πενταετία. Από το Κυπριακό και την οικονομία στην Κύπρο 2030, προσαθεί να κερδίσει πόντους, να απεγκλωβιστεί από τη σκιά του Νίκου Αναστασιάδη και να καταστεί ο ηγέτης της Δεξιάς, βλέποντας, ωστόσο, με ενδιαφέρον τη δυναμική Χάρη Γεωργιάδη και Νίκου Χριστοδουλίδη. **Σελ. 11**

ΝΤΟΝΑΛΝΤ ΤΡΑΜΠ

Ξεκινά την πορεία του προς τη Ρώμη

Ο Ντοναλντ Τραμπ επενδύει πλέον ανοικτά στους εθνικιστές καθώς τους βλέπει ως ακόμα έναν μοχλό πολιτικής διάσπασης της Ευρώπης. Μία διάρρηξη της παγκοσμιοποίησης και της Ε.Ε. από μια «Διεθνή των εθνικιστών». Η έμμονη ιδέα του Τραμπ, ωστόσο, δεν είναι τα ιδεολογήματα αλλά τα εμπορικά ελλείμματα των ΗΠΑ με τους βασικούς τους εταίρους. **Σελ. 20**

Βραδυφλεγής βόμβα ένας 2ος γύρος

Ο εθνικισμός, κύριος εκλογικός μοχλός στην Τουρκία με απρόβλεπτες τις κινήσεις Ερντογάν - Σε επιφυλακή η Αθήνα

Τα σύννεφα στη συνεργασία Ερντογάν-Γκρίζων Λύκων δημιούργησαν ήδη ένα ρευστό εκλογικό τοπίο στην Τουρκία ενόψει της 24ης Ιουνίου και το ενδεχόμενο δεύτερου γύρου στην αναμέτρηση για την προεδρία. Με αυτά υπόψη, το Προεδρικό αναζητεί εναλλακτικές στρατηγικές στο εσωτερικό

και στο διπλωματικό πεδίο. Αν και η ρητορική ένταση αποδίδεται στην προεκλογική περίοδο, σημειώνεται πως η διαρκής ανακίνηση του συνδρόμου περικύκλωσης της Τουρκίας από τον κ. Ερντογάν έχει ενεργοποιήσει τα φυσικά αντανάκλαστικά της τουρκικής κοινής γνώμης προς αυτή την κατεύθυνση, με τον

εθνικισμό να αποτελεί πλέον το βασικό εργαλείο της κυβερνητικής παράταξης αλλά και της αντιπολίτευσης. Χαρακτηριστική η διπλωματική επίθεση της Άγκυρας κατά της Ελλάδας με αφορμή τους οκτώ Τούρκους αξιωματικούς και της Μεράλ Ακσενέρ, από την άλλη, ότι θα επισκεφθεί ένα από τα 18

τουρκικά νησιά που «κατέχει παράνομα» η Ελλάδα στο Αιγαίο. Ανάμεσα στα σενάρια και η τοποθέτηση S-400 στα Κατεχόμενα. Σε αυτή την κρίσιμη περίοδο η Αθήνα γνωρίζει ότι απαιτούνται λεπτοί χειρισμοί και νηφαλιότητα, ενώ βασικό σενάριο που την ανησυχεί είναι το ατύχημα στο Αιγαίο. **Σελ. 4**

Έδειξε την πόρτα στον Ιβάν ο Αρχιεπίσκοπος

Ευρύτερα ζητήματα που σχετίζονται με τις σχέσεις των Εκκλησιών Κύπρου και Ρωσίας εντοπίζονται πίσω από την απόρριψη του υποψήφιου για το TVONE, ομογενή -με ερείσματα στη Μόσχα- Ιβάν Σαββίδη. Σύμφωνα με πηγές της «Κ», εντός της Συνόδου παρατηρείται κλίμα έντονης ανησυχίας για τη δραστηριότητα που αναπτύσσει εδώ το ρωσικό πατριαρχείο, με άξονα τον Ταμασού Ησαΐα αλλά και τις ευλογίες του Βατοπεδίου με το οποίο διατηρεί σχέσεις ο Βλ. Πούτιν. Αυτά κινήτοποιησαν τον κ. Χρυσόστομο Β΄ λόγω και πληροφοριών για ρωσική στρατηγική ανοίγματος του κεφαλαίου διαδοχής του Αρχιεπισκόπου Κύπρου. **Σελ. 7**

Στις 18 Ιουνίου το deal για ΣΚΤ

Οι εμπλεκόμενες πλευρές συμφώνησαν στην τιμή των 250 εκατ.

Αίσιο τέλος φαίνεται να έχουν οι διαπραγματεύσεις για την απόκτηση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από την Ελληνική Τράπεζα. Πηγές της «Κ» αναφέρουν ότι οι εμπλεκόμενες πλευρές τα βρίσκουν σχεδόν σε όλα και ότι η συμφωνία θα υπογραφεί

στις 18 ή στις 20 του μήνα. Κάποια ζητήματα που παραμένουν αναμένεται να αντιμετωπιστούν σύντομα. Η τιμή φαίνεται να κλειδώνει στα 250 εκατ. Οι εξελίξεις κεντρίζουν το ενδιαφέρον και διεθνών ΜΜΕ, όπως το Bloomberg. **Οικονομική, σελ. 4**

Ενότητα της Δύσης και Σύνοδος Κορυφής G7

Οι πρόσφατες αποφάσεις του Ντόναλντ Τραμπ σε συνδυασμό με τις αντιδράσεις που προκάλεσαν στις δύο πλευρές του Ατλαντικού αποτέλεσαν και το πλαίσιο της συνόδου κορυφής G7 και αφορμή για να πάρει η Ε.Ε. κρίσιμες αποφάσεις. Στην ατζέντα της διάσκεψης μπήκε η ισότητα των φύλων και οι εξωτερικές απειλές που αντιμετωπίζουν οι Δημοκρατίες. **Σελ. 22**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η σύγκλιση συμφερόντων

Τα όσα πράττει σε διεθνές επίπεδο η Τουρκία δεν αφορούν μόνο την Κύπρο. Οι συσχετισμοί όμως είναι τέτοιοι που στην περιοχή μας συγκλίνουν πολλά συμφέροντα, από τα οποία δεν θέλει ν' αποκοπεί. Η αύξηση, την ίδια ώρα, της έντασης ενόπλιων της κάλπης διαχρονικά προκαλεί εκνευρισμό, ωστόσο, επί του εδάφους υπάρχει η ψυχραιμία κατά την αντιμετώπιση ανάλογων καταστάσεων. Εξού και οι χαμηλοί τόνοι. Δεν είναι δόκιμο, λοιπόν, σε αυτή τη νέα φάση για την περιοχή, εμείς ν' αναλωνόμαστε ερίζοντας για το πού «ανήκουμε». Η απάντηση είναι ξεκάθαρη και την επιτάσσουν ιστορικές και όχι μόνο συγκυρίες, οι οποίες χτίζουν συμμαχίες και ενιαία μέτωπα. Αν μη τι άλλο, οι όποιες εσωτερικές έριδες για τη διεθνή θέση της Κύπρου θα έπρεπε να είχαν αποσφηνιστεί από καιρό.

TRIOLOGY LIMASSOL SEAFRONT

Cybarco

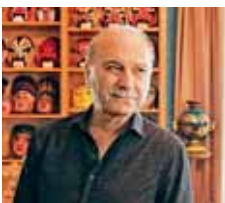
LIVE, WORK & PLAY

Luxury apartments and offices for sale

Call 8000 50 30

TRIOLOGYLIMASSOL.COM

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο Θεόδωρος Τερζόπουλος μιλάει στην «Κ»

Για τον δημιουργό και σκηνοθέτη Θεόδωρο Τερζόπουλο δεν υπάρχει η έννοια του ρεπερτορίου: «Επιλέγω έργα σε σχέση με αυτό που κατοικεί μέσα μου, που δεν είναι ούτε δράμα, ούτε τραγωδία, ούτε κωμωδία». Η Μέθοδος του Θεόδωρου Τερζόπουλου διδάσκεται πλέον σε όλον τον κόσμο.

ΠΟΙΗΣΗ

Μια κουβέντα με τον ποιητή Κώστα Βασιλείου

Η Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου αποφάσισε ομόφωνα να βραβεύσει έναν από τους μεγάλους ποιητές της Γενιάς της Ανεξαρτησίας, με το βραβείο Γ.Φ. Πιερίδη. Με αφορμή τη βράβευσή μίλησε στην «Κ» για την ποίηση, τη διάλεκτο και την ανάγκη του να εκφράζεται με τον δικό του τρόπο.

INTERNET

Η μάστιγα των fake news και η ψηφιακή αγωγή

Fake News ή ψευδείς ειδήσεις, post truth ή μετα-αλήθεια, είναι μόνο δύο από τους νέους όρους που κατακλύζουν τον τελευταίο καιρό δημόσιες συζητήσεις. Η εκπρόσωπος του Media Literacy Institute Κατερίνα Χρυσανθοπούλου μιλάει για την αξία της κριτικής σκέψης.

ZENITH

SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21

1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το έγκλημα πίσω από τα εγκλήματα

Καπάκι στα μελοδραματικά των τελευταίων βδομάδων με τις «αποκαλύψεις» του 84χρονου Τ/κ, Turgut Yenagrali ή Χασάν οποίος πέρυσι καυχήθηκε ότι έκανε τέχνη τις δολοφονίες Ε/κ αιχμαλώτων το 1974, ήρθαν -ως αλήθεια της ζωής, τα στοιχεία για να καταδείξουν ότι το πρωτεύον είναι άλλο: οι 900 και πλέον αγνοούμενοι των οποίων η τύχη δεν έχει ακόμα διευκρινισθεί. Όπως δήλωσε την Τετάρτη ο Προεδρικός Επίτροπος Φώτης Φωτίου, «το 2015 εντοπίστηκαν 156 λείψανα ή μέρος λειψάνων, το 2016 εντοπίστηκαν 114, ενώ το 2017 μόνο 49, ενώ στους πρώτους έξι μήνες του 2018 εντοπίστηκαν μόνο 8 λείψανα. Ίδια τραγική και η κατάσταση στις ταυτοποιήσεις λειψάνων, καθώς, το πρώτο 4μνο του 2018 ταυτοποιήθηκαν λείψανα 13 ατόμων σε σχέση με το 2017 όπου ήταν 118 και 115 το 2016». Εδώ σημειώνω μια αλήθεια πίσω από τους αριθμούς. Ότι ταυτοποιήθηκαν λείψανα τάφων όπως στη Μαράθα, και σε νεκροταφεία της Μόρφου και της κατεχόμενης Λευκωσίας. Άρα οι αριθμοί ουσιαστικά των εντοπισθέντων αγνοουμένων είναι μικρότεροι. Τραγικό δε ότι φέτος εντοπίστηκαν μόνο 8. Αν ληφθεί υπόψη ότι έχουμε ακόμα πάνω-κάτω 850 Ε/κ και 100 Τ/κ αγνοούμενους και τις «γορές» εκκλήσεις-διαφημίσεις της ΔΕΑ στους πολίτες για πληροφορίες, τότε προκύπτει το ερώτημα: πόσα χρόνια θα χρειαστούν ακόμα για να διευκρινιστούν οι τύχες των αγνοουμένων μας; Άλλα είκοσι; Και μέχρι πόσο η Ε.Ε. και οι άλλοι χορηγοί της ΔΕΑ θα δίνουν 4-5 εκατομμύρια τον χρόνο αν βλέπουν ότι ο αριθμός φέτος είναι μονοψήφιος; Γι' αυτό η ΔΕΑ, καλά θα ήταν να απαιτήσει από την Άγκυρα να δώσει τα στοιχεία της για τους τάφους και κυρίως τους ομαδικούς αντί να επαναπαύεται σε διαφημίσεις και ταξίδια. Κι εδώ υπεισέρχεται και το ζήτημα των εγκλημάτων πολέμου. «Είτε βραδιάζει είτε φέγγει μένει λευκό το γιοσεμί», λέει στο «Ημερολόγιο Καταστροφάτος Β'», ο Γιώργος Σεφέρης, υποδεικνύοντας ότι οι διαχρονικές αξίες μένουν αναλλοίωτες, ανεξαρτήτως συγκυριών ή και εσκειμ-

μένων παραποιήσεων. Αδιαμφισβήτητη η μέγιστη αξία είναι η ανθρώπινη ζωή. Προσωπικά έχω πολλάκις γράψει και καταδικάσει με βδελυγμία τις όποιες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων έγιναν σε οποιαδήποτε περίοδο της σύγχρονης ιστορίας μας. Το ζήτημα δεν είναι μόνο η καταδίκη αλλά η θεραπεία, όπως π.χ. στις περιπτώσεις της Γιουγκοσλαβίας που η διεθνής κοινότητα έστειλε στο εδώλιο τους εγκληματίες. Στην περίπτωση μας, η Κ.Δ. άνοιξε όλους τους τάφους των άδικα δολοφονηθέντων Τ/κ από Ε/κ παραστρατιωτικούς, γι' αυτό και ο αριθμός των Τ/κ αγνοουμένων από τους 500 έπεσε στους 100. Η Τουρκία από την άλλη, στο πλαίσιο επιχειρήσεων συγκάλυψης μετακίνησε ομαδικούς τάφους, όπως των 80 Ασσιωτών αιχμαλώτων ή και εξαφάνισε λείψανα από τεράστιους τάφους περισυλλογής, όπως αυτούς δίπλα από το ξενοδοχείο Celebrity, ενώ αρνείται να δώσει στοιχεία στοχεύοντας πλέον στον τερματισμό του προγράμματος εκταφών και βολευόμενη θαυμάσια πίσω από τις διαφημίσεις της ΔΕΑ. Αναλογίζεται κανείς αν υπήρξε θετική ανταπόκριση από την Άγκυρα και το ζήτημα των αγνοουμένων λυνόταν μέσα σε ένα-δύο χρόνια, τι όφελος θα ήταν αυτό και για την ίδια τη λύση του Κυπριακού; Φυσικά το ζήτημα των εγκλημάτων πολέμου είναι ένα κεφάλαιο από μόνο του, που έχει όμως άμεση σχέση με την αλήθεια και τη δικαιοσύνη που δεν μπορούν να υπάρξουν η μία χωρίς την άλλη και που μπορούν να λειτουργήσουν μόνο σε συντεταγμένα σύγχρονα κράτη. Όχι όμως στην Τουρκία του Ερντογάν ή σε ένα υποτελές της Άγκυρας μόρφωμα, όπως η «ΤΑΒΚ». Ούτε ακόμα και σε μια Κ.Δ., που η μισή είναι υπό κατοχή και κυριαρχεί το δικαίω της ανάγκης. Άρα αν και επιβάλλεται η συζήτηση για τα εγκλήματα πολέμου, αυτή πρέπει να ακολουθήσει της διακρίβωσης της τύχης των αγνοουμένων και ο κάθε Yenagrali ή Χασάν -και όποιοι κρύβονται πίσω του- καλό θα ήταν, αν έχει στοιχεία να τα δώσει ή να σιωπήσει ή και να μας απαλλάξει της παρουσίας του.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ο δικασμός της Στράκκας, ο ηγέτης της άρνησης και ο διεθνής Φούλης

Η μεγάλη μάχη για τον αναπληρωτή πρόεδρο του ΔΗΚΟ και τις άλλες θέσεις της ηγετικής πυραμίδας δίκασε πολλούς στο κόμμα. Και όχι μόνο σ' αυτό. Όπως με πληροφορίες η αγαπημένη μου ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα, αυτές οι εκλογές δίκασαν ακόμα και την Στράκκα. Η οικογένεια Παπαδόπουλου την τελευταία περίοδο μοιράστηκε. Κάποιοι υποστήριξαν τη Χριστιάνα και κάποιοι τον Μαρίνο. Κυριότερο εκπρόσωπο των τάσεων, σύμφωνα πάντα με τη Φωτούλα, ο Κωνσταντίνος τάχθηκε υπέρ του Μαρίνου, ενώ η Αναστασία υπέρ της Χριστιάνας. Ο Νικόλας κατάφερε μέχρι τέλους να παραμείνει αμέτοχος...

Και εντός του κόμματος όμως το κλίμα δεν ήταν και πολύ καλύτερο τις τελευταίες εβδομάδες. Όπως μαθαίνω από άλλη πηγή μου στην πριγκιπική αυλή, το προεκλογικό κλίμα σε συνδυασμό με την εκκαθάριση στο μπρώτο του κόμματος προκάλεσαν αλλεπάλληλες εντάσεις. Κάποιοι μίλησαν και για διαγραφή μελών από το τηλεφώνω. Όπως με ενημέρωσε η πηγή μου, «φαινόται πως αυτή η τακτική έχει υιοθετηθεί και όπως έγινε και στην περίπτωση του Σπύρου Παναγή.

Τις τελευταίες μέρες μέλη του κόμματος που τηλεφωνούσαν και δήλωναν πως δεν επρόκειτο να ψηφίσουν τους... πρότειναν να διαγραφούν από το κόμμα! Έγινε μάλιστα και συγκεκριμένη καταγγελία από μέλος του ΔΗΚΟ που μίλησε όπως είπε «με μια Καλαμαρού». Η Καλαμαρού τον ρώτησε αν θα ψηφίσει ή αν θα διαγραφεί και τους απάντησε «διαγράψτε με!».

«Δεν θα αφήνουμε τίποτε να πέσει κάτω!». Η δήλωση έγινε από υψηλό στέλεχος του ΑΚΕΛ το οποίο υπεραιμύνηκε της πολιτικής που ακολουθεί το κόμμα «να επικρίνει μέχρι εσχάτων και τον Νίκαρο και τους υπουργούς του». Όπως με πληροφόρησε η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους της Έξεκια Παπαϊωάννου και ακόμη περισσότερα, «οι οδηγίες για σκληρή στάση δίνονται απευθείας από τον κύριο Άντρο, ο οποίος είναι ο ηγέτης της σκληρής γραμμής και το έχει αποδείξει». Μάλιστα, στις επιφυλάξεις που διατύπωσαν κάποια στελέχη πως η «σχεδόν μηδενιστική τάση» που βγάζει τελευταία το ΑΚΕΛ ενδέχεται να του στοιχίσει, η απάντηση που τους δίνεται είναι πως «ακριβώς το αντίθετο θα γίνει». Η κυρία Γιαννούλα πάντως ήταν κατηγορηματική πως ούτε και οι φιλότιμες προ-

«Άλλοι σας έταζαν ότι θα τρώτε με χρυσά κουτάλια, εγώ σας έφερα χρυσά φυτάρια!»

σπάθειες του Νίκου Χριστοδουλίδη δεν φαίνεται να «έπιασαν τόπο».

Όπως μου είπε «μπορεί ο Άντρος να άφησε και κανένα χαμόγελο να του φύγει κατά τη συνάντηση, ωστόσο η στάση του απέναντι στην κυβέρνηση καθόλου δεν πρόκειται να αλλάξει». «Αφού για να καταλάβετε μέσα στο κόμμα του έχουν τελευταία βγάλει νέο παρατσούκλι: ο ηγέτης της άρνησης!» κατέληξε η κυρία Γιαννούλα.

Συνεχίζει ακάθεκτος τις διεθνείς του δραστηριότητες ο Φούλης. Όπως μου έλεγε η Μάνταμ του Φούλη, «η ομιλία του στο Φόρουμ Ουάσιγκτον για Πετρέλαιο και Φυσικό Αέριο και καλές εντυπώσεις άφησε και καλές γνωριμίες γέννησε». Μεταξύ των συναντήσεων που είχε ξεχώρισαν αυτές με τους υφυπουργούς Εξωτερικών και Οικονομικών, εκπροσώπους του ΔΝΤ για την Κύπρο και γεωρυσιαστές. Και έπειτα και συνέχεια αφού σε λίγες μέρες θα βρεθεί στο Παρίσι για να μιλήσει ως προσκεκλημένος στο σημαντικό φόρουμ «Economic Ideas Forum», όπου προσκεκλημένοι είναι και Ευρωπαίοι

ηγέτες, αρχηγοί και αξιωματούχοι κομμάτων, Επίτροποι, Ευρωβουλευτές και διάσπομοι ακαδημαϊκοί. Εκεί, σύμφωνα πάντα με τη Μάνταμ, προγραμματίζεται και δύο πολύ σημαντικές επαφές.

Κανονοποιημένος επέστρεψε από το Ισραήλ ο υπουργός Άμυνας Σάββας Αγγελίδης και έχει να λείει τα καλύτερα για τα αποτελέσματα των επαφών που είχε με τον ομόλογό του Avi-gdor Liberman. Πηγή μου που γνωρίζει, με ενημέρωσε πως τα θέματα των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ της Κύπρου ήταν το κύριο θέμα στη συζήτηση και πως υπήρξε και συμφωνία για σημαντική διεύρυνση της αμυντικής συνεργασίας. «Οι ανησυχίες της Λευκωσίας γίνονται απολύτως αντιληπτές από το Ισραήλ και τη διεύρυνση της αμυντικής συνεργασίας θα τη δούμε πολύ σύντομα και όχι μόνο στα λόγια αλλά και στην πράξη», υποστήριξε η πηγή μου.

ΚΟΨΙΖ: Ποιος ανησυχεί πολύ για την εξαγορά του TVONE από τον Χάσκο; Αληθεύει πως έστειλε... πρεσβείες στον Αρχιεπίσκοπο για να τον μεταπείσει χωρίς όμως αποτέλεσμα;

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Το ποδόσφαιρο είναι ένα άθλημα που παίζουν έντεκα εναντίον έντεκα και στο τέλος κερδίζει ο Foulis. Averof speaking.

Ζι σαν καρύδι να πέφτει straight through που έλεγε και ο Ζαμπέτας.

Στο πρωτόκολλο. Δεν βγήκε προς τα έξω αλλά να σας πω. Στα 430 εκατομμύρια ευρώ το πρωτόκολλο Τουρκίας-Κατεχομένων. Η εναρμόνιση των συμπατριωτών με τα ιδεώδη της Ε.Ε. συνεχίζονται στον δρόμο προς τη λύση του Κυπριακού.

Δεν σας γράφω σε πόσες λίρες είναι το πρωτόκολλο γιατί δεν θα μας φτάσει η σελίδα με τα μηδενικά.

Στις γυναίκες. Κάλεσε ο Healthy τη Φουρέιρα στο Προεδρικό, και δεν τη βολιδοσκοπήσε αν θέλει μια θέση στο Υπουργικό. Έκανε κάποιες «βολιδοσκοπήσεις» αλλά άλλου τύπου. Healthy είναι αυ-

τός, ό,τι θέλει κάνει.

Στο ραλί. Μα έδωσε το... πράσινο φως το Υπουργικό για ραλί μέσα στα κυπριακά δάση; Και τα Αγγινά; Δεν θα φαράσουν τα καπνένα; Γιατί δεν τους δίνετε και τον Ακάμα; Τον έχετε που τον έχετε κάνει χωράφι, ας το κάνουν ειδικές διαδρομές οι ραλίστες να πάει το παλιόμπελο.

Στο ακουστικό. Είπε ο Συλλογής του Ρώσου Πρέσβη Σοάτσι, τα παράπονά ή τις ανησυχίες του για το Άκιογιου και το τουρκικό πυρηνικό εργοστάσιο. Ο στρατηγός βέβαια έβαλε στη θέση του τον Δημήτρη, και ρωτούσε τι θα γίνει με τα δύο κοντέινερ cash του Πούτιν που του έδωσαν οι τράπεζές μας και του είπαν να τις πάρει όπου θέλει. Όχι για την Λοιζίδου δεν μίλησαν.

Στο προφίλ. Το Foulis Travel μετά τον τελικό του Champions League συνέχισε με ένα πανόραμα της δυτικής ακτής των ΗΠΑ και τώρα βρίσκεται στο κοσμοπολίτικο Παρίσι. Είναι λογικό κάποιος να υποθέσει πως η επόμενη στάση θα είναι Μόσχα. Το τούτι θα γράφει: «Η Μαρία είναι με την Ισπανία, ο Περικλής και με την Βραζιλία και εγώ με τον Ρονάλτο. Ότι και να γίνει θα πάρουμε το Παγκόσμιο». Τέζα ο Μέσι.

Στα λόγια τα μεγάλα. Ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες δεν πως ο Πρόεδρος - Travel agent Foulis θα φέρει το Παγκόσμιο του 2030 στην Κύπρο. Το είπε και ο Πρόεδρος - ένας είναι ο Πρόεδρος - Κούμας στον Νίκο, όχι τον Αναστασιάδη.

ALFA ROMEO
STELVIO

από **€35.900**
2.2 Diesel Αυτόματο

Alfa Romeo Stelvio 2.2 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 4,7 l/100km | Εκπομπές CO₂ από 124g/km.
Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

La meccanica delle emozioni.

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Ηράκλειο • Αθήνα | 77777370

www.alfaromeo.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«ΗΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

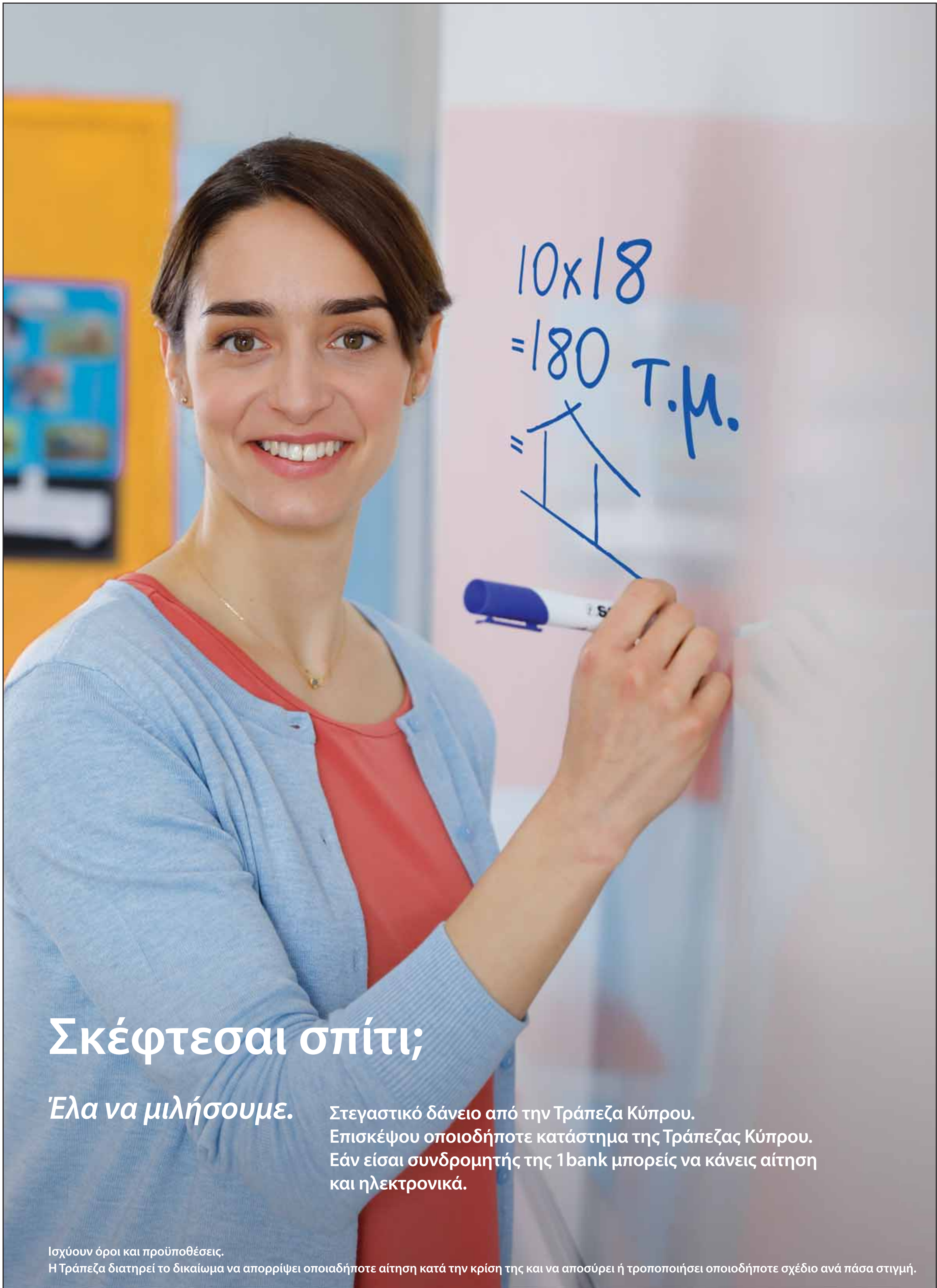
Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σκέφτεσαι σπίτι;

Έλα να μιλήσουμε.

Στεγαστικό δάνειο από την Τράπεζα Κύπρου.
Επισκέψου οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου.
Εάν είσαι συνδρομητής της 1bank μπορείς να κάνεις αίτηση
και ηλεκτρονικά.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.
Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει οποιαδήποτε αίτηση κατά την κρίση της και να αποσύρει ή τροποποιήσει οποιοδήποτε σχέδιο ανά πάσα στιγμή.

www.bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Το χείριστο σενάριο ένας 2ος γύρος στην Τουρκία

Ο Ερντογάν θα μεταφέρει την εκλογική αντιπαράθεση στο πεδίο του εθνικισμού

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η επιλογή του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν να συνδέσει απόλυτα την πορεία των διμερών σχέσεων Αθήνας και Άγκυρας με την υπόθεση των οκτώ φυγάδων στρατιωτικών, που πλέον ζουν φρουρούμενοι στην Ελλάδα, δημιουργεί περιπλοκές και προοπτικές που μόνο ως ευσίωνες δεν μπορεί να περιγραφούν για το μέλλον. Μόλις δύο εβδομάδες πριν από τις προεδρικές εκλογές στην Τουρκία, ο κ. Ερντογάν, μέσω του υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ακύρωσε τη συμφωνία επανεισδοχής μεταναστών, συνδέοντάς την άμεσα με τις αποφάσεις της ελληνικής Δικαιοσύνης. Για πρώτη φορά με τόσο εμφαντικό τρόπο η Τουρκία αξιώνει παρέμβαση στην εσωτερική έννομη τάξη της Ελλάδας και σε μια λογική quid pro quo, ουσιαστικά εκβιάζει ανοιχτά την Αθήνα.

Είναι πια σαφές ότι η στροφή της Τουρκίας στην πρακτική άσκηση εξωτερικής πολιτικής είναι σχεδόν οριστική. Στο προ του θέρους του 2016 πρόσφατο παρελθόν, οι τουρκικές προκλήσεις συνοδεύονταν πάντα από μια αιτιολόγηση, ένα νομικό κέλυφος, άσχετα από το αν η Ελλάδα συμφωνούσε ή όχι με αυτό. Η τελευταία κίνηση, η οποία ανακοινώθηκε μάλιστα από τον επικεφαλής

της διπλωματίας, ουσιαστικά επισφραγίζει αυτή τη στροφή της Τουρκίας από το δυτικότροπο μοντέλο προς την πιο καθαρή μορφή της απολυταρχίας, όπου το σύνολο της πολιτικής ενός κράτους ταυτίζεται με τη βούληση ενός και μόνο προσώπου, του ηγέτη.

Η όξυνση της τουρκικής ρητορικής σε αυτήν τη φάση επιβεβαιώνει όσους εκτιμούσαν ότι ο κ. Ερντογάν θα ανεβάσει τους τόνους με την Ελλάδα σε περίπτωση που η προεκλογική περίοδος δεν εξελιχθεί κατά το δοκούν. Πρακτικά, ο κ. Ερντογάν έχει απέναντί του έναν κεμαλιστή (Μουχαρέμ Ιντζέ) και μια ακροδεξιά υποψήφια (Μεράλ Ακσενέρ), οι οποίοι απευθύνονται σε κατεξοχήν εθνικιστικά ακροατήρια που, θεωρητικά τουλάχιστον, θα «βγάλουν» Πρόεδρο. Αν ο κ. Ερντογάν δεν κατορθώσει να εκλεγεί από τον πρώτο γύρο, πολύ περισσότερο αν συγκεντρώσει ποσοστό που θα κινηθεί μεταξύ 40 και 45%, αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται οι συνθήκες ενός συνασπισμού εναντίον του από τους εθνικιστές αντιπάλους του. Για αρκετούς στην Αθήνα αυτό είναι το χειρότερο δυνατό σενάριο, καθώς ανάμεσα στον πρώτο και τον δεύτερο γύρο, ο οποίος θα οδηγήσει στην εκλογή του νέου Τούρκου προέδρου, ο κ. Ερντογάν θα έχει κάθε λόγο να μεταφέρει για ακόμα

Αν και η ρητορική ένταση αποδίδεται στην προεκλογική περίοδο, σημειώνεται πως η διαρκής ανακίνηση του συνδρόμου περικύκλωσης της Τουρκίας από τον κ. Ερντογάν έχει ενεργοποιήσει τα αντανάκλαστικά της τουρκικής αντιπολίτευσης (φωτο) αλλά και της κοινής γνώμης προς αυτή την κατεύθυνση.

Σε αυτή την κρίσιμη περίοδο απαιτούνται από την Αθήνα πολύ λεπτοί χειρισμοί και νηφαλιότητα, ενώ εκτιμάται ταυτόχρονα ότι το βασικό σενάριο το οποίο ανησυχεί την Ελλάδα παραμένει το ατύχημα στο Αιγαίο.

μία φορά την αντιπαράθεση στο πεδίο του εθνικισμού. Δεδομένου, μάλιστα, ότι έχει να ανταγωνιστεί πρόσωπα όπως ο Ακσενέρ, η οποία δόλωσε πως αν αναδειχθεί Πρόεδρος θα κάνει την πρώτη επίσκεψή

της σε ένα από τα 18 τουρκικά νησιά που «κατέχει παράνομα» η Ελλάδα στο Αιγαίο, γίνεται εύκολα κατανοητό σε τι επίπεδο μπορεί να φτάσει η αντιπαράθεση.

Αν και η ρητορική ένταση αποδίδεται στην προεκλογική περίοδο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαρκής ανακίνηση του συνδρόμου περικύκλωσης της Τουρκίας από τον κ. Ερντογάν έχει ενεργοποιήσει τα φυσικά αντανάκλαστικά της τουρκικής κοινής γνώμης προς αυτή την κατεύθυνση. Προφανώς η Ελλάδα είναι το μικρότερο από τα προβλήματα που έχει αυτή τη στιγμή ο κ. Ερντογάν, καθώς έχει ανοίξει μέτωπα με την Ουάσινγκτον, την Ιερουσαλήμ ενώ, βεβαίως, υποστηρίζει τη διαιώνιση των στρατιωτικών επεμβάσεων στη Συρία και

στο Ιράκ. Παρ' όλα αυτά, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, ίσως η ανάγκη για μια «σίγουρη νίκη» στο Αιγαίο ή στην ανατολική Μεσόγειο οδηγήσει σε βεβιασμένες αποφάσεις για ακόμη μία φορά.

Η στάση της Αθήνας

Εμπειροί και, κυρίως, ψύχραιμοι παρατηρητές τονίζουν ότι σε αυτή την κρίσιμη περίοδο απαιτούνται από την Αθήνα πολύ λεπτοί χειρισμοί και νηφαλιότητα. Κάτι τέτοιο δεν είναι πάντα εμφανές, παρά το γεγονός ότι η Αθήνα έχει διατηρήσει εξαιρετικά χαμηλούς τόνους τους τελευταίους δύο μήνες. Και τούτο διότι στην Αθήνα αντιλαμβάνονται πως ο Ερντογάν χρησιμοποιεί αρκετές φορές την Ελλάδα ως σημείο άσκησης πίεσης

Σενάριο και για S-400 στα Κατεχόμενα

Στην Αθήνα υπάρχει, επίσης, ανησυχία για το συνεχιζόμενο και άνευ διακοπής εξοπλιστικό σπριντ της Τουρκίας. Η Άγκυρα φαίνεται ότι ιεραρχεί ως ιδιαίτερης σημασίας την παράδοση των αεροσκαφών πέμπτης γενιάς τύπου F-35, γι' αυτό και φάνηκε να συμβιβάζεται με μια αναστολή της παραλαβής των ρωσικών αντιαεροπορικών συστημάτων S-400 για κάποιους μήνες ακόμη. Στην πραγματικότητα, με βάση το υφιστάμενο χρονοδιάγραμμα, τα πρώτα F-35 δεν θα προσγειωθούν σε τουρκικό έδαφος παρά τον Νοέμβριο του 2019. Περίπου τότε, στα τέλη του 2019, θα τελειώνει και ο χρόνος της αναστολής παραλαβής των πυραύλων S-400, οι οποίοι θεωρούνται «κόκκινο πανί» για την Ουάσινγκτον. Ανάμεσα στα σενάρια που έχουν κυκλοφορήσει είναι η τοποθέτηση των S-400 στην κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου, κάτι που, βεβαίως, θα σήμαινε de facto απόφαση των Τούρκων να υπονομεύσουν οριστικά την πιθανότητα λύσης του Κυπριακού.

προς τις Βρυξέλλες και την Ε.Ε., με την οποία εκτιμά ότι διαπραγματεύεται σε άλλο επίπεδο.

Το βασικό σενάριο το οποίο ανησυχεί την Αθήνα παραμένει το ατύχημα στο Αιγαίο. Την εβδομάδα που πέρασε, η Άγκυρα ανακοίνωσε επιφυλακή υπό τον φόβο της «ελληνικής προβοκάτιας», ενώ διατήρησε μειωμένη αλλά σταθερή παρουσία όλο το διάστημα που έπλεε ο ελληνικός στόλος στο ανατολικό Αιγαίο. Στη θάλασσα η κατάσταση ήταν απολύτως ήρεμη, ωστόσο, τα προβλήματα της προηγούμενης εβδομάδας καταγράφκαν στον αέρα. Τουρκικά μαχητικά πέταξαν ακόμη και πάνω από κατοικημένη νησιά, όπως οι Φούρνοι, ενώ ενεπλάκησαν και σε εικονικές αερομαχίες με τα ελληνικά.

Σύννεφα στη συνεργασία Ερντογάν-Γκρίζων Λύκων

Το «βέτο» αφήνει σε δύσκολη θέση το τουρκικό Προεδρικό, το οποίο πλέον προχωράει στην αναθεώρηση των στρατηγικών του

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η συνεργασία του ισχυρού πολιτικού άνδρα της Τουρκίας με το Κίνημα των Γκρίζων Λύκων, μόλις λίγες εβδομάδες πριν από τις πρόωρες προεδρικές και βουλευτικές εκλογές, καλύπτεται πλέον από μαύρα σύννεφα. Μερίδα των υποστηρικτών του Κόμματος Εθνικιστικής Δράσης (ΜΗΡ), με το οποίο το Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και το Κόμμα Μεγάλης Ενότητας (ΒΒΡ) έχουν δημιουργήσει εκλογική συμμαχία, ξεκαθαρίζει ότι δεν πρόκειται να υποστηρίξει την υποψηφιότητα Ερντογάν για την προεδρία. Το «βέτο» αφήνει σε δύσκολη θέση το τουρκικό Προεδρικό, το οποίο πλέον προχωράει στην αναθεώρηση των στρατηγικών του και δεν αποκλείει το ενδεχόμενο της δεύτερης Κυριακής. Την ίδια στιγμή, σειρά άλλων προβλημάτων έρχονται να περιπλέξουν τις εξελίξεις στο μέτωπο της «Συμμαχίας του Λαού».

Τέσσερα πλήγματα

Επί της ουσίας το ΑΚΡ αντιμετωπίζει τέσσερα σημαντικά προβλήματα στις σχέσεις του με το ΜΗΡ, που θα μπορούσαν να εμποδίσουν την επανεκλογή Ερντογάν την πρώτη Κυριακή ή να στερήσουν την αυτοδυναμία από τη Συμμαχία του Λαού. Και αυτά είναι:

- Το τελευταίο διάστημα το ΜΗΡ δείχνει ν' αυξάνει τα ποσοστά του. Στην πραγματικότητα δεν πρόκειται για κάποια αξιοσημείωτη αύξηση, ωστόσο, για πρώτη φορά ύστερα από το μεγάλο ρήγμα στις τάξεις του εθνικιστικού κινήματος, τα ποσοστά ανεβαίνουν. Ως γνωστόν, η δημιουργία του Καλού Κόμματος (ΚΚ) από τη Μεράλ Ακσενέρ στέρνεσε από το ΜΗΡ ένα σημαντικό μέρος της εκλογικής βάσης

του. Στην Άγκυρα οι πληροφορίες δείχνουν ότι το ΜΗΡ κερδίζει εκ νέου την εύνοια και την υποστήριξη των ψηφοφόρων που προηγουμένως είχαν στραφεί στο ΑΚΡ. Η συγκεκριμένη εξέλιξη πλήττει τα σχέδια του ΑΚΡ, καθώς ένα κόμμα της εκλογικής συμμαχίας, αντί να εξασφαλίζει νέους ψηφοφόρους από τις τάξεις της αντιπολίτευσης, στερεί πολύτιμα και κρίσιμης σημασίας ποσοστά από το ίδιο το κυβερνών κόμμα.

- Μεγάλη μερίδα της εκλογικής βάσης του ΜΗΡ έχει ξεκαθαρίσει προ πολλού τη στάση της και ετοιμάζεται να το υποστηρίξει. Ωστόσο, στις προεδρικές εκλογές, παρά τις

«Στις 25 Ιουνίου δεν θα υπάρχουν φυλακισμένοι δημοσιογράφοι», διαμήνυσε χαρακτηριστικά ο Ερντογάν.

συστάσεις της ηγεσίας του ΜΗΡ, η συγκεκριμένη μερίδα ξεκαθαρίζει ότι δεν πρόκειται να υποστηρίξει την υποψηφιότητα Ερντογάν.

- Σε τοπικό επίπεδο, στην ενδοκράτια της Ανατολίας, σε εκλογικά κέντρα όπου το ΜΗΡ διατηρεί αξιοσημείωτη δύναμη, οι τοπικές οργανώσεις του κινήματος αντιμετωπίζουν με απάθεια την εκλογική εκστρατεία της Συμμαχίας του Λαού. Κάποιες δεν διεξάγουν προεκλογική εκστρατεία, ενώ άλλες περιορίζουν τις δραστηριότητες σε περιορισμένο αριθμό και έκτασης προεκλογικές συγκεντρώσεις.

- Ισχυρό πλήγμα δέχεται η υποψηφιότητα Ερντογάν από τον ίδιο τον ηγέτη των Γκρίζων Λύκων, Ντεβλέτ Μπακτσέλι, ο οποίος ζητάει δημοσίως την παροχή προεδρικής

χάρης σε χιλιάδες φυλακισμένους. Η επιμονή του προκαλεί εκνευρισμό στις τάξεις του κυβερνητικού στρατού.

Απέναντι σε αυτά οι πληροφορίες από το περιβάλλον του Προέδρου θέλουν τον Ερντογάν να προχωράει στην αναθεώρηση των στρατηγικών του, λαμβάνοντας συγκεκριμένες πρωτοβουλίες. Οι συνεργάτες του στις τελευταίες δημόσιες εμφανίσεις του αποφεύγουν με επιμονή τον σχολιασμό των εξελίξεων στο στρατόπεδο του ΜΗΡ και δίνουν στη δημοσιότητα μονάχα τα ποσοστά του ΑΚΡ, αποφεύγοντας να αναφερθούν στα ποσοστά των κομμάτων, με τα οποία συνεργάζεται το ΑΚΡ. Ο ίδιος ο Ερντογάν προειδοποιεί δημοσίως τους υποστηρικτές του ότι σκοτει-

νές δυνάμεις καταβάλλουν προσπάθειες για να προκαλέσουν ρήγμα στους κόλπους της Συμμαχίας του Λαού. Με αυτές τις προειδοποιήσεις επιχειρεί να κρατήσει σε εγρήγορση την εκλογική βάση της συμμαχίας. Το ΑΚΡ ξεκινάει σφυγμομετρήσεις και μελέτες για την εκλογική συμπεριφορά των οπαδών του ΜΗΡ. Αυτές αφορούν τόσο την πρώτη Κυριακή εκλογών όσο και τα πιθανά εναλλακτικά σενάρια σε περίπτωση που δεν εξασφαλιστεί η επανεκλογή Ερντογάν στην πρώτη Κυριακή των εκλογών ή η αυτοδυναμία στη νέα βουλή.

Εξωτερική πολιτική

Υπό την επιρροή των εξελίξεων στο εσωτερικό πεδίο, ο Ερντογάν και οι συνεργάτες του δρομολογούν

στρατηγικές και στο πεδίο της διπλωματίας, με το σκεπτικό ότι η συμμαχία με τις εθνικιστικές δυνάμεις ενδέχεται να μη φέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και το ΑΚΡ στο μέλλον θα υποχρεωθεί να προσεγγίσει εκ νέου τις φιλελεύθερες πρακτικές και τη Δύση.

Έτσι το ΑΚΡ, στο πλαίσιο του εκλογικού μανιφέστου του, μοιράζει υποσχέσεις στην τουρκική οικονομία και για την επιστροφή της χώρας στην τροχιά του εκδημοκρατισμού. «Στις 25 Ιουνίου δεν θα υπάρχουν φυλακισμένοι δημοσιογράφοι», διαμήνυσε χαρακτηριστικά ο Ερντογάν. Παράλληλα και παρά τις διαψεύσεις σε επίσημο επίπεδο, παρασκηνιακά, κύκλοι του ΑΚΡ ξεκινούν διαβουλεύσεις για την επανέναρξη των συνομιλιών

και του διαλόγου στο Κουρδικό. Σχετικές πληροφορίες κυκλοφορούν στους δημοσιογραφικούς κύκλους της Άγκυρας. Τέλος, στο διπλωματικό πεδίο η Τουρκία προσεγγίζει εκ νέου τις ΗΠΑ και τη Γερμανία και θέτει επί τάπητος την προοπτική της ομαλοποίησης των διμερών σχέσεων. Την προηγούμενη εβδομάδα, λίγο μετά τη συνάντησή του με τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο, ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας ανακοίνωσε ένα κοινό, αμερικανοτουρκικό σχέδιο για το Μίμπις της Συρίας, το οποίο σταδιακά θα εφαρμοστεί και σε άλλες περιοχές της βόρειας Συρίας. Παράλληλα, ο Μεβλούτ Τσαβούσογλου έστειλε μηνύματα συνεργασίας και φιλίας στη Γερμανία. Όλα αυτά συμβαίνουν τη στιγμή που η σκληρή ρητορική της Άγκυρας στις σχέσεις της με τη Δύση και το Ισραήλ αποτελούν εκ νέου παρελθόν και ο πρέσβης της Τουρκίας επιστρέφει στα καθήκοντά του στην Ουάσινγκτον. Παρά το γεγονός όμως ότι η επιστροφή Ερντογάν στη φιλοδυτική, φιλελεύθερη γραμμή δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη, μια τέτοιου είδους επιλογή θα μπορούσε να σημειώσει επιτυχία. Απαντώντας αναλυτές δεν αποκλείουν κανένα ενδεχόμενο και εστιάζουν στις ζημιές που αφήνει πίσω της η λανθασμένη πολιτική γραμμή του ΑΚΡ στις προηγούμενες περιόδους, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Το ρήγμα στις σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση αφήνει πίσω ανοιχτές πληγές, με την καχυποψία των δυτικών να έχει εντατικοποιηθεί και στο εσωτερικό της Τουρκίας, ο αυταρχισμός του ΑΚΡ μετά το πραξικόπημα του 2016 να έχει αποξενώσει μεγάλες μερίδες της κοινωνίας που δεν πρόκειται να πειστούν εύκολα.

Ο Ερντογάν και οι συνεργάτες του δρομολογούν στρατηγικές και στο πεδίο της διπλωματίας, με το σκεπτικό ότι η συμμαχία με τις εθνικιστικές δυνάμεις ενδέχεται να μη φέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και το ΑΚΡ.

Με τις last-minute προσφορές της Cobalt
μπορείς να πετάξεις σε προορισμούς
του Ηνωμένου Βασιλείου φθηνότερα!

➤ Λάρνακα ➤ Λονδίνο Heathrow	από* €99
➤ Λάρνακα ➤ Λονδίνο Gatwick	από* €74
➤ Λάρνακα ➤ Λονδίνο Stansted	από* €103
➤ Λάρνακα ➤ Μάντσεστερ	από* €96

Κάνε κράτηση τώρα μέσω της ιστοσελίδας www.cobalt.aero
ή τηλεφωνικώς στο **77000001**.

* Οι τιμές ισχύουν βάση διαθεσιμότητας κατά την κράτηση.

COBALT

Η μεγαλύτερη αεροπορική εταιρεία της Κύπρου

Στήνουν το παζλ της νέας στρατηγικής οι ΗΠΑ

Η Ουάσινγκτον παίρνει θέση για το Κυπριακό, την ΑΟΖ, και τις εξελίξεις στην ανατολική Μεσόγειο με ή χωρίς την Τουρκία

Ουάσινγκτον: Ανάλυση του
ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ

Οι αναφορές του Αμερικανού υφυπουργού Εξωτερικών, Γουές Μίτσελ, στην ομιλία του στη δεξαμενή σκέψης της Ουάσινγκτον, Heritage Foundation, για τους αμερικανικούς σχεδιασμούς στην ανατολική Μεσόγειο, σε συνδυασμό με το όσα διαμείφθηκαν στη συνάντηση Πομπέο – Τσαβούσογλου τη Δευτέρα, δείχνουν ότι η αμερικανική κυβέρνηση προχωρά με γοργούς ρυθμούς στη χάραξη μιας νέας στρατηγικής ασφάλειας στην περιοχή, προετοιμαζόμενη για διάφορες επιλογές, με ή χωρίς την Τουρκία. Ξεκινώντας από τη συνάντηση Πομπέο-Τσαβούσογλου, όπως προέβλεψε η «Κ», οικοδομώντας πάνω στις θετικές εξελίξεις στις ομάδες εργασίες, απαλείφθηκαν κάποια σοβαρά εμπόδια

Σε σχέση με το Κυπριακό, οι Αμερικανοί είναι μεταξύ αυτών που πίεσαν τον γ.γ. του ΟΗΕ να στείλει απεσταλμένο στην περιοχή για να διερευνήσει τις προθέσεις.

που σχετίζονται με τη Συρία και κυρίως το Μανμπίτζ.

Την ίδια στιγμή ξεκίνησε ο διάλογος για τα δικαστικά θέματα, με πολλές πιθανότητες να γίνει τελικά η ανταλλαγή του Πάστορα Μπράνσον με τον καταδικασθέντα τραπεζίτη Χακάν Ατίλα κι ενώ παρά το γεγονός ότι το Κογκρέσο προχωράει κανονικά με τους περιορισμούς στις πωλήσεις αμερικανικών όπλων στην Τουρκία λόγω του φυλακισμένου πράκτορα και των S-400, οι δύο χώρες έχουν στη διάθεσή τους ένα διάστημα 3-4 μηνών για να βρουν λύσεις στα προβλήματα αυτά. Από την άλλη, οι ωμές προειδοποιήσεις του Γουές Μίτσελ για τους S-400, οι σαφείς αναφορές για τις απειλές της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ και η ξεκάθαρη τοποθέτηση ότι οι ΗΠΑ «καλλιεργούν την Ελλάδα ως ένα αγκυροβόλιο σταθερότητας στον ανατολικό Μεσόγειο και στα δυτικά Βαλκάνια», δείχνουν ότι οι Αμερικανοί κάνουν τις απαραίτητες προετοιμασίες με ή χωρίς την Τουρκία. Για την Τουρκία, παρά τα προβλήματα, ο Αμερικανός επίσημος είπε πως οι ΗΠΑ εργάζονται αποφασιστικά για να σταθεροποιήσουν τη σχέση τους και να κρατήσουν τη χώρα σε δυτική τροχιά «Μία μεγάλη διατάραξη αυτής της σχέσης θα προκαλέσει καταστροφή πολλών γενεών στην εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ. Σε μακροπρόθεσμη βάση, η Τουρκία είναι η μόνη χώρα στην περιοχή με βάρος να αντισταθμίσει το Ιράν», τόνισε. Το ενδιαφέρον είναι ότι όπως ανέφερε πρόσφατα ανώτερος Αμερικανός αξιωματούχος, ταυτώσιμες είναι οι αντιλήψεις επ' αυτού και της ελληνικής κυβέρνησης. Σύμφωνα με τον ίδιο, στις πρόσφατες συναντήσεις του στο

Ο Γουές Μίτσελ προανήγγειλε επιστροφή των Αμερικανών με εμπλοκή στο κυπριακό το φθινόπωρο.

Στέιτ Ντιπάρτμεντ και τον Λευκό Οίκο, ο Έλληνας υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς τόνισε τη μεγάλη σημασία να διατηρηθεί ο δυτικός προσανατολισμός της Τουρκίας, επισημαίνοντας, ωστόσο, την ανάγκη να σταματήσουν οι προκλήσεις της προς την Ελλάδα, την Κύπρο κι άλλες χώρες της περιοχής.

Πιέζει το Ισραήλ

Ακόμη πιο ενδιαφέρουσα είναι η άποψη του Ισραήλ, που έχει καταλήξει στην εκτίμηση ότι η Τουρκία έχει χαθεί οριστικά από τη ΝΑΤΟϊκή συμμαχία και πιέζει την Ουάσινγκτον να μη χάνει χρόνο και να προχω-

Το Ισραήλ έχει καταλήξει στην εκτίμηση ότι η Τουρκία έχει χαθεί οριστικά από τη ΝΑΤΟϊκή συμμαχία.

ρήσει σε σχεδιασμούς που αφήνουν έξω την Άγκυρα. Οι αμερικανικοί σχεδιασμοί βλέπουν την Ελλάδα ως χώρα που μπορεί να αντικαταστήσει σε πολλά ζητήματα την Τουρκία (Σούδα αντί Ιντσιρλίκ και άλλες διευκολύνσεις που έχει συζητήσει και ο Πάνος Καμμένος με τον Αμερικανό ομόλογό του Τζέιμς Μάτις), ωστόσο, ενώ η Αθήνα «αρέσκειται» να ακούει τις θετικές αμερικανικές αναλύσεις, περιμένει συνολική τοποθέτηση και το κυριότερο συγκεκριμένα και σημαντικά ανταλλάγματα.

Ο ρόλος της Κύπρου

Στις συναντήσεις που είχε ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς

Επίσκεψη Χριστοδουλίδη στην Ουάσινγκτον

Για να προχωρήσει η αναβάθμιση της διμερούς σχέσης ΗΠΑ – Κύπρου ένα απαραίτητο βήμα είναι η πραγματοποίηση της επίσκεψης του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη στην Ουάσινγκτον και συνάντησή του με τον Μάικ Πομπέο. Οι Αμερικανοί ζήτησαν από τη Λευκωσία να δώσει διάφορες πιθανές ημερομηνίες, κάτι που έχει γίνει και για τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, κάτι που έγινε και πλέον αναμένεται η απάντηση της Ουάσινγκτον. Η επίσκεψη είναι απολύτως αναγκαία και θα είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς σε ανάλογη επίσκεψη – την πρώτη – του Ιωάννη Κασουλίδη το 2013, χαράχθηκε μία νέα προσέγγιση Κύπρου – ΗΠΑ. Ο Γουές Μίτσελ είναι θετικός σε τέτοια συνάντηση, όπως πρόσφατα διαβεβαίωσε και τον Νίκο Κοτζιά, αλλά και άλλους συνομιλητές του. Ένα εμπόδιο είναι το βαρύ πρόγραμμα του Μάικ

Πομπέο, λόγω Κορέας και όχι μόνο. Από την άλλη κάποιοι Έλληνοκύπριοι παράγοντες εκτιμούν ότι το γεγονός που δεν έχει δοθεί ραντεβού από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ίσως να αποτελεί μήνυμα ότι η Λευκωσία πρέπει να κάνει περισσότερα στα ζητήματα που σχετίζονται με τη Ρωσία. Παρά το γεγονός ότι οι Αμερικανοί έχουν αυξήσει τις πιέσεις στο σύνολο της Ε.Ε. για τις ρωσικές κυρώσεις και ταυτόχρονα έχουν σε διμερείς επαφές με τη Λευκωσία ζητήσει περισσότερα, κυβερνητική πηγή είπε στην «Κ» πως δεν υπάρχουν συγκεκριμένα αιτήματα. Την ίδια στιγμή με βάση τα λεγόμενα του Γουές Μίτσελ, υπάρχει σημαντική συνεργασία στον τομέα αυτόν. «Υπάρχουν πολλά που κάνουμε, για παράδειγμα για τη ρωσική παραπληροφόρηση», είπε, λέγοντας ότι είναι πολύ γνωστό θέμα τα ρωσικά χρήματα στην Κύπρο.

Το μήνυμα Κοτζιά στον Χριστοδουλίδη ήταν ότι η αμερικανική κυβέρνηση δεν θα βλέπει την Κύπρο μόνο ως «κυπριακό πρόβλημα» και θα ρίξει βάρος στην αναβάθμιση των διμερών σχέσεων

με Πομπέο – Μπόλτον και Μίτσελ, έλαβε κάποιο μήνυμα που μετέφερε στον Κύπριο ομόλογό του, Νίκο Χριστοδουλίδη, στη συνάντησή τους στις Βρυξέλλες. Το μήνυμα ήταν ότι η αμερικανική κυβέρνηση δεν θα βλέπει την Κύπρο μόνο ως «κυπριακό πρόβλημα» και θα ρίξει βάρος στην αναβάθμιση των διμερών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων και των αμυντικών θεμάτων. Στην ομιλία του στο Heritage Foundation, ο Γουές Μίτσελ είπε για την Κύπρο ότι οι ΗΠΑ εργάζονται για να οικοδομήσουν μία ισχυρότερη σχέση, ιδίως στους τομείς της αντιμετώπι-

Ίσως το φθινόπωρο, κατά την έναρξη των γεωτρήσεων της ΕκxonMobil, να επισκεφτούν «τυχαία» την Κύπρο Αμερικανοί επίσημοι.

σης της τρομοκρατίας και της ασφάλειας. Πρόσθεσε πως οι ΗΠΑ εργάζονται μαζί με την Κύπρο ως ευπαθή χώρα, η οποία χρειάζεται μεγαλύτερη προσοχή από τη Δύση, ενώ συνεχίζει τη διαδικασία προς μια διζωνική-δικοινοτική ομοσπονδία. «Μία πτυχή αυτού είναι η οικοδόμηση μέσω της προϋπάρχουσας βάσης της πολύ ισχυρής συνεργασίας αντιτρομοκρατικής συνεργασίας με την Κύπρο», πρόσθεσε. Σε σχέση με το Κυπριακό, οι Αμερικανοί είναι μεταξύ αυτών που πίεσαν τον γ.γ. του ΟΗΕ να στείλει απεσταλμένο στην περιοχή να διερευνήσει τις προθέσεις των πλευρών και τις πιθανότητες επανάληψης των δια-

πραγματεύσεων. Για τους Αμερικανούς, το κυρίαρχο είναι η μεν τουρκική πλευρά να ξεκαθαρίσει τη θέση της στα ζητήματα ασφάλειας και εγγυήσεων, η δε ελληνοκυπριακή πλευρά στο θέμα της νομής της εξουσίας. Ο Γουές Μίτσελ, μάλιστα, προανήγγειλε επιστροφή των Αμερικανών με εμπλοκή στο Κυπριακό το φθινόπωρο. «Νομίζω ότι αυτό που πρέπει να κάνουμε ειδικά για την Κύπρο είναι να συνεχίσουμε να συμμετέχουμε στη διαδικασία προς μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία. Αυτό παραμένει προτεραιότητα. Είμαστε πολύ ενεργά εμπλεκόμενοι και θα επιστρέψουμε το φθινόπωρο», είπε στο Heritage Foundation. Πάντως, στο ζήτημα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, παρά τις διαβεβαιώσεις του Τζόνναθαν Κόεν στην κατάθεσή του στη Γερουσία, φαίνεται ότι η αμερικανική κυβέρνηση θα επιμείνει για περικοπή των κονδυλίων στην ειρηνευτική δύναμη, στο πλαίσιο της πολιτικής των οριζόντιων περικοπών προς όλες τις ειρηνευτικές επιχειρήσεις. Πρόσφατα, επισκέφθηκαν την Κύπρο συνεργάτες Αμερικανών βουλευτών που συμμετέχουν στην επιτροπή διάθεσης κονδυλίων, οι οποίοι άφησαν ενδείξεις ότι η επιτροπή διαφωνεί με την πρόθεση της πρέσβειρας Νίκι Χέιλι να ζητήσει περικοπές στην ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Τι λένε για ΑΟΖ

Τα ενεργειακά έχουν ξεχωριστή θέση στη συνεργασία ΗΠΑ – Κύπρου και εν όψει της έναρξης της γεωτρήσης της ΕκxonMobil, το μήνυμα του Γουές Μίτσελ ήταν το ισχυρότερο που έδωσε ποτέ δημόσια η αμερικανική κυβέρνηση. «Ημασταν ξεκάθαροι στο μήνυμά μας προς Τούρκους επισήμους ότι η παρενόχληση πλωτών γεωτρημάτων στην ΑΟΖ της Κύπρου δεν είναι κάτι που θα επιτρέψουμε να περάσει απαρατήρητο και για το οποίο δεν θα μιλάσουμε». Με δεδομένο ότι για να γίνουν απολύτως κατανοητά τα μηνύματα από την Άγκυρα πρέπει να είναι ακόμη πιο ισχυρά, υπάρχει εδώ και καιρό συζήτηση στην Ουάσινγκτον για πιθανές αντιδράσεις. Ανάλογες συζητήσεις είχαν γίνει και επί προηγούμενων κυβερνήσεων, με τον Μπάιντεν να δηλώνει σε ηγέτες της Ομογένειας πως αν ήταν στο χέρι του, οι ΗΠΑ θα αντιδρούσαν με τον ίδιο τρόπο που αντιδράσαν στις κινεζικές προκλήσεις στη Νότια Θάλασσα της Κίνας. Ωστόσο, ούτε ο τότε αντιπρόεδρος των ΗΠΑ έκανε κάτι περισσότερο, αλλά ούτε και πέρυσι ο Τίλερσον. Να θυμίσουμε ότι ενώ το Στέιτ Ντιπάρτμεντ είχε υποσχεθεί ότι στις 5 Απριλίου 2017 θα ήταν παρούσα στην υπογραφή των συμβολαίων μεταξύ της κυπριακής κυβέρνησης και ΕκxonMobil, η τότε υφυπουργός Εξωτερικών για ζητήματα ενεργειακής διπλωματίας, Ρόμπιν Ντάνιγκαν, τελικά μετά από τουρκικές αντιδράσεις η επίσκεψη δεν έγινε. Ίσως το φθινόπωρο, κατά την έναρξη των γεωτρήσεων της ΕκxonMobil να επισκεφτούν «τυχαία» την Κύπρο Αμερικανοί επίσημοι.

Μονόδρομος ο δυτικός προσανατολισμός της Λευκωσίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Οι αντιδράσεις που καταγράφηκαν στο πρωτοσέλιδο δημοσίευμα της έντυπης «Κ», της περασμένης Κυριακής για τη στροφή της Κύπρου σε δομές και οργανισμούς δυτικού τύπου, ουδόλως αναιρούν την αλλαγή πλευράς που πραγματοποιεί η κυπριακή διπλωματία σε ζητήματα σχέσεων με οργανισμούς όπως το ΝΑΤΟ. Οι δημόσιες τοποθετήσεις, από κυβερνητικές πλευρές, σε αυτό το πλαίσιο ήταν αναμενόμενες, ωστόσο, δεν αντανακλούν την πραγματικότητα επί του εδάφους και τη στροφή που έχει πραγματοποιηθεί απέναντι σε ευαίσθητα ζητήματα συνεργασιών που συνεχίζουν να αποτελούν ταμπού για ένα κομμάτι του κυπριακού πολιτικού κόσμου. Πρόσωπα με βαθιά γνώση των αλλαγών που βρίσκονται σε εξέλιξη,

Η Κύπρος όποτε χρειάσθηκε συνεργάσθηκε αρμονικά με χώρες του δυτικού συνασπισμού στην περιοχή κάτι που βοήθησε ώστε χώρες όπως οι ΗΠΑ να χαρακτηρίζουν τη χώρα ως στρατηγικό συνεργάτη.

είπαν στην εφημερίδα πως η πραγματικότητα που επικρατεί στο διεθνές γίνεσθαι ξεπερνά κατά πολύ τις παραδοσιακές και ξεπερασμένες, όπως χαρακτηρίζονται, πολιτικές απέναντι σε οργανισμούς της δύσης. Οι ίδιες πηγές σημειώνουν πως παρά τα εμπόδια που υπάρχουν για συμ-

Αυτό που φαίνεται να ενδιαφέρει την κυβερνητική πλευρά είναι να ωριμάσει στο εσωτερικό η αναγκαιότητα συμμετοχής της Κύπρου σε δυτικές δομές.

μετοχή της Κύπρου σε δομές όπως ο Συνεταιρισμός για την Ειρήνη, στην πράξη η Λευκωσία έχει πραγματοποιήσει στροφή υποθέτοντας

ξεκάθαρα δυτικό προσανατολισμό με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η συμμετοχή της Κύπρου στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι σαφώςτα αποτελεί υπο-

βοηθητικό παράγοντα παράκαμψης των όποιων εμποδίων προβάλλονται εντός και εκτός Κύπρου στην παρούσα φάση.

Με ευρωπαϊκό μανδύα

Η ιδιαιτερότητα της Κύπρου να συμμετάσχει, ορθόδοξα, σε δυτικούς οργανισμούς γίνεται αντιληπτή. Διπλωμάτης με πολύχρονη εμπειρία, έφερε ως παράδειγμα το παρασκήνιο του ενδιαφέροντος που είχε επιδειχθεί, από πλευράς Κύπρου για ένταξη στον Συνεταιρισμό για την Ειρήνη και την αμερικανική πλευρά που ουσιαστικά αποθάρρυνε τη Λευκωσία, ένεκα των αντιδράσεων από πλευράς Τουρκίας. Παρά την εξέλιξη αυτή η Κύπρος όποτε χρειάσθηκε συνεργάσθηκε αρμονικά με χώρες του δυτικού συνασπισμού στην περιοχή κάτι που βοήθησε τα μέγιστα, ώστε χώρες όπως οι ΗΠΑ να χαρα-

κτηρίζουν δημόσια τη χώρα ως στρατηγικό τους συνεργάτη και να υποστηρίζουν ανοιχτά το δικαίωμα της Δημοκρατίας στα ενεργειακά. Επίσης για πρώτη φορά στην ιστορία η Εθνική Φρουρά συνεργάσθηκε άμεσα με αμερικανικές δυνάμεις της περιοχής, τόσο σε κρίσιμες καταστάσεις όσο και στη διεξαγωγή κοινών ασκήσεων εντός του FIR Λευκωσίας. Με τα δεδομένα αυτά, αυτό που φαίνεται να ενδιαφέρει την κυβερνητική πλευρά είναι να ωριμάσει στο εσωτερικό η αναγκαιότητα συμμετοχής της Κύπρου σε δυτικές δομές. Μια διέξοδος, όπως επισημαίνεται, προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση με τη δημιουργία δομών όπως η PESCO μέσω της οποίας η Κύπρος θα βρεθεί σε μικρή απόσταση από διεθνείς οργανισμούς με τους οποίους συνεχίζουν να υπάρχουν αντικειμενικά προβλήματα συνεργασίας.

Ανάχωμα στη ρωσική επέλαση ο αποκλεισμός Ιβάν

Ρήγμα στις σχέσεις Αρχιεπισκόπου με το ρωσικό στοιχείο - Καχυποψία και ανησυχία για τη δράση του εντός της Εκκλησίας της Κύπρου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Όπως και τον Σεπτέμβριο του 1999 που η Αρχιεπισκοπή αποφάσιζε να αποσυρθεί από τα τηλεοπτικά τεκταινόμενα με την παραχώρηση της διοίκησης και διαχείρισης του τότε «ΛΟΓΟΥ» στο Mega Channel, έτσι και στην παρούσα φάση η απόφαση του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Β΄ να αποτραβηχτεί από τα τηλεοπτικά πράγματα προκαλεί δονήσεις που είναι αισθητές εκτός τηλεοπτικού πεδίου. Πέρα από τη πραγματικότητα των τελευταίων χρόνων που το τηλεοπτικό κανάλι της Εκκλησίας είχε καταστεί βαρίδι στα οικονομικά της Αρχιεπισκοπής, η απόφαση του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου αποτελεί, ουσιαστικά, το κύκνειο άσμα στις όποιες προσπάθειες καταβλήθηκαν από το 1992 και εντεύθεν, η Εκκλησία να έχει τη δική της φωνή στο εθνικό θέμα.

Η απόφαση να τερματιστεί η παρούσα κατάσταση στον Αρχάγγελο δεν αποτέλεσε κεραυνό εν αιθρία, και υπό άλλες περιστάσεις η όποια αίσθηση προκαλείτο θα περιοριζόταν εντός του πλαισίου μιας επιχειρηματικής πράξης με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τηλεόρασης. Αυτό που προσδίδει μια διαφορετική χροιά στο όλο ζήτημα είναι τα κριτήρια με τα οποία έγιναν οι επιλογές του Αρχιεπισκόπου αλλά και το παρασκήνιο που αγγίζει το ευαίσθητο θέμα των λεπτών ισορροπιών εντός της Εκκλησίας αλλά και γενικότερα ζητήματα πολιτικής υφής. Παράγοντες που έχουν να κάνουν με τον ρόλο και τις επιδιώξεις του ρωσικού στοιχείου στην Κύπρο. Στο πνεύμα αυτό η απόρριψη του ομογενή Ιβάν Σαββίδη (ενός εκ των μνηστήρων του εκκλησιαστικού καναλιού), με ισχυρά ερείσματα στη Μόσχα, προκάλεσε

Τα χαμόγελα και το εγκάρδιο κλίμα στη συνάντηση Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου και Ιβάν Σαββίδη δεν μετουσιώθηκαν σε επιχειρηματικό γάμο μέσω του τηλεοπτικού καναλιού της Εκκλησίας. Η επιλογή του Αρχιεπισκόπου να αφήσει εκτός τον ομογενή επιχειρηματία σχετίζεται άμεσα με τον περιορισμό της επιρροής του ρωσικού παράγοντα στην Κύπρο.

την ίδια αν όχι μεγαλύτερη αίσθηση με την παραχώρηση του εκκλησιαστικού καναλιού στον Σωκράτη Χάσικο. Εξέλιξη που διέψευσε τις έντονες πληροφορίες που υπήρχαν μετά και την κάθοδο Σαββίδη στην Κύπρο και την παρουσία του στη τελετή διαβεβαίωσης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Πληροφορίες που πιθανόν να αγνοούσαν ότι οι διαθέσεις του Προκαθημένου απέναντι στο ρωσικό στοιχείο από την άνοιξη είχαν εισέλθει στον χειμώνα.

Η απο-ρωσοποίηση

Ο αποκλεισμός Ιβάν Σαββίδη από το εκκλησιαστικό παρασκήνιο αποδίδεται ξεκάθαρα στην αλλαγή πλεύσης του Αρχιεπισκόπου απέναντι

Για πρώτη φορά μετά την εκλογή Αρχιεπισκόπου το 2006 εντός της Ιεράς Συνόδου φαίνεται να επικρατεί κλίμα ανησυχίας για ανατροπή των ισορροπιών μετά και την αύξηση των μητροπολιτικών περιφερειών.

στο ρωσικό στοιχείο εντός και εκτός Κύπρου. Ο προκαθήμενος της Εκκλησίας υποστηρίζεται εντόνως πως έχει αφήσει πίσω την εποχή μετά

την κρίση του 2013, επενδύοντας πολλά στην οικονομική στήριξη της Κύπρου από τον ρωσικό παράγοντα. Το τελευταίο διάστημα οι επενδυτικές ανησυχίες με ρωσικό χρώμα του Αρχιεπισκόπου όχι μόνο έχουν εξαφανισθεί αλλά επιχειρείται ο περιορισμός της ρωσικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται και εντός της Εκκλησίας της Κύπρου. Οι κινήσεις που έχουν γίνει, φαίνεται προκαλούν ανησυχία, μιας και όπως πιστεύεται πίσω από αυτές εντοπίζεται προσπάθεια της ρωσικής εκκλησίας να «πατήσει», όπως λέγεται, πόδι στα της Εκκλησίας της Κύπρου, όταν θα ανοίξει θέμα διαδοχής του ιδίου. Ιεράρχης έλεγε στην «Κ» πως σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η Ρωσία

θα έχει αυξημένη επιρροή. Στο πνεύμα αυτό ο Αρχιεπίσκοπος κινήθηκε προς την πλευρά του Σωκράτη Χάσικου, θεωρώντας πως ο Ιβάν Σαββίδης, ένεκα και των γνωστών φιλικών σχέσεων με τον Βλαντιμίρ Πούτιν, θα είχε ένα δυνατό εργαλείο επικοινωνίας στα χέρια του που θα μπορούσε να το χρησιμοποιήσει αναλόγως χωρίς δυνατότητα παρέμβασης από πλευράς Εκκλησίας.

Οι ιερές ισορροπίες

Τα όσα φαίνεται να διαδραματίστηκαν στο παρασκήνιο με την επιλογή του νέου διαχειριστή του εκκλησιαστικού καναλιού φαίνεται να σχετίζονται και με ευρύτερα εκκλησιαστικά ζητήματα που αγγίζουν τις σχέσεις αλλά και τον ρόλο της Εκκλησίας Κύπρου μέσα στην Ορθοδοξία. Εκκλησιαστικές πηγές με βαθιά γνώση των όσων τεκταινούνται εντός της Εκκλησίας, μας περιέγραφαν μια εικόνα που εν πολλοίς παρομοιάζεται με αυτή που επικρατούσε τέλη της δεκαετίας του 1990, πρώτο μισό του 2000 με την πόλεμο εντός της Ιεραρχίας σε σχέση πάντα με τις έντονες ανησυχίες που εκφραζόντουσαν για «άλωση» της Εκκλησίας της Κύπρου από το Βατοπέδι. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως σημείωναν οι ίδιες πηγές, το «αντίπαλο» δέος φαίνεται είναι η Εκκλησία της Ρωσίας, οι επιδιώξεις της Μόσχας σε σχέση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, αλλά και ο έλεγχος και του Βατοπεδίου από το Πατριαρχείο Μόσχας. Με βάση την πληροφόρηση που έχουμε στη διάθεσή μας στον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο και σε ένα μέρος της Ιεράς Συνόδου δεν περνά απαρατήρητη η πλούσια όπως, χαρακτηρίζεται, δράση και παρουσία που αναπτύσσει η Εκκλησία της Ρωσίας στα εκκλησιαστικά πράγματα της Κύπρου.

Η διαδοχή

Η όλη κατάσταση περιπλέκεται αν ληφθεί υπόψη ότι για πρώτη φορά μετά την εκλογή Αρχιεπισκόπου το 2006, και την διεύρυνση της Ιεράς Συνόδου στη συνέχεια, φαίνεται να διαταράσσονται λεπτές ισορροπίες εντός της Ιεραρχίας που σχετίζονται με ζητήματα διαδοχής, όταν αυτά ανοίξουν. Στην Αρχιεπισκοπή πρώτα και κύρια, όπως λένε εκκλησιαστικές πηγές της «Κ», δεν βλέπουν με καλό μάτι τις σχέσεις της Μητρόπολης Ταμασού και Ορεινής με το ρωσικό εκκλησιαστικό στοιχείο. Εντός των Ιεραρχιών η άποψη που επικρατεί αποτυπώνεται σε μια παράγραφο όσων μας περιέγραψε Ιεράρχης. «Η Μητρόπολη Ταμασού και Ορεινής με τα κτήρια και τον ναό που έχει ανεγερθεί εκεί θυμίζει Κρεμλίνο, ο δε Μητροπολίτης Ησαΐας εμφανίζεται ως προεβουλή της Ρωσικής Εκκλησίας στη Κύπρο». Το κλίμα που φαίνεται να έχει δημιουργηθεί παραπέμπει ξεκάθαρα σε προετοιμασία του κατάλληλου εδάφους όταν θα ανοίξουν ζητήματα διαδοχής στη κορυφή της Εκκλησίας. Μέλη της Ιεράς Συνόδου πιστεύουν πως ο Ταμασού Ησαΐας συμπεριφέρεται ήδη ως δελφίνος κάτι που προκαλεί ανησυχία στο αρχιεπισκοπικό κομμάτι της Ιεράς Συνόδου αλλά και σε μερίδα άλλων ιεραρχών που ενώ δεν είναι αντίθετοι στη διατήρηση σχέσεων με άλλες Εκκλησίες φαίνεται να διαφωνούν με την έντονη παρουσία του ρωσικού στοιχείου στα της Εκκλησίας της Κύπρου.

Ιούνιος. Ο μήνας για να
συνδεθείς δωρεάν με Internet
στο σπίτι ή και στο εξοχικό σου.

Συνδέσου τώρα δωρεάν με Cytanet και αν επιθυμείς δεύτερη σύνδεση, επωφελήσου με έκπτωση μέχρι και 45% στη μηνιαία συνδρομή.

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

**Δωρεάν εγκατάσταση
Internet Home μέχρι
30 Ιουνίου**

Μπες στο www.cyta.com.cy/telephony-internet ή κάλεσε στο **132**

Ο ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Συνώνυμο του ΔΗΚΟ οι καθαρές θέσεις, όχι οι ατζέντες και η εξουσία

Την ταυτότητα του κόμματος αλλοίωσαν όσοι το χρησιμοποίησαν ως δίαυλο για άνοδο στην εξουσία, λέει δηκοϊκός ο πρόεδρος

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«**Κτίζουμε** ένα Δημοκρατικό Κόμμα, απαλλαγμένο από την εσωστρέφεια και την εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων, ένα κόμμα συνεπές και υπεύθυνο, ικανό να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο εντός και εκτός Βουλής, είτε ως αντιπολίτευση, όπως είμαστε τώρα, είτε ως κυβέρνηση, στην περίπτωση που αυτό αποφασίσει ο λαός στο μέλλον», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος, ξεδιπλώνοντας το όραμά του για τη νέα εποχή του ΔΗΚΟ. Απορρίπτει ότι συνώνυμο του κόμματος είναι η εξουσία, σημειώνοντας πως η εξουσία «δεν είναι αυτοσκοπός αλλά μόνο εργαλείο για να εφαρμόσει κανείς αυτά που προτείνει, με ήθος

“

Οι μειωμένες, σε σύγκριση με το παρελθόν, εντάσεις, είναι και ένα δείγμα της ωριμότητας αλλά και της εμπιστοσύνης των στελεχών στις εσωκομματικές διαδικασίες.

και εντιμότητα». Δεν παραλείπει να προσθέσει πως «όσοι στο παρελθόν αντιμετώπισαν το Δημοκρατικό Κόμμα ως δίαυλο ανόδου στην εξουσία ή σαν εφαλτήριο εξυπηρέτησης των προσωπικών τους συμφερόντων, έβλαψαν το κόμμα, αλλοιώνοντας την ταυτότητά του και απομονώθηκαν από τον κόσμο του αλλά και την κοινωνία ευρύτερα». Μιλάει και για τους διαγραφέντες, σημειώνοντας πως το μέλλον τους στο κόμμα θα εξαρτηθεί από το αν δείξουν εμπράκτως και πειστικούς την όποια μεταμείλει τους. Αναφέρεται στην εκλογική ήττα των προεδρικών εκλογών και τους λόγους της αλλά και για τις νέες προκλήσεις σε Κυπριακό και οικονομία. Καλεί ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ

«**Η εξουσία** δεν είναι αυτοσκοπός αλλά μόνο εργαλείο για να εφαρμόσει κανείς αυτά που προτείνει, με ήθος και εντιμότητα», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Νικόλας Παπαδόπουλος.

να σταματήσουν να ερίζουν επί των ερειπίων και να προσέλθουν σε διάλογο εντός του Εθνικού Συμβουλίου για αντιμετώπιση της τουρκικής αδιαλλαξίας. Σε ό,τι αφορά τον Συνεργατισμό ξεκαθαρίζει πως υπάρχουν βαριές πολιτικές ευθύνες, ωστόσο, επιλέγει συνειδητά τη σιωπή, καθώς η τράπεζα βρίσκεται σε κομβικό σημείο.

–Πετύχατε για δεύτερη θητεία την εκλογή σας στην προεδρία του ΔΗΚΟ. Τι ΔΗΚΟ επιδιώκετε να κτίσετε;

–Κτίζουμε τα τελευταία πέντε χρόνια – και θα συνεχίσουμε και τα επόμενα πέντε –, ένα Δημοκρατικό Κόμμα με καθαρές θέσεις για όλα τα θέματα, με συγκεκριμένες προτάσεις και σύγχρονες λύσεις

για όλα τα προβλήματα που απασχολούν την κοινωνία και με σεβασμό στις αρχές, στις θέσεις και στον κόσμο του κόμματος. Ένα Δημοκρατικό Κόμμα απαλλαγμένο από την εσωστρέφεια και την εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων, ένα κόμμα συνεπές και υπεύθυνο, ικανό να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο εντός και εκτός Βουλής, είτε ως αντιπολίτευση, όπως είμαστε τώρα, είτε ως κυβέρνηση, στην περίπτωση που αυτό αποφασίσει ο λαός στο μέλλον.

–Για πολλούς το ΔΗΚΟ είναι συνώνυμο με την εξουσία, ωστόσο, εσείς έχετε υπογραμμίσει πολλές φορές ότι η εξουσία δεν είναι δέλεαρ για σας. Αυτό δεν αλλάζει και την ταυτότητα του κόμματος;

–Ταυτότητα του Δημοκρατικού Κόμματος είναι – και πρέπει να είναι – οι αρχές, οι καθαρές θέσεις του και οι σύγχρονες λύσεις που προτείνει για τα προβλήματα των πολιτών. Με αυτά θέλω να είναι συνώνυμο το κόμμα μας. Η εξουσία, δεν είναι αυτοσκοπός αλλά μόνο εργαλείο για να εφαρμόσει κανείς αυτά που προτείνει, με ήθος και εντιμότητα. Όσοι στο παρελθόν αντιμετώπισαν το Δημοκρατικό Κόμμα ως δίαυλο ανόδου στην εξουσία ή σαν εφαλτήριο εξυπηρέτησης των προσωπικών τους συμφερόντων, παραγνωρίζοντας τις θέσεις και τις αρχές μας, έβλαψαν το κόμμα αλλοιώνοντας την ταυτότητά του και απομονώθηκαν από τον κόσμο του αλλά και την κοινωνία ευρύτερα.

Επίπλαστο το success story

–Ο Συνεργατισμός θεωρείται το μεγάλο αγκάθι της οικονομίας. Θεωρείτε πως έτυχε λανθασμένων χειρισμών από την κυβέρνηση;
–Προφανώς. Αλλιώς δεν θα ήταν στην κατάσταση που είναι σήμερα. Εάν η κυβέρνηση θεωρεί ότι αυτά που συμβαίνουν σήμερα ήταν αναπόφευκτα, τότε θα πρέπει να ομολογήσει ότι τα προηγούμενα πέντε χρόνια μας έλεγε ψέματα, προκειμένου να μη χαλάσει την επίπλαστη – όπως αποδεικνύεται – εικόνα του success story, στην οποία επένδυσε τόσο πολύ προεκλογικά. Θεωρώ ότι υπάρχουν βαριές πολιτικές ευθύνες, αλλά επιλέγω συνειδητά να μη δώσω συνέχεια στο θέμα αυτή τη στιγμή, καθώς η τράπεζα βρίσκεται σε ένα κομβικό και κρίσιμο σημείο. Επειδή όμως χαρακτηρίσατε τον Συνεργατισμό σαν «το μεγάλο αγκάθι της οικονομίας», οφείλω να επαναλάβω ότι ακόμα μεγαλύτερο αγκάθι είναι τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια, για τα οποία η κυβέρνηση, εξακολουθεί να αδρανεί, με βαρύ κόστος για τους δανειολήπτες και την οικονομία ευρύτερα.

“

Υπάρχουν βαριές πολιτικές ευθύνες στον Συνεργατισμό, αλλά επιλέγω συνειδητά να μη δώσω συνέχεια στο θέμα αυτή τη στιγμή, καθώς η τράπεζα βρίσκεται σε ένα κομβικό σημείο.

Για τη μη λύση δεν ευθύνεται ο Πρόεδρος αλλά η Τουρκία

–Αίσθηση προκαλεί σε πολλούς το γεγονός ότι χαμλώσατε αρκετά τους αντιπολιτευτικούς τόνους απέναντι στον Νίκο Αναστασιάδη με την επανεκλογή του. Είναι θέμα τακτικής, λόγω της νωπής εντολής του ή δεν διαφωνείτε επί του παρόντος με τους χειρισμούς του;

–Η στάση μας απέναντι στον Πρόεδρο Αναστασιάδη παραμένει ακριβώς η ίδια. Προφανώς, οι τόνοι κρίνονται χαμηλότερα, συγκρινόμενοι με τις πολύ υψηλές εντάσεις, που αναπόφευκτα επικράτησαν στην προεκλογική εκστρατεία. Γνωρίζετε ότι σταθερά επιλέγουμε στάση και συμπεριφορά που να είναι υπεύθυνες και τεκμηριωμένες. Από κει και πέρα, οι θέσεις μας ήταν και είναι καθαρές και σαφείς: διαφωνούμε με την πολιτική Αναστασιάδη. Στην εσωτερική διακυβέρνηση αποδεικνύεται ότι τώρα που έπεσε το προεκλογικό πέπλο που κάλυπτε λάθη και αδυναμίες, αποκαλύπτεται σε όλα της την έκταση η αδυναμία της κυβέρνησης να δώσει λύσεις σε κρίσιμα προβλήματα της κοινωνίας. Η κατάσταση στην υγεία, την παιδεία, την ασφάλεια των πολιτών, δεν τιμάει την κυβέρνηση και κάθε άλλο παρά ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις τους. Στο Κυπριακό, όπως δηλώσαμε από την εποχή της υποβολής του, διαφωνούμε με το Πλαίσιο Γκουτιέρρες,

αφού θεωρούμε ότι δεν μπορεί να οδηγήσει σε μια σωστή και βιώσιμη λύση. Αυτοί που πρέπει να δώσουν εξηγήσεις στον λαό είναι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και οι ηγεσίες ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ, που συγκροούνται με καθυστέρηση δέκα μηνών, για κάτι που και οι δύο τους κρατούσαν λάβαρα αυτούς τους δέκα μήνες. Σαφείς και καθαρές είναι και οι θέσεις μας σε ό,τι αφορά τη διαδικασία των διαπραγματεύσεων, καθώς και την ευθύνη για το αδιέξοδο. Λέγαμε και επαναλαμβάνουμε ότι ανεξαρτήτως των πολλών και έντονων διαφωνιών μας με τον κ. Αναστασιάδη,

“

Αντί ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ να ερίζουν επί των ερειπίων, ας προσέλθουν σε διάλογο εντός του Εθνικού Συμβουλίου, όπου με επιχειρήματα και ρεαλισμό θα αξιολογήσουμε σωστά την κατάσταση στην Τουρκία.

η ευθύνη για το αδιέξοδο αλλά και τη μη-λύση βαρύνει αποκλειστικά την Τουρκία. Επομένως, είναι προφανές ότι διαφωνούμε με όσους επιρρίπτουν ευθύνες στον Πρόεδρο Αναστασιάδη για τη μη-λύση. Σε κάθε περίπτωση, όμως, αυτό που τώρα έχει σημασία είναι ότι βρισκόμαστε ενώπιον των ερειπίων μιας αποτυχημένης πολιτικής δέκα χρόνων. Αντί, λοιπόν, οι εμπνευστές και θιασώτες αυτής της πολιτικής να ερίζουν επί αυτών των ερειπίων, ας προσέλθουν σε διάλογο εντός του Εθνικού Συμβουλίου, όπου με επιχειρήματα και ρεαλισμό θα αξιολογήσουμε σωστά την κατάσταση στην Τουρκία και την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, θα αξιολογήσουμε σωστά τις προθέσεις της Τουρκίας και θα βρούμε τους τρόπους να αξιοποιήσουμε τα πλεονεκτήματα της Κυπριακής Δημοκρατίας και θα χαράξουμε συλλογικά και συνολικά τη νέα στρατηγική, που εμείς επιμένουμε ότι χρειάζεται η πατρίδα μας. Τόσο για να μπορέσουμε να πετύχουμε μια σωστή λύση, όσο και για να μπορέσουμε να οχυρώσουμε και να προστατεύσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, μέσα στο νέο, ρευστό περιβάλλον που διαμορφώνεται στην ευρύτερη περιοχή. **–Το ΑΚΕΛ κατηγορεί την κυβέρνηση Αναστασιάδη πως έχει σκληρύνει τη στάση του στο Κυ-**

–Η άνευ ανθυποψηφίου εκλογή σας για κάποιους ερμηνεύεται ως αποδοχή των χειρισμών σας από τη βάση, για άλλους ως πλήρη επικράτησή σας εξαιτίας και των διαγραφών στελεχών που προηγήθηκαν.

–Για μένα, η άνευ ανθυποψηφίου εκλογή μου είναι μια ιδιαίτερως τιμητική στιγμή στην πολιτική διαδρομή μου, η οποία βάζει στους ώμους μου πρόσθετη ευθύνη και πρόσθετο χρέος, απέναντι στους ψηφοφόρους, τα μέλη και τα στελέχη του Δημοκρατικού Κόμματος. Θέλω, λοιπόν, και μέσω αυτής της συνέντευξης να ευχαριστήσω θερμά τους συναγωνιστές και τις συναγωνίστρίες μου για την εμπιστοσύνη που δείχνουν στο πρόσωπό μου, αλλά και για την αγάπη και τη στήριξη τους όλα αυτά τα χρόνια. **–Οι σημερινές εκλογές δεν θυμίζουν σε τίποτα τις εσωκομματικές του 2013, τόσο σε ό,τι αφορά τις εσωκομματικές διαμάχες όσο και εξαιτίας του αριθμού ενδιαφερομένων. Σας ανησυχεί ότι ο μειωμένος αριθμός υποψηφιοτήτων ενδεχομένως να συνεπάγεται και με το ότι σειρά παλιών στελεχών γυρίζει την πλάτη στο κόμμα;**

–Αντιθέτως, με ικανοποιεί το γεγονός ότι σε κλίμα συναίνεσης και συναγωνιστικότητας έχουν καταρτιστεί αρκετές επαρχιακές οργανώσεις και άλλα συλλογικά όργανα. Επιπρόσθετα, με ικανοποιεί το γεγονός ότι πολλά νέα και νεότερα στελέχη εμπλέκονται στο κόμμα και σε συνεργασία με τα παλιότερα που συνεχίζουν, δημιουργούν τις συνθήκες για μια ισχυρή ομάδα ικανή και έτοιμη να δώσει τις πολιτικές μάχες στα χρόνια που έρχονται. Σε κάθε γειτονιά, ενορία, χωριό, πόλη. Στους χώρους δουλειάς, μαζί και δίπλα στους πολίτες. Από κει και πέρα, οι μειωμένες, σε σύγκριση με το παρελθόν, εντάσεις είναι και ένα δείγμα της ωριμότητας αλλά και της εμπιστοσύνης των στελεχών στις εσωκομματικές διαδικασίες. Και θα ήθελα να συγχαρώ όλους τους υποψηφίους και τις υποψήφιες για το επίπεδο της προεκλογικής εκστρατείας που διανύσαμε τις προηγούμενες βδομάδες, αλλά και όλα τα στελέχη του κόμματος για τη σημερινή εκλογική μέρα, που είμαι βέβαιος ότι θα κυλήσει ομαλά σε όλες τις πόλεις.

Ο στενός κύκλος και η μεγαλοψυχία

–Τα πρόσωπα που διεκδικούν κομματικά αξιώματα θεωρούνται του δικού σας στενού κύκλου. Να υποθέσουμε πως το ΔΗΚΟ ομογενοποιείται σιγά-σιγά;

–Η εκτίμησή σας επιβεβαιώνει ουσιαστικά ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει «στενός μου» κύκλος. Ένας κύκλος υπάρχει, και αυτός είναι μεγάλος και περικλείει όλους: την ηγεσία, τα στελέχη και τα μέλη του κόμματος, που απαλλαγμένοι από την εσωστρέφεια και όσα έβλαψαν το κόμμα στο πρόσφατο παρελθόν, προχωρούμε ενωμένοι, δυνατοί και αποφασισμένοι για το μέλλον και την προοπτική του Δημοκρατικού Κόμματος.

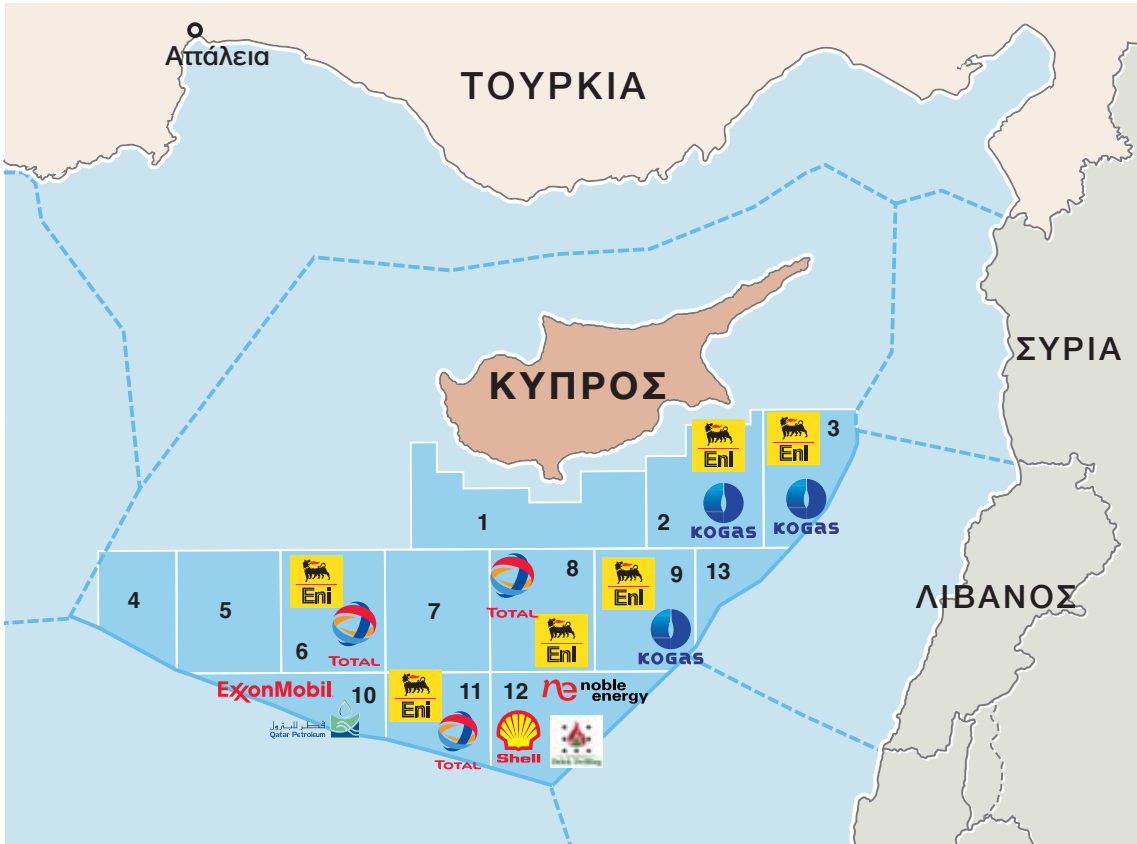
–Με το πέρας των εσωκομματικών εκλογών ενδέχεται να δείτε εκ νέου το ενδεχόμενο επανένταξης στο ΔΗΚΟ των διαγραφέντων ή ο κύκλος τους εντός ΔΗΚΟ έχει κλείσει;

–Αυτό δεν εξαρτάται από το Κόμμα αλλά από τα ίδια τα διαγραφέντα στελέχη. Αυτά επέλεξαν να πολεμήσουν το Κόμμα, επομένως τα ίδια είναι που πρέπει να δείξουν εμπράκτως και πειστικούς την όποια μεταμείλεια τους, αν υπάρχει. Το Δημοκρατικό Κόμμα και ο κόσμος τους δείχνουν μεγαλοψυχία σε αυτούς που το σέβονται.

–Έχουν περάσει τρεις μήνες από τις προεδρικές εκλογές. Αν εξαιρέσουμε

την ημιμόλωση που τις καταγγέλιε ως ότι ΔΗΚΟϊκοί δούλεψαν ενάντια στην υποψηφιότητά σας, τι λάθη έκανε σε αυτή την προεκλογική ο Νικόλας Παπαδόπουλος;

–Δεν κατάφερα να πείσω τους συμπολίτες μου, στον βαθμό που έπρεπε, για την ορθότητα και την αναγκαιότητα των δικών μας προτάσεων και της δικής μας πολιτικής. Προτάσεων και πολιτικής που, μετά τις εκλογές, επιβεβαιώνονται ή εντιγράφονται. Αναλογιστείτε, για παράδειγμα, ότι η αναγκαιότητα για μια νέα στρατηγική στο Κυπριακό προβάλλει όλο και πιο έντονα εξαιτίας και της τουρκικής συμπεριφοράς και στάσης τους τελευταίους τρεις μήνες. Η πρότασή μας για δημιουργία Δημόσιου Φορέα Διαχείρισης Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων είναι αυτή τη στιγμή η μόνη πρόταση που συζητείται και τυγχάνει επεξεργασίας και από την ίδια την κυβέρνηση. Τα προβλήματα στη δημόσια υγεία, η κατάρρευση των δημόσιων νοσοκομείων και οι καθυστερήσεις στην αυτονομήσή τους και στην εφαρμογή του ΓΕΣΥ, είναι τα ζητήματα που αναδείξαμε προεκλογικώς και για τα οποία δεχτήκαμε έντονη κριτική, όμως είναι υπαρκτά και αναγνωρισμένα πλέον από όλους.

Ικανοποίηση στη Λευκωσία για τη συνεργασία Eni-Total, όπως αναπτύσσεται πλέον μέσα στην κυπριακή ΑΟΖ, ουσιαστικά σε όλα τα τεμάχια που έχουν οι εταιρείες.

Μισός σε προσωπικό και τεχνολογία ο «Πορθητής»

Οι ελλείψεις του τουρκικού γεωτρύπανου και η ικανοποίηση της Λευκωσίας για τη συνεργασία Eni-Total στην ΑΟΖ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η μετακίνηση του γεωτρύπανου «Fatih» από την Κωνσταντινούπολη στο λιμάνι της Αττάλειας, 130 ναυτικά μίλια δυτικά της Πάφου, ουσιαστικά μεταβάλλει το κλίμα που επικρατεί στην περιοχή στα ενεργειακά μετά την κορύφωση των προκλήσεων από πλευράς Τουρκίας πλυσίον του τεμαχίου 3 της κυπριακής ΑΟΖ. Στην παρούσα φάση η προσοχή είναι επικεντρωμένη εντός του Αιγαίου με την Άγκυρα να ανεβάζει κατακόρυφα το θερμόμετρο.

Στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Μεσογείου οι τόνοι παραμένουν χαμηλοί για την ώρα και ο μόνος αστάθμητος παράγοντας που πιθανότητα να μεταβάλει την παρούσα εικόνα είναι το προεκλογικό σκηνικό εντός Τουρκίας. Οι εκτιμήσεις που υπάρχουν σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο αναφορικά με τη συμπεριφορά της Τουρκίας συγκλίνουν προς την πλευρά της τεχνικής όξυνσης που έχει ως αποδέκτες το εσωτερικό ακροατήριο. Παρά τις δημοσιογραφικές πληροφορίες που προπαθούν να εντοπίσουν περιοχές που ενδεχομένως να αποτελέσουν στόχο των τουρκικών αυθαιρεσιών και προκλήσεων, στη Λευκωσία οι απόψεις που υπάρχουν κινούνται σε διαφορετική κατεύθυνση.

Η επικρατούσα αντίληψη θέλει τους επόμενους τρεις μήνες να επικρατεί σχετική ηρεμία στην περιοχή. Η «επικίνδυνη» περίοδος προσδιορίζεται για μετά τον Σεπτέμβριο όταν και τα ενεργειακά της Δημοκρατίας βγουν από τον «λθθαργό». Και σε αυτή την περίπτωση, όμως, διατυπώνονται σοβαρές επιφυλάξεις για το κατά πόσο η Τουρκία θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει το γεωτρύπανο.

Σοβαρές ελλείψεις

Αυτό που φαίνεται να έχει αξία για τη Λευκωσία, και δικαιολογημένα αποσπά την προσοχή, δεν είναι τόσο η παρουσία του γεωτρύπανου στην περιοχή, όπως λένε

Διατυπώνονται σοβαρές επιφυλάξεις στη Λευκωσία για το κατά πόσο η Τουρκία θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει το γεωτρύπανο.

διπλωματικές πηγές, αλλά η δυνατότητα του γεωτρύπανου να επιτελέσει ουσιαστικό έργο. Στο κομμάτι αυτό υπάρχει έντονη πληροφόρηση στο παρασκήνιο ότι τα μόνα λειτουργικά θέματα που έχουν επιλυθεί αφορούν το προσωπικό στελέχωσης του γεωτρύπανου σε ναυτικό επίπεδο. Τα μείζονα θέματα που έχουν να κάνουν με τον αντικειμενικό σκοπό της γεώτρησης παραμένουν άλυτα. Αυτό που υποστηρίζεται εντόνως είναι πως οι Τούρκοι δεν έχουν ξεπεράσει τον σκόπελο εξεύρεσης επιστημονικού προσωπικού που θα στελεχώσει το γεωτρύπανο και το πιο σοβαρό, ότι το γεωτρύπανο δεν είναι σε θέση να πραγματοποιήσει εργασίες λόγω σοβαρών ελλείψεων στον εξοπλισμό του.

Χαμηλές εντάσεις

Παρά τα πρακτικά προβλήματα που φαίνεται να υπάρχουν στη χρήση του γεωτρύπανου δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο εξόδου του από το λιμάνι της Αττάλειας με πορεία για ανοικτά της Κύπρου. Αρμόδιες πηγές έλεγαν στην «Κ» ότι δεν θα αποτελέσει έκπληξη το γεωτρύπανο να μετακινηθεί στις θαλάσσιες περιοχές μεταξύ Κύπρου και Τουρκίας ή και ακόμα να περάσει τον Απόστολο Ανδρέα. Ένα

τέτοιο ενδεχόμενο σχετίζεται άμεσα με τις εξελίξεις που ενδεχομένως να υπάρξουν στο προεκλογικό σκηνικό της Τουρκίας. Όποιες και να είναι οι κινήσεις από τουρκικής πλευράς η Λευκωσία αλλά και οι εταιρείες που έχουν προγραμματίσει εργασίες, στέλνουν το μήνυμα πως είναι αποφασισμένες να προχωρήσουν κανονικά. Στην προκειμένη περίπτωση το αισιόδοξο είναι πως το επόμενο ενεργειακό βήμα εντός της ΑΟΖ θα γίνει από τον ισχυρό κρίκο που ονομάζεται κοινοπραξία ExxonMobil-Qatar Petroleum. Οι έρευνες στο τεμάχιο 10 είναι για τον ερχόμενο Οκτώβριο περίοδο που ενδεχομένως να πραγματοποιηθεί και η επιβεβαιωτική γεώτρηση στο τεμάχιο 6 από την ENI και TOTAL.

Διαφωνία με Ισραήλ

Σε μια άλλη εξέλιξη, διπλωματικές πηγές της εφημερίδας τόνιζαν πως δεν πρέπει να προκαλεί ανησυχία η διαφορά που υπάρχει με το Ισραήλ σχετικά με τα κοράκια του «Αφροδίτη». Οι ίδιες πηγές το χαρακτήρισαν ως οικονομικό το ζήτημα, αποκόποντας τις όποιες πολιτικές προεκτάσεις, με τη δική του, ωστόσο, πολυπλοκότητα που όμως δεν απαγορεύει την εξεύρεση λύσης και η επιλογή του East Med παραμένει δυνατά στο τραπέζι και υλοποιείται τμηματικά. Πέραν αυτού, προχωρούν οι ομάδες εργασίας που έχουν δημιουργηθεί για τα τεχνικά ζητήματα, ενώ το project υποστηρίζεται και από την Ε.Ε. η οποία συνεισφέρει εσχάτως και με επιπλέον 35 εκατ. ευρώ. Η συμφωνία για τον East Med, λένε οι ίδιες πηγές, πρέπει να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2018. «Η Ευρώπη χρειάζεται πολλές ποσότητες και εναλλακτικά των υφιστάμενων διαδρομών. Αυτός ο αγώγος έχει προβάδισμα και για τις εμπλεκόμενες χώρες και για την Ε.Ε.» τονίστηκε στην εφημερίδα.

Κινήσεις Exxonmobil και μαζί Total-Eni

Με άξονα το ότι η αμέσως επόμενη προγραμματισμένη δραστηριότητα στην κυπριακή ΑΟΖ αφορά την αμερικανική Exxonmobil, αρμόδιες πηγές τόνισαν πως βάσει και των συναντήσεων που μόλις πρόσφατα έλαβαν χώρα στη Λευκωσία, ο προγραμματισμός συνεχίζεται ως έχει χωρίς παρεκκλίσεις. Την ίδια ώρα, είναι έκδηλη και η ικανοποίηση για τα όσα διαδραματίζονται πέριξ της συνεργασίας Total-Eni για τις δραστηριότητές τους στην κυπριακή ΑΟΖ. Όλα τα μηνύματα που φτάνουν στην κυβέρνηση δείχνουν πως η συνεργασία θα προχωρήσει, με απώτερο στόχο να μην επαναληφθούν φαινόμενα με τα τουρκικά πλοία όπως είχε γίνει στο τεμάχιο «3». Το ζήτημα αναμένεται να είναι και στην ατζέντα των συνομιλιών Αναστασιάδη-Μακρόν, καθώς ήδη προετοιμάζεται το ταξίδι του Προέδρου στη Γαλλία, το επόμενο διάστημα

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΕΡΓΑ

€100 ΕΚ.

Για Στήριξη της Επιχειρηματικότητας και Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας των Επιχειρήσεων*

*Αφορά στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών

€165 ΕΚ.

Για Αναζωογόνηση των Αστικών Περιοχών

€40 ΕΚ.

Για Βελτίωση της Αστικής Κινητικότητας

€65 ΕΚ.

Για Αναζωογόνηση της Υπαίθρου και Αγροτουρισμό

€180 ΕΚ.

Για Ανάπτυξη των Μεταφορικών Υποδομών

€220 ΕΚ.

Για Προστασία του Περιβάλλοντος και Εξοικονόμηση Ενέργειας

€85 ΕΚ.

Για Ενίσχυση της Έρευνας και Καινοτομίας

€22 ΕΚ.

Για Προώθηση της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

€105 ΕΚ.

Για Εκπαίδευση και Κατάρτιση

€45 ΕΚ.

Για Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Μη Διάκρισης

€75 ΕΚ.

Για Προώθηση της Απασχόλησης

2004-2018: ΕΡΓΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επενδύσεις σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας στο πλαίσιο Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ. Τα έργα υλοποιήθηκαν με τη στήριξη του ΕΤΠΑ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης), του ΤΣ (Ταμείο Συνοχής), του ΕΚΤ (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και της ΠΑΝ (Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων).

www.structuralfunds.org.cy

Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ στην Κύπρο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και
Επενδυτικά Ταμεία

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Γενική Διεύθυνση
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Συντονισμού και Ανάπτυξης

Ο ΦΑΙΔΩΝΑΣ ΦΑΙΔΩΝΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Μόνο τον λαό θα ρωτήσω αν θα διεκδικήσω άλλο αξίωμα

Υπάρχουν πολιτικά πρόσωπα που έχουν σχέσεις με τον υπόκοσμο και γι' αυτό δεν μιλούν, λέει ο δήμαρχος Πάφου

Συνέντευξη στη

ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Υπηρετώ μόνο τον αξιακό μου κόσμο και δεν αποσκοπώ σε οτιδήποτε άλλο. Αν φύγω αύριο από δήμαρχος και δεν ξαναπολιτευτώ, δεν θα με εννοχλήσει. Δεν έχω παντρευτεί καμιά καρέκλα και δεν θα ρωτήσω όμως κανέναν αν θα διεκδικήσω οτιδήποτε. Θα το αποφασίσω και θα ρωτήσω μόνο τον λαό», λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Φαίδωνας Φαίδωνος, κληθείς να απαντήσεις για το πού φτάνουν οι πολιτικές του φιλοδοξίες. Μιλάει για την ανάγκη πάταξης της διαφθοράς με τη δημιουργία μιας οριζόντιας συμμαχίας απ' όλους τους ιδεολογικούς χώρους ούτως ώστε να «εξοστρακιστούν» οι διεφθαρμένοι. Δίνει απαντήσεις στις καταγγελίες περί αυτοπροβολής, σημειώνοντας πως «όταν δεν με ήξερε κανένας, ενώ έκανα σοβαρές καταγγελίες που αφορούσαν το ΣΑΠΑ, μου έκλειναν τα μικρόφωνα». Σε ό,τι αφορά τις καταγγελίες για τον υπόκοσμο και την εγκληματικότητα σημειώνει πως έχει νομική και ποινική ευθύνη να καταγγείλει όσα γνωρίζει. Αποκαλύπτει μάλιστα πως πολιτικά πρόσωπα έχουν σχέσεις με τον υπόκοσμο και πως άτομα που κινούνται στην παρανομία διαδραμάτισαν ρόλο σε εκλογικές αναμετρήσεις.

—Κρύβεται κάτι βαθύτερο πίσω από την κόντρα σας με τον Μαρίνο Σιζόπουλο και τις αλληλοκατηγορίες; Επειδή και οι δύο επιμένετε στα όσα υποστηρίζετε με στοιχεία...

—Βεβαίως και όχι. Οι οποιοσδήποτε καταγγελίες γίνονται δημόσια από μέρους μου κατά καιρούς, δεν επιμερίζω σκοπιμότητες, δεν γίνονται στη βάση κάποιας στρατηγικής ή κρυφής ατζέντας. Ήλθε η ώρα να επικρατήσουν στη δημόσια ζωή κανόνες ηθικής, διαφάνειας και χρηστής διοίκησης. Ήλθε η ώρα να απαλλαγούμε από φαινόμενα σήψης, διαφθοράς, διαπλοκής και ευνοιοκρατίας. Μόνο έτσι μπορούμε να διασφαλίσουμε πρόοδο και ευημερία της οικονομίας, της κοινωνίας, του πνεύματος και των θεσμών. Και βεβαίως επιμένω στα όσα έχω αναφέρει δημόσια για τον κ. Σιζόπουλο. —Μετά και από την αποκάλυψη του σκανδάλου ΣΑΠΑ αποκτήσατε έρευνα στην κοινωνία, με κάποιους να σας αποδίδουν προσπάθεια πάταξης της διαπλοκής σε όλο το σύστημα και άλλους να σας καταλογίζουν προσπάθεια αυτοπροβολής...

—Υπάρχει καχυποψία από την κοινωνία και δεν της βρίσκει άδικο, καθώς έχει συζητήσει πίσω από τη

δράση του οποιουδήποτε πολιτικού προσώπου να υπάρχει κρυφή ατζέντα. Και για μένα ακούστηκαν αυτά. Όταν κατηγορούσα κάποιους για παρανομίες, αντί να απολογηθούν, προσπαθούσαν να συνδέσουν τη συμπεριφορά μου με σκοπιμότητες. Δεν μπορούσαν να αποδεχτούν ότι η καταγγελία μου είχε ως στόχο αποκλειστικά την αποκάλυψη της παρανομίας τους. Κατανοώ αυτούς που βλέπουν ζήτημα αυτοπροβολής αλλά δεν τα υιοθετώ σε καμία περίπτωση. Πολλές φορές, μάλιστα, είχα πολιτικό κόστος για τα πράγματα που αποκάλυψα. Συνεπώς, αν ο στόχος μου ήταν η υπερπροβολή ή η δημιουργία θετικής εικόνας, θα επέλεγα πολύ προσεκτικά τα θέματα που θα αποκάλυπτα και θα απέφευγα εκείνα που θα μου προκαλούσαν πολιτικό κόστος. Δεν έχω κρυφή ατζέντα και το έχω διακηρύξει ότι ενόσω βρίσκομαι στην πολιτική, θα προσπαθώ να φανώ χρήσιμος στην κοινωνία. Χωρίς να θέλω να τοποθετήσω τον εαυτό μου στους ξεχωριστούς, θέλω να υπογραμμίσω

“

Να γίνει μια οριζόντια συμμαχία απ' όλους τους ιδεολογικούς χώρους και τα κοινωνικά στρώματα ούτως ώστε να εξοστρακίσουμε τους διεφθαρμένους.

πως δεν είμαστε όλοι οι πολιτικοί το ίδιο. Δεν είμαστε όλοι απατεώνες αλλά ούτε δεκτικοί σε πιέσεις. Δεν είμαστε όλοι φερέφωνα ή παίγνια οποιωνδήποτε παραγόντων. Αυτό δεν μπορούν να το αντέξουν και γι' αυτό πρέπει να μειώσουν την όποια δράση μου, βάζοντας ταμπέλες και αποδίδοντάς μου ιδιότητα και πολιτικές φιλοδοξίες. Πίσω από λίγες ώρες δημόσιας παρέμβασης, υπάρχουν ατέλειωτες ώρες σκληρής δουλειάς, εντατικής προετοιμασίας αλλά και ψυχικής φθοράς τόσο σε προσωπικό όσο και σε οικογενειακό επίπεδο. —Δηλαδή;

—Αφούτε τώρα που είμαι δήμαρχος. Όταν δεν με ήξερε κανένας, ενώ έκανα σοβαρές καταγγελίες που αφορούσαν το ΣΑΠΑ, μου έκλειναν τα μικρόφωνα. Τότε δεν υπήρχε οποιαδήποτε σκοπιμότητα αλλά μόνο κόστος. Και αν ο Σάββας Βέργας δεν αποκαλυπτόταν ότι ήταν διεφθαρμένος, στις επόμενες εκλογές

«Το τι θα κάνω στο μέλλον, δεν το σκέφτηκα ακόμη. Σας θυμίζω πως έξι μήνες προτού γίνω δήμαρχος, αν έθετα υποψηφιότητα δεν θα έβγαينا ούτε κοινοτάρχη στο πιο μικρό χωριό της Πάφου», λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο δήμαρχος Πάφου Φαίδωνας Φαίδωνος.

Δεν έχω παντρευτεί καμιά καρέκλα

—Μέχρι πού φτάνουν οι πολιτικές σας φιλοδοξίες; Κάποιοι λένε πως δεν περιορίζονται στο Δημαρχείο Πάφου.

—Αυτοί που με αγαπούν ή αυτοί που ανησυχούν; Αν αυτήν την έγνοια την έχουν αυτοί που με αγαπούν, μπορώ να απαντήσω. Αν αυτό αφορά τους πονηρούληδες που έγνοια τους είναι να βρίσκουν πίσω από την όποια πολιτική παρέμβασή μου και το έργο που παράγω ως δήμαρχος μελλοντική φιλοδοξία, θα τους απογοητεύσω. Ό,τι κάνω, το κάνω γιατί το πιστεύω.

—Δεν είναι κακό όμως να υπάρχουν ευγενείς φιλοδοξίες.

—Δικαίωμα του καθενός, μηδενός εξαιρουμένου. Έχω όμως την πληροφορηση πως κάποιων η έγνοια είναι να εκμαιεύσουν κατά πόσο ό,τι κάνω έχει να κάνει με μελλοντικές φιλοδοξίες. Το τι θα κάνω στο μέλλον δεν το σκέφτηκα ακόμη. Σας θυμίζω πως έξι μήνες προτού γίνω δήμαρχος, αν έθετα υποψηφιότητα δεν θα έβγαينا ούτε κοινοτάρχη στο πιο μικρό χωριό της Πάφου. Άρα τίποτα δεν είναι προβλέψιμο. Υπηρετώ σίγουρα τις αρχές και τις αξίες μου όπως τις αντιλαμβάνομαι και κρίνομαι όπως κάθε πολιτικό πρόσωπο. Δεν υπηρετώ κανέναν ούτε είμαι υποθηκευμένος σε οποιονδήποτε. Υπηρετώ μόνο τον αξιακό μου κόσμο και δεν αποσκοπώ σε τίποτα άλλο. Αν φύγω αύριο από δήμαρχος και δεν ξαναπολιτευτώ, δεν θα με εννοχλήσει. Δεν έχω παντρευτεί καμιά καρέκλα και δεν θα ρωτήσω όμως κανέναν αν θα διεκδικήσω οτιδήποτε. Θα το αποφασίσω και θα ρωτήσω μόνο τον λαό.

“

Είναι γνωστό ότι άτομα που κινούνται στην παρανομία, στον παράνομο τζόγο και τα ναρκωτικά διαδραμάτισαν ρόλο σε εκλογικές αναμετρήσεις.

ματος από την οποία προέρχαστε. Έχετε δεχτεί προτροπές ή παραινήσεις για να χαμπλώσετε τους νόμους;

—Τα τελευταία χρόνια όχι. Παλαιότερα με την υπόθεση Βέργα είχα δεχτεί παραινήσεις.

—Από τον ΔΗΣΥ;

—Από πρόσωπα και του ΔΗΣΥ και από άλλους πολιτικούς χώρους που τύγχανε να έχω φιλικές και πολιτικές σχέσεις. Στην πορεία ωστόσο είχαν αντιληφθεί ότι δεν είχε κανένα αποτέλεσμα η παρέμβασή τους και ότι κινδύνευαν να αποκαλύψω τα ονόματά τους ότι με παίρνουν στο τηλέφωνο και παρεμβαίνουν. Συνεπώς, κάποιος από σεβασμό και άλλοι από φόβο δεν παρεμβαίνουν. —Η διαφθορά από πού πηγάζει πολιτικά;

—Το πρόβλημα στην Κύπρο είναι οριζόντιο και έτσι πρέπει να το αντιμετωπίσουμε. Αν μπορούμε στη λογική να το κομματικοποιήσουμε ή

δεν θα εκλεγόμουν ούτε δημοτικός σύμβουλος. Παρόλα ταύτα και εις γνώσιν μου, παρέμεινα σταθερός στις θέσεις μου ανεξαρτήτως εάν η συνέπεια θα ήταν να τερματιστεί η πολιτική μου πορεία.

Η αδράνεια της αστυνομίας —Πέραν όμως του ΣΑΠΑ πλέον ανοίγετε μέτωπο και με το εμπόριο ναρκωτικών. Δεν υπάρχουν προσωπικές επιπτώσεις των όσων λέτε ακόμα και του περιγυρού σας;

—Δεν εκλέγνηκα δήμαρχος λόγω ενός καλού συγκυριακού κλίματος. Δεν ήμουν μία «light» υποψηφιότητα την οποία στηρίζαν κόμματα και επιχειρηματίες, ούτε προέρχομαι από μεγάλη οικογένεια. Είχα ανθρώπους που με στηρίζαν με προσωπικό κόστος και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο αντιλαμβάνομαι την ευθύνη που έχω απέναντι σε αυτό τον κόσμο και προσπαθώ να είμαι ανάξιος αυτής της επιλογής. Είναι γι' αυτό που πέραν του εγκλήματος λευκού κολάρου, όπως ήταν το ΣΑ-

“

Αντιλαμβάνομαι την έννοια του κινδύνου. Έχω όμως ευθύνη νομική και ποινική. Όταν κάποια πράγματα τα ξέρω, είμαι ένοχος συγκάλυψης αν δεν τα πω.

ΠΑ και τα ΧΥΤΑ, σιγά-σιγά απέκτησα μια πλήρη εικόνα του τι γίνεται στην Πάφο στα θέματα που οργανωμένο εγκληματικό. Ξέρω τη συμβαίνει στις γειτονιές, στις παραλίες, στα σχολεία. Όταν αντιλαμβάνομαι πως σε μια τάξη γυμνασίου που έχει 27 παιδιά, υπάρχουν 8-9 χρήστες, όταν εγώ γίνομαι μάρτυρας παράδοσης - παραλαβής ναρκωτικών και βλέπω με τα μάτια μου τι γίνεται, όταν μου φέρνουν χαρτί και καλαμάρι τη δράση του Μούζου, όταν βλέπω στην οδό Αγίου Αντωνίου να διεξάγεται σε δύο μπαρ το βασικό λιανεμπόριο ναρκωτικών στην περιοχή, οφείλω να το πω στην Αστυνομία, όπως άλλωστε έκανα πριν από ενάμιση χρόνο αλλά και δημόσια να το καταγγείλω όταν διαπιστώνω αδράνεια και ανοχή.

—Για ποιο λόγο η αστυνομία δεν έδωσε βάση λοιπόν;

—Η αστυνομία τα γνώριζε όλα, όχι από μένα αλλά από γραπτά σημειώματα που οι ίδιες οι υπηρεσίες

της αστυνομίας ετοίμασαν με λεπτομέρειες. Όταν είδα ότι όλα αυτά δεν προχωρούσαν, βγήκα, τα είπα δημόσια και φωτογράφησα πρόσωπα, πράγμα και γεγονός. Αποτέλεσμα ήταν να τοποθετηθεί βόμβα για να με εκφοβίσουν. Θα μπορούσα να δώσω ένα τέλος εκεί, λέγοντας πως έκανα το καθήκον μου κι αν θέλουν ασ τους βρουν, αν θέλουν όχι. Παρόλα ταύτα, την ίδια ημέρα συνέχισα να κάνω δηλώσεις, όπως και το επόμενο διάστημα.

—Κάποιος μπορεί να πει ότι έχετε άγνοια κινδύνου...

—Αντιλαμβάνομαι την έννοια του κινδύνου. Έχω όμως ευθύνη νομική και ποινική. Όταν κάποια πράγματα τα ξέρω, είμαι ένοχος συγκάλυψης αν δεν τα πω. Δεν γίνεται ξαφνικά όταν πυροβολείται ένας αστυνομικός — που κανείς δεν θέλει να πάθει κάτι ο αστυνομικός — που από λάθος βρέθηκε εκεί, το Υπουργείο να λέει ότι από εδώ και πέρα θα υπάρξει μηδενική ανοχή. Εκεί ακριβώς αναγκάστηκε να βγω και να ξεκαθαρίσω ότι δεν πρέπει να κοροϊδεύουν τον κόσμο, γιατί ενώ είχαν τις πληροφορίες, αδρανούσαν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

—Πού οφείλεται συνεπώς η αδράνεια της αστυνομίας; Λέγεται πως δεν στοιχειοθετείτε όσα λέτε.

—Κατά την παραδοχή του υπουργού και του αρχηγού υπάρχει διαφθορά στην Αστυνομία, άρα ένας λόγος είναι αυτός. Μία επιχείρηση μπορεί να οργανωθεί σωστά από εκατό άτομα αλλά ένας να πάρει τηλέφωνο λίγα λεπτά πριν από την επιχείρηση, καταστρέφεται η δουλειά όλων. Άρα δεν χρειάζονται πολλοί διεφθαρμένοι. Υπάρχουν βεβαίως και ανίκανοι που βρίσκονται σε συγκεκριμένα πόστα εξαιτίας του ότι ανήκουν στο ένα ή στο άλλο κόμμα, καθώς επίσης και η εμπέδωση μιας δημοσιοϋπαλληλικής νοοτροπίας στις τάξεις της αστυνομίας. Στην αστυνομία δεν ισχύει ότι εάν κάνεις τα άκρως απαραίτητα, αυτό είναι αρκετό. Πρέπει, αν θέλουν να είναι αποτελεσματικοί, να βγουν έξω οι αστυνομικοί και οι αξιωματικοί για να συλλάβουν πληροφορίες και στοιχεία και όχι να μας λένε ότι δεν έχουν επαρκή στοιχεία και αν τους τα δώσουμε, θα ενεργήσουν. Δεν γίνεται να κάνω σοβαρή καταγγελία για κάποιον και η απάντηση να είναι ότι δεν είναι αρκετά αυτά τα στοιχεία. Οφείλει η αστυνομία να χρησιμοποιήσει την πληροφορία και την καταγγελία, κάνοντας παρακολουθήσεις και αφηνδιαστικούς ελέγχους ούτως ώστε να βρει τα στοιχεία και τις αποδείξεις που θέλει. Δυστυχώς, η πολιτική ηγεσία της αστυνομίας δεν έστειλε ξεκάθαρα μηνύματα από την αρχή.

Έχω άποψη για τον Ιωνά αλλά ρόλος μου δεν είναι να μοιράζω μομφές

—Αυτή συνεπώς είναι μομφή προς τον Ιωνά Νικολάου

—Τον Ιωνά Νικολάου τον διόρισε ο Πρόεδρος και ο ίδιος να τον αξιολογήσει, όπως θα πρέπει να τον αξιολογήσει η κοινωνία, τα κόμματα και η Βουλή. Δεν θα φορτωθώ και αυτή την ευθύνη να μοιράζω και μομφές. Έχω άποψη, ξέρω τι γίνεται, αυτό τον ρόλο όμως τον έχει ο Πρόεδρος, τα κόμματα και τα οργανωμένα σύνολα της κοινωνίας.

—Εξάγεται όμως το συμπέρασμα της δυσαρέσκειας από την τοποθέτησή σας.

—Αυτό μπορείτε να το κρίνετε εσείς δημοσιογραφικά, δεν θα σας το απαγορεύσω.

—Ο Πρόεδρος υποβάθμισε πάντως το πρόβλημα της εγκληματικότητας

—Είναι σεβαστή η άποψή του. Όλοι κρίνουμε. Ο Πρόεδρος μίλησε με τον τρόπο που μίλησε. Κάποια κόμματα λένε πως υπάρχει

πρόβλημα και άλλα δεν θέλουν καν να το σχολιάσουν. Αφήστε που κάποιοι έχουν σχέσεις με τον υπόκοσμο.

—Πολιτικά πρόσωπα δηλαδή;

—Βέβαια. Είναι γνωστό ότι άτομα που κινούνται στην παρανομία, στον παράνομο τζόγο και τα ναρκωτικά διαδραμάτισαν ρόλο σε εκλογικές αναμετρήσεις. Είναι πολύ γνωστό. Κάποιοι είναι υποθηκευμένοι σε κάποιους, κάποιοι χρωστούν χатρία σε ανθρώπους του υποκόσμου και εγκληματιών του λευκού κολάρου. Άρα, το ότι δεν μιλούν δεν είναι τυχαίο. Το ότι δεν μιλούν είναι επειδή δεν θέλουν να διαρρήξουν τις σχέσεις τους είτε με τους διεφθαρμένους του λευκού κολάρου είτε με τον υπόκοσμο. Εδώ αυτοί που είναι εντεταλμένοι να τους κυνηγούν έχουν σχέσεις και δεν θα έχει το πολιτικό σύστημα;

—Τα όσα καταγγέλλατε εκθέτουν βέβαια την κυβέρνηση του κόμ-

“

να αρχίσουμε να μετρούμε πόσοι και από ποιο κόμμα πήγαν φυλακή, τότε είναι σαν να προσφέρουμε το μεγαλύτερο δώρο στους διεφθαρμένους. Ο διεφθαρμένος, είτε συνεργημένος, είτε του ΑΚΕΛ, είτε του ΔΗΚΟ, είτε της ΕΔΕΚ, να πάει στο πυρ το εξώτερο. Εδώ στην Πάφο τα εγκλήματα λευκού κολάρου που έγιναν, είχαν μέσα άτομα από όλα τα κόμματα. Ήταν οργανωμένο και είχε «κώδικα δεοντολογίας» ώστε να μην μένει κανένας έξω. Δεν πρέπει βεβαίως να τα μαυρίζουμε όλα. Η συγκυρία του ότι υπάρχει ο Οδυσσέας Μιχαηλίδης ως γενικός ελεγκτής, ο Κώστας Κληρίδης ως γενικός εισαγγελέας ήταν κομβικές σημεία. Τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης αλλά και της προσηγγίσης που έχει η κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη — έστω κι αν κάποια πράγματα μας θυμωθούν — τα πράγματα κινήθηκαν προς το να εξιχνιαστούν σκάνδαλα.

Οφείλουμε να πούμε πως δεν είναι όλα μαύρα και δεν είναι όλοι διεφθαρμένοι. Πρέπει, ωστόσο, να γίνει οριζόντια συμμαχία από όλους τους ιδεολογικούς χώρους και τα κοινωνικά στρώματα ούτως ώστε να εξοστρακίσουμε τους διεφθαρμένους. Όχι με την αρχαία αθηναϊκή ορολογία αλλά με την έννοια της κοινωνικής καταδίκης. Να δημιουργήσουμε μια κουλτούρα ενάντια στη διαφθορά. Έστω κι αν κάποιος καταφέρει να νομικά τερτίπια να γλυτώσει ή να μειώσει την ποινή, να τον περιμένει μία άγραφη ποινή από την κοινωνία που θα τον επιβαρύνει διά βίου. Δυστυχώς, στην Κύπρο συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Αυτός που μας κλέβει είναι ο έξιπνος, ο μάγκας. Καθόλου τυχαίο ότι πολλές φορές γι' αυτούς τους διεφθαρμένους, πολιτικούς τσακωνόταν για το ποιο θα φάνε πρόγευμα μαζί τους και ποιοι θα πουν καφέ με διεφθαρμένους τραπέζτες.

Από δεύτερος πρώτος θέλει να καταστεί ο Αβέρωφ

Η σκιά Αναστασιάδη, οι δυσκολίες σε Κυπριακό και οικονομία και η Κύπρος του 2030

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το 2004, ο τότε πρόεδρος του ΔΗΣΥ Νίκος Αναστασιάδης έπαιρνε την τολμηρή απόφαση να πάει κόντρα στην πλειοψηφία της λαϊκής Δεξιάς του ΔΗΣΥ και να στηρίξει το Σχέδιο Ανάν στο δημοψήφισμα. «Θα ένιωθα ανάξιος αν τούτη την κρίσιμη ώρα παρασυρόμουν από το λαϊκό ρεύμα για να γίνω αρεστός και συνάμα συνυπευθύνος από το τι θα ακολουθούσε. Τώρα είναι η ώρα της αλήθειας, η ώρα που η ιστορία πραγματικά κυττά την πόρτα μας κι εγώ δεν θα την αγνοήσω» έλεγε δημοσίως. Και πράγματι, αν για κάποιους η απόφασή του να στηρίξει το σχέδιο ήταν μονόδρομος εξαιτίας της στάσης που ακολουθούσε ο πολιτικός του πατέρα

Το Κυπριακό, η οικονομία και η συγκυρία που χάθηκε για το κτίσιμο του ηγετικού του προφίλ.

και ιδρυτής του ΔΗΕΥ Γλαύκος Κληρίδης, ωστόσο, η ιστορία κτυπούσε την πόρτα και της δικής του πολιτικής πορείας. Και τον μετέτρεψε από αμφιλεγόμενο κομματάρχη σε γηέν. Αυτό, σε συνδυασμό με χειρισμούς της διακυβέρνησης Χριστόφια, ήταν αρκετά ούτως ώστε να τον οδηγήσουν στον προεδρικό θώκο για δύο συνεχόμενες θητείες. Όπως και ο Νίκος Αναστασιάδης, έτσι και ο Αβέρωφ Νεοφύτου ψάχνει εκείνο τον σχεδιασμό που θα τον καταστήσει γηέν. Με ποιον τρόπο όμως θα κρίσει το δικό του γηεντικό προφίλ ο Αβέρωφ Νεοφύτου; Υπήρξε το μομέντουμ στην οικονομία και Κυπριακό που επί του παρόντος δεν κατάφερε να καρπωθεί και πλέον στρέφεται στο αμφιλεγόμενο για πολλούς «Κύπρος 2030», συνεχίζοντας, ωστόσο, αυτό που ξέρει να κάνει καλά όπως άλλωστε φάνηκε με την επίσκεψή του στις ΗΠΑ. Να δημιουργήσει σημαντικές επιaffles με παράγοντες που θα μπορέσουν να βοηθήσουν με τον τρόπο τους σε μία κρίσιμη για τον τόπο στιγμή.

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ θέλει να κτίσει το δικό του ηγετικό προφίλ και αυτή η πενταετία θεωρείται κρίσιμη και θα δείξει αν μπορεί να απεγκλωβιστεί από τη σκιά του Νίκου Αναστασιάδη να αποκτήσει τον απαιτούμενο συναισθηματικό δεσμό με τον συνηγετικό κόσμο και να χαράξει δική του πορεία, ως ένας και μοναδικός ηγέτης της Δεξιάς παράταξης και ίσως στη συνέχεια ο ηγέτης αυτού του τόπου.

Το σημείο που θεωρείτο πως θα εκτόξευε τον Αβέρωφ Νεοφύτου στο «πάνθεον» των ηγμένων θα ήταν η οικονομία. Είχε, άλλωστε, και τις γνώσεις και την πείρα να το πετύχει. Άλλο, όμως, να είσαι αντιπολίτευση, χτυπώντας τον Δημήτρη Χριστόφια και άλλο το κυβερνών κόμμα μιας κυβερνήσεως που απορρόσισε το κούρεμα καταθέσεων. Λίγο το μνημόνιο, λίγο η μετωπική ρήξη του με τις συντεχνίες πριν από τις βουλευτικές εκλογές και πολύ η αποχή του ΔΗΣΥ στο πρώτο κούρεμα τον απομάκρυνε από μία ιδανική συγκυρία. Και δεν μένει εδώ, καθώς ο ίδιος, όπως λέγεται, μπήκε σε ένα φαύλο κύκλο όπου χρεωνόταν τα όποια λάθη αλλά οι θετικές ενέργειές του πιστώνονταν στον

ίδιο τον Πρόεδρο, ενισχύοντας
μεν την εικόνα του κ. Νεοφύτου
ως καλός διεκπεραιωτής, αλλά όχι
ως καλός ηγέτης. Και όσο κι αν
για κάποιους πολιτικούς κύκλους
η στάση που πήρσε μνημονιακά,
τόσο παρασκηνιακά όσο και εντός
βουλής, θα μπορούσε να τον εξι-
λεώσουν, υπάρχουν και εκείνοι
που επισημονούν πως εξαιτίας
του ότι έχασε μία καλή συγκυρία
έστρεψε παράλληλα το βλέμμα
του προς το Κυπριακό και το εν-
δεχόμενο λύσης.

Ήταν όμως ο Αβέρωφ Νεοφύ-
του πάντα τόσο προσηλωμένος
στη λύση, όπως είναι σήμερα;
Όταν το 2004, μαίνονταν πόλεμος
στον ΔΗΣΥ, με τις αποχωρήσεις
πρωτοκλασάτων στελεχών, ο Αβε-
ρώφ Νεοφύτου, αν και προσεκτι-
κός στις δηλώσεις του, ήταν εναν-
τίον του Σχεδίου Ανάν. Χρησιάστηκε
να ανέλθει στο αξίωμα του προ-
έδρου του ΔΗΣΥ, για να φανεί εμ-
πράκτως η μεταστροφή του σε
μία πιο θετική προσέγγιση στο
Κυπριακό. Τότε είχε ήδη ενισχύσει
την πολιτική του αξιοπιστία στην
οικονομία με τις επαφές του σε
Φρανκφούρτη και Βρυξέλλες και
φρόνιτος αυτές του οι επαφές να
επεκταθούν και στο Κυπριακό.
Πρώτη κίνησή του που υπήρξε
και η δική του καμπή στο εθνικό
θέμα ήταν οι δηλώσεις του γύρω
από το Κοινό Ανακονισθέν Ανα-
στασιόδη- Έργοιλου.

Σχέσεις ψυχούς

Η κλιμάκωση, ωστόσο, ήρθε το 2017 και ενώ πραγματοποιούνταν οι διαπραγματεύσεις, ο ίδιος ανέλαβε να ενημερώσει τον επιχειρηματικό κόσμο για τις ευκαιρίες τής λύσης σε γέφυρα που παρέθεσε γι' αυτούς τον Ιανουάριο του 2017 στην πρωτεύουσα. «Από πότε ο Κύπριος επιχειρηματίας φοβάται;» έλεγε στους επιχειρηματίες και έδιδε την εντύπωση πως ο ίδιος θα αναλάμβανε να πείσει τους οικονομικούς παράγοντες να στηρίξουν τη λύση στο ενδεχόμενο συμφωνίας Αναστασιάδ-Ακιντζι.

Χρηιάστηκε, ωστόσο, να οξυν-
θει το κλίμα μεταξύ Αναστασιά-
δη-Ακιντζή για να διαφανεί πως
όσο κι αν ο Αβέρωφ Νεοφύτου εν-
δεχομένος να θέλει τη λύση, τον
τελικό λόγο έχει ο Νίκος Αναστα-
σιάδης. Το τεταμένο κλίμα σε συν-
δυασμό με το ενωτικό δημοψή-
φισμα που προέκυψε στη βουλή
το οποίο πέρασε με την αποχή
του ΔΗΣΥ, προκάλεσαν νέα δε-
δομένα και κυρίως την οργίλη αν-
τίδραση του Τ/κ γένητ. Ήταν τότε
που, όπως λέγεται, ο Αβέρωφ Νεο-
φύτου είδε ένα déjà vu της απο-
κίας επί κουρέματος και ανέλαβε
ο ίδιος εσπευσμένα πρωτοβουλίες
επαγρύπνησης.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται, άλλωστε, και το δέιγνο με τον Τ/κ ηγέτη στα Κατεχόμενα. Πρωτοβουλία τολμηρή που θα μπορούσε να του προσδώσει πολιτικούς πόντους, ωστόσο, όταν αποκαλύφθηκε προκάλεσε την οργή και συναγερμικών αλλά και την οργή του Προεδρικού, διασπείνοντας για τα καλά τη σχέση του με τον Νίκο Αναστασιάδη. Μία δύσκολη περίοδος για τον Αβέρωφ Νεοφύτου που ενισχύθηκε, όταν, αφότου έπεισε το ΑΚΕΛ να στηρίξει την πρόταση νόμου που θα έφερνε στη βουλή και θα καταργούσε το ενωτικό δημοψήφισμα, ο Νίκος Αναστασιάδης το ανέπεμψε, αδειάζοντας και εκθίζοντας τον Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος για καιρό επέλεξε τη σιγή και την απασχόλησή του.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου στοχεύει να αποκτήσει τον απαιτούμενο συναισθηματικό δεσμό με τον συναγερμικό κόσμο που θα τον καταστήσει τον ένα και μοναδικό γηγάτη της Δεξιάς παράταξης, παρακολουθώντας με ενδιαφέρον τις κινήσεις και τη δυναμική Χάρη-Χριστοδουλίδη.

Ο Αναστασιάδης ο Χριστοδουλίδης και ο Χάρης

Ο συναγερμικός πρόεδρος διαφέρει κατά πολύ από τον προκατόχου του ως πολιτική σκέψη και συμπεριφορά και το γνωρίζει. Το στοίχημα είναι να κερδίσει τον συναγερμικό κόσμο, ο οποίος τον παραδέχεται για τις ικανότητές του, αλλά θεωρεί ακόμη ηγέτη του τον Νίκο Αναστασιάδη. Όπως λέγεται, ο Νίκος Αναστασιάδης, έστω και με την ήττα του το 2004, είχε συναισθη-

ματικό δεσμό με τη βάση του. Κάτι το οποίο δεν έχει καταφέρει ακόμη να αναπτύξει ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Αυτό σε συνδυασμό πως έχει αναλάβει στην ηγεσία του κόμματος σε μία δύσκολη διακυβέρνηση σίγουρα δεν βοηθάει στην εύκολη αποδοχή του. Όπως και το γεγονός ότι η ανάληψη της εξουσίας για τρίτη συνεχόμενη θητεία από συναγερμικό υποψήφιο θεωρείται απίθανο

για πολλούς σενάριο. Σε αυτό τα παιχνιδι έξουσιās, σίγουρα παρακολουθεί με ενδιαφέρον τη δυναμική που αποκτούν άλλα πολιτικά πρόσωπα όπως οι υπουργοί Χάρης Γεωργιάδης και Νίκος Χριστοδουλίδης, οι οποίοι, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της «Κ», έχουν ιδιαίτερα ψηλά ποσοστά αποδοχής από τον κόσμο και ιδιαίτερα από τους συναγερμικούς.

Τρόδος
Αναζωογόνηση
Αναψυχή.

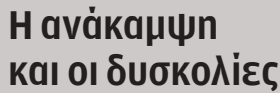
Όπου κι αν είσαι στην Κύπρο, σε ελάχιστο χρόνο μπορείς να βρεθείς στο υπέροχο Τρόοδος.

Οι δυνατότητες που προσφέρει, μοναδικές:
Σκι στη χιονοδρομική πίστα, βοτανικός
κήπος, περίπατοι στα μονοπάτια της
φύσης, πετρώματα του ωκεανού.

Εικόνες και αισθήσεις που μας γεμίζουν
ευτυχία. Η φύση μας περιέχει και τη
σεβόμαστε.

**Αγαπάμε το Τρόδος,
το προστατεύουμε
με κάθε δυνατό τρόπο.**

ΤΡΟΟΔΟΣ
Είναι, στη Φύση Μας

Το καλό αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών όπου επικεφαλής ήταν ο Αβέρωφ Νεοφύτου θεωρείται για πολλούς το σημείο ανάκαμψης του Αβέρωφ Νεοφύτου. Φαίνεται να αντισταθμίζεται πως αυτή η πενταετία αποτελεί στοίχημα για το πολιτικό του μέλλον. Είναι η υπαίτια που θα διαφανεί αν ο συναγερμικός κόσμος θα τον παραδεχτεί ως ηγέτη και άξιο συνεχιστή του Νίκου Αναστασιάδη. Σε αυτό το πλαίσιο ο Αβέρωφ Νεοφύτου έκτισε την εκστρατεία του κόμματός για να πολλούς του δικού του προφίλ με την Κύπρο του 2030. Μία Κύπρο μεταρρυθμίσεων ψηφιοποίησης και εκσυγχρονισμού. Το προεδρικό προφίλ, όμως, δεν κατασκευάζεται, κτίζεται με έργα και όχι μεγάλα λόγια έλεγε σε πρόσφατη συνέντευξή του στον «Π». Όπως όλα δείχνουν, το όραμα του συναγερμικού προέδρου δεν κατάφερε να εμπεδωθεί ακόμη στην κυπριακή κοινωνία. Ενδεικτικές οι επικρίσεις που δέχτηκε, όταν κατά τη διάρκεια κάποιας εσωτερικής κρίσης, το κυβερνών κόμμα ανακήρυξε διαγινισμό λογότυπου, δίδοντας σε πολλούς την εντύπωση απόστασης από τη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα. Το αν θα καταφέρει βελιγεί στη συνέχεια, να εμπεδώσει το μήνυμά της νέας Κύπρου είναι κάτι που θα αποδειχτεί το επόμενο διάστημα.

www.ilifetroodos.eu

Το έργο iLIFE-TROODOS συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

Υπερατλαντικές και εσωκομματικές μάχες

Αβέρωφ και αγωγός

Επαφές στην Ουάσινγκτον πραγματοποιήσε την περασμένη εβδομάδα ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, με αξιωματούχους του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, του Υπουργείου Οικονομικών και του Κογκρέσου. Τελευταία στιγμή ακυρώθηκε συνάντηση και με αξιωματούχο του Πενταγώνου. Ήταν επίσης και φέτος – υπό την ιδιότητά του και ως προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων – ομιλητής στο «4ο Φόρουμ της Ουάσινγκτον για πετρέλαιο και φυσικό αέριο», την Πέμπτη στο Cosmos Club. Στις επαφές παρών και ο στενός του συνεργάτης, Αλέξανδρος Σίνκα. Να σημειώσουμε από την ομιλία του στο Cosmos Club, την «προσωπική του άποψη» - όπως την αποκάλεσε κι αν δεν κάνω λάθος ανάλογη είχε εκφράσει κι ο Άντρος Κυπριανού στέλλοντας τον Πρόδρομο στα ... κεραμίδια – πως «όταν θα επιτευχθεί συνολική διευθέτηση του κυπριακού προβλήματος, δεν θα απέκλεια την επιλογή ενός αγωγού για την πώληση φυσικού αερίου στην Τουρκία με εμπορικούς όρους. Στη μετά τη λύση εποχή, οι σχέσεις της Κύπρου με την Τουρκία θα αλλάξουν, ανοίγοντας ευκαιρίες για περαιτέρω συνεργασία».

•••••

Χωρίς ανακοινώσεις

Αυτό που προκαλεί εντύπωση και συζητείται είναι το γεγονός πως ενώ ολοκληρώθηκε το εκλογικό συνέδριο του ΔΗΣΥ ο πρόεδρος του δεν έχει επί του παρόντος ανακοινώσει κανένα από τους στενούς του συνεργάτες, αλλά ούτε και τον εκπρόσωπο Τύπου. Το αν θα περιμένει μετά το καταστατικό συνέδριο για τις όποιες ανακοινώσεις θα φανεί το επόμενο διάστημα.

•••••

Βαρετή εκλογική μάχη

Οι εποχές ύβρεων, καταγγελιών περί καλπονοθείας και έντονου κομματικού ανταγωνισμού φαίνεται να έχουν εκλείψει και στο ΔΗΚΟ. Οι σημερινές εκλογές δεν θα θυμίζουν σε τίποτα αυτές του 2013, που είχε ως αποτέλεσμα και έναν έντονο εσωκομματικό πόλεμο αλλά και την εκτόξευση του αριθμού των μελών στο μπρώτο του κόμματος. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος θεωρεί πως αυτό είναι δείγμα ωριμότητας του κόμματος. Το αν αυτή η «ωριμότητα» συνεπάγεται και μειωμένη προσέλευση είναι ένα ζήτημα που θα ξεκαθαρίσει μέχρι το βράδυ.

•••••

Δείχνοντας και πόσο φιλόξενοι είναι οι ... Πάφιοι, ο Αβέρωφ Νεοφύτου παρέθεσε δείπνο στους Έλληνες ανταποκριτές, σε βραζιλιάνικο εστιατόριο, απ' όπου και το στιγμιότυπο. Δεν μάθαμε τίποτα περί σάμπας.

Εκτός η Αναστασία

Ερωτήματα εγέρθηκαν στα πολιτικά πηγάδια για τον λόγο που η Αναστασία Παπαδοπούλου είναι εκτός της κούρσας με δεδομένο ότι στην προηγούμενη εκλογική αναμέτρηση ήρθε πρώτη σε σταυρούς προτίμησης στην Κεντρική Επιτροπή, αποδεικνύοντας ότι έχει σημαντικό έρεισμα. Όπως λένε πηγές, αν ισχύει η επιθυμία της να κατέλθει υποψήφια στις ευρωεκλογές, δεν θα θέλει να προκαλέσει ανουσίες αντιπαλότητες.

•••••

Παίζει ρόλο η σειρά

Το σίγουρο είναι πως η κατάταξη στο εκτελεστικό γραφείο έχει τη δική της σημασία για τους συνεργάτες του Νικόλα Παπαδόπουλου και δη για τους Χρυσή Παντελίδη και Γιώργο Σολωμού. Μία καλή θέση θα θεωρηθεί και αποδοχή των χειρισμών του Νικόλα Παπαδό-

πουλου τόσο προεκλογικά αλλά και μετέπειτα.

•••••

Φωτιά

Πάλι μας βάλανε φωτιά στα καύσιμα που συνεπακόλουθα έχουμε και αύξηση γενικότερα στις τιμές με μόνο κερδισμένο από όλη αυτή την ιστορία το κράτος. Αν λάβει κανείς υπόψη ότι τα μισά λεφτά που ξοδεύει για καύσιμα πάνε σε φόρους στα κρατικά ταμεία, δηλαδή αν γεμίζει το αυτοκίνητο σου με 50 ευρώ τα 25 πάνε στο κράτος τότε αντιλαμβάνεσαι ποιος βάζει φωτιά στις τσέπες μας. Ένα κράτος που ενώ δεν προσφέρει δημόσιες συγκοινωνίες στον πολίτη, αντί να επιχορηγεί – λέμε τώρα – τα καύσιμα ή τουλάχιστον να βάλει πλαφόν στη φορολογία ή ακόμα και να τη μειώσει, κάθε φορά που αυξάνονται οι τιμές των καυσίμων διενθύνει αυτώντα αυτόματα και η φορολογία στα καύσιμα με αποτέλεσμα να έχει κα-

ταντήσει κεφαλικός φόρος. Την ίδια ώρα τα έσοδα του πολίτη που μετρά καθημερινά τα ευρώ για να βγάλει τον μήνα όχι μόνο δεν αυξάνονται αλλά συρρικνώνονται. Ωστόσο, δεν μπορεί να μην πάει στη δουλειά του και ως γνωστόν για να το κάνει χρειάζεται καύσιμα. Εκείνοι που πάνε στις δουλειές τους με κρατικά οχήματα και καύσιμα είναι λοιπόν καιρός είναι να δουν και λίγο την τεράστια πλειοψηφία που της έχουν βάλει fuego.

•••••

Διάκριση

Είναι μεγάλο προσόν για τα έλλογα όντα η διάκριση. Το γράφω αυτό με αφορμή την κλοπή από 29χρονη αλλοδαπή μπρέρα 5χρονου παιδιού και μονογονιό, ενός κουτιού χαμ και μιας συσκευασίας μακαρονιών. Στη βάση μάλιστα κατηγοριών διάρρηξης και κλοπής, η Αστυνομία ζήτησε από το Δικαστήριο διάτα-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυσόστομος Β΄

Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου στο πρώτο ματς με τον Πασών των Ρωσίων έδειξε κόκκινη κάρτα στον Ιβάν!

μα διήμερης προσωποκράτησής της και το Δικαστήριο το ενέκρινε. Ως αποτέλεσμα της προσωποκράτησης η μπρέρα αποχωρίστηκε από το ανήλικο παιδί της. Ας πούμε ότι η αστυνομία δέχθηκε καταγγελία από τον ιδιοκτήτη της κατοικίας που παραβιάστηκε και βάσει νόμου έκανε «τη δουλειά της» και ζήτησε από το δικαστήριο το διάταγμα. Είναι δυνατόν να μην υπάρχει ένας αξιωματικός της αστυνομίας ή ένας δικαστής που να πει, «για σταθείτε ένα λεπτό. Είναι πιθανόν αυτή η καμήλη να έκλεψε τρόφιμα για να ταΐσει το παιδί της. Ας απευθυνθούμε στις αρμόδιες υπηρεσίες να δούμε πώς μπορούσε να λύσουμε ένα τέτοιο λεπτό ανθρωπιστικό ζήτημα, χωρίς να χωρίσουμε το παιδί από την «κλέφτρα» μάνα του». Είναι δυνατόν; Είπαμε η δικαιοσύνη πρέπει να είναι τυφλή, όχι όμως και θεόστραβη!

•••••

Ο πολίτης Λεβέντ

Όπως ανακοινώθηκε στις Βρυξέλλες την εβδομάδα που πέρασε, η Επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για το Βραβείο του Ευρωπαίου Πολίτη για το 2108 ανακοίνωσε τα βραβεία ανά κράτος-μέλος. Το βραβείο για την Κυπριακή Δημοκρατία απονέμεται εξίσου στον εκδότη - δημοσιογράφο Σενέρ Λεβέντ και στη Δικονομική Πρωτοβουλία για την Αρμόκωστο στους Ανδρέα Μάτση και Okan Dugli). Οι βραβευθέντες θα λάβουν τα μετάλλιά τους σε τελετή που θα γίνει στο Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη Λευκωσία, ενώ θα προσκληθούν και σε σχετική εκδήλωση στις Βρυξέλλες που θα διοργανωθεί στις 9 Οκτωβρίου 2018.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Εξωστρεφής πολιτική

Είμαστε μια μικρή χώρα. Μια χώρα βασιανομένη. Για δεκαετίες λειτουργούσαμε μονοθεματικά στο εξωτερικό. Οι συζητήσεις που κάναμε με ξένους ξεκιούσαν και τελείωναν στο Κυπριακό. Δεν το λέω αρνητικά. Τότε, πριν από σαράντα χρόνια, αυτό ήταν μια αναγκαιότητα. Και καταφέραμε κάτι πολύ σημαντικό, να μην αναγνωριστεί το ψευδοκράτος από κανέναν. Το ζητούμενο είναι τι κάνουμε σήμερα. Ποιες είναι οι ανάγκες του τόπου μας σε ό,τι αφορά την διπλωματία; Και όταν μιλάμε για διπλωματία, δεν είναι κάτι που κάνουν μόνο οι διπλωμάτες στο Υπουργείο Εξωτερικών, αλλά κάθε πρωτοβουλία που μπορεί ο καθένας από να αναπτύξει.

Σε αυτό το πεδίο, ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει και πρέπει να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Όχι μόνο γιατί είναι σήμερα το κυβερνών κόμμα, όχι μόνο γιατί είναι η μεγαλύτερη παράταξη του τόπου αλλά και γιατί μας ταίριαζει. Η εξωστρέφεια είναι βασικό στοιχείο του χαρακτήρα μας. Η συζήτηση εκτός Κύπρου των προοπτικών και των προτεραιοτήτων της χώρας μας είναι για εμάς σημαντική. Το άνοιγμα της βεντάλιας στα ζητήματα που μας απασχολούν ως χώρα είναι κρίσιμο για να αποδεικνύουμε την ωριμότητα, τη σοβαρότητα και το κύρος της πατρίδας μας. Όταν τα ενδιαφέροντά μας έχουν να κάνουν με τα ενδιαφέροντα των σοβαρών παικτών, στην περιοχή και παγκόσμια, τότε μόνο όφελος θα έχουμε.

Ο πρόεδρος της παράταξής μας, ο Αβέρωφ Νεοφύτου, έχει δημιουρ-

γήσει το υπόβαθρο εκείνο για να έχει την ευχέρεια να συναντά και να συνομιλεί με τους ανθρώπους κλειδιά σε όλο τον κόσμο. Την τελευταία βδομάδα πήγε στην Ουάσινγκτον και είχε ένα ευρύ φάσμα επαφών. Συνάντησε πέρα των εικοσι αξιωματούχων της Κυβέρνησης των ΗΠΑ, γερουσιαστές, προσωπικότητες, διευθυντές δεξαμενών σκέψης, δημοσιογράφους. Και δεν είναι το ποσοτικό το πρώτιστο ζήτημα, αλλά το ποιοτικό.

Το τι είπε, αλλά και το τι άκουσε. Χωρίς συζήτηση, χωρίς ανταλλαγή απόψεων κάνουμε εικασίες. Και όταν κτίζουμε τις πολιτικές μας, και δη την εξωτερική πολιτική, πάνω σε εικασίες είναι πολύ επικίνδυνο. Σε αυτές τις συναντήσεις, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ δεν συζητήματα του Κυπριακού. Συζητήσε ζητήματα οικονομίας, είχε συναντήσεις και με αξιωματούχους του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, ζητήματα ενέργειας, περιφερειακά ζητήματα αλλά και ζητήματα που απασχολούν την ισορροπία στις σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης και ΗΠΑ. Ήταν μάλιστα κύριος ομιλητής στο 4ο Φόρουμ Ουάσινγκτον για Πετρέλαιο και Φυσικό Αέριο και ανέπτυξε το θέμα «Ηνωμένες Πολιτείες και Κύπρος, στη Νέα Ενεργειακή Εποχή». Η συμμετοχή σε τέτοια σημαντικά φόρα είναι από μόνη της αντιπροσωπευτική και αντικατοπτρίζει τη σημαντικότητα που αποδίδουν σήμερα στη χώρα μας.

Οι επαφές εκτός Κύπρου δεν μπορούν και δεν πρέπει να γίνονται ούτε αποσπασματικά ούτε ως πυροτέχνημα. Χρειάζεται συνέπεια και συνέχεια. Διαφορετικά δεν θα υπάρχει η απαιτούμενη αξιοπιστία για να

μπορούμε ακριβώς να χαράζουμε και να υλοποιούμε μακρόπνοη πολιτική. Είναι αυτές οι απαραίτητες πρακτικές και πολιτικές για να καταρρίψουμε τον μύθο του μικρού κράτους. Για να αποδεικνύουμε πως το μέγεθος της χώρας είναι αντιστρόφως ανάλογο των τετραγωνικών χιλιομέτρων της έκτασής μας. Εμείς στον Δημοκρατικό Συναγερμό το κατανοήσαμε εδώ και πολλά χρόνια και το υλοποιούμε με τις επαφές του προέδρου και της ηγεσίας της παράταξής μας. Αντίστοιχο ταξίδι πραγματοποιήσε στην Ουάσινγκτον ο Αβέρωφ Νεοφύτου και τον Ιούνιο του 2017.

Με συνέπεια και συνέχεια θα συνεχιστούν οι επαφές. Την 21η Ιουνίου ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι προσκεκλημένος ως ομιλητής στο διακεκλιμένο «Economic Ideas Forum» στο Παρίσι, το οποίο διοργανώνει το «Wilfried Martens Centre». Στο Forum προσκεκλημένοι είναι Ευρωπαίοι ηγέτες, Επίτροποι της Ε.Ε., μέλη της Ευρωβουλής, οικονομολόγοι και ακαδημαϊκοί διεθνούς κύρους.

Η εσωστρέφεια ποτέ δεν μας ταίριαξε στον Δημοκρατικό Συναγερμό. Ποτέ δεν μας άρεσε ο βαυκαλισμός μεταξύ μας. Προτιμούμε να μεταφέρουμε στον έξω κόσμο την Κύπρο που θέλουμε να αφήνει το στίγμα της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, να πρωταγωνιστεί στην περιοχή, να καταστεί γέφυρα μεταξύ του αραβικού κόσμου και της Ευρώπης. Αυτός πιστεύουμε είναι και ο ρόλος μας στην πολιτική. Και τον κάνουμε πράξη.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

Αν δεν στεγνώσουν οι ψυχές, σωστό αποτέλεσμα δεν βγαίνει, συνήθιζε να λέει ένας βετεράνος πολιτικός, αντιγράφοντας τα λόγια του αείμνηστου Κωνσταντίνου Καραμανλή, ο οποίος έλεγε ότι στεγνώσει την ψυχή του, για να κυβερνήσει την Ελλάδα. Όταν οι κυβερνώντες ενεργούν με το συναίσθημα και χαιρόνται με τα παλαμάκια, τότε τα αποτελέσματα είναι ολέθρια για μια Πολιτεία. Τα παραδείγματα άπειρα και χθες και σήμερα και σίγουρα θα είναι και αύριο. Οι άνθρωποι οι οποίοι απολαμβάνουν τις πρωτοκαθεδρίες στις εκδηλώσεις, στις εκκλησίες, στις δεξιώσεις και αλλού, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να μεθούν από τη δόξα και να πατούν επί πτωμάτων. Πρωταρχικός στόχος κάθε εξουσίας θα πρέπει να είναι η διόρθωση των κακών εκόντων, σπάζοντας πολλές φορές και «αβγά», με κύριο πάντα στόχο, να επιφέρει την κοινωνική δικαιοσύνη. Η επίλυση των προβλημάτων στα φρασιστικά καθεστώτα γίνεται κατά κανόνα με διαταγές και απαγορεύσεις. Αντιθέτως στα δημοκρατικά καθεστώτα αυτό πετυχαίνεται πρώτα με τον διάλογο και την πειθώ και έπειτα με τον κανόνα του «win – win» δηλαδή να είναι κερδισμένοι όλοι.

Πριν από μερικές μέρες, η κυβέρνηση αποφάσισε να αποκαταστήσει τις περικοπές στους δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίες επήλθαν πριν από μερικά χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης. Η απόφαση, η οποία συνεπάγεται δαπάνη εκατοντάδων εκατομμυρίων, έφερε ακατανόητες διαφωνίες και συγκρούσεις μεταξύ των συντεχνιών. Ωστόσο, αυτή η

αποκατάσταση της αδικίας, όπως ισχυρίστηκαν συντεχνιακοί, δεν συνοδεύτηκε από καμία κίνηση για αποκατάσταση των αδικιών, μεταξύ των εργαζομένων, οι οποίοι για δεκαετίες είναι όλοι άριστοι. Το μόνο τελικά κριτήριο αξιολόγησης, είναι η κάρτα εισόδου και εξόδου στα γραφεία και το μόνο σίγουρο μυστικό επιτυχίας είναι η αποφυγή της δουλειάς, δηλαδή να «παίζεις πελλόν» και να στέλνεις επιστολές διαμαρτυρίας εναντίον αυτών που δουλεύουν, αυτών που χαλούν την «πιάτσα». Εξάλλου κανείς δεν μετράει την αποδοτικότητα των υπαλλήλων και κανένας δεν ζητάει ευθύνες από τους ακριβοπληρωμένους διευθυντές, για το έργο που δεν παράγεται. Όλα στο κουτουρού και όλα στο μέτρο χαμερπών σκοπιμοτήτων.

Η κυβέρνηση έχασε μια χρυσή ευκαιρία να προωθήσει μέτρα αξιοκρατίας στη δημόσια υπηρεσία, μέτρα τα οποία συζητούνται εδώ δεκαετίες, χωρίς ποτέ να προωθούνται. Στο γειτονικό Ισραήλ εφαρμόσαν ένα διπλό σύστημα στο Δημόσιο. Από τη μία είναι οι μόνιμοι με χαμηλούς μισθούς και από την άλλη, οι εργαζόμενοι με συμβόλαιο δύο χρόνων και με πιο ψηλούς μισθούς, τουλάχιστον 20%. Στην Κύπρο συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Από τη μία είναι οι προνομιούχοι, μόνιμοι υπάλληλοι και από την άλλη είναι οι έκτακτοι και οι αορίστοι χρόνου – τα «μαυρούδκια» – οι οποίοι επιτελούν τον μεγαλύτερο όγκο εργασίας. Το «οχιζοφρενικό» αυτό σύστημα, το οποίο εμπνέυστηκαν ταπεινοί πολιτικοί και άτιμοι συντεχνιακοί, προέβλεπε από τη μία την αύξηση και την αναβάθμιση διευθυντικών θέσεων και από την άλλη τη μείωση των μισθών των νε-

οεισερχομένων και υιοθέτηση του συστήματός των εκτάκτων.

Ευτυχώς που ήρθε η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία επιχείρησε να διορθώσει τον παραλογισμό, που λειτουργεί κυρίως στην Κύπρο και την Ελλάδα και προώθησε την οδηγία για τους αορίστου χρόνου υπαλλήλους, μόνο που και πάλι εφαρμόζεται κουτσουρεμένη, στο νησί της διαφθοράς και της διαπλοκής. Στη Βρετανία οι εκπαιδευτικοί εργάζονται με το σύστημα των συμβολαίων και άρα όταν δεν μπορούν να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους απομακρύνονται από την εκπαίδευση για να μη στραβώνουν νέους ανθρώπους. Στον Καναδά και σε άλλες προηγμένες χώρες ουσιαστικά απαγόρευσαν την ιδιωτική ιατρική, ώστε οι ορκισμένοι στην Ιπποκράτη να μην πέφτουν στην παγίδα του χρηματισμού και να παίρνουν αέρα τα μυαλά τους, από τους ασθενείς οι οποίοι τους λατρεύουν σαν θεούς.

Το πιο τραγικό είναι ότι η δημόσια υπηρεσία καθημερινώς βυθίζεται στα προβλήματα και την ανυποληψία και ίσως θα πρέπει να πιάσει πάτο, ώστε να μπορέσουν να προωθηθούν αλλαγές. Πριν από ένα αιώνα δοκιμάστηκε στη μάνα του καπιταλισμού, στις Ηνωμένες Πολιτείες, η θεοποίηση του ιδιωτικού τομέα και τα αποτελέσματα ήταν καταστροφικά. Δεν είναι ανάγκη στην Κύπρο, με τον πιο άκραιο καπιταλισμό να φθάσουμε σε φαινόμενα της πεινασμένης Αφρικής, για να διορθωθούν τα κακά έχοντα στο Δημόσιο. Το μόνο που μπορεί τελικά να σώσει αυτό τον τόπο, είναι η θεία δική, η ακολουθεί άλλους, σίγουρα δικαίους κανόνες.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Υπάρχει και πολιτικός πολιτισμός

Υπάρχουν βρώμικα παιχνίδια στην πολιτική; Και μέχρι πού μπορούν να φτάσουν; Τον Φεβρουάριο του 1983, η Ελευθεροτυπία έβγαине με το πικχυαίο πρωτοσέλιδο «πράκτορας των Ναζί ο Κληρίδης» και πως «ο δόθεν ήρωας ξεσκεπάζεται», καθώς, όπως σημείωνε η «δήθεν» παραμονή του σε στρατόπεδο αιχμαλωσίας ήταν ένα καλά σκηνοθετημένο άλλοθι για να διευκολυνθεί η εκπαίδευσή του ως πράκτορας. Τότε τον καλούσε είτε να φύγει είτε να αυτοκτονήσει. Ο Γλαύκος Κληρίδης δεν άφησε αναπάντητη τη σοβαρή κατηγορία της Ελευθεροτυπίας και κίνησε αγωγή καταγγέλλοντας και προσωπικά τον Σπύρο Κυπριανού ως διακινητή της εν λόγω συκοφαντίας. Υπό το βάρος της καταδικαστικής απόφασης, η Ελευθεροτυπία απολογήθηκε χρόνια μετά, αλλά το Προεδρικό δεν τοποθετήθηκε ποτέ επί του ζητήματος, ασχέτως αν πολλοί φωτογράφιζαν ότι ο διακινητής και υποκινητής ήταν το ίδιο το προεδρικό και δη ο Σπύρος Κυπριανού. Και δεν είναι μόνο η περίπτωση Κληρίδη. Ενδεικτικός ο εσωκομματικός πόλεμος στο ΔΗΚΟ μεταξύ Σπύρου Κυπριανού και Τάσσου Παπαδόπουλου. Ο Σπύρος Κυπριανού έβλεπε συνωμοσίες ξένων και ντόπιων παραγόντων (φωτογραφίζοντας τους Γλαύκο Κληρίδη και Τάσσο Παπαδόπουλο), συμπεριλαμβανομένης της γερμανικής κυβέερνσης που στόχο είχαν να πληγεί το κράτος και να ανατραπεί ο τότε Πρόεδρος. Αυτές οι καταγγελίες στοικίσαν την απέλαση ενός Γερμανού διπλωμάτη και την παύση και απομάκρυνση του Τάσσου Παπαδόπουλου από τη θέση του συνομιλητή. Το κατά πόσο όλα αυτά είχαν να κάνουν με την ανασφάλεια που διακατείχε τον τότε Πρόεδρο ή σε μία προσπάθειά του να πλύνει τους πολιτικούς του αντιπάλους αποδομώντας τους προσωπικά είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Στο ίδιο μοτίβο και οι αντεπιθέσεις του «Κήρυκα» και εμμέσως του Τάσσου Παπαδόπουλου προς τον Σπύρο Κυπριανού. Χαρακτηριστικά τα «αποκαλυπτικά» ρεπορτάζ με την τοποθέτηση νευρολόγων και ψυχιάτρων για τη χρήση ατινών που όπως λέγεται χρησιμοποιούσε ο Πρόεδρος. Ένας Πρόεδρος κυριευμένος από τα ψυχολογικά προβλήματα ήταν το απόφθεγμα του πρωτοσέλιδου με ό,τι αυτό συνεπαγόταν για το κύρος της Πολιτείας αλλά και της κοινωνίας. Αντιλαμβάνεστε... Και πολιτικό επίπεδο και πολιτικό ήθος. Ήταν όμως μία δύσκολη εποχή η εποχή του 80. Η Κυπριακή Δημοκρατία ήταν ιδιαίτερα ανώριμη και πολιτικά και κοινωνικά. Και συνεπώς μπορούμε να δικαιολογήσουμε ότι τόσο τα πολιτικά πρόσωπα όσο και οι πολίτες δεν μπορούσαν να διαχωρίσουν εύκολα το τι λέγεται και περιορίζεται στο καφενείο και το τι μπαίνει στη σφαίρα της πολιτικής. Θα ήμασταν άδικοι αν λέγαμε πως από τότε δεν άλλαξε κάτι στην κυπριακή κοινωνία και στην πολιτική ζωή. Τίποτα δεν θυμίζει ούτε τις προσωπικές επιθέσεις ούτε τα βρώμικα κτυπήματα που γίνονταν τότε. Το πρόσφατο ρειστατικό με τον Μαρίνο Σιζόπουλο και τον Φαίδωνα Φαίδωνος ωστόσο οφείλει να μας προβληματίσει. Ένα είναι η κόντρα πάνω σε πολιτικά ζητήματα και επικειρήματα, άλλο οι καταγγελίες και οι αιχμές περί βιασμών και εκβιασμών που άφησε ο Μαρίνος Σιζόπουλος για τον Φαίδωνα Φαίδωνος. Αν αυτές οι προσωπικές επιθέσεις αναπληρώσουν την οποία πολιτική διαμάχη και αναπαράθεση, τότε τι διαφορά έχει το πολιτικό σκηνικό από ένα πολυπληθές καφενείο;

Μπορεί να πει κάποιος πως οι προσωπικές επιθέσεις δεν αποτελούν κυπριακό φαινόμενο. Η πολιτική όπως διαμορφώνεται στην Ελλάδα με τους καβγάδες ακόμη και τις χειροδικίες πολιτικών προσώπων είναι ένα τρανταχτό παράδειγμα. Ίσως όμως το πιο ενδεικτικό παράδειγμα η πολιτική όπως διαμορφώνεται στις ΗΠΑ. Όπου ο προεκλογικός Κλίντον - Τραμπ βασίστηκε όχι τόσο σε διαφορετική πολιτική φιλοσοφία αλλά σε προσωπικές και ανοίκειες επιθέσεις. Οι προσωπικές επιθέσεις στην πολιτική είναι δείγμα ηθικής πτώσης μιας κοινωνίας. Οι αιχμές και τα υπονοούμενα για οτιδήποτε άλλο πέραν της πολιτικής συζήτησης καταδεικνύουν εμφανή απουσία πολιτικού λόγου και επικειρημάτων. Και κυρίως έλλειψη παιδείας. Θέλουμε να πιστεύουμε πως παρά την πολιτική φτώχεια που επικρατεί το τελευταίο διάστημα, θα κρατηθεί ένας πολιτικός πολιτισμός. Η επαναφορά κουτσομπολιών, ψιψυρολογίας και προσωπικών επιθέσεων ανήκει σε εποχές που δεν μας εκφράζουν και δεν πρέπει να μας εκφράζουν. Και σίγουρα το déjà vu περιρρέουσας και δημιουργίας εμπόλεμων στρατοπέδων με αλληλοχαρακτηρισμούς και ύβρεις είναι κάτι που δεν θέλουμε να ζήσουμε ξανά.

economidoum@kathimerini.com.cy

Λεοπάρδαλη ημερών στη Βιέννη.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Πού στέκεις και πού βλέπεις...

Η διαδικασία η οποία αποτελεί τον απόλυτο δαίμονα δεν είναι άλλη από την ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ. Πέραν των άλλων που πιθανόν να φέρουν αντίρρηση, της Τουρκίας για παράδειγμα, τις περισσότερες αντιρρήσεις τις φέρνουμε εμείς οι ίδιοι. Μια εξήγηση είναι ότι δεν θέλουμε να γίνει η Κύπρος έδαφος που θα ασκούνται βρίζοντας ξένοι φαντάροι. Οπότε τι κάνουν με τις βάσεις και τα μαχητικά που απογειώνονται από εκεί; Πώς μπορούμε να τις καταργήσουμε; Είναι παλιά ιστορία, δεν μπορούμε να τις καταργήσουμε αλλά διαμαρτυρόμαστε έξω από τις πύλες για να μη μας περνάνε για αμερικανάκια. Ορθόν, αλλά πόσα μαχητικά έκαναν αναστροφή χάρη στις διαμαρτυρίες; Η ένταξη στο ΝΑΤΟ δαιμονοποιείται εφόσον μαχητικά, οπλικά συστήματα και ρομπότ-συγγενείς του Μέγκατρον θα κατέλθουν στα κυπριακά εδάφη ώστε να εξамληθούν κατόπιν σε όποιον θεωρεί εχθρό η δυτική συμαχία. Είναι έννοια η ένταξη στο ΝΑΤΟ όχι μετατροπή της Κύπρου σε... αβύθιστο αεροπλανοφόρο. Καλά κάνουμε και αρνούμαστε χρόνια και χρόνια στους πάντες κάθε στρατιωτική χρήση των εδαφών μας, και εκείνοι καλά κάνουν και εξέβνται την επιθυμία μας. Μέσα στο πλαίσιο της άρνησής μας αυτής, που αν μη τι άλλο πάνε και τόπο, εδράζονται προφανώς και όλες οι αρνήσεις για το ΝΑΤΟ. Η έννοια της ένταξης στο ΝΑΤΟ, στον Συνεταιρισμό για την Ειρήνη (η Κύπρος είναι το μοναδικό κράτος της Ε.Ε., αλλά και της Ευρωπαϊκής Ηπείρου, που δεν συμμετέχει) την ίδια την Ε.Ε. και στο ευρώ, έχει να κάνει με το πού στέκεις και πού βλέπεις. Τίποτα περισσότερο. Δεν μπορούν τα συμφέροντά μας και ο προσανατολισμός μας σαν χώρας να είναι δυτικόστροφος, όπου μας βολεύει. Ο Νίκος Αναστασιάδης προεκλογικά είχε πει για τον Συνεταιρισμό για την Ειρήνη αλλά τώρα το ξεχνάει. Γιατί; Για να μην πει κάτι η Τουρκία; Σε τόσα άλλα τη θέλουμε να εκτίθεται, γιατί δεν την αφήνουμε και σε αυτό; Για να μην «εμ-

ποδίσουμε» τη λύση; Και πόσες λύσεις εμποδίστηκαν επειδή μπήκαμε στην Ε.Ε. για παράδειγμα; Η έννοια της ένταξης δεν έγκειται στην απτή μετουσίωση της χώρας σε στρατόπεδο. Στεκόμαστε δυτικά, τι να κάνουμε; Να βγούμε να φυσηήσουμε το πανί, να μετακινηθούμε; Θα είχαμε λύσει πολλά πολιτικά και όχι μόνο προβλήματα έτσι, δημιουργώντας όμως άλλα γιατί το έχουμε και στο DNA μας. Η έννοια της ένταξης στο ΝΑΤΟ ή σε άλλους δυτικούς συνασπισμούς, θα έπρεπε να είναι η φυσιολογική μας τάση την ώρα που κάθε άλλη μας σχέση με άλλη/άλλες χώρες καταλήγει συχνά πυκνά πρωτοσέλιδο που δεν τιμεί την Κύπρο. Ρωτήστε και την πλάτη μας, που σήκωσε τα βάρη του μνημονίου αν αρέσκεται να βλέπει μια συνολική προσπάθεια, να γίνεται βορά των τίτλων περι ξεπλύματος χρήματος, ύποπτων κινήσεων και άλλων αθέμιτων πρακτικών για τις οποίες ο μέσος άνθρωπος δεν ξέρει, δεν έχει ιδέα. Ούτε και πώς κινούνται δώθε κείθε χρήματα μέσα από στρώματα λογαριασμών, ούτε ποιος τα παίρνει, ούτε τίποτα από αυτά. Ένας μισθός μπαίνει στην τράπεζα κι ως εκεί, κι όμως οι ξένοι κάνουν τις τράπεζες χωράφι τους άμα θέλουν, και ο ξένος Τύπος λέει πως οι ξένοι κάνουν χωράφι τις τράπεζές μας, παρά την προσπάθεια όλων μας. Προφανώς είμαστε ικανοποιημένοι με τη

μόνιμη «ένταξη» σε όσα μας κηλιδώνουν και όχι σε όσα μας αναβαθμίζουν ως χώρα. Και εν τέλει, τώρα τι είμαστε; Υπερήφανοι ανατολικοί που έχουμε ασπαστεί έναν καθόλα τρόπο ζωής και σκέψης δυτικό; Να υπολογίσουμε την Τουρκία, ναι, το δέχομαι. Να μη μας αφήσουν οι Αμερικανοί και να εξαντλήσουμε την κινητικότητα στα εξοπλιστικά μαζί με χώρες όπως η Γαλλία; Δεκτό κι αυτό. Αλλά να κρυβόμαστε πίσω από το καθόλα δυτικό μας δάχτυλο όποτε μας βολεύει, αυτό από όποια πλευρά του ορίζοντα και να το δεις, από όπου και να σταθείς, είναι και κολοβό είναι και λάθος. Και για αυτό η επιλογή γίνεται όλο και πιο πιεστική...

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Η παρακμή, το μεγαλύτερο πρόβλημα

Οικονομία, ελληνοτουρκικά, Μακεδονικό, παράγουν τα θέματα που μονοπωλούν το ενδιαφέρον των μίντια και κατ' επέκταση και όσων πολιτών παρακολουθούν τις όποιες εξελίξεις στη χώρα και στον κόσμο μέσω αυτών. Καθώς είναι βέβαιο ότι στη συντριπτική πλειονότητά τους αδιαφορούν πλήρως –για πολλούς και διάφορους λόγους και πάντως όχι μόνον επειδή ασχολούνται με την επιβίωσή τους, όπως λέει ένας ακόμη αστικός μύθος για δικαιολογία–, η ενημερώνονται από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα καφενεία και από στόμα σε στόμα, συνήθως αποσπασματικά ή διαστρεβλωτικά και πάντα σχεδόν προσαρμόζοντας την πραγματικότητα στις απόψεις τους. Κάπως έτσι, μεταξύ ημιπληροφόρησης και παραπληροφόρησης, πορεύονται οι Έλληνες στον εικοστό πρώτο αιώνα και όποιος δεν το παραδέχεται, απλά στρουθοκαμηλίζει...

Το πιο σοβαρό όμως είναι ότι η σχεδόν αποκλειστική ενασχόληση, έστω και με τον τρόπο που φτάνει στον μέσο Έλληνα, με τα τρία κυρίαρχα θέματα κρύβει σε πολύ μεγάλο βαθμό την αληθινή κατάσταση και την εικόνα της χώρας σε πολλούς άλλους τομείς. Κατάσταση και εικόνα που συνήθως είναι αποκαρδιωτική, με συνέπειες στο επίπεδο ζωής αυτού του μέσου Έλληνα, ο οποίος ωστόσο είτε ευθύνεται γιατί αντηδρά στη βελτίωση, είτε δεν απαιτεί κάτι καλύτερο γιατί δεν έχει γνωρίσει το καλύτερο και πολλές φορές γιατί εθίζεται και βολεύεται σε απαράδεκτες συνθήκες που αφορούν τη ζωή του. Τις συνθήκες δηλαδή που δημιουργούν η δημόσια διοίκηση, οι δημόνιοι κεντρική αλλά και η τοπική αυτοδιοίκηση, η δημόσια παιδεία, οι δημόσιες συγκοινωνίες, τα δημόσια νοσοκομεία, το αστικό περιβάλλον, η δημόσια ασφάλεια, η περιφρόνηση του νόμου και της τάξης, η διάχυτη ανεπάρκεια μαζί με τη γενική αδιαφορία. Θα είχε πολύ ενδιαφέρον ένας έλεγχος –από ποιους όμως;– των δομών και των υποδομών που δημιουργήθηκαν με κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης όλα αυτά τα χρόνια που η Ελλάδα «προικοδοτείται» ως φτωχό μέλος. Σε ποια κατάσταση βρίσκονται, αν λειτουργούν και πώς λειτουργούν μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια, φράγματα, βιολογικοί καθαρισμοί, σφαγεία, δρόμοι, πολιτιστικά κέντρα, λεωφορεία, αστυνομικά τμήματα, τρόλεϊ, δικαστήρια, μουσεία και τόσα άλλα που κατασκευάστηκαν με ευρωπαϊκά κονδύλια στον έναν ή τον άλλο βαθμό για να βελτιώσουν τη ζωή των Ελλήνων. Θα είχε επίσης ενδιαφέρον ένας δεύτερος έλεγχος –πάλι από ποιους όμως;– για τις παραλείψεις και την άρνηση στη συμμόρφωση με επιταγές και κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν τη βελτίωση της διοίκησης και της καθημερινότητας. Τρανό παράδειγμα, οι εικόνες ντροπής με τα σκουπίδια και τις χωματερές σε πόλεις και νησιά, πολλά από τα οποία μάλιστα ζουν από τον τουρισμό. Κάθε τόσο γίνονται γνωστά και αμέσως ξεχνιούνται χωρίς ή σπανίως να λύνονται.

Η βασική διαπίστωση που θα προκύψει από τέτοιους ελέγχους –ελέγχους που δεν πρόκειται να γίνουν ποτέ– είναι η τεράστια ανεπάρκεια που χαρακτηρίζει τις επιδόσεις της ελληνικής διοίκησης. Τόσο της τοπικής αυτοδιοίκησης, που στις περισσότερες περιπτώσεις δεν μπορεί να ξεχωρίσει δύο γαϊδουριών άχυρα και ταυτόχρονα δεν θέλει να θίξει τα πάσης φύσεως μικροσυμφέροντα της περιοχής, όσο φυσικά και της κεντρικής διοίκησης που είναι βυθισμένη στη γραφειοκρατία (και πολυνομία), την ανικανότητα, την ευθυνοφοβία, τον καδαεφρισμό και τη διαφθορά. Το πρόβλημα της τελευταίας μεγεθύνεται όσο μεγαλώνει η απόσταση από το κέντρο.

Ασφαλώς και υπάρχουν εξαιρέσεις δημάρχων και περιφερειαρχών που ξεχωρίζουν για το έργο τους. Η γενική εικόνα της χώρας είναι ότι αδυνατεί να εκσυγχρονιστεί γιατί η κοινωνία και η πολιτική τάξη της το αρνούνται πεισματικά. Που σημαίνει ότι και να βγει από την οικονομική κρίση και να λύσει το Μακεδονικό και να την αφήσει ήσυχη η Τουρκία, θα πρέπει μόνη της να ξεπεράσει την παρακμή της. Και αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα.

elenixenou11@gmail.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πάθαμε αλλά δυστυχώς δεν μάθαμε

Διατηρούσα ομολογουμένως μια αμυδρή ελπίδα. Πως η οικονομική κρίση θα μας έβαζε μυαλό. Και όταν λέω μυαλό, εννοώ πως θα μας ανάγκαζε να αλλάξουμε τρόπο σκέψης και να αποκτήσουμε κοινωνική συνείδηση. Πως θα μας εξωθούσε να απαλλαγούμε από τον ατομικισμό μας και τη νοοτροπία του πως να βολεύσει ο καθένας τον ποπό του χωρίς να δίνει δεκάρα τσακιστή για τον διπλανό του. Γιατί αν σε κάτι είχαμε διακριθεί προ κρίσης ήταν σ' αυτήν τη «λογική», του πως θα εξασφαλίσει ο καθένας την πάρτη του και του πως θα αποποιηθεί της οποιασδήποτε κοινωνικής ευθύνης οφείλει να έχει σαν πολίτης. Είχα λοιπόν την ελπίδα ότι θα κοιτάζαμε λίγο τον εαυτό μας στον καθρέφτη για να φτιάδουμε κάπως τη μούρη μας, αλλά δυστυχώς τα σημερινά δεδομένα δεν μου

επιτρέπουν να διατηρώ τον ίδιο ρομαντισμό. Τα παραδείγματα πολλά με κυριότερο και πιο πρόσφατο τη στάση της «πανίσχυρης» ΠΑΣΥΔΥ. Υποθέτω ότι γνωρίζετε ήδη πως η ΠΑΣΥΔΥ διεκδικεί την αποκατάσταση των αποδοκών των δημοσίων υπαλλήλων μέσα από τη νομική οδό. Και αυτό σε απλά ελληνικά σημαίνει πως αν και εφόσον δικαιωθεί από το Ανώτατο, θα κληθούμε όλοι εμείς να πληρώσουμε τα «σπασμένα».

Σε ακόμα πιο απλά ελληνικά η ΠΑΣΥΔΥ κοιτάζοντας μόνο την πάρτη της απαιτεί την αποκατάσταση της «κάστας των δημοσίων υπαλλήλων» θεωρώντας πως η σημερινή κατάσταση της οικονομίας της επιτρέπει να το πράξει, εφόσον μάλιστα υπήρχε έτσι κι αλλιώς θέμα συνταγματικότητας στις αποκοπές. Που πάει να πει τι; Πως η λιγότερο πληγείσα από την οικονομική κρίση ομάδα υπαλλήλων, θεωρεί ότι «θυ-

σιάστηκε» στον βωμό της αποκατάστασης της οικονομίας του κράτους «αδίκως», ενώ οι υπόλοιποι λιγότερο προνομιούχοι πολίτες που υπέστησαν πολύ μεγαλύτερες αποκοπές και που προσπαθούν ακόμα να βρουν την άκρη, «δικαίως» πρέπει να υποστούν ακόμη μια επιβάρυνση: Αυτήν της αποκατάστασης της θυσίας των δημοσίων υπαλλήλων. Θα μου πείτε πως είναι δικαίωμα του όποιου εργαζόμενου να διεκδικεί το δικαίό του. Αυτό όμως το επιχείρημα όσο σωστό κι αν ακούγεται δεν μπορεί να θεθεί ανεξαρτήτως της κοινωνικής συναισθησης και των δεδομένων της σημερινής πραγματικότητας η οποία εξακολουθεί να υφίσταται τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης. Η ανεργία εξακολουθεί να υπάρχει, όπως και οι μισθοί πείνας όπως και η εκμετάλλευση των εργοδοτών της στενότητας του παζαριού, όπως και η απελπισία των ανθρώπων που δεν έχουν να

πληρώσουν τα δάνειά τους. Όσο και να καυχιέται η κυβέρνηση και ο κύριος Χάρης μας ότι η οικονομία μας είναι σε καλύτερη κατάσταση, οι πολίτες εξακολουθούν να αγκομαχούν στην καθημερινότητά τους, εξακολουθούν να έρχονται αντιμέτωποι με ένα σωρό συνέπειες της κακοδιαχείρισης που υπέστη το κράτος και εξακολουθούν να μετρούν τα κουκιά τους κάθε τέλους του μήνα για να καταφέρουν να ζήσουν με αξιοπρέπεια. Και αν πραγματικά η ΠΑΣΥΔΥ νοιαζόταν για το δίκαιο και όχι για τις νομικιστικές ερμηνείες των νόμων, θα έπρεπε στην καλύτερη των περιπτώσεων να βγάλει τον σκασμό σχετικά με την υποτιθέμενη «θυσία» που έχουν υποστεί τα μέλη της, δεδομένου ότι ένας από τους πιο σοβαρούς λόγους της οικονομικής κρίσης ήταν η συντήρηση της κακοδιαχείρισης του Δημοσίου με τις ευλογίες της. Ενός Δημοσίου που στοιχίζει τεράστια ποσά

και που δεν αποδίδει αναλόγως του κόστους του και συνάμα αποτελεί την πιο τρανταχτή απόδειξη της σαθρότητας του συστήματος. Άρα; Αν είχαμε βάλει μυαλό φαινόμενα όπως τη νοοτροπία Χατζηπέτρου και της ΠΑΣΥΔΥ θα έπρεπε να είχαν ήδη εξασθεώσει αλλά φευ, όχι μόνο κάτι τέτοιο δεν έχει συμβεί, αλλά εμφανίζονται ακόμη πιο ξεδιάντροπα μπροστά μας, χωρίς κανένα ίχνος κοινωνικής συνείδησης και κυρίως χωρίς καμία επίγνωση των ευθυνών τους για το πού οδήγησαν αυτή τη χώρα τα συμφέροντα που επιμένουν να εξυπηρετούν και να «εξαργυρώνουν». Ένας άκρατος παρορισμός, λοιπόν, ο οποίος αποδεικνύει πως τελικά είμαστε άξιοι της μοίρας μας αφού επιτρέπουμε ακόμα να κυκλοφορούν ανάμεσα μας Χατζηπέτροι και άλλοι παρόμοιοι.

Αντιμέτωποι με το τουρκικό γεωτρύπανο Fatih (Πορθητής)

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η άφιξη του γεωτρύπανου «Πορθητής» στα νερά της ανατολικής Μεσογείου σηματοδοτεί την έναρξη μιας νέας επιθετικότερης φάσης στη τουρκική πολιτική έναντι της Κ.Δ. Εκτιμώ πως κατά τη φάση αυτή η Τουρκία θα επιδιώξει ταυτόχρονα την επίτευξη των ακόλουθων τριών στόχων. Πρώτος στόχος της η διά των γεωτρήσεων κατάκτηση του βόρειου τμήματος της εν δυνάμει ΑΟΖ της Κ.Δ. Δεύτερος στόχος η διά των Τ/κ έμπρακτα και συνολικά αμφισβήτηση των κυπριακών κυριαρχικών δικαιωμάτων στην υπόλοιπη ΑΟΖ. Τρίτος στόχος ο διά των συνεκών κρίσεων στη θάλασσα και στη διπλωματία εξαναγκασμός της Ε/κ πλευράς σε αποδοχή μιας ομοσπονδιακής ή και συνομοσπονδιακής ρύθμισης του Κυπριακού. Η συγκεκριμένη περιγράφεται σε μεγάλο βαθμό από το μέχρι σήμερα κεκτημένο των διαπραγματεύσεων και το πλαίσιο Γκουτιέρες. Πολλοί διερωτούνται πού θα τρυπήσει το «Πορθητής» και το τι αυτό θα σημαίνει.

Η παρατήρηση της τουρκικής συμπεριφοράς στην ανατολική Μεσόγειο τα τελευταία 10 χρόνια με έχει οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η Τουρκία ακολουθεί πολιτική σταδιακής κλιμάκωσης με ουσιαστική αλλά και επικοινωνιακή ανταπόδοση των όσων η Κ.Δ. κάνει. Π.χ. συμφωνίες οριοθέτησης με γείτονες εμείς, αντίστοιχη συμφωνία με το ψευδοκράτος η Τουρκία. Κατάθεση συντεταγμένων στο πλαίσιο των συμφωνιών εμείς, κατάθεση στον ΟΗΕ διά επιστολής Σινιρλιόγλου των συντεταγμένων που καταγράφουν τις τουρκικές διεκδικήσεις στην υφαλοκρηπίδα των θαλασσών δυτικά του Ακάμα η Τουρκία. Τρισδιάστατες έρευνες εμείς, αντίστοιχες η Τουρκία με το ερευνητικό σκάφος «Μπαρμπαρός». Η παρεμπόδιση του SAIPEM 12000 υπήρξε κατ' εξαίρεση κλιμάκωση σε σημείο μάλιστα που δεν προβλεπόταν αντίδραση, αφού η Σουπιά δεν ευρίσκεται μέσα στις περιοχές που διεκδικούν η Τουρκία και η «ΤΔΒΚ». Η κίνηση αυτή πιθανώς να προέκυψε λόγω της σημαντικής ανακάλυψης που προηγήθηκε στο «Καλυψώ»

αλλά και για την ανακοπή των προχωρημένων κινήσεων μας για πώληση της «Αφροδίτης». Τώρα η Τουρκία ετοιμάζεται να κάνει γεωτρήσεις με το «Πορθητής» στην ουσία ανταποδίδοντας τις επικείμενες δικές μας πρώτες γεωτρήσεις στο τεμάχιο 10 με την ΕκxonMobil και στη συνέχεια τις επιβεβαιωτικές της TOTAL στο στόχο Καλυψώ εντός του τεμαχίου 6. Εκτιμώ ότι η εσπευσμένη άφιξη του «Πορθητής» έχει να κάνει με τις προεκλογικές ανάγκες του Ερντογάν. Στη συνέχεια όμως αναμένω να προχωρήσει, ακόμα και πριν από τη δική μας γεωτρηση στο 10, σε δύο γεωτρήσεις στους στόχους Ανάλυα-1 και Φοινίκη-1 που ευρίσκονται εντός της τουρκικής υφαλοκρηπίδας κάτι που θα αποτελέσει έμπρακτα επίδειξη της ικανότητας της Τουρκίας για διεξαγωγή τέτοιων γεωτρήσεων. Περί το φθινόπωρο είναι πολύ πιθανό υπό την απειλή νέων γεωτρήσεων εντός της δυνητικής κυπριακής ΑΟΖ (δηλαδή βορείως των υφιστάμενων τεμαχίων μας τόσο στα δυτικά όσο και στον κόλπο της Αμμοχώστου) η Τουρκία να επιδιώξει να εξασφαλίσει μία στρατηγική συμφωνία στο Κυπριακό. Αν αυτό δεν γίνει εφικτό δεν αποκλείω και νέες τουρκικές γεωτρήσεις σε πιο ευαίσθητα σημεία όπως τα βόρεια τμήματα των τεμαχίων 4, 5, 6, 7 με στόχο να οδηγηθούμε σε μία ειδική συμφωνία που θα αφορά επί το πλείστον το θέμα του φυσικού αερίου. Σε κάθε περίπτωση το δεύτερο εξάμηνο του 2018 θα είναι πολύ δύσκολο. Θα κληθούμε να πάρουμε σημαντικές αποφάσεις τόσο για τα θέματα του φυσικού αερίου όσο και για το Κυπριακό. Ακόμα και η μη λήψη απόφασης θα είναι και αυτή επιλογή. Θα το επαναλάβω ακόμη μία φορά. Το στάτους κβο στην Κύπρο έπαψε να είναι στατικό. Μετά την ανακάλυψη των υδρογονανθράκων και την ενεργοποίηση της τουρκικής στρατηγικής για γεωστρατηγική επέκταση έχει καταστεί δυναμικό και παράγει συνεχώς προκλήσεις, κινδύνους και ευκαιρίες που απαιτούν από μας μία ανάλογα σοβαρή και στιβαρή διαχείριση.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Οι δύο ταξιδιώτες

Του **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ομπχανισμός του είναι πρωτόγονος. Λογικό, δεδομένου ότι σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε στα μέσα της δεκαετίας του '70, και ολοκληρώθηκε το 1977. Αυτή ήταν και η χρονιά της εκτόξευσης, το χρονικό της οποίας καταγράφεται σε ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον ντοκιμαντέρ που αυτές τις μέρες προβάλλεται σε σινεμά της Αθήνας. Τίτλος του, «Το απώτατο σημείο της ανθρωπότητας» (The Farthest), της Εμερ Ρέινολντς, που στο εξωτερικό προβλήθηκε πρώτη φορά το 2017, στην επέτειο των σαράντα χρόνων από την εκτόξευση των «Voyager I» και «II».

«Voyager», ή «Βόγιατζερ» αν προτιμάτε, σημαίνει ταξιδιώτης. Και πράγματι: από το 1977 έως σήμερα, οι δύο «αδελφές» διαστημοσκευές έχουν διασχίσει όλο το ηλιακό μας σύστημα και αυτή τη στιγμή βρίσκονται κάπου 22 δισεκατομμύρια χιλιόμετρα μακριά από τον Ηλιο. Αυτό είναι όντως το απώτατο σημείο στο οποίο έχει βρεθεί ανθρώπινη κατασκευή. Το συγκλονιστικό είναι ότι συνεχίζουν να στέλνουν πληροφορίες στη Γη, ενώ μέσω των «Ταξιδιωτών» αντήλασσε τις πρώτες πληροφορίες για τον Κρόνο, τον Δία και τα φεγγάρια τους. Όπως λένε οι επιστήμονες που εργάστηκαν στο πρότζεκτ, η ταχύτητά τους είναι τέτοια που το ανθρώπινο μάτι δεν θα μπορούσε να τους δει. Κι ωστόσο, χρειάστηκε σχεδόν μισό αιώνα για να φτάσουν στα όρια του ηλιακού μας συστήματος. Αυτό κάτι μπορεί να μας λέει για τις... αστρονομικές αποστάσεις στο σύμπαν. Και ίσως να είναι μια απάντηση πάνω στο μόνιμο ερώτημα αν υπάρχει εξωγήινη ζωή κάπου εκεί έξω και, αν ναι,

γιατί ακόμα δεν έχουμε συναντηθεί. Η απάντηση είναι ότι βρίσκονται πολύ, μα πολύ, μακριά.

Κι όμως, οι δύο «Ταξιδιώτες» φέρουν πάνω τους δύο χρυσούς δίσκους με εικόνες από διάφορες μορφές ζωής στη Γη, ήχους, γλώσσες και μουσικές από τον πλανήτη μας. Εάν τα εντοπίσει κάποιος εξωγήινος, θα ακούσει ένα μήνυμα από τον τότε γενικό γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, από τον τότε πρόεδρο των ΗΠΑ (τον Τζιμ Κάρτερ), θα ακούσει επίσης το «τραγούδι» των φαλαινών, κύματα να σκάνε σε μια ακρογιαλιά, το κλάμα ενός βρέφους, χαιρετισμούς σε 55 γλώσσες. Και μουσικές: Μότσαρτ, Τσακ Μπέρι, μουσικές του κόσμου από τη Δύση και την Ανατολή.

Το παραδέχονται και οι ίδιοι οι επιστήμονες στο ντοκιμαντέρ: ακόμα και σήμερα δυσκολεύονται να πιστέψουν ότι το μακρινό 1977 είχαν μια τέτοια ιδέα, η οποία έγινε μάλιστα πραγματικότητα.

Το πόσο μπροστά ήταν η συγκεκριμένη αποστολή, μάλλον φαίνεται και από την προχθεσινή ανακοίνωση της NASA ότι στον Αρη βρέθηκαν αποτυπώματα ζωής, που ίσως να υπήρξε στον «κόκκινο» πλανήτη πριν από εκατομμύρια χρόνια. Συγκεκριμένα, η διαστημοσσκευή «Curiosity» ανίχνευσε ίχνη μεθανίου, τα οποία δεν μπορούν να εξηγηθούν με βάση τη γεωλογία των πλανήτη και θα μπορούσαν να προέρχονται από εξωγήινους οργανισμούς.

Μου αρέσει να σκέφτομαι ότι πέρα από το ηλιακό μας σύστημα, κάπου στον γαλαξία μας, ίσως, κάποτε ένα νοήμον αν μπορεί ν' ακούσει Μότσαρτ ή το μυστηριακό τραγούδι μιας φάλαινας...

Γλυπτό του Πικάσο στο Μπρούκλιν.

Μία «ολομέλεια» για την απόδημη Κύπρο!

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Ο δραστήριος cameraman και παραγωγός Δώρος Παρτασιδής μάς ενημερώνει μέσω πλ. ταχυδρομείου για σημαντικές ειδήσεις που τρέχουν στο Δήμο του Barnet στο Λονδίνο. Στις 25 Μαΐου γράφει τα πιο κάτω: «Ενώπιον της ολομέλειας του δημαρχείου του Barnet και πλήθους προσκεκλημένων τελέστηκε η καθιερωμένη ετήσια τελετή της εγκαθίδρυσης του νέου δημάρχου και αντιδημάρχου του μεγαλύτερου δήμου του Λονδίνου. Ο νέος δήμαρχος Reuben Thompson κατατάγεται από τη Νέα Ζηλανδία, η δε αντιδήμαρχος Caroline Stock από το Ισραήλ. Με έκταση 33 τετραγωνικών μιλίων και πάνω από 384 χιλιάδες κατοίκους με 63 δημοτικούς συμβούλους εκ των οποίων μία Βρετανοκύπρια μόνο, με μία παροικία 35 χιλιάδων συμπατριωτών ο δήμος του Barnet είναι διδυμοποιημένος από το 1995 με τον αντίστοιχο της κατεχόμενης Μόρφου.

Προσκεκλημένος στην εκδήλωση ήταν και ο φωτογράφος Δώρος Παρτασιδής, ο οποίος το 2008 βραβεύθηκε από τον δήμο σε ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς του στα κοινά του Barnet με επίκεντρο την Κύπρο. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο γειτονικό δημαρχείο του Enfield όπου κατοικούν πάνω από 40 χιλιάδες Κύπριοι η νέα ηγέτης του δήμου είναι Τουρκοκύπρια η δε νέα δήμαρχος κατάγεται από την Τουρκία». Αυτό το σημείωμα λέει πολλά, σχεδόν τα πάντα για τη σημερινή Κύπρο, έστω, μέσω Λονδίνου! Νομίζω αυτός θα μπορούσε να ήταν ένας εξαιρετος τρόπος για να μιλήσουν οι απόδημοι Κύπριοι για την Κύπρο! Να πουν αυτά που λέει ο Δ. Παρτασιδής! Να ενημερώσουν τους Ε/κ, να τους πουν πώς ζουν οι άλλες κοινωνίες, να εξηγήσουν αυτό που γίνεται στο Barnet και, κυρίως, γιατί γίνεται έτσι. Να μιλήσουν πέρα από τα στερεότυπα, να διδάξουν ένα παράδειγμα για την αυριανή Κύπρο.

Όπως όλοι γνωρίζουμε οι απόδημοι Κύπριοι

παρεμβαίνουν στο Κυπριακό με τον δικό τους παραδοσιακό τρόπο όπως καταγγελίες, ψηφίσματα, αιτήματα. Θεωρώ ότι αυτά δεν αποδίδουν πλέον, ελάχιστα τα προσέχουν, και ακόμα πιο λίγοι θεωρούν ότι έτσι κερδίζουν τις διπλωματικές μάχες. Συχνά οι απόδημοι δίνουν στον εαυτό τους υπέρμετρη βαρύτητα, θεωρώντας ότι ως λομπιστές μπορούν να αλλάξουν τη γεωγραφία ή τη γεωπολιτική μιας χώρας ή μιας συγκυρίας. Το να δίνεις λάθος μάχες οδηγεί σε μηδενικό αποτέλεσμα παρά το ότι μερικές φορές η πρώτη εντύπωση γυαλίζει ως χρυσός. Έτσι ο γερουσιαστής Μενέντεζ προτείνει στη Γερουσία στις ΗΠΑ να τερματίσει το ένα είδος εμπάργκο στην πώληση όπλων που επέβαλε στην Κύπρο η αμερικάνικη διοίκηση μετά την εισβολή του 1974. Αυτά τα δήλωσε σε ελληνοαμερικάνικο συνέδριο στην Ουάσιγκτον στις 24 Μαΐου και προφανώς προκάλεσε την ικανοποίηση των συνδέσρων. Εκτιμώ ότι αυτή η κίνηση δείχνει τι μπορεί να τύχει αξιοποίησης και τι όχι:

Πρώτο, στο Κυπριακό οι δύο ηγέτες έφτασαν σε μιαν πραγματική ακτίνα συμφωνίας κοντά στη λύση. Τι ωφελεί να γυρίσουμε σε νέο κύκλο αγοράς όπλων από τις ΗΠΑ; Κερδισμένες μόνο οι εταιρείες όπλων.

Δεύτερο, αν έχεις ανταγωνιστική αγορά, παίζεις ένα παιχνίδι. Μπορεί να ανταγωνιστεί η Κύπρος την τουρκική αγορά στον τομέα στην αμυντική συνεργασία με τις ΗΠΑ;

Τρίτο, κάθε χώρα επιλέγει να δίνει τις μάχες της στους τομείς που διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, δεν παίζει στο γήπεδο που από χέρι θα περάσει απαρατήρητα.

Τέταρτο, με εντυπώσεις της μιας ημέρας δεν πας μακριά. Και αν ακόμα το Κογκρέσο θελήσει να στείλει ένα μήνυμα δυσαρρεσκείας στον Άγκυρα εξαιτίας της αγοράς του ρωσικού πυραυλικού συστήματος S-400, αυτό θα είναι βραχύβιο, λόγω των πολύ υπέρτερων δεσμών

από συμφέροντα που συνδέουν τις δύο χώρες-NATO, μάχη κατά τρομοκρατίας, εμπόριο κ.λπ. Οι Κύπριοι απόδημοι συχνά παρεμβαίνουν στο πολιτικό παιχνίδι, μερικοί από τους επιφανείς τους μιλούν από καθέδρας και, εφάπαξ, ένα τμήμα από την ηγετική τους ομάδα επιθυμεί να χειραγωγήσει εξελίξεις στη Λευκωσία. Αυτό δεν βοηθά σε τίποτε, άλλωστε αυτό που μετρά στη μάχιμη πολιτική είναι το αποτέλεσμα, όχι οι προθέσεις ή οι ευσεβείς σκέψεις. Για παράδειγμα, το εβραϊκό λόμπι καταγράφει αποτέλεσμα γιατί έχει άλλα μέσα και άλλες προδιαγραφές όταν δραστηριοποιείται στις ΗΠΑ.

Λοιπόν, ο Δ. Παρτασιδής προτείνει μια διαφορετική εξέλιξη των πραγμάτων. Προτείνει να ξαναδιαβάσουμε το παιχνίδι με άλλους όρους. Η κουλτούρα της συμβίωσης στο νησί δεν θα πέσει από τον ουρανό. Καλλιεργείται. Η κουλτούρα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας δεν έρχεται ως δώρο εξ ουρανού. Καλλιεργείται. Την ζουν οι ίδιοι οι απόδημοι στη Μ. Βρετανία ή στις ΗΠΑ. Η κατοχή δεν θα τερματιστεί με κηπρές διακηρύξεις. Μπορεί όμως να τερματιστεί με καλά επεξεργασμένα σχέδια, με δημιουργικές παρεμβάσεις σε μια σειρά από επίπεδα, και στην ειδική περίπτωση των Κυπρίων που ζουν στο εξωτερικό, με αξιοποίηση του παραδείγματος που οι ίδιοι οι απόδημοι γνωρίζουν όσο κανένας άλλος. Σε αυτά να δώσουν βάρος, αυτά να εξηγήουν σε κάθε κύπριο, με αυτά να δείξουν μιαν εναλλακτική πρόταση.

Μια διαφορετική Κύπρος δεν κτίζεται πάνω στις παραδόσεις. Μπορεί να κτιστεί με αξιοποίηση του στρατηγικού πλεονεκτήματος της ένταξης στην Ε.Ε., συν ότι συμβολίζει η κουλτούρα που αναπτύσσει μια πολυπολιτισμική κοινωνία και την οποία με εξαίρετο τρόπο περιγράφει ο Δ. Παρτασιδής.

www.larkoslarkou.org.cy

Προγραμματισμός αντί προχειρότητα

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Αφορμή για το κείμενο αυτό έδωσε μια ανακοίνωση του Υπουργείου Γεωργίας ότι είναι αναπόφευκτες οι περιεκτικές νερού το καλοκαίρι για σκοπούς γεωργίας. Το ζήτημα αυτό αντικατοπτρίζει μια κατάσταση πραγμάτων που επικρατεί στην καθημερινότητά μας: ότι ως συνήθως τα διάφορα ζητήματα δεν αντιμετωπίζονται με τον απαιτούμενο προγραμματισμό και με σοβαρότητα. Αντίθετα, δεν θα είναι υπερβολή να λεχθεί ότι υπάρχει και το στοιχείο της προχειρότητας.

Για να επιβεβαιώσουμε του λόγου το αληθές, υπενθυμίζονται οι απαρδέκτες εικόνες που δημιουργούνται όταν ξεσπάσουν ξαφνικές νεροποντές. Δρόμοι και υποστατικά πλημμυρίζουν και οι αρμόδιοι σπεύδουν να διαχειριστούν την κατάσταση με μέτρα και ημίμετρα. Και αυτό είναι επαναλαμβανόμενο φαινόμενο. Δυστυχώς αυτό δεν είναι το μόνο παράδειγμα: και στον χώρο της παιδείας, της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας έχουμε καταστάσεις που χρήζουν σοβαρής βελτίωσης.

Στο Κυπριακό για χρόνια τώρα δεν υπήρχε PLAN B, όπως και στο θέμα της διαχείρισης της οικονομικής κρίσης. Άλλωστε η ίδια η κυ-

βέρνηση κατ' επανάληψη είχε διακηρύξει ότι δεν ετίθετο θέμα PLAN B. Το κόστος της προσέγγισης αυτής υπήρξε βαρύτατο. Πάρα ταύτα διαιωνίζεται η κατάσταση αυτή και, ως αποτέλεσμα, δεν υπάρχουν εναλλακτικά σενάρια δράσης. Πολλές φορές επειδή υπάρχει ο φόβος για συζήτηση σεναρίων εκτός του καθιερωμένου πλαισίου δεν γίνεται ούτε και ο απαιτούμενος προβληματισμός (thinking outside the box). Θεωρούσαμε όμως αυτονόητο ότι επειδή η βροχοπτώση στην Κύπρο συνήθως δεν καλύπτει τις ανάγκες της χώρας θα είχαμε εναλλακτικές λύσεις σε μόνιμη βάση. Στο Ισραήλ και στη Μάλτα, επειδή θεωρείται δεδομένο ότι η βροχοπτώση δεν θα καλύψει ποτέ τις υδατικές ανάγκες της κάθε χώρας, αξιοποιείται σε πολύ μεγάλο βαθμό η αφαλάτωση. Σημειώνεται συναφώς ότι στο Ισραήλ όπου οι καιρικές συνθήκες δεν είναι καλύτερες από την Κύπρο υπάρχει αξιοσημείωτη οικονομική δραστηριότητα στον γεωργικό τομέα. Ένα από τα ερωτήματα που τίθενται είναι γιατί στην Κύπρο δεν γίνεται αυτό.

Μια τουριστική χώρα όπως η Κύπρος θα πρέπει να έχει απρόσκοπτη ροή νερού σε

όλες τις ξενοδοχειακές και συναφείς μονάδες. Επιπρόσθετα, πέραν των αναγκών των νοικοκυριών και ο γεωργικός τομέας, παρά το γεγονός ότι είναι σχετικά μικρός, πρέπει να έχει την απαιτούμενη άρδευση. Είναι, λοιπόν, προφανές ότι η αφαλάτωση στην Κύπρο θα έπρεπε να ήταν προτεραιότητα.

Υπάρχει, επίσης, ως νοοτροπία σε όλες τις εκφάνσεις του δημοσίου βίου μια αναβλητικότητα. Επιπρόσθετα σε πολλά ζητήματα βλέπουμε να υφίσταται στρουθοκαμηλισμός και αρκετές φορές ρηχές προσεγγίσεις. Δυστυχώς, τα προβλήματα αυτά προκάλεσαν βαρύτατο κόστος για τη χώρα μας.

Οι πολίτες κατανοούν και βιώνουν όλα αυτά τα κενά. Προφανώς η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχισθεί και να διαιωνίζεται. Απαιτούνται λύσεις εδώ και τώρα. Εκ των πραγμάτων είναι και θέμα αποτελεσματικής ηγεσίας σε όλα τα επίπεδα.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Θεματοφύλακας του λαού το ΔΗΚΟ

Θέλω να είμαι μέρος μιας ηγεσίας ανοικτής στην κοινωνία, λέει ο υποψήφιος για την αντιπροεδρία του ΔΗΚΟ Λοΐζος Λοΐζου

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Αν εμείς συμμετείχαμε με κάποιους υπουργούς σε κάποιες κυβερνήσεις, τι πρέπει να πει ο ΔΗΣΥ με 10 χρόνια προεδρίας Κληρίδη και άλλα τόσα Αναστασιάδη;», διερωτάται ο υποψήφιος για την αντιπροεδρία του ΔΗΚΟ Λοΐζος Λοΐζου, απορριπτοντας τον ισχυρισμό ότι το ΔΗΚΟ αποτελεί αποκλειστικά κόμμα εξουσίας. Σημειώνει πως στόχος του είναι να συμμετέχει σε μία ηγεσία ανοικτή στην κοινωνία και ξεκαθαρίζει πως το ΔΗΚΟ, ιδιαίτερα επί θεμάτων οικονομίας αποδείχτηκε ο καλύτερος θεματοφύλακας του λαού.

—Διεκδικείτε θέση αντιπροέδρου του ΔΗΚΟ σε μία εποχή που ο κόσμος απομακρύνεται από τα πολιτικά και κομματικά δρώμενα. Με αυτά τα δεδομένα πώς στοχεύετε στην ενίσχυση του κόμματός σας αλλά και στην προσέλκυση των πολιτών;

—Είναι κοινά παραδεκτό ότι τα τελευταία χρόνια, μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας αποστρέφεται την πολιτική. Φαινόμενα όπως: η οικονομική κρίση, η διαφθορά και η διαπλοκή απομακρύνουν ολοένα και περισσότερο τους πολίτες από τα κοινά. Εξίσου σημαντικός λόγος, της γενικότορης απαξίωσης, είναι η αποχή ικανών και άξιων συμπολιτών μας από τον πολιτικό στίβο. Η τεχνογνωσία και η εμπειρογνωμοσύνη που έχω αποκομίσει στα θέματα οικονομίας, εμπορίου και βιομηχανίας, τουρισμού και τοπικής αυτοδιοίκησης, μου δίνουν την ευκαιρία να προσεγγίσω καλύτερα τις πραγματικές ανάγκες του τόπου και των συμπολιτών μας. Εκείνοι που χρειάζονται οι πολίτες, ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου,

επαγγελματικού περιβάλλοντος και οικονομικής κατάστασης, είναι να καταστεί η πολιτική προσιτή. Δηλαδή, οι πολιτικοί να μπορούν να υλοποιήσουν σχεδιασμούς βρισκοντας λύσεις στα προβλήματα που απασχολούν την κοινωνία των πολιτών, μακριά από πρακτικές πελατειακών σχέσεων και ψηφοθηρίας.

–Ποιες είναι οι νέες προκλήσεις που θα κληθεί να απαντήσει η νέα ηγεσία του ΔΗΚΟ και κυρίως, ποιο κόμμα επιδιώκετε να συνδιαμορφώσετε με την υπόλοιπη ηγεσία στο ενδεχόμενο εκλογής σας;

—Είναι βέβαιο ότι τα θέματα οικονομίας, οι γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή μας, οι αλλαγές στην παιδεία και η εφαρμογή του ΓΕΣΥ είναι τα κρίσιμα ζητήματα που θα

Διαγραφές έγιναν και στο παρελθόν, αλλά είναι ένα θέμα η διαφωνία κι άλλο η αντικομματική συμπεριφορά.

μας απασχολήσουν. Επιδιώξη μας θα είναι η διαμόρφωση ουσιαστικής πολιτικής και παραγωγή θέσεων, για όλα τα θέματα, με την εμπλοκή των πολιτών. Ξέρετε, ο πολιτικός δεν είναι παντογνώστης. Ζούμε στην εποχή της εξειδίκευσης στην οποία απαγορεύεται η επιδερμική προσέγγιση των προβλημάτων. Είναι απαραίτητη η συνεργασία με

Ο πολιτικός δεν είναι παντογνώστης. Ζούμε στην εποχή της εξειδίκευσης στην οποία απαγορεύεται η επιδερμική προσέγγιση των προβλημάτων, λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Λοΐζος Λοΐζου.

τους πολίτες ότι κάτι αλλάζει προς το καλύτερο.

–Το ΔΗΚΟ ήταν το κόμμα που αποτελούσε ανέκαθεν μέρος της εξουσίας συμπλέοντας άλλοτε με τη Δεξιά και άλλοτε με την Αριστερά. Σήμερα βρίσκεται για δεύτερη συνεχόμενη πενταετία στην αντιπολίτευση. Ποιος θα είναι ο ρόλος του ΔΗΚΟ αυτή

την πενταετία ως κόμμα αντιπολίτευσης;

—Το 2023 θα συμπληρωθούν 40 χρόνια κοιμηταϊκών συλλογισμών για την ανάδειξη ΠΓΔ, αρχής γενομένης από το «μίνιμουμ πρόγραμμα» του 1982-83. Σε αυτά τα χρόνια, το ΔΗΚΟ κυβέρνησε 10 χρόνια με τον πρόεδρό του, ο ΔΗΣΥ 20 χρόνια και το ΑΚΕΛ, ουσιαστικά, τα 10, αν ληφθεί υπόψη η στέρηση που παρείχε στον Πρόεδρο Βασιλείου. Συνεπώς, εδώ καταρρέει ακόμα ένας μύθος ότι το ΔΗΚΟ είναι αποκλειστικά κόμμα εξουσίας ή το μακροβιότερο, διότι αν εμείς συμμετείχαμε με κάποιους υπουργούς σε κάποιες κυβερνήσεις τι πρέπει να πει ο ΔΗΣΥ με 10 χρόνια προεδρίας Κληρίδη και άλλα τόσα Αναστασιάδη; Σε ό,τι αφορά τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές η απόφαση του ΔΗΚΟ να μη συμπο-

ρευθεί με κανέναν από τους δύο υποψηφίους, στον τελικό γύρο, κρίνεται ορθή από κάθε άποψη. Δείξαμε στην πράξη ότι γυρίσαμε σελίδα και ότι οι αποφάσεις μας δεν είναι ευκαιριακές, αλλά, λαμβάνονται με πολιτικά κριτήρια. Η συνειδητή μας επιλογή να ταχθούμε στην αντιπολίτευση μας απαλλάσσει από βαριδιὰ του παρελθόντος, μας αφήνει ανεπηρέαστους να ασκήσουμε τον αντιπολιτευτικό μας ρόλο, και επιπλέον δίνει την ευκαιρία σε μια κρίσιμη μάζα πολιτών και κομμάτων να ανασυντάξουν δυνάμεις για τις προκλήσεις που έπονται. Σήμερα, ως υπεύθυνη και έντιμη αντιπολίτευση, το ΔΗΚΟ καλείται να διασφαλίσει ότι δεν θα υπάρξουν διολισθήσεις στο Κυπριακό. Ταυτόχρονα, με προτάσεις ουσίας βοηθάει προς την εξεύρεση μιας δίκαιης λύσης του προβλήματος. Βασικό μας μέλημα, βεβαίως, παραμένει η καθημερινότητα των

πολιτών, τα θέματα παιδείας, υγείας, η στήριξη των ευάλωτων ομάδων και η μείωση της ανεργίας. Οι πληγές από την οικονομική κρίση και το σκάνδαλο της οικονομίας έχουν αποδείξει ότι το ΔΗΚΟ, εκ των πραγμάτων, είναι ο καλύτερος θεματοφύλακος του λαού. Θυμίζω τη συνετή οικονομική πολιτική επί Τάσσου Παπαδόπουλου αλλά και τις προειδοποιήσεις μας για τον κατήφορο της οικονομίας πριν από το 2013.

–Αμέσως μετά τις προεδρικές εκλογές ακολούθησε μαζική διαγραφή στελεχών από το κόμμα. Θεωρείτε πως μετά τις εκλογές θα πρέπει να γίνουν δευτερές σκέψεις στο ζήτημα των διαγραφών και συνεπώς να δοθεί ένας κλάδος ελαίας ή αυτά τα στελέχη απολείουν παρελθόν για το κόμμα;

—Η πόρτα του Δημοκρατικού Κόμματος είναι πάντα ανοιχτή. Τόσο για όσους επλάνθουν να γίνουν μέλη του όσο και για όσους επιθυμούν να το εγκαταλείψουν θέτοντας εαυτόν εκτός κόμματος. Αποδείξει, ότι αρκετά νέα πρόσωπα που δεν ήταν ποτέ ενταγμένα στο ΔΗΚΟ, διεκδικούν σήμερα εσωκομματικές θέσεις. Από την άλλη, όταν ανήλκεις σ' ένα σύνολο και διαφωνείς με τον τρόπο που αυτό πολιτεύεται είτε αποχωρείς αξιοπρεπώς είτε σέβεται την πλειοψηφία, στο πλαίσιο της δημοκρατίας. Έτσι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο εκφοράζεις την διαφωνία σου. Κλείνω το θέμα αναφέροντας ότι διαγραφές έγιναν και στο παρελθόν αλλά, είναι ένα θέμα η διαφωνία και άλλο η αντικομματική συμπεριφορά. Κάποιοι συναγωνιστές επέστρεψαν στο κόμμα με την πάροδο του χρόνου και αφού επουλώθηκαν οι πληγές.

Το Λάθος που υπήρξε σε άσκηση στο δοκίμιο της φυσικής δημιούργησε εκ νέου αναστάτωση, με εκπαιδευτικούς κύκλους να επισημαίνουν ότι θα πρέπει να γίνει επαναξιολόγηση των εξετάσεων που διεξάγει το Υπουργείο Παιδείας.

Το δις εξαμαρτείν στις εξετάσεις

Η διαρροή και το λάθος στο δοκίμιο της φυσικής δημιουργούν ανησυχίες

Του **ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ**

Τα συνεχιζόμενα λάθη που παρατηρούνται σε εξετάσεις το τελευταίο διάστημα φαίνεται να δημιουργούν προβληματισμό σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς. Η αρχή είχε γίνει με τη διαρροή του περασμένου Νοεμβρίου στις εξετάσεις διορισμών, με τη δημοσιοποίηση πριν από την καθορισμένη ώρα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας των γραπτών θεμάτων. Ακολούθησε πριν από λίγες μέρες αναστάτωση από το λάθος στο δοκίμιο της φυσικής στις παγκύπριες εξετάσεις. Όπως σημειώνουν εκπαιδευτικοί κύκλοι στην «Κ», το τελευταίο λάθος έρχεται πριν ακόμα στεγνώσει το μελάνι από το πρώτο λάθος στις εξετάσεις διορισμών, και εντοπίστηκε σε άσκηση, η οποία αν και διδάχθηκε στα σχολεία, τελικά μεταφέρθηκε στο εξεταστικό δοκίμιο διαφοροποιημένη.

Αυτό όπως σημειώνουν οι ίδιοι κύκλοι είχε ως αποτέλεσμα να προκληθεί σύγχυση στους μαθητές. Μάλιστα, όπως σημειώθηκε ενώπιον της Επιτροπής Παιδείας της

Διαπιστώνεται πρόβλημα στην ανεπάρκεια θεματοθετών αλλά και θέμα με την παράδοση συγκεκριμένης ύλης από πλευράς εκπαιδευτικών.

βουλής, τελικά κατάφεραν τη συγκεκριμένη άσκηση να τη λύσουν εκείνοι που την είχαν αποστηθίσει. Το συγκεκριμένο περιστατικό αν και για το Υπουργείο θεωρείται λήξαν, καθώς αποφασίστηκε να δοθούν όλες οι μονάδες της άσκησης στους μαθητές, δεν θεωρείται λήξαν για την Επιτροπή Παιδείας της βουλής, καθώς ζήτησε τη διεξαγωγή διοικητικών έρευνας ώστε να διασαφηνιστεί τι τελικώς έγινε και προέκυψε το λάθος αυτό στο γραπτό των φυσικών. Μάλιστα, όπως σημειώνεται από πηγές, μετά τα όσα έχουν γίνει θα πρέπει να εξεταστεί τόσο το θέμα της επάρκειας των θεματοθετών, όπως επίσης και αν τελικά οι εκπαιδευτικοί στα σχολεία διδάσκουν βασιζόμενοι

στις δικές τους σημειώσεις και όχι στη βάση των αναλυτικών προγραμμάτων. Κι αυτό γιατί φαίνεται να έχει αναφερθεί στο Υπουργείο ότι υπήρχαν μαθητές οι οποίοι δεν γνώριζαν καθόλου τη συγκεκριμένη άσκηση. Σημειώνεται, πάντως, ότι η απόφαση να δοθούν τελικά όλες οι μονάδες δεν λήφθηκε τυχαία καθώς αυτό προνοείται στο εγχειρίδιο των γραπτών εξετάσεων, σε περίπτωση λάθους. Μάλιστα, όπως επισημαίνεται αρμοδίως, για να προχωρήσει σε αυτή την απόφαση το Υπουργείο είδε και το τι ισχύει σε εξεταστικά κέντρα του εξωτερικού σε ανάλογες περιπτώσεις.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ

Μέσα σε όλα αυτά και βάσει της υπάρχουσας νομοθεσίας, το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει από τη νέα σχολική χρονιά να εφαρμόσει και τις εξετάσεις τετραμηνίων. Το αν θα γίνουν ή όχι θα ξεκαθαρίσει τις επόμενες μέρες εφόσον υπάρχουν σκέψεις εκ μέρους κοινοβουλευτικών κομμάτων να καταθέσουν πρόταση νόμου για αναστολή των εξετάσεων για τουλάχιστον έναν χρόνο.

TELIA & PAVLA BBOO

ΗΜΕΡΕΣ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Λάρνακα 11/6
SunHall, 19:00 - 21:00

Λεμεσός 12/6
Crown Plaza, 19:00 - 21:00

Λευκωσία 13/6
Κεντρικό Κτήριο
Πανεπιστημίου Λευκωσίας
19:00 - 21:00

Ενημέρωσου για όλα όσα μπορούν να διαμορφώσουν το μέλλον σου. Μάθε τι πραγματικά σημαίνει “THINK BIG”.

- 100+ συμβατικά και εξ αποστάσεως προγράμματα σπουδών που ανταποκρίνονται στις σημερινές απαιτήσεις
- Ελληνογλώσσα και αγγλόγλωσσα τμήματα
- Δυναμικά αναπτυσσόμενη πανεπιστημιούπολη
- Υπερσύγχρονες φοιτητικές εστίες, ίσως οι καλύτερες στην Ευρώπη, που προσφέρουν εγγυημένη διαμονή σε όλους τους πρωτοετείς φοιτητές, για κρατήσεις μέχρι 31/7

Μάθε, επίσης, ποιο επάγγελμα ταιριάζει στην προσωπικότητά σου, κάνοντας δωρεάν το «Άριστον» - το τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού που σου δίνει απαντήσεις με βάση προηγμένους κανόνες, αλγόριθμους και μαθηματικά μοντέλα.

THINK BIG.

Τμήμα Εισδοχής Φοιτητών
Λεωφ. Μακεδοντισσας 46, CY-2412, T.O. 24005, CY-1700, Λευκωσία
Τηλ.: +357 22841528, E-mail: admissions@unic.ac.cy

unic.ac.cy

UNIVERSITY of
NICOSIA

Ομηροί της Ιστορίας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ο πρωθυπουργός των Σκοπίων προσπαθεί να ζυμώσει την κοινωνία και την πολιτική ηγεσία της χώρας του για να πουλήσει τον συμβιβασμό που έχει επιτευχθεί στο ζήτημα της ονομασίας. Είναι δύσκολο να προβλέψει κανείς πού θα κάτσει τελικά η μπιλία. Εδώ στα Βαλκάνια τίποτα δεν είναι απλό και γραμμικό. Οι δυνάμεις που υπονομεύουν κάθε συμβιβαστική προσπάθεια είναι πάντοτε πιο ισχυρές, γιατί κινούνται στο σκοτάδι και γιατί απευθύνονται στο θυμικό. Είμαστε ακόμη όλοι μας, για καλό και κακό, όμπροι της Ιστορίας. Το «Οχι» ξεσπκώνει πολύ πιο εύκολα από το «Ναι» και στα Σκόπια.

Όσο για εμάς, έχουμε μπλέξει,

Εδώ στα Βαλκάνια τίποτα δεν είναι απλό και γραμμικό. Αμα πάρει φωτιά ο τόπος για κάτι, δύσκολα σβήνει.

ως συνήθως. Η κυβέρνηση έχει χειρισθεί την υπόθεση κατά τρόπο πρωτοφανή. Από όσα θυμάμαι από ανάλογες περιπτώσεις διεθνώς, μια κυβέρνηση καταλήγει σε κάποια συμφωνία μέσα από μυστικές διαπραγματεύσεις και κατόπιν προσπαθεί να πείσει τους πολίτες πως είναι καλή.

Η κυβέρνηση επέλεξε τη ха-οτική μέθοδο. Ανοίξε το θέμα πρόωρα θέλοντας να παγιδεύσει τη Νέα Δημοκρατία κατά τρόπο κουτοπόνηρο. Επειδή δεν επικοινωνεί με τα στρώματα της κοινής γνώμης που έχουν αυξημένες ευαισθησίες στα εθνικά ζητήματα, υποτίμησε τις αντιδράσεις και αιφνιδιασθηκε από το μέγεθός τους. Ξύπνησε ένστικτα και καχυποψίες, που τώρα είναι δύσκολο να αντιμετωπισθούν. Η κυβέρ-

νση φοβάται, άλλωστε, και τη σκιά της, όπως φάνηκε με τη φόρμουλα του Ιλιντεν, την οποία υποστήριξε ενθέρμως το πρωί και την αποκήρυξε εξίσου ενθέρμως το βράδυ.

Η Ν.Δ. βρέθηκε και αυτή σε ένα όχι πολύ εύκολο δίλημμα. Ο αρχηγός της και αρκετά στελέχη της αντιλαμβάνονται την ανάγκη να κλείσει το θέμα με έναν έντιμο συμβιβασμό, που θα διασφαλίζει τα ελληνικά συμφέροντα χωρίς υπερβολές. Είναι άλλωστε προς το συμφέρον και της Ν.Δ. να παραλάβει μία εκκρεμότητα λιγότερη όταν έλθει στην εξουσία. Το παράδοξο, όμως, είναι ότι μόλις αφήσει να διαφανεί μια τέτοια στάση θα της επιτεθούν όλοι οι «σούρφοροι» με τους οποίους η κυβέρνηση επιχειρεί να τη διεμβολίσει εκ δεξιών. Οποιος γυρνάει στα καφενεία γνωρίζει ότι η Ν.Δ., υπ' αυτές τις συνθήκες, θα αυτοκτονήσει πολιτικά και θα δώσει πολύτιμο οξυγόνο σε νέα μορφώματα στα δεξιά της, ειδικά στη Βόρεια Ελλάδα. Η αλήθεια είναι ότι όταν βάλεις στη ζυγαριά αυτόν τον κίνδυνο, και μάλιστα σε συνθήκες απλής αναλογικής, και από την άλλη τη μη λύση του προβλήματος των Σκοπίων, το πράγμα θέλει πολλή σκέψη.

Σε μια κανονική χώρα, από αυτές που σπανίζουν πλέον διεθνώς, θα μπορούσε να λυθεί το θέμα εάν (α) η κυβέρνηση λειτουργούσε αποφασιστικά και ηγετικά για να πείσει τον κόσμο και (β) επικρατούσε ένα στιγμιαίο πολιτικό μορατόριουμ. Προς το παρόν και τα δύο αυτά μοιάζουν απίθανα. Η κυβέρνηση είναι πολύ πιθανό να πληρώσει ακριβά τον διπολισμό της, καθώς από τη μία υποτίθεται ότι αντιμάχεται τις ακραίες φωνές και από την άλλη τις θωπεύει, συνεργάζεται μαζί τους και τις φουντώνει για λίγες ψήφους. Ξεκινάει πως εδώ στα Βαλκάνια άμα πάρει φωτιά ο τόπος για κάτι, δύσκολα σβήνει.

Αρρυθμίες της Δεξιάς

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Συνήλθαν σε βαθεία σύσκεψη, επί τριήμερο στο Μόναχο, οι ηγέτες του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για να επεξεργασθούν από κοινού στρατηγική ενόψει των ευρωεκλογών του προσεχούς Μαΐου. Ο βασικός αντίπαλός τους, πλέον, δεν είναι οι Σοσιαλδημοκράτες ή Σοσιαλιστές, που στην κυριολεξία κατακρημνίζονται τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη, αλλά η αντισυστημική Δεξιά ή «λαϊκιστές», προς τους οποίους παρατηρείται μία διαρκής διαρροή των ψηφοφόρων της παραδοσιακής Κεντροδεξιάς.

Σε αντίθεση, όμως, με τους κομμουνιστές και τους σοσιαλιστές, που εμφορούνται από αντιλήψεις ιδεολογικές, βαθύτατα ταξικές και διεθνιστικές, τα συντηρητικά κόμματα στην ηπειρωτική Ευρώπη είναι άμεσα συνδεδεμένα με το εθνικό κράτος, που όμως υπονομεύεται διαρκώς από τις «κοινές πολιτικές» στους τομείς κυρίως της οικονομίας και του μεταναστευτικού, όπως διαμορφώθηκαν από το Βερολίνο. Εξ ου και η εμφάνιση της αντισυστημικής ή νέας Δεξιάς.

Η μόνη χώρα όπου συνυπάρχουν αρμονικώς οι δύο τάσεις της Δεξιάς στο πλαίσιο κυβερνητικού συνασπισμού είναι η Αυστρία του καγκελαρίου Σεμπάστιαν Κουρτζ — του ηλκικακώς νεότερου πρωθυπουργού της Ευρώπης. Αλλά ο κ. Κουρτζ, που παρεμπιπτόντως δεν ολοκλήρωσε τις πανεπιστημιακές του σπουδές, δεν οικοδόμησε πολιτική εν κενώ. Διότι ήδη το 2000 ο συντηρητικός καγκελάριος Βόλφγκανγκ Σούσελ δεν δίστασε να σχηματίσει κυβέρνηση με τον Γεργκ Χάιντερ, τον ηγέτη της Ακρας Δεξιάς, παρά τις διαμαρτυρίες και το ανάθεμα των Ευρωπαίων εταίρων της Αυστρίας. Η αντισυστημική Δεξιά κυριαρχεί στην Πολωνία, στην Ουγγαρία, στην Τσεχία και συνεπώς το ΕΛΚ κάθε άλλο παρά χαρακτηρίζεται από ενότητα.

Κατά συνθήκην οι ευρωεκλογές, αυτές καθ' αυτές, έχουν μάλλον συμβολική διάσταση, διότι η ψήφος είναι χαλαρότερη. Οχι όμως στη σημερινή Γερμανία, διότι μία περαιτέρω πτώση των Σοσιαλδημοκρατών και το ενδεχόμενο αναδείξεως του αντισυστημικού κόμματος AfD στη δεύτερη θέση κλονίζουν ίσως ανεπανόρθωτα τον κυβερνητικό συνασπισμό.

Την επικίνδυνη αυτή ροπή, που υπάρχει κίνδυνος να αποσταθεροποιήσει πολιτικά τη Γερμανία, προσπαθούν να αποτρεψουν οι Βαυαροί Χριστιανοσοσιαλιστές, με τεχνάσματα. Ο πρωθυπουργός της Βαυαρίας Μάρκος Ζέντερ προχώρησε στην ανάρτηση του σταυρού στα δημόσια κτίρια, προκαλώντας τα αρνητικά σχόλια και της Καθολικής Εκκλησίας. Ο πρόεδρος του ΕΛΚ Μάνφρεντ Βέμπερ υψώνει τους τόνους εναντίον της Αριστεράς. Πρόκειται μάλλον για τακτικισμούς, με στόχο την ανάσχεση διαρροών και όχι περί ουσας.

Υπάρχει όμως και ένας άλλος εξωγενής παράγων αποσταθεροποιητικός της συστημικής Κεντροδεξιάς, που δεν είναι άλλος από τον πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, που πέραν των άλλων φιλοδοξεί να μεταλαμπαδεύσει στην Ευρώπη τις αντιλήψεις της αντισυστημικής Δεξιάς.

Ο πρόεδρος που η διοίκηση του Ντόναλντ Τραμπ υποθέτησε στο Βερολίνο, Ρίτσαρντ Γκρένελ, δήλωσε ότι στόχος του είναι η «ενίσχυση των Ευρωπαίων αντισυστημικών συντηρητικών». Εντονες υπήρξαν —και προσφάτως— οι αντιδράσεις στη Γερμανία για αντιδιπλωματική συμπεριφορά του κ. Γκρένελ, που παραμένει στη θέση του και παρεμπιπτόντως έχει εκφράσει τον θαυμασμό του για τον Αυστριακό καγκελάριο Κουρτζ. Κάπου τα πράγματα δεν πάνε τόσο καλά με τη συστημική Κεντροδεξιά, σε όλη την Ευρώπη.

Καθώς πλησιάζει ο Αύγουστος και το πολυπόθητο «τέλος των μνημονίων», που μόνο τέλος της επιτήρησης και της αγωνίας δεν θα είναι, μετράμε πολλές πληγές στην ελληνική πολιτική, στην οικονομία, στην κοινωνία και στη διπλωματία που όχι μόνο δεν κλείνουν με την πάροδο του χρόνου, αλλά χειροτερεύουν. Ετσι, έστω και αν υπάρξει ύφεση σε ένα μέτωπο της φωτιάς, πάντα υπάρχει κάποια σπίθα κάτω από την επιφάνεια που θα δυναμώσει με την πρώτη ευκαιρία και η πυρκαγιά θα αναζωπυρωθεί.

Στην οικονομία, μπορεί να λήγει το τρίτο πρόγραμμα στήριξης αλλά το σχέδιο είναι να έχει η Ελλάδα αρκετά χρήματα στην άκρη για να αντεπεξέλθει των υποχρεώσεών της τα επόμενα δύο χρόνια, να παριστάνει την «κανονική χώρα» — με δανεικά ακόμη. Για να υπάρξει όποια ρύθμιση του χρέους η σκληρή επιτήρηση θα συνεχιστεί. Η Ελλάδα έχει ανάγκη από πολιτική και οικονομική σταθερότητα, πολλές επενδύσεις, καθώς και πρόσβαση στις αγορές, ώστε να πετύχει την ανάπτυξη που χρειάζεται. Στη ση-

μερινή ελληνική και διεθνή συγκυρία αυτό φαίνεται εξαιρετικά δύσκολο. Η υπερφορολόγηση, η καταστροφική γραφειοκρατία, η αναξιοκρατία και η έλλειψη προοπτικής έχουν οδηγήσει 500.000 νέους επιστήμονες στο εξωτερικό. Η Ελλάδα, όμως, παρέμεινε στο ευρώ και συνεχίσισε να τηρεί τις δεσμεύσεις της προς μισθωτούς και συνταξιούχους, και προς ξένους δανειστές. Μετέτρεψε τεράστια ελλείμματα σε πλεονάσματα. Η γενικότερη κατάσταση, όμως, δεν βελτιώθηκε. Το δημόσιο χρέος είναι μεγαλύτερο απ' ό,τι το 2010, ενώ ιδιώτες χρωστούν πάνω από 100 δις. σε ληξιπρόθεσμα χρέη προς το κράτος, άλλα τόσα σε τράπεζες και πάνω από 20 δις. ευρώ σε ασφαλιστικά ταμεία. Πέρασσαν πάνω από οκτώ χρόνια μνημονίων, μεταρρυθμίσεων και λιτότητας και δεν γνωρίζουμε ακόμη πότε και πώς η χώρα θα σταθεί στα πόδια της.

Στο μέτωπο της βίας, 16 χρόνια μετά την εξάρθρωση της 17Ν, αντί οι πρωταγωνιστές να ανήκουν αποκλειστικά στις υποσημειώσεις της Ιστορίας, ο αρχιδολοφόνος απα-σχολεί τα πρωτοσέλιδα και προκα-

λεί κρύο ιδρώτα σε στελέχη του κυβερνώντος κόμματος — όχι επειδή αυτός και οι οπαδοί του χλευάζουν τα θύματά του, αλλά μην τυχόν προκαλέσει κακό στον εαυτό του με απεργία πείνας. Την ίδια ώρα, ακτιβιστές εμπνευσμένοι από τη 17Ν αλωνίζουν ανενόχλητοι, ενώ η «χαμηλής έντασης» βία γίνεται ολοένα πιο επικίνδυνη, όπως έδειξε η επίθεση σε λεωφορείο με αστυνομικούς στη Θεσσαλονίκη. Επίσης, η βία της Ακροδεξιάς, η οποία οδήγησε σε μαραθώνια και συνεχιζόμενη δίκη στελεχών της Χρυσής Αυγής, δεν πητήθηκε ούτε αυτή σε πολιτικό επίπεδο, καθώς η οργάνωση διατηρεί την εκλογική της δύναμη. Η Δικαιοσύνη ταλανίζεται από δικές της αδυναμίες, τα πανεπιστήμια αναστενάζουν κάτω από συσσωρευμένα προβλήματα, τα μέσα ενημέρωσης και τα κοινωνικά δίκτυα εκφράζουν και ενθαρρύνουν τον φανατισμό. Η κατάσταση είναι χειρότερη από το 2010.

Στην εξωτερική πολιτική, η συμπεριφορά της Τουρκίας γίνεται ολοένα πιο επικίνδυνη. Δεν ευθύνεται η Ελλάδα γι' αυτό, αλλά είναι προφανές ότι υπήρξαν καλύτερες επο-

χές για να λυθούν προβλήματα μεταξύ τους. Η απαράδεκτη συμπεριφορά της Τουρκίας (όπου οι κύριοι αντίπαλοι του Ερντογάν για την προεδρία φαίνονται ακόμη πιο επικίνδυνοι από τον ίδιο όσον αφορά Ελλάδα και Κύπρο) είναι ζήτημα για να επιληφθεί η διεθνής κοινότητα. Από την άλλη, η προσπάθεια να επιτευχθεί συμφωνία με την ΠΓΔΜ, μετά πολλών χρόνων απραξία στο διπλωματικό επίπεδο, προσκρούει σε δυσκολίες και στις δύο χώρες και αναζωπυρώνει τα πάθη, αποδεικνύοντας το κόστος της κα-θυστέρησης.

Είναι δύσκολο να διακρίνουμε εάν ο φανατισμός, ο λαϊκισμός και η ροπή προς τον δικασμό εντείνουν τα προβλήματα ή το ανάποδο. Είναι φαύλος κύκλος, πλέον. Τα τελευταία χρόνια πολιτικές καριέρες χτίστηκαν στην εκμετάλλευση του δικασμού. Αυτό συνέβαινε και στο παρελθόν στην ευφλεκτή γη της κρίσης, όμως, όλα τα μέτωπα επιδεινώθηκαν ταυτόχρονα. Αυτοί που έσπειραν ανέμους θα βρεθούν να ζητούν εναγωνίως διέξοδο. Και οι υπόλοιποι θα κάνουμε ό,τι μπορούμε να αντέξουμε τη θύελλα.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ολοκληρωτισμός new style

Το ακαταμάχητο όπλο του κακοποιού είναι ο τρόμος-πανικός του θύματος. Μπροστά στην ωμή απειλή, το παγιδευμένο θύμα παραλύει. Και όσο πιο αιφνιδιαστική η απειλή τόσο πιο εξουθενωμένο παραλυτικά το θύμα.

Ο κακοποιός, βέβαιος για το ακαταμάχητο της βίας που σκεπεί, την απόλυτη εξουσία που η βία του προσορίζει, λέει τα πράγματα με το όνομά τους, θρασύτατα: «Θέλω αυτό, θέλω εκείνο, θα γίνει ό,τι εγώ υπαγορεύω». Είτε φτωχοδιάβολος λαοδύτης ο κακοποιός είτε ανώτατος αξιωματικός, τα αντανάκλαστικά είναι πανομοιότυπα. Ετσι, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μεγάλος ευρωπαϊκής Δύναμης, μπορεί να «ανακοινώνει» άνετα στον εντολοδόχο της λαϊκής βούλησης (εντολές είναι το 65% των ψηφοφόρων) ότι: Τον υπουργό Οικονομικών που προβλέπει για την κυβέρνηση του ο επικείμενος πρωθυπουργός, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν θα τον ορκίσει, διότι «δεν τον εγκρίνουν οι Αγορές»!

Γεγονός, πραγματικά, με ιστορική σημασία: Στις 27 Μαΐου 2018, στην Ιταλία, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Σέρτζιο Ματαρέλα αρνήθηκε να ορκίσει κυβέρνηση του Τζουζέπε Κόντε, διότι τον προτεινόμενο για υπουργό των Οικονομικών Πάολο Σαβόνα δεν τον ήθελαν οι «Αγορές»! Ανάλογες ιστορικές σημασιώες γεγονότων, αποδεικτικά αποκαλύπτου «ολοκληρωτισμού», υπήρξε το Anschluss του Χίτλερ (προσάρτηση της Αυστρίας, 12.3.1938) και η εισβολή των σοβιετικών στρατευμάτων στην Τσεχοσλοβακία (20.8.1968). Υπερβολή;

Όμως «ολοκληρωτισμό» ονομάζουμε την κατάλυση (έστω και των επιφάσεων) λαϊκής κυριαρχίας από μια ανεξέλεγκτη εξουσιαστική ισχύ.

Η χρονική εγγύτητα του «τελευταίου εκβάντος» δυσκολεύει, ίσως, την εκτίμηση της βαρύτητας του. Πρόκειται, ωστόσο, για εξόφθαλμη πρόκληση-επίδειξη δεδομένης κυριαρχίας ενός καινούργιου εφιάλτη: μιας εξουσίας με ολοκληρωτική ασυδοσία, που μπορεί να παρεμβαίνει ως και στην επιλογή ενός υπουργού. Η «επιφύλαξη» που έχουν οι «Αγορές» για τον Πάολο Σαβόνα (ή, σωστότερα, η τολμή του Σαβόνα να αμφισβητεί την ολοκληρωτική εξουσία των «Αγορών» στον πλανήτη σήμερα) λειτουργήσει ως επιτακτική τελεσδίκη, «αναγκαστή κατά πάντων». Θεσμικές κατακτήσεις πολιτικές ελευθεριών και νομοθεσίες προστασίας «δικαιωμάτων» σιωπηρά (και «φυσιολογικά») παρακάμφθηκαν. Ο εντολοδόχος της παρακάμψης στάλθηκε σπίτι του, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέθεσε την κυβερνητική εντολή αυθαίρετα σε «τεχνοκράτη», που «συμπτωματικά» είχε διατελέσει, για είκοσι πέντε (25) χρόνια, στέλεχος του ΔΝΤ. (Τόσο «συμπτωματικά» όσο είχε διατελέσει και ο σημερινός πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Μάριο Ντράγκι, αντιπρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της Goldman Sachs ή όσο «συμπτωματικά» ο Πορτογάλος Μπαρόζο, μόλις τέλειωσε τη θητεία του στην προεδρία της Ε.Ε., διορίστηκε από την Goldman Sachs μη εκτελεστικός πρόεδρος των διεθνών δραστηριοτήτων της — κ.ά.α.) Υποχρεώνεται

να υποθέσει ο πολίτης ότι η λέξη «τεχνοκράτης» είναι η σύγχρονη, εξωραϊσμένη ονομασία των κοινω-λινγκς. Θα θεωρηθούν λεκτικές υπερβολές οι εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στη σημερινή επιφυλλίδα: Μιλάμε για καινούργιο ολοκληρωτισμό, παραβάλλουμε την άρνηση του Ματαρέλα να ορκίσει υπουργό τον Σαβόνα με την εισβολή των σοβιετικών τανκς στην Τσεχοσλοβακία το 1968. Ένα από τα γνωρίσματα του φαινομένου που ονομάζουμε «ολοκληρωτισμό», είναι και η ποδηγέτηση των ανθρώπων να κρίνουν την ιστορική (κοινωνική) πραγματικότητα αξιολογώντας όχι τα πραγματικά δεδομένα, αλλά μόνο εντυπώσεις. Γι' αυτό, ακόμα και στα στυγνότερα τυραννικά καθεστώτα συντηρούνται οπωσδήποτε επιφάσεις κοινοβουλίου, εκλογών, κυκλοφορίας εφημερίδων, μόνο για τον εντυπωσιασμό των ανεγκέφαλων.

Όταν ο απρόσωπος παράγων «Αγορές» (ανώνυμα αλλά ωμά οικονομικά συμφέροντα) μπορεί να θέτει «βέτο» (απαγόρευση) για την υποψηγοποίηση Ευρωπαίου πολίτη, απαγορεύοντας στο 65% του πληθυσμού μιας ευρωπαϊκής χώρας να έχει την κυβέρνηση της επιλογής του, τότε ο ολοκληρωτισμός δεν είναι «εντύπωση», είναι χειροπιαστή ανελευθερία. Χειροπιαστό διεθνοποιημένο ολοκληρωτισμό αποκάλυπτε και το «βέτο» που άσκησαν οι «Αγορές» στο δημοψήφισμα στις 5ης Ιουλίου 2015 στην Ελλάδα: Το 62% των ενηλικών Ελλήνων ζήτησαν τότε την έξοδο της χώρας από την Ευρωζώνη. Αλλά η πλειοψηφική θέληση των

Ελλήνων αγνοήθηκε απροσχημά-τιστα από μια κυβέρνηση ανδρεικέλων, της «ρίζοσπαστικής Αριστεράς», που, «εν μια νυκτί», ξεπούλησε και την ιδεολογία της και κάθε ίχνος ντροπής μαζί με την εντολή που της έδινε το δημοψήφισμα. Τότε και πάλι ο ολοκληρωτισμός δεν ήταν «εντύπωση», ήταν αδιότακτη πω-πληται μαχαίριά στην ελευθερία, στην αξιοπρέπεια, στην ιστορική «ευγένεια» (nobilitas) ενός ολόκληρου λαού. Είναι χαρακτηριστικό, πως όσοι τολμούν να ψελλίσουν αντίσταση στον ισοπεδωτικό και απροσχημάτιστον ολοκληρωτισμό των «Αγορών» (έμπρακτη αντίσταση τολμήσε μόνο η Ισπανδία) χαρακτηρίζονται αμέσως «ακροδεξιοί» και «εθνικιστές» από όλα μαζί τα εξαγορασμένα παπαγαλάκια ιδιωτικών και δημόσιων «media», με κωμική ταύτιση των γλωσσικών τους κλισιέ, αδιάντροπα. Είναι ένα επιπλέον σύμπτωμα που επιτρέπει ορθολογικά την πρόβλεψη ότι και το δεύτερο σκέλος του διπολικού Ιστορικού Υλισμού, η «αχαλίνωτη κερδοσκοπία», οδεύει νομοτελειακά προς μια κατάρρευση, το ίδιο ή και περισσότερο εντυπωσιακή από αυτήν τον Μαρξισμό. Από τον Αυγουστίνω ως τον Ανταμ Σμιθ, το «νόημα» και οι στοχεύσεις του βίου εγκλωβίστηκαν ασφυκτικά στο πεδίο της συμπεριφοράς. Ελάχιστοι χαρισματοίκοι της Τέχνης (σπανιότερα και της πολιτικής) πρόλαβαν να αντιληφθούν ότι το «νόημα» και οι γόνιμες στοχεύσεις της ζωής εντοπίζονται στον τρόπο της ύπαρξης. Ο εντοπισμός από μόνος του κομίζει ελπίδα.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 22 Ιουνίου 2014 • Έτος 6^ο • Αρ. φύλλου 298

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy €1,50 (Απλή έκδοση) €2,90 (Βασική) €3,90 (Ενισχυμένη)

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΟΥΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μπρα ντε φερ ενώ η κλεψύδρα αδειάζει

Εως τη Σύνοδο Κορυφής της 28ης Ιουνίου, Αθήνα και Σκόπια πρέπει να έχουν συμφωνήσει όλες τις λεπτομέρειες

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΛΟΥ**

Σε παιχνίδι για γερά νεύρα μετατρέπεται το επόμενο δεκαπενθήμερο, πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε., καθώς Αθήνα και Σκόπια εξακολουθούν να διαβουλεύονται σε ανώτατο επίπεδο προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαπραγμάτευση που θα οδηγήσει σε μια τελική συμφωνία για το ονοματολογικό. Συγκλίνουσες πληροφορίες υποδηλώνουν ότι έχει ολοκληρωθεί ουσιαστικά το 95% των διαπραγματεύσεων και απομένουν ελάχιστες, πλην σημαντικές, λεπτομέρειες.

Το πλέον βασικό ζήτημα αφορά το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των συμφωνηθέντων. Από την αρχική ψηφοφορία στη Βουλή της ΠΓΔΜ, η οποία τοποθετείται (εφόσον όλα κυλήσουν σχετικά ομαλά) πριν από τη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. στα τέλη Ιουνίου, μέχρι τον Σεπτέμβριο, όταν στη γειτονική χώρα αναμένεται να πραγματοποιηθεί και το απαραίτητο δημοψήφισμα που θα «ξεκλειδώσει» και τη συνταγματική αναθεώρηση, μεσολαβούν αρκετά βήματα. Πέρα από τον αρθρωτό χαρακτήρα της συμφωνίας, ο οποίος δεν συνιστά επί της αρχής πρόβλημα, καθώς με βάση την υφιστάμενη διαπραγμάτευση δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετικός, ο πιο έντονος προβληματισμός εντοπίζεται στις διασφαλίσεις που παρέχει.

Εν ολίγοις η Αθήνα επιθυμεί μια φόρμουλα η οποία θα διασφαλίζει απολύτως ότι η όποια συμφωνία θα εφαρμοστεί εάν και μόνον η ΠΓΔΜ επιτύχει σε όλα τα βήματα αυτής της σπονδυλωτής διαδικασίας.

Το δημοψήφισμα

Βάσει όσων έχουν συμφωνηθεί τώρα, η Βουλή της ΠΓΔΜ θα πρέπει να εγκρίνει τη συμφωνία και η Αθήνα να «ξεμπλοκάρει» δι' επιστολής προς την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ την πιθανότητα ένταξης της χώρας στους δύο αυτούς οργανισμούς. Η επιστολή, την οποία θα συντάξει η ελληνική πλευρά, θα αφορά τη νέα ονομασία της χώρας, δηλαδή είτε «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» (Severna Makedonija) είτε «Δημοκρατία της Ανω Μακεδονίας» (Gorna Makedonija) ή κάποιο τρίτο όνομα που πιθανώς προτιμηθεί από αυτά τα δύο. Με βάση τη διαπραγματευτική συλλογιστική η οποία έχει αναπτυχθεί έως αυτή τη στιγμή, εφόσον η κυβέρνηση του Ζόραν Ζάεφ κερδίσει στο δημοψήφισμα τον ερχόμενο Σεπτέμβριο,

τότε θα ακολουθήσει και η αναθεώρηση του συντάγματος, στην οποία θα αποτυπώνεται η νέα ονομασία (Severna, Gorna ή άλλη Makedonija). Αν το δημοψήφισμα χαθεί, ευλόγως γίνεται κατανοητό ότι η συμφωνία στην οποία έχουν καταλήξει η Αθήνα και τα Σκόπια δεν θα υλοποιηθεί.

Οι πολιτικές δυσκολίες για την κυβέρνηση Ζάεφ είναι ούτως ή άλλως σημαντικές μέσα στην ΠΓΔΜ, καθώς το erga omnes και ιδίως η διάσταση της χρήσης της νέας ονομασίας όχι μόνο διεθνώς, αλλά και μέσα στο εσωτερικό, δέχεται κριτική από πολλές πλευρές. Η βασική ανησυχία φαίνεται να εντοπίζεται στην εκτίμηση ότι, ακόμα και με χαμένο δημοψήφισμα, δύσκολα οι διεθνείς παράγοντες θα επιτρέψουν ακόμα μια ευκαιρία, μάλιστα την πλέον σημαντική απ' όσες εμφανίστηκαν έως σήμερα, να χαθεί.

Αναζητείται φόρμουλα που θα διασφαλίζει ότι η συμφωνία θα εφαρμοστεί μόνον εάν η ΠΓΔΜ ολοκληρώσει όλα τα βήματα.

Κάτι που καταγράφηκε την προηγούμενη εβδομάδα είναι, επίσης, ένα ρήγμα στο εσωτερικό της κυβέρνησης της ΠΓΔΜ, ανάμεσα στον πρωθυπουργό Ζόραν Ζάεφ και τον υπουργό Εξωτερικών Νικόλα Ντιμιτρόφ. Οι δύο άνδρες προέρχονται από διαφορετικές πολιτικές παραδόσεις (ο ένας είναι Σοσιαλιστής, ενώ ο άλλος έχει ρίζες στο VMRO, δίκως, πάντως, να έχει υπάρξει ποτέ μέλος του), ωστόσο σε γενικές γραμμές δεν έχουν διαφωνήσει ριζικά για την πορεία της διαπραγμάτευσης. Η ανακοίνωση που εξεδόθη από το ΥΠΕΕ της ΠΓΔΜ την περασμένη Πέμπτη και η δήλωση που ακολούθησε από τον κ. Ζάεφ ερμηνεύθηκαν από το Μέγαρο Μαξίμου ως ένδειξη των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ο Σοσιαλιστής πρωθυπουργός όχι μόνο από την αντιπολίτευση, αλλά και από τον κ. Ντιμιτρόφ.

Σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες, η συγκεκριμένη στάση της Αθήνας έγινε δεκτή με σκεπτικισμό, αν όχι με δυσарέσκεια, σε κάποιους κύκλους της ΠΓΔΜ. Ωστόσο, σύμφωνα με άλλες πηγές, ο ίδιος ο κ. Ζάεφ, αμέσως μετά την ανακοίνωση

Η **νίσση** της κοινής γνώμης σε Αθήνα και Σκόπια αποτελεί παράμετρο της διαπραγμάτευσης. Στιγμιότυπο από το πρόσφατο συλλαλητήριο στην Καβάλα.

Εγκλωβισμένοι στα συλλαλητήρια

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Όλα έδειχναν ότι πλησιάζει η ώρα κατά την οποία οι δύο πλευρές, Σκόπια και Αθήνα, θα βρεθούν πιο κοντά από κάθε άλλη φορά, από το 1991 που ιδρύθηκε το κράτος της ΠΓΔΜ, σε συμφωνία για την οριστική ονομασία του. Όταν γράφονταν τούτες οι γραμμές, στην πολιτική ατμόσφαιρα στις δύο χώρες αιωρείτο η αίσθηση ότι ήταν θέμα χρόνου να ανακοινωθεί η συνάντηση των δύο πρωθυπουργών στην Πρέσπα για την επικύρωση των συμπεφωνημένων. Η όποια λύση (έχει) συμφωνηθεί, αν έχει συμφωνηθεί, στη διαπραγμάτευση είναι βέβαιο ότι θα είναι επώδυνη. Και για τις δύο πλευρές. Σε ό,τι μας αφορά: είμαστε έτοιμοι για έναν «επώδυνο» συμβιβασμό; Η πραγματικότητα λέει πως όχι. Τα πρόσφατα συλλαλητήρια εξέπεμψαν αρνητικά μηνύματα. Η κοινή γνώμη εννοεί τη διαπραγμάτευση ως υπόθεση αποκλειστικά και μόνο της δικής μας πλευράς. Καθόμαστε στο

τραπέζι για να τα πάρουμε όλα, χωρίς να δώσουμε τίποτα. Με απλά λόγια: να τους αναγκάσουμε να δεχθούν όνομα χωρίς τον όρο «Μακεδονία», το οποίο θα κατοχυρωθεί συνταγματικά για όλες τις χρήσεις. Οποιαδήποτε υποχώρηση από ελληνικής πλευράς θα αποτελεί για μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης προδοσία και, όπως κραύγαζε από τα μικρόφωνα ο παρουσιαστής στο συλλαλητήριο της Αρχαίας Πέλλας, «οι Εφιάλτες γράφονται στις σελίδες της Ιστορίας με μελανό γράμμα και δεν ξεγράφονται ποτέ». Σε άλλες συγκεντρώσεις κάποιοι απειλούσαν πάλι με κρεμάλες.

As πάμε πίσω από τα σύνορα. Η σημερινή πολιτική πραγματικότητα στα Σκόπια είναι η πλέον ευνοϊκή από ποτέ για να βρεθεί συμβιβαστική λύση. Ο Ζόραν Ζαεφ, πιεζόμενος και από τον δυτικό παράγοντα με δέλεαρ την ένταξη στο ΝΑΤΟ και την Ε.Ε., εμφανίζεται πρόθυμος να κάνει βήματα πίσω για να κλείσει το θέμα, αλλά όχι (και) να

αυτοκτονήσει πολιτικά. Λαός δεν υπάρχει μόνο στην Ελλάδα που δεσμεύει με τη βούλησή του τις πολιτικές του ηγεσίες. Υπάρχει και στη γειτονική χώρα και φωνάζει και αυτός, όπως και εμείς, ότι «το όνομα (σ.σ: Μακεδονία) είναι η ψυχή μας», διαμνύοντας στον Ζαεφ να μην τολμήσει να διαβεί τον Ρουβίκωνα. Και έχει ενδιαφέρον η σύμπτωση σλαβομακεδονικού και αλβανικού στοιχείου επί αυτού, μολονότι οι τελευταίοι έδειχναν, παλαιότερα, να μην τους απασχολεί και τόσο αυτό το θέμα του ονόματος, φτάνει να βρισκόταν λύση. Το κράτος της ΠΓΔΜ, από την ίδρυσή του, αλλά και νωρίτερα ως ομόσπονδη δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας, έχει ως δομικό του στοιχείο αυτό που εμείς αποκαλούμε «μακεδονισμό», και αν αυτός του αφαιρεθεί, τότε ο «φέρων οργανισμός» του εκλείπει και θα καταρρεύσει, με παρενέργειες στις εθνοκρατικές βαλκανικές ισορροπίες από τις τεκτονικές αλλαγές που θα ακολουθήσουν.

Το πιο καλό παιδί στο ΝΑΤΟ

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΣΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΟΦΕΙΛΕ ΝΑ ΞΥΡΙΣΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΜΟΥ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕ ΣΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ: «ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ, ΕΚΛΕΙΣΑ ΤΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ.»

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

του στην Τουρκία επικαλούμενος την καλή λειτουργία της Συμμαχίας. Το συμφέρον της Συμμαχίας ήταν το θεμέλιο της κριτικής του προς την Τουρκία. «Δεν μπορεί να γίνονται αυτά και όταν έρχεται η Τουρκία στο ΝΑΤΟ να κάνει τον καλό σύμμαχο», με τα δικά του λόγια.

Υπάρχει πράγματι αντίφαση στη στάση

της Τουρκίας· ένας καλός σύμμαχος δεν μπορεί να απειλεί τόσο βάναυσα έναν εταίρο του. Δεν υπάρχει όμως αντίφαση και στη στάση του Έλληνα υπουργού, όταν παίζει τον ρόλο του καλού συμμάχου; Διότι αυτός δεν είναι που δεν θα ψηφίσει ποτέ οτιδήποτε περιέχει τον όρο «Μακεδονία»; Αυτός δεν είναι που εμποδίζει την ΠΓΔΜ να ενταχθεί στη Συμμαχία, όταν όλα τα

άλλα μέλη της επιθυμούν να την κάνουν δεκτή στις τάξεις τους;

Η αντίφαση αποκαλύπτει, νομίζω, ένα σοβαρότατο τεχνικό πρόβλημα στη διαδικασία λύσης του Μακεδονικού, το οποίο έχει περάσει απαρατήρητο: τυχόν υπογραφή συμφωνίας μεταξύ των δύο πρωθυπουργών συνεπάγεται αυτομάτως την

απομάκρυνση ή την παραίτηση του Καμμένου από την κυβέρνηση.

Βάσει του χρονοδιαγράμματος που έχει υπ' όψιν το δικό μας υπουργείο Εξωτερικών, η συμφωνία κατατίθεται αμέσως από την κυβέρνηση της ΠΓΔΜ προς ψήφιση στη Βουλή τους. Αρκεί απλή πλειοψηφία (61 ψήφοι στις 120)· όσο για την άρνηση του προέδρου της χώρας να προσυπογράψει τη συμφωνία, αυτή νομικά μπορεί να παρακαμφθεί. Αμέσως μετά τα Σκόπια γνωστοποιούν τη συμφωνία στον ΟΗΕ, στην Ε.Ε. και στο ΝΑΤΟ, ενώ η Ελλάδα από την πλευρά της οφείλει να ενημερώσει τους διεθνείς οργανισμούς ότι αίρει τις επικυλάξεις της για την έναρξη ενταξιακής διαδικασίας. Ο Καμμένος θα ενημερώσει τη Συμμαχία, ως καθ' ύλην αρμόδιος υπουργός;

Και πες ότι εκείνες τις μέρες είναι εξαφανισμένος ο υπουργός και το βαρύ καθήκον αναλαμβάνει ο κυρ Φώτνης. Αν υποθέσουμε ότι η διαδικασία προλαβαίνει τη σύνοδο του ΝΑΤΟ της 11ης και 12ης Ιουλίου, εκεί θα πάει ο κυρ Φώτνης; Κατ' αρχάς, δεν γίνεται για πρακτικούς λόγους: αρκεί από το λόμπι του ξενοδοχείου να ψάξει την τουαλέτα και θα χαθεί – και μπορεί να χαθεί για πάντα... (Δεν του το κάνεις αυτό! Στείλε τον καλύτερα σε διεθνή έκθεση γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Να μοσχοβολήσει ο τόπος φέτα, ρίγανη, γλυκάνισο...) Επομένως, εφόσον πέσουν οι υπογραφές, ο Καμμένος παύει να είναι υπουργός. Πώς θα το αντέξει, όταν μάλιστα ναυαγεί η δεξιά «Ελιά»;

Τι κρύβεται πίσω από το ταμπού του ονόματος

Οι λόγοι που το Μακεδονικό παραμένει ανεπίλυτο εδώ και 25 χρόνια

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

— Ο πρόεδρος θα δυσανεσπτηθεί έντονα.

— Δεν θα είναι η πρώτη, ούτε η τελευταία φορά που ο πρόεδρος θα δυσανεσπτηθεί έντονα.

Ο παραπάνω διάλογος είναι ένα μόνο στιγμιότυπο του φορτισμένου τηλεφωνήματος ανάμεσα στις τότε υπουργούς Εξωτερικών της Ελλάδας και των ΗΠΑ κυρίες Ντόρα Μπακογιάννη και Κοντολιζα Ράις, λίγες ημέρες πριν από τη Σύνοδο Κορυφής του Βουκουρεστίου, στις 2-4 Απριλίου 2008, όταν η Ελλάδα, με την απειλή βέτο, απέτρεψε την ένταξη της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ. Ο πρόεδρος στον οποίο αναφερόταν η κυρία Ράις ήταν, φυσικά, ο πρόεδρος Μπους ο νεότερος, ο οποίος βρισκόταν στο λυκόφως της οκταετούς προεδρίας του και επιδίωκε να ενισχύσει την επιρροή του ΝΑΤΟ στα Βαλκάνια.

Η κυβέρνηση Καραμανλή είχε διαμνύσει στην Ουάσινγκτον ήδη από τα τέλη του 2007 ότι δεν επρόκειτο να αποδεχθεί την ένταξη των Σκοπίων στη Βορειοατλαντική Συμμαχία χωρίς να έχει υπάρξει συμφωνία, αλλά το Στέιτ Ντιπάρτμεντ θεωρούσε την Αθήνα «δεδομένη» και είχε υποτιμήσει τη σοβαρότητα των ελληνικών προειδοποιήσεων. Η κυρία Μπακογιάννη ανέλαβε την ευθύνη να τηρήσει τις ισορροπίες με τις ΗΠΑ, χωρίς ωστόσο να υποχωρήσει από τις ελληνικές θέσεις. Κάτι που αναπόφευκτα προκάλεσε τριβές. Τελικώς, κατά τη διάρκεια της επίμαχης συνεδρίασης, ως ένα νεύμα φιλίας προς την Αθήνα, η κυρία Ράις όχι μόνο δεν έθεσε καθόλου το θέμα της ένταξης της ΠΓΔΜ («αυτό έχει κανονιστεί», απάντησε ξερά σε υπουργό τρίτης χώρας που ανέφερε το ζήτημα), αλλά ζήτησε από την κυρία Μπακογιάννη να γράψει η ίδια την παράγραφο που θα ήθελε να συμπεριληφθεί στα συμπεράσματα, προς έκπληξη του παριστάμενου Έλληνα πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή.

«Νέα Μακεδονία»

Για πολλούς, το 2008 χάθηκε μία σημαντική ευκαιρία και η ευθύνη ανήκε στα Σκόπια, που αδυνατούσαν να αποδεχθούν την πρόταση των Αθηνών, δηλαδή το «Νέα Μακεδονία». Οι επαίνοντες επί του Μα-

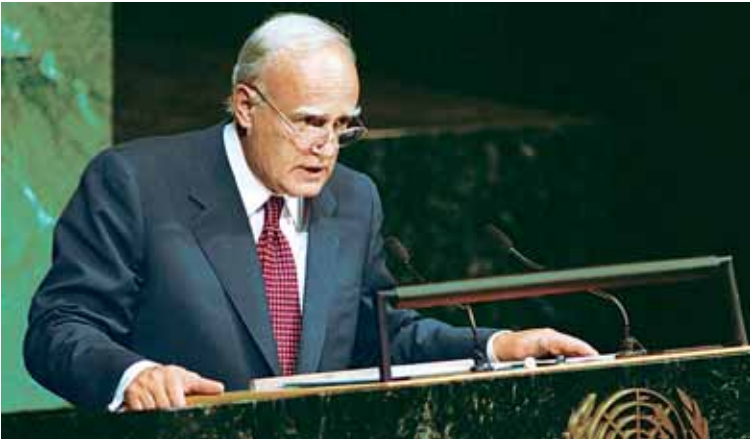
κεδονικού εξηγούν ότι πρόκειται για μία από τις καλύτερες λύσεις μετονομασίας. Κι αυτό γιατί διαχωρίζει πλήρως την αρχαία Μακεδονία, που επικυρώνεται ως αποκλειστικά «ελληνική», ιδίως ως προς την πολιτισμική, γλωσσική και ιστορική κληρονομιά, από μια γειτονική χώρα (τη «Νέα Μακεδονία») στην οποία κατοικούν κυρίως Αλβανοί και Σλάβοι «μόλις» τα τελευταία 1.300 χρόνια. Με τον ίδιο τρόπο που η Ιωνία διαχωρίζεται από τη Νέα Ιωνία και η Σμύρνη από τη Νέα Σμύρνη. Η «Νέα Μα-

Υπάρχει αγεφύρωτο χάσμα ανάμεσα στην τεχνοκρατική λογική και στη λαϊκή πραγματικότητα των μύθων.

κεδονία» παραμένει στο τραπέζι, δίπλα στη Βόρεια Μακεδονία, στην Ανω Μακεδονία, στη Μακεδονία του Βαρδάρη και στη Μακεδονία-Σκόπια, ουσιαστικά τα πέντε ονόματα που κατέθεσε ο διαχρονικός διαπραγματευτής Μάθιου Νίμιτς στις αρχές του 2018. Ήταν αυτά που σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό είχαν γίνει «αποδεκτά» ως βάση συζήτησης από τις δύο πλευρές όλα αυτά τα χρόνια. Οι γνωρίζοντες υπογραμμίζουν ότι η γειτονική χώρα συζητεί τα παραπάνω ονόματα, αλλά ουσιαστικά επιμένει πάντοτε στο όνομα «Δημοκρατία της Μακεδονίας» που ήδη έχει επιλέξει για τον εαυτό της. Δυσκολεύεται στην πράξη να αποδεχθεί το λεγόμενο «erga omnes», δηλαδή την ενιαία χρήση μιας νέας ονομασίας εντός κι εκτός της χώρας. Ιδανικά οι Σκοπιανοί θα ήθελαν να συναινέσουν σε ένα όνομα, να ενταχθούν στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε., αλλά να διατηρήσουν στο εσωτερικό τους την ονομασία «Δημοκρατία της Μακεδονίας» με την οποία έχουν ήδη αναγνωριστεί από μεγάλο αριθμό χωρών — με πρώτη τη Βουλγαρία στις 15 Ιανουαρίου 1992. Ιστορικός σταθμός για το Μακεδονικό ήταν η 13η Σεπτεμβρίου 1995, όταν η κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου διά του υπουργού Εξωτερικών Κάρολου Παπούλια

Κώστας Καραμανλής και Ντόρα Μπακογιάννη στη Σύνοδο του ΝΑΤΟ στο Βουκουρέστι το 2008. Εκεί, ως ένα νεύμα προς την Αθήνα, οι ΗΠΑ απέφυγαν να θέσουν θέμα ένταξης της ΠΓΔΜ στη Συμμαχία.

Ο τότε υπουργός Εξωτερικών Κάρολος Παπούλιας υπέγραψε τον Σεπτέμβριο του 1995 στη Νέα Υόρκη την Ενδιάμεση Συμφωνία.

υπογράφει στη Νέα Υόρκη την Ενδιάμεση Συμφωνία. Οι διαπραγματεύσεις θα συνεχιστούν, αλλά η Ελλάδα θα άρει το εμπάργκο που είχε επιβάλει το 1994 και θα αναγνωρίσει τη χώρα με το προσωρινό όνομα Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, κάτι που ωθεί πολλούς να υπενθυμίζουν σήμερα ότι η συμπερίληψη του όρου «Μακεδονία» έχει γίνει αποδεκτή από την Ελλάδα εδώ και 23 χρόνια και προφανώς δεν μπορεί να υπάρξει αναδρομική απόρριψη αυτής της θέσης.

Διάσπαση της Δεξιάς

Ασφαλώς, αυτό ουδόλως εμποδίζει περίπου το 65% των πολιτών να δηλώνουν στις σχετικές μετρήσεις ότι διαφωνούν με οποιαδήποτε συμπερίληψη του όρου «Μακεδονία» στην τελική ονομασία της φίλης χώρας, αποκλείοντας με αυτόν τον τρόπο όλα τα πιθανά αποδεκτά ονόματα. Υπάρχει δηλαδή και σε αυτό το ζήτημα ένα αγεφύρωτο χάσμα ανάμεσα στην τετράγωνη τεχνοκρατική λογική και στη λαϊκή πραγματικότητα που επιπρεάζεται από το συλλογικό φαντασμακό με το οποίο κατασκευάζονται οι μύθοι, οι ταυτότητες και φυσικά τα έθνη. Ανεξάρτητα παρατηρητές εκτιμούν ότι η σημερινή κυβέρνηση αποφάσισε να επιλύσει το ζήτημα

«εδώ και τώρα», προκειμένου να εκμεταλλευθεί αυτή ακριβώς τη διαφορά με στόχο την ανατροπή των πολιτικών συσχετισμών. Ο Αλέξης Τσίπρας έχει εκτιμήσει ότι διαχρονικά το Μακεδονικό διασπά τη Δεξιά. Μοιάζει να υπολογίζει, λοιπόν, ότι μια λύση (που περιέχει το όνομα «Μακεδονία» στο πλαίσιο της αποδεκτής από την Αθήνα ήδη από το 2008 σύνθετης ονομασίας με γεωγραφικό προσδιορισμό) θα προκαλέσει αγανάκτηση που θα πλήξει τη Ν.Δ. γιατί θα στρέψει μέρος της Δεξιάς στη Χρυσή Αυγή και στους ΑΝΕΛ. Από την άλλη πλευρά, δεν αποκλείεται η λύση να αποτελέσει «αυτογκόλ» για τον ΣΥΡΙΖΑ αφού μπορεί να προκαλέσει τη ραγδαία αποδόμηση της εικόνας μιας πατριωτικής δύναμης που με επιμέλεια έχει καλλιεργηθεί τα τελευταία χρόνια. Κατά συνέπεια, είναι επισφαλές να προβλεφθεί με ακρίβεια η επίδραση που μπορεί να έχει το «σοκ του Μακεδονικού» στις πολιτικές εξελίξεις.

Αυτή ακριβώς η νευρική κατάσταση του Μακεδονικού προκαλεί στο ελληνικό πολιτικό κατεστημένο καταδίκασε σε ναυαγία την πρώτη απόπειρα λύσης. Το 1992 ο Ζόαο ντε Ντέους Πινέιρο, υπουργός Εξωτερικών της Πορτογαλίας, προήδρευε στο συμβούλιο υπουργών της Ένωσης και ανέλαβε την πρω-

τοβουλία να διαμορφώσει ένα μοντέλο επίλυσης. Το περίφημο «πακέτο Πινέιρο» που προσφέρθηκε στην Αθήνα και στα Σκόπια στις αρχές Απριλίου 1992 προέβλεπε την αλλαγή του ονόματος σε «Νέα Μακεδονία» και τη σημαντική οικονομική ενίσχυση του νέου κράτους, την οποία θα διαχειριζόταν η Αθήνα.

Ο τότε υπουργός Εξωτερικών Αντώνης Σαμαράς είχε αντιταχθεί σε οποιαδήποτε ονομασία με το όνομα «Μακεδονία» και είχε αποπεμφθεί από την κυβέρνηση Μητσοτάκη. Όπως έχει αποκαλύψει ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής συμφωνούσε ότι έπρεπε να υποστηριχθεί μια ορθολογική λύση και τον είχε προτρέψει να εργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση. Ανησυχούσε όμως για τις λαϊκές αντιδράσεις και τον προειδοποιούσε να αποθαρρύνει την οργάνωση συλλαλητηρίων. Τα συλλαλητήρια στη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα έγιναν και ήταν ιδιαίτερα ηχηρά, με αποτέλεσμα ο Καραμανλής να μετακινηθεί στη σκληρή στάση.

Βλάβη στον κλιματισμό

Επείτα από δύο συμβούλια πολιτικών αρχηγών υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (18.2.1992 και

Ζώσα ιστορία

Οι περισσότεροι Έλληνες θεωρούμε ότι η «Μακεδονία είναι ελληνική». Η αλήθεια είναι, όμως, ότι η ιστορική Μακεδονία είναι μια περιοχή ευρύτερη της σημερινής ελληνικής. Κατά την οθωμανική περίοδο έζησαν σε αυτήν Έλληνες, Βούλγαροι, Τούρκοι, Σλάβοι και Αλβανοί. Το μεγαλύτερο τμήμα της εντάχθηκε στο ελληνικό κράτος μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους, αλλά οι Έλληνες έγιναν πλειοψηφία μόνο μετά την ανταλλαγή πληθυσμών του 1923. Ετσι, ύστερα από χιλιάδες χρόνια, η Μακεδονία έγινε και πάλι ελληνική - και προφανώς θέλουμε να τη διατηρήσουμε ελληνική. Βούλγαροι και Σλάβοι δεν έχουν παραιτηθεί. Μεθοδεύουν την κατασκευή μιας παράλληλης «μακεδονικής ταυτότητας» με σκοπό την εμπέδωση της ιδέας μιας μεγάλης Μακεδονίας που θα φτάνει ως το Αιγαίο.

Οι Έλληνες κομμουνιστές, τόσο κατά τη δεκαετία του '20 όσο και κατά τον Εμφύλιο με την ενθάρρυνση του στρατάρχη Τίτο, συνέκλιναν στην υποστήριξη αυτού του σχεδίου. Το θεώρησαν συμβατό με την ουτοπία της διεθνιστικής κοινωνίας, αλλά κυρίως πίστευαν ότι η ίδρυση ενός τέτοιου κομμουνιστικού κράτους που οι ίδιοι θα κυβερνούσαν, θα επέφερε πλήγμα στο αστικό καθεστώς των Αθηνών. Η έκβαση του Εμφυλίου ακύρωσε αυτούς τους σχεδιασμούς.

13.4.1992) η εξέλιξη ήταν προδιαγεγραμμένη.

Στην άτυπη συνάντηση του Γκιμαράες στην Πορτογαλία ο κλιματισμός είχε υποστεί βλάβη, με αποτέλεσμα οι παρευρισκόμενοι, ανάμεσα στους οποίους ο ίδιος ο Μητσοτάκης που είχε αναλάβει και το υπουργείο Εξωτερικών, συνεδρίαζαν φορώντας τα παλτά τους. Οι Πορτογάλοι ιθύνοντες τοποθέτησαν θερμάστρες αερίου. Σε αυτή την παγωμένη αίθουσα το Μακεδονικό μπήκε στο ψυγείο, όπου παρέμεινε επί 25 χρόνια με μικρά διαλείμματα περιορισμένης απόψυξης. Από τότε και μετά έπεσαν οι θερμοκρασίες στον δημόσιο διάλογο. Ο τότε πρωθυπουργός, βαθιά λυπημένος, δήλωσε αναγκασμένος να απορρίψει το «πακέτο Πινέιρο», παρά το γεγονός ότι πίστευε ότι ήταν μια πολύ καλή λύση για την Ελλάδα. Η αλλαγή στάσης του Καραμανλή ήταν ο αποφασιστικός παράγοντας, αφού η «καραμανλική πλειοψηφία» στην Κοινοβουλευτική Ομάδα της Ν.Δ. θα απέρριπτε τη λύση και θα ανέτρεπε την κυβερνήση. Στην αρχή της περιπέτειας ο Μητσοτάκης, το 1992, είχε προτείνει και το όνομα «Σλαβομακεδονία», αλλά θεωρούσε ότι το «Νέα Μακεδονία» ήταν επίσης μια καλή λύση. Ίσως δεν είναι τυχαίο ότι παραμένει «καλή λύση» ακόμα και σήμερα.

ΑΠΟΨΗ Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΦΙΛΗΣ*

Εύθραυστες ισορροπίες

Πώς διαμορφώνονται οι συσχετισμοί και πώς μπορούν να επιδράσουν στην επίτευξη συναινετικής λύσης.

λΟΥ, αυτή η συνθήκη είναι αναγκαία προκειμένου να μην καταρρεύσει ο κυβερνητικός συνασπισμός με τους Αλβανούς, οι οποίοι επιθυμούν διακαώς την ένταξη στους ευρωατλαντικούς θεσμούς. Ανεξάρτητα από την έκκριση της συμφωνίας (εφόσον υπάρξει) στο Κοινοβούλιο της FYROM, η προσφυγή στον λαό μέσω της διεξαγωγής δημοψηφίσματος αναδεικνύεται σε αναγκαστική επιλογή. Εκεί ο Ζάεφ (όπως και σε τυχόν πρόωρες εκλογές) θα θέσει εμφα-

τικά το δίλημμα υπερψήφισης της συμφωνίας συνδεδεμένης με την προοπτική ενσωμάτωσής σε ΝΑΤΟ και Ε.Ε. —έστω και υπό την αίρεση της αλλαγής της συνταγματικής ονομασίας— ή καταψήφισής της και διολίσθησης της χώρας στην αστάθεια και την οικονομική αβεβαιότητα σε ένα εξαιρετικά ρευστό περιβάλλον. Η δε υπαναχώρηση των προηγούμενων ημερών είτε έγινε για να κερδηθεί χρόνος ή με την προσδοκία ότι στην τελική ευθεία θα πιεστεί και η Ελλάδα από εξωτερικούς παράγοντες προκειμένου τα Σκόπια να λάβουν κάτι παραπάνω στο «παρά ένα». Είναι, επίσης, αξιοπρόσεκτο η ευθεία παρέμβαση του Ούγγρου πρωθυπουργού υπέρ της μη λύσης, με τον Ορμπαν να θέλει να εξελιχθεί σε ιδεολογικό ηγέτη της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, υποδαυλίζοντας εθνικισμούς. Για

ορισμένους, η στάση Ορμπαν-Ιβάνοφ και άλλων πολεμίων μιας συνολικής διευθέτησης έχει ως κοινό παρονομαστή τη Ρωσία, στην προοπτική της τελευταίας να αποτρέψει την ένταξη της FYROM στο ΝΑΤΟ.

Στην Ελλάδα, η πολυεπίπεδη πόλωση μεταξύ των πολιτικών δυνάμεων και η έλλειψη στοιχειώδους εμπιστοσύνης μεταξύ των περισσότερων πολιτικών αρχηγών απομακρύνει την ισχυρή πιθανότητα έστω και μίνιμουμ συγκλίσεων. Τα δε συλλαλητήρια μορφοποιούν μία δυσάρεστη εικόνα για τον ΣΥΡΙΖΑ, τουλάχιστον από τη Θεσσαλία και βορειότερα, αλλά εδραιώνουν και ένα ακραίιστο (ειδικά για τη χρονική συγκυρία) διχαστικό κλίμα. Με όσα έχουν προηγηθεί, ακόμη και στο ενδεχόμενο ναυαγίου, δεν θα είναι εύκολο για τον κύριο Τσίπρα να παίξει το πατριωτικό χαρτί,

καθώς άλλες δυνάμεις έχουν υπερθεματίσει σε πιο σκληρές εθνικές θέσεις. Κάτι ανάλογο ισχύει και για τον Ζάεφ. Επακόλουθα, κατά κάποιον τρόπο, οι δύο πρωθυπουργοί είναι εγκλωβισμένοι σε ένα πλαίσιο λύσης, γιατί σε όποιο άλλο σενάριο θα υποχρεωθούν σε διαχείριση ζημιάς (εντός και εκτός), στη δε περίπτωση Ζάεφ θα προκύψει και ζήτημα πολιτικής επιβίωσης. Είναι τελικά αυτό αρκετό για την επίτευξη ενός αμοιβαία επωφελούς συμβιβασμού με προφανές το γεωπολιτικό διακύβευμα ή οι εσωτερικές δυνάμεις θα οδηγήσουν την κατάσταση (ακόμη και κατόπιν προκαταρκτικής συμφωνίας) σε πρακτικό τέλμα;

* Ο δρ Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής Ερευνών Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων και συγγραφέας του βιβλίου «Τουρκία, Ισλάμ, Ερντογάν».

Ο πρόεδρος Τραμπ ξεκινάει την... πορεία προς τη Ρώμη

Επενδύει ανοικτά στους εθνικιστές για να διασπάσει την Ευρώπη

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Πολιτική βόμβα ήταν η συνέντευξη που παραχώρησε στην ιστοσελίδα της «Εναλλακτικής Δεξιάς» Breitbart ο νέος πρεσβευτής των ΗΠΑ στη Γερμανία, Ρίτσαρντ Γκρένελ. «Οπωσδήποτε θέλω να ενισχύσω άλλους συντηρητικούς στην Ευρώπη», δήλωσε στην άκρως αντιδιπλωματική του παρέμβαση ο Αμερικανός διπλωμάτης, πλέκοντας το εγχείρημα του Αυστριακού καγκελαρίου Σεμπάστιαν Κουρτς και της αντιμνηστανασευτικής πολιτικής του. «Πιστεύω ότι υπάρχει άνοδος της συντηρητικής επιρροής εξαιτίας των αποτυχημένων πολιτικών της Αριστεράς», προσέθεσε.

Στο ίδιο μήκος κύματος εμφανίστηκε ο Στιβ Μπάνον, εκ των ιδρυτών του Breitbart και πρώην σύμβουλος του Τραμπ. Με συνέντευξη του στη La Repubblica, καιρέτισε τον σχηματισμό κυβερνήσεων από την ακροδεξιά Λέγκα και το λαϊκιστικό Κίνημα 5 Αστέρων στην Ιταλία, κομπάζοντας ότι ο ίδιος έπαιξε ρόλο στο «συννοικέσιο». Στην ίδια συνέντευξη εκτίμησε ότι «σύντομα θα έχουμε μια συνομοσπονδία ελεύθερων κρατών στη θέση της σημερινής Ε.Ε.».

Η διάρρηξη της παγκοσμιοποίησης και της Ε.Ε. από μια «Διεθνή των εθνικιστών» ήταν πάντα η βασική στρατηγική ιδέα του Μπάνον. Τον Μάρτιο πραγματοποίησε ευρωπαϊκή περιοδεία και συναντήθηκε με τις ηγεσίες του γαλλικού Εθνικού Συναγερμού (πρώην Εθνικού Μετώπου), της ιταλικής Λέγκας, της γερμανικής AfD και του ουγγρικού Fidesz. «Είμαστε μέλη ενός παγκοσμίου κινήματος που υπερβαίνει τη Γαλλία, την Ιταλία ή την Ουγγαρία. Η Ιστορία είναι μαζί μας», διακήρυξε στο Παρίσι. Είναι αλήθεια ότι ο Τραμπ, ένας

Η έμμονη ιδέα του Τραμπ, ο οποίος ελάχιστα συγκινείται από ιδεολογήματα, είναι τα εμπορικά ελλείμματα των ΗΠΑ με τους βασικούς τους εταίρους.

Εικόνα διάσπασης της Δύσης έδινε η σύνοδος κορυφής του G7, όπου Τραμπ και Κόντε τάχθηκαν υπέρ της επανένταξης της Ρωσίας.

επιχειρηματίας που εννοεί να κυβερνά την Αμερική ωσάν να ήταν μια μεγάλη επιχείρηση, ελάχιστα συγκινείται από ιδεολογήματα. Η έμμονη ιδέα του είναι τα εμπορικά ελλείμματα των ΗΠΑ με τους

βασικούς εταίρους: 375 δισ. με την Κίνα, 71 με το Μεξικό, 69 με την Ιαπωνία, 64 με τη Γερμανία. Αυτός ήταν ο λόγος που οδήγησε σε περιορισμένους έκτακτους εμπορικό πόλεμο με στόχο να εκβιάσει διμερείς συμφωνίες για το άνοιγμα των αγορών τους στα αμερικανικά προϊόντα. Ηδη το πέτυχε με τη Νότια Κορέα και ελπίζει ότι θα το πετύχει και με τους υπόλοιπους. Οι δασμοί του Τραμπ δημιούργησαν ατμόσφαιρα διάρρηξης της Δύσης στη σύνοδο κορυφής του G7, που έγινε το προηγούμενο διήμερο στο Κεμπέκ. Ο Αμερικανός πρόεδρος έφυγε αρκετές ώρες νωρίτερα από τη σύνοδο, η οποία,

σύμφωνα με Ευρωπαίο διπλωμάτη, «έμοιαζε λιγότερο με G7 και περισσότερο με G6+1».

Παράλληλα, ο Τραμπ αξιοποιεί κάθε διαθέσιμο μοχλό για να διασπάσει την Ε.Ε. και να διαπραγματευθεί με κάθε μέλος της ξεχωριστά. Παρά την επίφαση ενότητας, οι Ευρωπαίοι εμφανίζουν έντονες διχογνωμίες. Οι Γάλλοι πιέζουν για αποφασιστική στάση, αλλά οι Γερμανοί, που έχουν πιο πολλά να χάσουν από έναν εμπορικό πόλεμο με την Αμερική, επιζητούν τον συμβιβασμό, όπως κατέστησε σαφές ο υπουργός Οικονομικών Υποθέσεων Πέτερ Αλτμeyer. Στο μεταξύ, οι προσπάθειες των Ευρωπαίων να διασώσουν τη συμφωνία με το Ιράν φαίνεται να καρκινобоτούν. Ηδη, όχι μόνο ξεχωριστές εταιρείες, όπως η Peugeot και η Citroen, αλλά και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αρνούνται να κάνουν δουλειές με την Τεχεράνη υπό τον φόβο των αμερικανικών κυρώσεων.

Στους δεξιούς εθνικιστές ο Τραμπ βλέπει απλά άλλον ένα μοχλό πολιτικής διάσπασης της Ευρώπης. Ωστόσο, το μαχαίρι είναι δίκοπο. Τα περισσότερα κόμματα αυτού του είδους τρέφουν μεγαλύτερη εκτίμηση για τον Πούτιν παρά για τον Τραμπ. Εξάλλου, ο εμπορικός και πολιτικός «πόλεμος» των ΗΠΑ δίνει την ευκαιρία στη Ρωσία να εμφανιστεί ως αξιόπιστος εταίρος των Ευρωπαίων τη στιγμή της δοκιμασίας τους, κάτι που αξιοποίησε περίτεχνα ο Βλαντιμίρ Πούτιν κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Αυστρία. Το γεγονός ότι ο νέος πρωθυπουργός της Ιταλίας Τζουζέπε Κόντε, όπως και ο Ντόναλντ Τραμπ, τάχθηκαν υπέρ της επιστροφής της Ρωσίας στο G7 αποτελεί πρόσθετη –και άκοπη– διπλωματική επιτυχία του Κρεμλίνου.

Ευνοϊκή συγκυρία για προσέγγιση Ρωσίας - Ε.Ε.

Ο «ρωσικός χειμώνας» φαίνεται να βαίνει αργά αλλά σταθερά προς το τέλος του. Είναι βέβαια αλήθεια ότι οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης εις βάρος της Ρωσίας παραμένουν σε ισχύ, ενώ ο όγκος των διμερών εμπορικών συναλλαγών έχει πέσει από τα 400 στα 250 δισ. ευρώ. Παράλληλα, όμως, η συγκυρία για την ευρωρωσική προσέγγιση είναι ευνοϊκότερη από οποιαδήποτε άλλη στιγμή στο πρόσφατο παρελθόν, όχι μόνο χάρη στην ανάδειξη φιλορωσικών κομμάτων σε θέσεις εξουσίας σε χώρες όπως η Αυστρία και η Ιταλία, αλλά κυρίως λόγω των αντιδράσεων που έχει προξενήσει στις χώρες του ευρωπαϊκού πυρήνα η πολιτική του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ.

Το τελευταίο δίμηνο, ο Τραμπ εμπλούτισε την πάγια αμερικα-

Κυρίως λόγω των αντιδράσεων που έχει προκαλέσει η πολιτική του Αμερικανού προέδρου.

νική επιδίωξη διαιρέσης της Ευρώπης με δύο νέα εργαλεία, τις ενισχυμένες αμερικανικές κυρώσεις εις βάρος της Ρωσίας, που στρέφονται κατά της ευρωρωσικής ενεργειακής συνεργασίας και την καταγγελία της πυρηνικής συμφωνίας με το Ιράν. Όταν ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, προερχόμενος από μία χώρα βαθύτατα καχύποπτη απέναντι στη Μόσχα, Πολωνός Ντόναλντ Τουσκ, φθάνει να δηλώσει

για τις ΗΠΑ «με τέτοιους φίλους, τι τους θέλεις τους εχθρούς», καταλαβαίνει κανείς ότι ο χώρος που ανοίγεται για τη Ρωσία είναι σημαντικός.

Στην Αυστρία

Σε αυτό το πλαίσιο εγγράφονται η επίσκεψη του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν στην Αυστρία και η θερμή υποδοχή του από τον καγκελάριο Κουρτς και τον πρόεδρο Φαν ντερ Μπέλεν. Ο Πούτιν ρωτήθηκε από την αυστριακή τηλεόραση για τις ιδιαίτερες σχέσεις του κυβερνώντος κόμματος με τις πιο ευρωσκεπτικιστικές πολιτικές δυνάμεις στην Ευρώπη. «Δεν θέλουμε να διχασουμε κανέναν και τίποτα στην Ευρώπη. Όσο μεγαλύτερα προβλήματα υπάρχουν στην Ε.Ε. τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος και

η αβεβαιότητα για εμάς», απάντησε. Η άνοδος στην εξουσία του αυστριακού FPÖ και της ιταλικής Λέγκας σίγουρα ενισχύει τη θέση της Μόσχας, όπως έδειξε και η τοποθέτηση του νέου Ιταλού πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε υπέρ της άρσης των κυρώσεων εις βάρος της Ρωσίας και της επιστροφής της στο G7. Παραμένει γεγονός, όμως, ότι η στάση της Ε.Ε. θα αλλάξει μόνο με ομοφωνία και κάτι τέτοιο δεν διαγράφεται για την ώρα στον ορίζοντα. Από αυτή τη σκοπιά, πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα από τις φιλορωσικές δηλώσεις της νέας ιταλικής κυβέρνησης έχουν οι επαφές μεταξύ επιχειρηματιών και κυβερνήσεων στα πρόσφατα ταξίδια της Γερμανίδας καγκελαρίου Μέρκελ και του Γάλλου προέδρου Μακρόν στη Ρωσία.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΠΕΡΕΖΗ

Ο Ερντογάν ρίχνει τώρα γέφυρες προς ΗΠΑ - Ευρώπη

«Η αναθέρμανση των σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Ευρωπαϊκής Ένωσης θα τεθεί επί τάπητος αμέσως μετά τις εκλογές της 24ης Ιουνίου», έγραφε τις προάλλες η φιλοκυβερνητική τουρκική εφημερίδα Sabah. Απτιολογώντας την εκτίμησή του, ο αρθρογράφος υποστήριζε ότι «οι μονομερείς πολιτικές της Ουάσιγκτον οδηγούν στην επαναπροσέγγιση Αγκυρας και Βρυξελλών. Ο υπό εξέλιξη εμπορικός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Ευρώπης αποδεικνύει για μία ακόμη φορά ότι Ε.Ε. και Τουρκία χρειάζονται ο ένας τον άλλο».

Ονειρα θερινής νυκτός ή ρεαλιστικές προσδοκίες; Μάλλον είναι νωρίς για να μιλήσει κανείς με σιγουριά. Σε κάθε περίπτωση, το γεγονός ότι ο Τύπος που υποστηρίζει αναφανδόν τον Ερντογάν και μέχρι πρότινος κατακεραυνώνει συλλήβδην τους Δυτικούς «Σταυροφόρους», ποντάροντας στο χαρτί του εθνικισμού, κάνει στροφή 180 μοιρών και εύχεται μια επαναπροσέγγιση με την Ευρώπη, ασφαλώς σημαίνει πολλά.

Αλλωστε, κι ο ίδιος ο Ερντογάν τις τελευταίες ημέρες έχει ρίξει αισθητά τους αντιδυτικούς τόνους. Την ανάγκη φιλοτιμίας ποιούμενος, μετατόπισε το κέντρο βάρους της προεκλογικής του εκστρατείας στα θέματα της οικονομίας που, όπως δείχνουν όλες οι δημοσκοπήσεις, θα κρίνουν τις προεδρικές και βουλευτικές εκλογές. Στις σχεδόν καθημερινές προεκλογικές συγκεντρώσεις του μιλάει κατά κόρον για το «οικονομικό θαύμα» επί των ημερών του. Παράλληλα, προειδοποιεί τους ψηφοφόρους ότι θα εξαγυρίσουν στις εποχές των ισχνών αγελάδων και της επιτροπείας του ΔΝΤ αν τυχόν και εμπιστευθούν τον κεμαλικό Μουχαρέμ Ιντζή ή την εθνικίστρια Μεράλ Ακσενέρ, δύο πολιτικούς «άσχετους με τα οικονομικά», όπως ο ίδιος υποστηρίζει.

Αποσταθεροποίηση

Αν και ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει τη δυναμική μεγέθυνση της τουρκικής οικονομίας επί κυβερνήσεων του ισλαμικού Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), η τρέχουσα κατάσταση δεν εμπνέει εμπιστοσύνη ούτε στους διενέσεις επενδυτές ούτε στους Τούρκους πολίτες. Ο πληθωρισμός έχει σκαρφαλώσει στο 12,2%, ενώ η ελεύθερη πτώση της λίρας ανακόπηκε μόνο μετά τη σημαντική άνοδο των επιτοκίων. Το διευρυνόμενο έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και το υπέρογκο χρέος των επιχειρήσεων αποτελούν δύο αποσταθεροποιητικούς παράγοντες που ζητούν αντιμετώπιση. Σε αυτό το φόντο, ο Ερντογάν έχει κάθε λόγο να επιδοθεί σε χειρονομίες κατευνασμού των διεθνών αγορών προκειμένου να αποτρέψει τη φυγή κεφαλαίων. Τον στόχο αυτό εξυπηρετούν και οι γέφυρες προς τη Δύση, χωρίς να μπορεί κανείς να προβλέψει αν πρόκειται για προεκλογικό τέχνασμα ή για μονιμότερο αναπροσανατολισμό.

Επί του παρόντος, τα αποτελέσματα φαίνονται πενιχρά, τουλάχιστον όσον αφορά τις σχέσεις Τουρκίας - Ευρώπης. Είναι αλήθεια ότι στις 31 Μαΐου αντιπροσωπεία της Ε.Ε. βρέθηκε στην Αγκυρα για συνομιλίες γύρω από τη μεγάλη εκκρεμότητα που αφορά την κατάρτιση της βίζας στις μετακινήσεις Τούρκων πολιτών στην Ευρώπη. Ωστόσο, το αποφασιστικό βήμα δεν έγινε, καθώς οι Ευρωπαίοι εξακολουθούν να απαιτούν από την Τουρκία να εναρμονίσει με τα ευρωπαϊκά στάνταρντ την αντιτρομοκρατική της νομοθεσία, κάτι που ο Ερντογάν δεν συζητάει, τουλάχιστον επί του παρόντος. Αλλωστε, η άνοδος της ξενοφοβικής αντιμνηστανασευτικής Δεξιάς σε σειρά ευρωπαϊκών κρατών μάλλον δεν ενθαρρύνει επί του παρόντος το άνοιγμα των θυρών για τους Τούρκους πολίτες.

Την ίδια περίοδο, εμφανίζεται κινητικότητα στις σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ. Η συνάντηση των δύο υπουργών Εξωτερικών, Μερλούτ Τσαβούσογλου και Μάικ Πομπέο στην Ουάσιγκτον, τη Δευτέρα 4 Ιουνίου, έφερε μια αμφίβολη προ-

Επιχειρεί να κατευνάσει τις αγορές, καθώς τα οικονομικά προβλήματα αναδεικνύονται στον καθοριστικό παράγοντα των διπλών εκλογών.

σέγγιση στο Κουρδικό. Οι δύο υπουργοί κατέληξαν σε ένα είδος οδικού χάρτη για την απομάκρυνση της κουρδικής πολιτοφυλακής YPG από την πόλη Μανμπίτζ, στη βόρεια Συρία, σε βάθος εξαμήνου και υπό την αίρεση των «εξελίξεων στο πεδίο της μάχης» με το Ισλαμικό Κράτος. Αν όντως συμβεί κάτι τέτοιο, θα αποτραπεί το ενδεχόμενο ρήξης μεταξύ των τουρκικών και των αμερικανικών δυνάμεων που βρίσκονται ήδη στη Συρία. Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προηγούμενο που θα μπορούσε να επεκταθεί για την εκδίωξη των Κούρδων μαχητών από τη Ράκα και το Κομπάνι, γενικότερα δε για τον περιορισμό τους στα ανατολικά του Ευφράτη, όπως διακαώς επιθυμεί η Τουρκία. Δεν αποκλείεται, όμως, η κυβέρνηση Ερντογάν να διογκώνει τεχνητά τα αποτελέσματα των συνομιλιών Πομπέο - Τσαβούσογλου. Εύλογα αμφιβάλλει κανείς αν οι Αμερικανοί είναι έτοιμοι να «πουλήσουν» τους Κούρδους, τη μόνη αξιόμαχη δύναμη στη Συρία (εννοείται πλην του καθεστώτος Ασάν) που ελέγχει αυτή τη στιγμή το 25% της επικράτειας. Πολύ περισσότερο που άλλα ακανθώδη θέματα, όπως η έκδοση του Φετουλάχ Γκιουλέν, η αγορά F-35 από τις ΗΠΑ και S-400 από τη Ρωσία εξακολουθούν να δηλητηριάζουν τις διμερείς σχέσεις και τίποτα δεν δείχνει ότι θα λυθούν τελεσίδικα πριν από τις εκλογές.

SABAH, HURRIYET

Κλιμακώνεται η δίωξη ιμάμηδων

Η Αυστρία κλείνει επτά τζαμιά και ερευνά 40 άτομα για ύποπτη χρηματοδότηση

ΒΙΕΝΝΗ. Η απόφαση του Αυστριακού καγκελαρίου Κουρτς να κλείσει επτά τζαμιά που χρηματοδοτούνται από το εξωτερικό προξένησε τις αντιδράσεις της Αγκυρας, η οποία έκανε λόγο για ισλαμοφοβία. Στην Αυστρία, όπως και στη Γερμανία, στη Γαλλία και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, επικρατεί προβληματισμός σε σχέση με τα κηρύγματα μίσους από ιμάμηδες που χρηματοδοτούνται και ελέγχονται από χώρες όπως η Σαουδική Αραβία και η Τουρκία. Κατά συνέπεια, όλο και περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες επιλέγουν να ενισχύσουν τις εγχώριες ισλαμικές σπουδές, ώστε η εκδοχή του Ισλάμ που κηρύσσεται στα

ευρωπαϊκά τζαμιά να είναι πιο συμβατή με τις ευρωπαϊκές αξίες.

Συνολικά, 40 ιμάμηδες ερευνώνται ως ύποπτοι χρηματοδοτώντας από το εξωτερικό, ενώ δύο έχουν ήδη απελαθεί. Οι δύο ανήκαν στην τουρκική ισλαμική ένωση ΑΤΙΒ, στην οποία υπάγονται όλα τα τουρκικές επιρροής τζαμιά της Αυστρίας. «Βρισκόμαστε μόλις στην αρχή», δήλωσε ο αντικαγκελάριος Στράχε. Το 2015 ψηφίστηκε στην Αυστρία νόμος που επιβάλλει στις ισλαμικές οργανώσεις να τηρούν «θετική στάση απέναντι στο κράτος και στην κοινωνία». Με βάση τον νόμο αυτό, η κυβέρνηση της Αυστρίας ξεκίνησε ελέγχους στα τζαμιά τον Απρίλιο,

διαδικασία που συνεχίζεται. «Οι ενέργειες αυτές αντανakλούν την ισλαμοφοβία, τον ρατσισμό και τις διακρίσεις που κυριαρχούν στην Αυστρία», ανέφερε ο εκπρόσωπος Τύπου του Τούρκου προέδρου Ερντογάν, Ιμπραήμ Καλίν, κάνοντας λόγο για παραβίαση των διεθνών αρχών θρησκευτικής ελευθερίας και προστασίας των μειονοτήτων. «Ο ρατσισμός δεν πρέπει να γίνει κανόνας», υποστήριξε.

Σύμφωνα με την αυστριακή κυβέρνηση, τα τζαμιά χρησιμοποιούνται ως επέκταση της πολιτικής επιρροής της Τουρκίας. Πέρα από τις δραστηριότητες των τζαμιών, η αυστριακή κυβέρνηση ανακοίνωσε

ότι θα ελέγξει και τις δραστηριότητες του αυστριακού παραρτήματος της τουρκικής εθνικιστικής οργάνωσης των Γκριζίν Λύκων.

Τα έξι από τα επτά τζαμιά που έκλεισαν ανήκαν σε αραβική θρησκευτική ένωση, ενώ δεν είναι σαφές ποιοι θα παραβούν οι αυστριακές αρχές ότι τα χρηματοδοτούσαν, αφού η οικονομική ενίσχυσή τους γινόταν μέσω εταιρειών «βιτρίνας» με έδρα το Βέλγιο. Πάντως, ο καγκελάριος Κουρτς, που συγκυβερνά με το ξενοφοβικό FPÖε από τον Δεκέμβριο, ανακοίνωσε ότι αν τα μέτρα δεν είναι επαρκή, θα υιοθετήσει και άλλα.

REUTERS, A.P.

Κλειστό παρέμεινε χθες το τζαμί Νιζάμ Ι Αλέμ Οσάτζι στη Βιέννη της Αυστρίας.

Η ενότητα της Δύσης και η Σύνοδος Κορυφής G7

Ατυχείς οι αποφάσεις Τραμπ, θέτουν την Ε.Ε. ενώπιον κρίσιμων αποφάσεων

Του **ΝΤΟΝΑΛΤ ΤΟΥΣΚ***
THE NEW YORK TIMES

Οι ηγέτες των χωρών του G7 επρόκειτο να συναντηθούν, όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, στον Καναδά για να συζητήσουν ορισμένα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν τον σύγχρονο κόσμο. Στην ατζέντα της διάσκεψης περιλαμβάνονταν η ισότητα των φύλων, η προετοιμασία για τις αλλαγές που έρχονται στην εργασία και οι εξωτερικές απειλές που αντιμετωπίζουν οι δημοκρατίες μας.

Δεν είναι μυστικό, όμως, ότι το πλαίσιο της συνόδου καθορίστηκε από τις πρόσφατες αποφάσεις του προέδρου Τραμπ και τις αντιδράσεις που προκάλεσαν στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Αναφέρομαι στην απόσυρση των ΗΠΑ από τη συνθήκη του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή και από τη διεθνή συμφωνία για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα, αλλά και στους δασμούς που επέβαλε στις εισαγωγές αλουμινίου και χάλυβα, όπως και στον τρόπο με τον οποίο τους επέβαλε και στα επικειρήματα που επικαλέστηκε. Κατά τη γνώμη μου, τη γνώμη ενός αθεράπευτα φιλοαμερικανού Ευρωπαίου, φαντατικά προσπληκμένου στην ιδέα της διατλαντικής συνεργασίας, αυτές οι αποφάσεις ήταν ατυχείς και ανησυχητικές.

Το καίριο ερώτημα σήμερα είναι αν αυτές οι αποφάσεις αντιπροσωπεύουν συμπτωματικές αλλαγές σε τρέχουσες πολιτικές των Ηνωμένων Πολιτειών, κάτι που κάθε πρόεδρος της χώρας προφανώς έχει το δικαίωμα να επικριρεί, ή αν πρόκειται για την απαρχή μιας καινούργιας

στратηγικής. Για να το θέσω πιο απλά: Πρόκειται άραγε για συγκυριακές αναταράξεις ή μήπως για τα πρώτα συμπτώματα διάσπασης της πολιτικής κοινότητας που αποκαλούμε Δύση και την οποία η ομάδα χωρών του G7 αντιπροσωπεύει και ατύπως καθοδηγεί; Αναπόφευκτα, αυτό το ερώτημα κυριαρχεί στις σκέψεις όλων όσοι κλήθηκαν να συμμετάσχουν στη διάσκεψη, δεδομένου ότι η Ουάσινγκτον έχει διαμνηνύσει ότι ενδεχομένως δεν ενδιαφέρεται ιδιαίτερα να επιβεβαιώσει την κοινή μας δέσμευση για μια διεθνή τάξη πραγμάτων βασισμένη σε κανόνες – δέσμευση, που αποτελεί ένα από τα βασικά θεμέλια του G7. Ουδείς δικαιούται να πάρει αβήφιστα αυτό το ερώτημα. Η εναλλακτική λύση στη διεθνή τάξη είναι η παγκόσμια αταξία.

Όταν φιλοξένησα τον Αμερικανό αντιπρόεδρο Μάικ Πενς και, στη συνέχεια, τον πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ στις Βρυξέλλες τον περασμένο χρόνο,

«Η κοινότητα της Δύσης δεν είναι δυνατόν να αποδιάρθρωθεί για χάρη κάποιων δασμών στο αλουμίνιο».

εξέφρασα την πεποίθησή μου ότι είναι προς το συμφέρον της Δύσης να διατηρήσει μια βασισμένη σε κανόνες διεθνή τάξη, στην οποία δεν θα καθορίζονται τα πάντα από την ωμή δύναμη και τους εθνικούς εγωισμούς. Αυτή η διεθνής τάξη μπορεί να επιβληθεί μόνο από μια κοινή πο-

Το πλαίσιο της συνόδου G7 καθορίστηκε από τις πρόσφατες αποφάσεις του προέδρου Τραμπ και τις αντιδράσεις που προκάλεσαν. Στη φωτογραφία, η ευρωπαϊκή ομάδα του G7 (από αριστερά: Ντόναλντ Τουσκ, Αγκελα Μέρκελ, Εμανουέλ Μακρόν, Τερέζα Μέι, Τζουζέπε Κόντε, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ).

Να ετοιμαστούμε και για το χειρότερο

Όπως είπα προ ολίγων εβδομάδων, η Ευρώπη πρέπει από μια ορισμένη σκοπιά να αισθάνεται ευγνώμων έναντι του προέδρου Τραμπ. Οι αποφάσεις του μας αναγκάζουν να συνειδητοποιήσουμε ότι χρειαζόμαστε ο ένας τον άλλον. Η Ευρώπη πρέπει να κάνει ό,τι περνάει από το χέρι της για να προστατέψει τον διατλαντικό δεσμό, σε πείσμα της δυσάρεστης ατμόσφαιρας αυτών των ημερών. Ταυτόχρονα, όμως, οφείλει να προετοιμαστεί για διαφορετικά σενάρια, τα οποία θα μας υποχρεώσουν να δρούμε μόνοι μας. Προς αυτή την κατεύθυνση, θα χρειαστούμε περισσότερη πολιτική ενότητα και αποφασιστικότητα.

Δεν είναι στις προθέσεις μου να καταλογίσω μονόπλευρα τις ευθύνες για την κρίση που διέρχονται οι σχέσεις Ηνωμένων Πολιτειών - Ευρώπης. Είναι αλήθεια ότι οι σκεπτικιστές ή ακόμη και οι ανοικτοί εχθροί του ισχυρού διατλαντικού δεσμού έχουν επίμονη, ισχυρή παρουσία και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Ακόμη κι έτσι, όμως, δεν θα πρέπει να υποτιμάμε την απειλή: Υπάρχουν άνθρωποι στην Ευρώπη που επιθυμούν στενότερους δεσμούς με τη Ρωσία και την Κίνα, ως εναλλακτική λύση στην υφιστάμενη διεθνή τάξη. Ας μην τους τροφοδοτήσουμε με πρόσθετα επιχειρήματα – έχουν ήδη κερδίσει αρκετά τους τελευταίους μήνες.

λιτική που θα υποστηρίζεται από όλα τα μέρη της δυτικής κοινότητας και θα προωθείται με αποφασιστικότητα. Για εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο, η προβλεψιμότητα και η σταθερότητα της Δύσης αποτελούν εγγύηση ή, τουλάχιστον, προσφέρουν την ελπίδα ότι το χάος, η

βία και η αλαζονεία δεν θα θριαμβεύσουν, τελικά, στον σύγχρονο κόσμο. Οποιος επιθυμεί να αποδιάρθρωσει την υφιστάμενη διεθνή τάξη θα γνωρίζει ότι θα μας βρει ενωμένους απέναντί του. Θα επιμείνω σε αυτή τη θέση και θα συνεχίσω να την υπερασπιζομαι. Επιτέλους, η κοινότητα

της Δύσης δεν είναι δυνατόν να αποδιάρθρωθεί για χάρη κάποιων δασμών στο αλουμίνιο.

Οι κοινές μας αξίες

Η πεμπτούσια της συνεργασίας μας στο πλαίσιο του G7 είναι η προστασία του ελεύθερου κόσμου απέναντι σε εκείνους που λιοδορούν τις κοινές μας, θεμελιώδεις αξίες: την ελευθερία και την αξιοπρέπεια του ατόμου, ίσα δικαιώματα για όλους τους λαούς και όλα τα έθνη, δικαίους κανόνες στον διεθνή στίβο. Αυτό μας οδήγησε στην απόφαση να αποκλείσουμε τη Ρωσία από την ομάδα μας μετά την επίθεσή της στην Ουκρανία. Η αποτελεσματικότητα της δράσης μας ήταν πάντα ευθέως ανάλογη της αλληλεγγύης μας. Αξίζει τον κόπο να το θυμόμαστε αυτό κάθε φορά που θα συζητάμε τις απειλές που αντιμετωπίζουν αυτή την εποχή οι δημοκρατίες μας. Αλλά ακόμη σημαντικότερο θα είναι το γενικό πνεύμα των διαβουλεύσεών μας και, όπως θέλω να ελπίζω, η επιβεβαίωση της κοινής μας πεποίθησης ότι μόνο ενωμένοι μπορούμε να προστατέψουμε αποτελεσματικά τον ελεύθερο κόσμο.

Καθώς σκεφτόμουν γύρω από αυτά τα προβλήματα, αναλογίζομουν την προσωπική μου πολιτική διαδρομή. Πριν από τριάντα χρόνια πάνω-κάτω, μαζί με τον Λεχ Βαλέσα και άλλους ακτιβιστές του πολωνικού συνδικάτου «Αλληλεγγύη» καλωσόρισα Αμερικανούς προέδρους στα ναυπηγεία του Γκντανσκ για να γιορτάσουμε μαζί την πτώση του κομμουνισμού. Ως υπουργός Εξωτερικών της Πολωνίας, από το 2007 έως το 2014, ταξίδεψα στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν για να συναντήσω Αμερικανούς και Πολωνούς στρατιώτες. Πριν από λίγες ημέρες, μαζί με συγγενείς και φίλους, επισκέφθηκα την ακτή Ομάχα και αμερικανικά νεκροταφεία στη Νορμανδία της Γαλλίας. Είναι αυτές οι αναμνήσεις και αυτές οι τοποθεσίες που λένε στην καρδιά και στο μυαλό μου ότι δεν υπάρχει καλή εναλλακτική λύση στη διατλαντική ενότητα.

Κάποιοι μπορεί να με κατηγορήσουν για συναισθηματισμό. Θα απαντήσω ότι δεν πρόκειται για κάτι τέτοιο, αλλά για αίσθηση της ιστορίας και κοινή λογική.

* Ο κ. Ντόναλντ Τουσκ είναι πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Διοργανώνοντας τη συνάντηση κορυφής Τραμπ - Κιμ

Οι διπλωματικές υπηρεσίες των δύο χωρών καλούνται να ανταποκριθούν στις μεγάλες δυσκολίες και στα πιθανά απρόοπτα

Πώς μπορείς να διοργανώσεις μια συνάντηση κορυφής ανάμεσα σε έναν Αμερικανό πρόεδρο και σε έναν Ασιατικό δικτάτορα; Καθώς ο πρόεδρος Τραμπ ετοιμάζεται για τη συνάντησή του με τον Κιμ Γιονγκ Ουν, αξιωματούχοι και από τα δύο κράτη εργάζονται πυρετωδώς προκειμένου να προετοιμάσουν τη διάσκεψη κορυφής στη Σιγκαπούρη στις 12 Ιουνίου. Το γεγονός δεν έχει προηγουμένο, αναφέρει δημοσίευμα του Politico. Ποτέ Αμερικανός πρόεδρος δεν συναντήθηκε με Βορειοκορεάτη ομολόγό του. Ο Κιμ δεν είχε συναντηθεί με αρχηγό κράτους πριν από την επίσκεψή στο Πεκίνο τον Μάρτιο. Θεωρητικώς, θα ισχύσουν τα παραδοσιακά διπλωματικά πρωτόκολλα. Στην πραγματικότητα, όμως, οτιδήποτε θα μπορούσε να συμβεί.

Οι διοργανωτές της σύσκεψης κορυφής έχουν επικεντρώσει τις προσπάθειές τους στα θέματα ασφαλείας και όχι μόνο επειδή ο Τραμπ πρόκειται να συνομιλήσει με έναν αρχηγό κράτους που στην πραγματικότητα εξακολουθεί να βρίσκεται σε πόλεμο με τις ΗΠΑ και που απείλησε με πυρηνικά πλήγματα τις ΗΠΑ πριν από δύο χρόνια. Είναι γνωστό ότι ο Βορειοκορεάτης ηγέτης ανησυχεί για τις απειλές κατά της ζωής του. Οι ανησυχίες του Κιμ ήταν προφανείς κατά τη διάρκεια της συνάντησής τους 27ης Απριλίου με τον πρόεδρο της Νότιας Κορέας Μουν Τζαε-ιν. Κάποια στιγμή δώδεκα σωματοφύλακές του έτρεχαν δίπλα στο αυτοκίνητο που τον μετέφερε

στο κορεατικό χωριό Πανμουντζόμ. Ο Λευκός Οίκος δεν αποκαλύπτει στοιχεία του πλάνου για την ασφάλεια, αλλά αναλυτές υποστηρίζουν ότι οι λεπτομέρειες κανονίζονται από τις μυστικές υπηρεσίες, τους Βορειοκορεάτες αξιωματούχους και πράκτορες ασφαλείας της Σιγκαπούρης. Η μικρότερη αλληλεπίδραση θα μελετάται για το βαθύτερο νόημά της και για ίκνη ψυχολογικού πλεονεκτήματος. Αυτό μπορεί να είναι ιδι-

Πόσο μεγάλο θα είναι το τραπέζι, τι νερό θα επιλέξουν οι αντιπροσωπείες, τι θα γίνει με τη διαφορά ύψους;

αίτερα ενοχλητικό για τον Κιμ σύμφωνα με ειδικούς στη Βόρεια Κορέα.

Χειραψίες...

Αν και είναι αδιανόητο (για έναν Βορειοκορεάτη) να αγγίζει κάποιος τον Κιμ χωρίς άδεια, ο Τραμπ είναι γνωστός για τις χειρονομίες του. Είναι διάσημη η χειραψία στην οποία έβαλε τόσο δύναμη, που τράβηξε τον επισκέπτη του προς το μέρος του κάνοντάς τον να χάσει την ισορροπία του. «Πιστεύω ότι οι σύμβουλοι του Κιμ Γιονγκ Ουν τον προετοιμάζουν γι' αυτό το ενδεχόμενο», λέει ο Πίτερ Σέλφριτζ, που υπηρέτησε ως επικεφαλής του πρωτοκόλλου στις ΗΠΑ από το 2014

Ο Κιμ δανείζεται από το βιβλίο του Τραμπ

► **Στόχος σου η επιτυχία**
Η προτεινόμενη από τον Κιμ συνάντηση είναι ένα επίτευγμα των δημοσίων σχέσεων που παρουσιάζεται το ολοκληρωτικό κράτος-ταραξιάς σε ισότιμη θέση με τις ΗΠΑ. Η ομιλία περί αποπυρηνικοποίησης του Κιμ μπορεί να προκάλεσει τη χαλάρωση των κυρώσεων και να μπει σφήνα στις σχέσεις των ΗΠΑ με τη Νότια Κορέα.

Μετά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο Μουν Τζαε-ιν τον Απρίλιο, το 78% των Νοτιοκορεατών λέει ότι τώρα εμπιστεύεται τον Κιμ Γιονγκ Ουν.

► **Μάθε την «αγορά» σου**
Ο Κιμ κατανόησε καλά ότι ο Τραμπ είναι έτοιμος να αγνοήσει τις παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη Βόρεια Κορέα, όπως εξάλλου και τους κινδύνους πραγματοποίησης μιας διάσκεψης κορυφής χωρίς πρόγραμμα.

► **Εν αρχή ην ο λόγος**
Το κούρεμα του ανώτατου ηγέτη και οι κομψασμοί του για το **πυρηνικό κουμπί** στο γραφείο του εξασφαλίζουν την κάλυψη από τα ΜΜΕ.

► **Χρησιμοποιήσε το πλεονέκτημά σου**
«Το χειρότερο πράγμα που μπορείς να κάνεις σε μια συμφωνία είναι να εμφανιστείς απελπισμένος να την πετύχεις». Γεννημένος το 1980, ο Κιμ μπορεί να παίξει μακρότερο παιχνίδι από ό,τι ο 71χρονος Τραμπ που θα χρειαστεί να επανεκλεγεί το 2020.

► **Ενίσχυσε την τοποθεσία σου**
Ο Κιμ προσκάλεσε τα ΜΜΕ από όλο τον κόσμο να είναι μάρτυρες στην αποσυρναρμολόγηση των εγκαταστάσεων πυρηνικών δοκιμών. Οι γεωλόγοι επισημαίνουν ότι οι εγκαταστάσεις είχαν κονιορτοποιηθεί από έξι πυρηνικές εκρήξεις και ελάχιστη χρησιμότητα έχουν πλέον.

► **Μεγιστοποίησε τις εναλλακτικές σου**
«Μη δένεσαι ποτέ με μια συμφωνία ή μια προσέγγιση». Η κατάρρευση των συνομιλιών ανάμεσα σε ηγέτες που έχουν ανταλλάξει ύβρεις μπορεί να αφήσει την κορεατική χερσόνησο τόσο κοντά στον πόλεμο όσο πριν από τις συνομιλίες.

μέχρι το 2016. Πρόβλημα επίσης είναι η διαφορά ύψους μεταξύ των δύο ανδρών. Αν ο Κιμ είναι ευαίσθητος σε αυτό το θέμα, θα ζητήσει οι δύο ηγέτες να κάθονται όταν υπάρχουν κάμερες. Άλλα ζητήματα που θα κληθούν να επιλύσουν οι διοργανωτές είναι πόσο μεγάλο θα είναι το τραπέζι, τι είδος νερό προτιμούν οι αντιπροσωπείες, αν θα είναι τα σπασίματα στο ίδιο μέγεθος; Ακόμα και οι ανθοσυνθέσεις θα πρέπει να μελετηθούν, καθώς κάποιος μπορεί να είναι αλλεργικός. Αν υπάρχει γεύμα, θα πρέπει να αποφασιστεί το μενού, όπως εξάλλου και τι θα γίνει με την κατάvalωση αλκοόλ. Οι προεδρικές διασκέψεις συνήθως είναι το τελευταίο βήμα της διαπραγματεύσεως ύστερα από μήνες ή και χρόνια διαπραγματεύσεων με χαμηλότερους αξιωματούχους. Ο Τραμπ και Κιμ ανέτρεψαν την διαδικασία και κανείς δεν γνωρίζει ποιο θα είναι το επόμενο βήμα. Πάντως, οι αναλυτές δεν περιμένουν ότι η προσωπική επαφή των δύο ηγετών θα διαρκέσει πολλές ώρες. Αν και είναι βέβαιο ότι οι δημοσιογράφοι θα ζητήσουν συνέντευξη τύπου, είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς τον Κιμ Γιονγκ Ουν, που σπανίως μιλά στον λαό του και απλά ανέχεται τα κρατικά ΜΜΕ, να επιτρέψει στους Αμερικανούς δημοσιογράφους να του θέσουν ελεύθερα ερωτήσεις.

POLITICO, THE NEW YORK TIMES

Ευρωζώνη, η μεταρρύθμιση μάλλον θα αργήσει ακόμη

Με μια άτολμη συνέντευξη απάντησε η Μέρκελ στα φιλόδοξα σχέδια Μακρόν

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Οκτώ μήνες μετά την πολύκροτη ομιλία του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν στη Σορβόνη για την Ευρωζώνη και ύστερα από μια παρατεταμένη περίοδο μετεκλογικών διαβουλεύσεων για τον σχηματισμό βιώσιμης κυβέρνησης στη Γερμανία, η καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ εδέσσε να απαντήσει. Τι είπε όμως; Με μια άτολμη συνέντευξη στην κυριακάτικη «Φρανκφούρτερ Αλγκεμείνε» επανέλαβε ουσιαστικά τις πάγιες θέσεις της χώρας της. Υποστήριξε την ιδέα της μετατροπής του μηχανισμού διάσωσης (ESM) σε ένα ευρωπαϊκό ΔΝΤ, μια πρωτοβουλία που είχε προωθήσει με πάθος ο τεως υπουργός Οικονο-

μικών της, τον Σοσιαλδημοκράτη Ολαφ Σολτς (επικαλούμενη τη συναισθησή του στην αύξηση της συνδρομής των χωρών-μελών κατά 1%), παρόλο που στην κυβερνητική συμφωνία η έμφαση στην περαιτέρω ομοσπονδοποίηση και οι πιέσεις για προέγχειση με τον Μακρόν προήλθαν από τους κυβερνητικούς εταίρους της Μέρκελ.

Απογοήτευση

Η απογοήτευση για τις δειλές εξαγγελίες της ήταν μεγάλη, όχι μόνο στο Παρίσι αλλά και στο Βερολίνο, όπου πολλοί αναλυτές κατέληξαν ότι «η Μέρκελ» χρωστάει στην Ευρώπη μια ομιλία» εξίσου φιλόδοξη με αυτήν του Μακρόν. Η μορφή που επέλεξε είναι το μήνυμα, σχολίασαν συμπατριώτες της αναλυτές. «Δεν είναι λεπτομέρεια ότι η καγκελάρια απάντησε στις προτάσεις Μακρόν με μια συνέντευξη. Η φόρμα μπορεί να μην υπαγορεύει μεν απαραίτητα το περιεχόμενο, καθορίζει όμως πώς θα γίνει αντιληπτό το περιεχόμενο καθεαυτού», έγραψε στην εφημερίδα «Ζιντσίτσε» ο Ντάνιελ Μπρέσλερ παρομοιάζοντας τη Μέρκελ με μια διαχειρίστρια πολυκατοικίας, στη στέγη της οποίας βρίσκεται ο ορματιστής Μακρόν.

Θετική ήταν η ανταπόκριση του επιτελείου Μακρόν, χαρακτηρίζοντας πάντως τη συνέντευξη μια «πρώτη απάντηση», έκφραση που απηχεί την προσδοκία για περισσότερες διαπραγματεύσεις στο ζήτημα. Προεκτική χαρακτήρισε η γαλλική εφημερίδα «Λε Μοντ» τη συνέντευξη, προσθέτοντας ωστόσο ότι αυτή η προσοχή δεν συνάδει με τα μεγάλα

Ανασταλτικός παράγων για την επίτευξη συμφωνίας στην ευρωπαϊκή σύνοδο θα είναι η νέα κυβέρνηση του Τζουζέπε Κόντε στην Ιταλία.

Επίδειξη ισχύος από τους συντηρητικούς

Χριστιανοδημοκράτες και Χριστιανοκοινωνιστές της συντηρητικής παράταξης της Άγκελα Μέρκελ περιορίζουν σημαντικά τα περιθώρια ελιγμών της στον τομέα της μεταρρύθμισης της Ευρωζώνης. Σύμφωνα με σχέδιο απόφασης, που συνέταξαν Γερμανοί βουλευτές, κορυφαία στελέχη της κοινοβουλευτικής της ομάδας απορρίπτουν την πρόταση για τη δημιουργία ευρωπαϊκού ΔΝΤ. Αντίθετα υπογραμμίζουν ότι η σύσταση ενός τέτοιου ταμείου προϋποθέτει αλλαγή συνθηκών, σε συνεργασία με τα εθνικά Κοινοβούλια, κάτι που θα μπορούσε να αποδειχθεί εξόχως χρονοβόρος διαδικασία. Αρνήνοντας να διαρρεύσει το επίμαχο κείμενο, οι συντηρητικοί βουλευτές πραγματοποιούν μια επίδειξη ισχύος και διεκδικούν λόγο και βέτο σε οιαδήποτε αλλαγή στην Ευρωζώνη, από τα πακέτα βοήθειας μέχρι το ευρωπαϊκό ΔΝΤ. Το πάγιο επιχείρημα είναι ότι κάθε νέα μεταρρύθμιση θα χρηματοδοτηθεί από τους Γερμανούς φορολογουμένους και η ρητορική αυτή γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από τον πρόθυμο Τύπο της χώρας. Με δεδομένο ότι το κόμμα της Μέρκελ έλαβε το χαμηλότερο ποσοστό του εδώ και δεκαετίες και το πολιτικό κεφάλαιο της καγκελάριας είναι σαφώς αποδυναμωμένο, η εσωκομματική αντίδραση αναμένεται να έχει σοβαρές συνέπειες στην ευρωπαϊκή της πολιτική.

διακυβεύματα της εποχής για την Ευρώπη. «Είναι πολύ λίγα αυτά. Εκείναι στα οποία συμφωνεί η Μέρκελ με τον Μακρόν εξυπηρετούν αποκλειστικά έναν σκοπό, να μη χάσει εντελώς το κύρος του» ο Γάλλος πρόεδρος, σημείωσε επίσης ο Μαρκ Σεμό, αναλυτής της έγκυρης γαλλικής εφημερίδας.

Άλλοι θεωρούν, εντούτοις, σημαντική την «έστω δειλή» προσπάθεια της Μέρκελ να προσεγγίσει τις θέσεις του Μακρόν και εκτιμούν ότι οι επικριτές της την αδικούν. Αντιστρέφουν την επικριματολογία υπέρ της Μέρκελ, επισημαίνοντας ότι η καγκελάρια γνωρίζει καλά πως η

πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού, συνεπώς οι προτάσεις της είναι εκείνες που μπορούν να υλοποιηθούν άμεσα, ενώ του Μακρόν είναι πλάνα μακράς πνοής, που μπορεί να μείνουν για πάντα σχέδια επί χάρτου. Επιπλέον θυμίζουν τις πιέσεις που δέχεται η Μέρκελ στο εσωτερικό της από την ευρωφοβική υπερσυντηρητική Εναλλακτική για τη Γερμανία, η οποία ιδρύθηκε ως αντίδραση στα πακέτα διάσωσης προς την Ελλάδα και μετεξελίχθηκε στη σημερινή ξενοφοβική αξιωματική αντιπολίτευση στη χώρα, την ταμπλόντ εφημερίδα «Μπλντ», αλλά και από τους Ελεύθερους Δημοκράτες (FDP), που την

κατηγορούν ότι πάει να συστήσει ένα ταμείο υπεράνληψης για τα σπάταλα και άτακτα μέλη της Ευρωζώνης. «Νιώθει καυτή την ανάσα των δημοσιονομικών γερακίων», έγραψε ένας αναλυτής για να αιτιολογήσει τα προσεκτικά βήματα της καγκελάριας.

Τι μπορεί λοιπόν η Ευρώπη να περιμένει από την ευρωπαϊκή σύνοδο στα τέλη του μήνα, οπότε αναμένεται να βρεθεί μια συμβιβαστική γραμμή μεταξύ των δύο ηγετών; Το πιθανότερο είναι πως θα υπάρξει ένα γενικό περίγραμμα για την κατεύθυνση των μεταρρυθμίσεων. Με τις ΗΠΑ να απομακρύνονται και να απομονώνονται από την Ευρώπη, εξαιτίας της πολιτικής Τραμπ, σε μια σειρά από ζητήματα, από το εμπόριο και την κλιματική αλλαγή μέχρι τη συμφωνία με το Ιράν, η Γαλλία και η Γερμανία δεν μπορούν παρά να δημιουργήσουν ένα κοινό μέτωπο. Ωστόσο, η καγκελάρια επιδιώκει να υπάρξει στη σύνοδο συναίνεση σε ζητήματα όπως η άμυνα, η μετανάστευση και η φύλαξη των συνόρων παρά στο ευρώ.

Ανασταλτικοί παράγοντες

Ενας από τους ανασταλτικούς παράγοντες για την επίτευξη συμφωνίας θα είναι η νέα κυβέρνηση ακροδεξιών και λαϊκιστών στην Ιταλία, που διεκδικεί σκληρή στάση στο μεταναστευτικό και ελάφρυνση του χρέους, αλλά και η αδύναμη κυβέρνηση του Πέδρο Σάντσεθ στην Ισπανία. Ερωτηθείσα για το αίτημα της νέας ιτα-

λικής κυβέρνησης του Τζουζέπε Κόντε περί αναδιάρθρωσης του ιταλικού χρέους, η Μέρκελ στη συνέντευξή της στη «Φρανκφούρτερ Αλγκεμείνε» υπήρξε άλλωστε σαφής: «Η αλληλεγγύη μεταξύ των Ευρωπαίων εταίρων δεν πρέπει να οδηγήσει σε μια ένωση αμοιβαίοποίησης του χρέους. Αντιθέτως, πρέπει να έχει στόχο να βοηθά τις άλλες χώρες, ώστε να βοηθούνται μόνοι τους», είπε χαρακτηριστικά.

Η μεταρρύθμιση της Ευρωζώνης, όπως την ονειρεύεται ο Μακρόν, μάλλον θα αργήσει ακόμη. Τα αποτελέσματα του Ιουνίου πιθανότατα θα βρίσκονται εγγύτερα στη συνέντευξη Μέρκελ παρά στην ομιλία του Γάλλου προέδρου στη Σορβόνη, προβλέπουν οι παρατηρητές. «Η Μέρκελ θέλει να προχωρήσει μπροστά, αλλά χωρίς να δημιουργήσει περιττές αναταράξεις. Η μετακίνησή της είναι αργή, αλλά η ανάγκη για ταχύτητα δεν είναι προφανής σήμερα. Η Ευρώπη παρουσιάζει μεγαλύτερη ενόπληση σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν, όταν εκδηλώνονταν οι κρίσεις χρέους. Ο Μακρόν καλό θα ήταν να στηρίξει τις προτάσεις της καγκελάριας αντί να την πιέξει για περαιτέρω παραχωρήσεις. Μόλις ξεκίνησε τη μία από τις δύο δυνατότες —με βάση το γαλλικό σύστημα— θπτείες του και είναι 40 ετών. Εχει άπλετο χρόνο μπροστά του να οδηγήσει σε περαιτέρω, σταδιακή αλλαγή», κατέληξε η σχετική ανάλυση του πρακτορείου «Μπλούμπεργκ».

Χώρα - στρατόπεδο για τους πρόσφυγες θέλουν οι «σκληροί»

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

«Θα βρεθεί ένας συμβιβασμός έως το Πάσχα. Απλά δεν ξέρω ποιας χρονιάς». Το Εξωτερικό σχολό του υπουργού Εξωτερικών του Λουξεμβούργου, Γιαν Ασελμπορν, δίνει την εσφαλμένη εντύπωση ότι τίποτα δεν κινείται στην Ευρώπη σε σχέση με τη διαχείριση του προσφυγικού. Στην πραγματικότητα ετοιμάζονται κινήσεις — απλώς όχι από το σύνολο της Ε.Ε., αλλά από έναν πυρήνα κυβερνήσεων που οφείλουν την εκλογική τους επιτυχία στην εκμετάλλευση των αρνητικών συναισθημάτων που προκάλεσε το προσφυγικό κύμα του 2015.

Οι κυβερνήσεις αυτές «σπώνουν» με κάθε ευκαιρία το προσφυγικό ζήτημα, συνδέοντάς το με το ζήτημα της ασφάλειας, σε έναν παραλληλισμό συχνά χονδροειδή. Τελευταίο παράδειγμα οι δηλώσεις του νέου υπουργού Εσωτερικών της Ιταλίας, Ματέο Σαλβίνι, ο οποίος μίλησε σε κέντρο υποδοχής προσφύγων στη Σικελία την περασμένη Κυριακή, λίγες ώρες αφότου είχαν πνιγεί 40 άνθρωποι σε ναυάγιο ανοι-

Σχεδόν ένας στους δύο απ' όσους φθάνουν στην Ιταλία (42%) δικαιούται διεθνή προστασία.

κτά της Τυνησίας. Αυτό που βρήκε να πει ήταν ότι η Τυνησία «στέλνει κατάδικους» στην Ιταλία. Λίγες ημέρες νωρίτερα, η κυβέρνηση Δεξιás-Ακροδεξιás στην Αυστρία είχε ενημερώσει σε δραματικούς τόνους τους πολίτες της χώρας ότι δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι ετοιμάζονται να εισέλθουν στη χώρα από μια νέα βαλκανική διαδρομή μέσω Αλβανίας, η οποία, όμως, σύμφωνα με την αλβανική κυβέρνηση, είναι ανύπαρκτη. Ο Αυστριακός καγκελάριος Κουρτς ανακοίνωσε παρ' όλ' αυτά ότι η χώρα του θα στείλει αστυνομικές ενισχύσεις στην Αλβανία, όπως έκανε πριν από λίγα χρόνια ως υπουργός Εσωτερικών για την περίπτωση της ΠΓΔΜ.

Οι αιτήσεις ασύλου στην Ε.Ε. μειώθηκαν κατά 43% το 2017 σε σύγ-

Ο Αυστριακός καγκελάριος σκοπεύει να στείλει ενισχύσεις στην... Αλβανία.

κριση με την προηγούμενη χρονιά, ενώ όλο και περισσότεροι νεοαφικθέντες εντάσσονται στην αγορά εργασίας, παύοντας να επιβαρύνουν τα συστήματα πρόνοιας. Στη δε Ιταλία, οι αφίξεις έχουν μειωθεί κατά 80%, συνεπεία της συμφωνίας που συνήψε ο σοσιαλιστής πρώην υπουργός Εσωτερικών Μινίτι με τη λιβυκή

πολιτοφυλακή και τη λιβυκή ακτοφυλακή. Όσοι συλλαμβάνονται σε βάρκες που προσπαθούν να ταξιδέψουν προς την Ευρώπη επιστρέφονται στη Λιβύη, όπου υφίστανται βασανιστήρια και βιασμούς, όπως αποκαλύπτεται όταν, στη δεύτερη, τρίτη ή πολλοστή προσπάθειά τους λίγοι εξ αυτών φθάνουν να φθάσουν

στην Ευρώπη. Τα στοιχεία της Ιταλίας δείχνουν ότι σχεδόν ένας στους δύο απ' όσους φθάνουν στη χώρα (42%) ανήκει σε εθνοτική ομάδα και δικαιούται διεθνούς προστασίας, πράγμα που σημαίνει ότι καμία κυβέρνηση δεν μπορεί να υποσχεθεί ότι θα κλείσει τα σύνορα χωρίς να παραβιάσει τις δεσμεύσεις που απορρέουν από το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο.

Αυτό που αναζητούν ο Κουρτς, ο Δανός πρωθυπουργός Ράσμουσεν και μια σειρά άλλοι «σκληροί» είναι μια χώρα στην οποία θα δώσουν «υπεργολαβία» τη διαχείριση των αιτήσεων ασύλου και την ευθύνη για όσους απορρίπτονται. Στο παρελθόν θεωρούσαν ότι η χώρα αυτή θα μπορούσε να είναι το Μαρόκο ή η Τυνησία, ενώ πιο πρόσφατα μίλησαν για χώρα που βρίσκεται «εντός της Ευρώπης αλλά εκτός της Ε.Ε.» και υποσχέθηκαν ότι η πρωτοβουλία θα ανακοινωθεί σύντομα. Θα συνδυαστεί αυτή η θέση με τη δέσμευση να δέχονται στις χώρες τους όσους κρίνεται ότι χρήζουν ασύλου; Το προηγούμενο της συμφωνίας Ε.Ε. - Τουρκίας, με βάση την οποία υποτίθεται ότι οι ευρωπαϊκές

χώρες θα δέχονταν Σύρους απευθείας από την Τουρκία, δέσμευση που δεν τηρήθηκε, δεν αφήνει μεγάλη περιθώρια αισιοδοξίας ως προς την ανθρωπιστική πλευρά. Οι περιγραφές των στρατοπέδων στην άγνωστη ακόμη τρίτη χώρα από στελέχη του συγκυβερνώντος ακροδεξιού κόμματος της Αυστρίας με όρους που παραπέμπουν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης είναι ακόμη πιο ανησυχητικές.

Η «ξενοφοβική διεθνής», στην οποία μετά τις τελευταίες εκλογές ενδέχεται να προστεθεί και η Σλοβενία, ξέρει ότι όσο απάνθρωπα μέτρα κι αν λάβει (τι πιο απάνθρωπο από τον βασανισμό όσων προσπαθούν να μεταναστεύσουν ή από τη μετατροπή της Μεσογείου σε νεκροταφείο) οι πρόσφυγες και οι μετανάστες δεν θα σταματήσουν να προσπαθούν, αφού τους σπρώχνουν οι πόλεμοι και η ανάγκη. Από τη σκοπιά των νέων σωτήρων, αυτό δεν είναι κατ' ανάγκην κακό, αφού —όπως έδειξε και η επιπόνηση της υποτιθέμενης «αλβανικής οδού»— από το θέμα αυτό εξαρτούν την πολιτική τους επιβίωση.

Από το σοκ του Μαρακανά στην κουτουλιά του Ζιζού

Κλοπές, πονηριές και απίστευτες ανατροπές σημάδεψαν την ιστορία του Μουντιάλ

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΤΟΦΗ**

Το 21ο παγκόσμιο κύπελλο βρίσκεται προ των πυλών, με τη Ρωσία να παρουσιάζεται πανέτοιμη να φιλοξενήσει μια διοργάνωση η οποία τραβάει το ενδιαφέρον όλων των ποδοσφαιρόφιλων κάθε τέσσερα χρόνια. Από τις 14 Ιουνίου μέχρι τις 15 Ιουλίου, οι κορυφαίοι ποδοσφαιριστές της υψηλίου θα επιχειρήσουν να κατακτήσουν το βαρύτιμο τρόπαιο, το οποίο θα κληθούν να

υπερασπιστούν οι Γερμανοί, ως κατακτητές της διοργάνωσης που έγινε το 2014 στην Βραζιλία. Ένας θεσμός που μετρά 88 χρόνια ζωής δεν θα μπορούσε να συνοδεύεται από συγκινήσεις που ανέδειξαν ήρωες αλλά και μοιραίους, όπως επίσης από ευτράπελα. Στην αναδρομή που ακολουθεί παρουσιάζονται έξι περιστατικά τα οποία συνδύασαν αγωνία, βία αλλά και... τρίκες με αστέρια του παγκόσμιου ποδοσφαίρου να πρωταγωνιστούν.

Ο Μαραντόνα, χρησιμοποιώντας το χέρι του, στέλνει την μπάλα πάνω από τον Πίτερ Σίλντον.

Το χέρι του Θεού

Στην προημιτελική φάση του παγκοσμίου κυπέλλου του 1986 η Αργεντινή βρήκε στον δρόμο της την Αγγλία. Στο έκτο λεπτό του δεύτερου ημιχρόνου, ο Ντιέγκο Μαραντόνα μεταβίβασε την μπάλα στον Χόρχε Βαλντάνο κάνοντας παράλληλα κίνηση μέσα στη μεγάλη περιοχή. Ο Άγγλος αμυντικός Στιβ Χοτζ, στην προσπάθειά του να απομακρύνει, έστειλε την μπάλα προς τα πίσω με τον El Pibe De Oro να πετάγεται στο ύψος του πέναλτι και χρησιμοποιώντας το χέρι, να στέλνει την μπάλα πάνω από τον τερματοφύλακα Πίτερ Σίλντον και στα αντίπαλα δίκτυα. Ο Τυνήσιος διαιτητής Αλί Μπεν Νασέρ δεν αντιλήφθηκε τη ζαβολιά του Μαραντόνα και παρά τις έντονες διαμαρτυρίες των Τέρι Φένβικ και Γκλεν Χοντλ, επικύρωσε το γκολ. Το δεκάρι της Αργεντινής είχε αναφέρει αργότερα ότι ανέμενε τους συμποδοσφαιριστές του να πανηγυρίσουν το γκολ και όταν δεν το έπραξαν τους φώναξε «ελάτε να με αγκαλιάσετε, αλλιώς ο διαιτητής θα το ακυρώσει!» Το γκολ έμεινε στην Ιστορία ως «το χέρι του Θεού» από άλλη μια ατάκα του σπουδαίου Αργεντινού, όταν ανέφερε ότι σκόραρε «λίγο με το κεφάλι και λίγο με το χέρι του Θεού». Τρία λεπτά μετά το αμφισβητούμενο γκολ, ο Μαραντόνα σκόραρε ίσως το καλύτερο γκολ στην Ιστορία του ποδοσφαίρου. Ξεκίνησε μια προσοχία πάνω από τη μεσαία γραμμή, ντρίμπλαρε πέντε αντίπαλους και έκανε το 2-0.

Ο Πάπας Ιωάννης και ο... Γκίτζια

Ο καθοριστικότερος αγώνας του παγκοσμίου κυπέλλου που έγινε το 1950 στην Βραζιλία, είχε ακλόνητο φαβορί και αυτό δεν ήταν άλλο από τη διοργανώτρια χώρα. Οι νίκες με 7-1 επί της Σουηδίας και 6-1 επί της Ισπανίας έδειχναν ότι οι «καριόκας» βρίσκονταν σε εξαιρετική αγωνιστική κατάσταση, έχοντας να αντιμετωπίσουν την Ουρουγουάη η οποία απέσπασε με κόπο και μόχθο τέσσερεις βαθμούς από τις δύο ευρωπαϊκές ομάδες.

Διακόσιες χιλιάδες (!) Βραζιλιάνοι έδωσαν το παρών τους στο «Μαρακανά» και το γκολ του Φρίακο στο 47ο λεπτό έβαλε φωτιά στις κερκίδες, καθώς οι οικοδεσπότες προηγήθηκαν με 1-0. Παρόλα αυτά η Ουρουγουάη όχι μόνο δεν παρέδωσε τα όπλα αλλά κατάφερε να ισοφαρίσει αρχικά στο 66ο λεπτό και να φτάσει στην ολική ανατροπή στο 79ο λεπτό με «δράστες» τους Σκιαφίνο και Γκίτζια. Το άγχος κυριεύσε τους βραζιλιάνους διεθνείς οι οποίοι δεν κατάφεραν να επιβεβαιώσουν τα προγνωστικά.

Η απογοήτευση και η πίκρα στη χώρα του καφέ αποτυπώθηκε στα πρωτοσέλιδα της επόμενης ημέρας με την μεγαλύτερη σε κυκλοφορία εφημερίδα της εποχής να τιτλοφορεί κείμενο ως «Nunca mas meu Brasil» (Ποτέ πια Βραζιλία μου). Ο τότε προπονητής της εθνικής Βραζιλίας Φλάβιο Κόστα στοχοποιήθηκε δεχόμενος ακόμη και απειλές για τη ζωή του, γεγονός που τον ανάγκασε να εγκαταλείψει τη χώρα και να μεταναστεύσει μόνιμα στην Πορτογαλία. Ο σκόρερ του γκολ με το οποίο η Ουρουγουάη κατέκτησε το τρόπαιο είχε αναφέρει μετά τον τελικό ότι μόνο ο Φρανκ Σινάτρα, ο Πάπας Ιωάννης και ο ίδιος, σίγησαν το «Μαρακανά».

Ο Γκίτζια πετυχαίνει το νικητήριο γκολ για την Ουρουγουάη και παγώνει το «Μαρακανά».

Το τρόπαιο που κατέκτησαν οι Άγγλοι το καλοκαίρι του 1966 κλάπηκε μερικούς μήνες αργότερα.

φώνεται στο 76ο λεπτό από τον Προμπίστ.

Η αμφίρροπή όσο και δραματική αυτή αναμέτρηση, εντάχθηκε στο πλαίσιο της προημιτελικής φάσης της διοργάνωσης, με την Αυστρία να αντιμετωπίζει τη Δυτική Γερμανία αμέσως μετά και να γνωρίζει βαριά ήττα με σκορ 6-1 που σήμανε και τον αποκλεισμό.

θνε με έναν εκ των δραστών στο Battersea Park, ο οποίος παρουσίασε μια βαλίτσα με αληθινά αλλά και ψεύτικα χαρτονομίσματα, τα οποία δεν έγιναν αντιληπτά. Κατά τη διάρκεια μετάβασης στον χώρο που ο απαγωγέας θα παρέδιδε το τρόπαιο, η αστυνομική παρακολούθηση έγινε αντιληπτή με τον δράστη να προσπαθεί να διαφύγει αλλά να συλλαμβάνεται και να οδηγείται στο τμήμα.

Εκεί η ταυτοποίησή του αποκαλύφθηκε και ο ύποπτος αναγνωρίστηκε ως ο μικροαπατεώνας Edward Betchley, ο οποίος ισχυρίστηκε ότι δρούσε ως μεσάζοντας για ένα άτομο που γνώριζε με το προσωνύμιο «The Pole». Εν τέλει το τρόπαιο ανακαλύφθηκε στις 27 Μαρτίου 1966 από τον David Corbett και τον σκύλο του Pickles, ο οποίος εντόπισε και ανέδειξε ένα δέμα κοντά στο σπίτι του ιδιοκτήτη του, το οποίο περιείχε το τρόπαιο, το οποίο και παραδόθηκε στις αρχές, οι οποίες το κράτησαν για λόγους ασφαλείας μέχρι τις 18 Απριλίου.

Η κλοπή του τροπαίου το 1966

Στις 20 Μαρτίου 1966, το τρόπαιο του παγκοσμίου κυπέλλου κλάπηκε, ενώ βρισκόταν εκτίθετο στο αγγλικό κοινό στο Westminster Central Hall. Αν και τα μέτρα ασφαλείας που λήφθηκαν ήταν δρακόντεια, λίγο μετά τα μεσάνυχτα η βραδινή περιπολία των φυλάκων ασφαλείας, ανακάλυψε την απώλεια του τροπαίου, με τη Scotland Yard να κινητοποιείται άμεσα. Μία ημέρα αργότερα, ένα ανώνυμο τηλεφώνημα προς τον Joe Mears, πρόεδρο της αγγλικής ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας ενημέρωνε για την απαίτηση λύτρων ύψους δεκαπέντε χιλιάδων στερλινών με αντάλλαγμα την άμεση παράδοση του τροπαίου. Σε διαφορετική περίπτωση, οι «απαγωγείς» ανέφεραν την πρόθεσή τους να λιώσουν το τρόπαιο σε περίπτωση που είτε η αστυνομία, είτε ο τύπος είχε γνώση.

Ο Mears, μετά από διαβούλευση με τον νόμο, «εκπροσωπήθηκε» από υπό κάλυψη αστυνομικό σε συνάντηση που διευθετή-

Οι Αυστριακοί σκόραρουν ένα από τα 12 γκολ που σημειώθηκαν στον προημιτελικό του 1954.

Ο Ρεδόνδο «κόπηκε» από το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1998 λόγω της μακρίας του κόμης.

Η κουτουλιά του Ζιντάν στον Ματεράτσι.

φάση των ομίλων ούσα η καλύτερη τρίτη με αρχικούς αντιπαλούς, τη Νιγηρία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία. Η ήττα από την Ρουμανία στην φάση των δεκαεξί καλύτερων ομάδων της διοργάνωσης έγινε στη σκιά της αποκάλυψης ότι ο Ντιέγκο Μαραντόνα ήταν ντοπαρισμένος στον αγώνα με τους «σούπερ αετούς».

Με δύο παγκόσμια κύπελλα στη συλλογή του ως ποδοσφαιριστής, ο Ντανιέλ Πασαρέλα ανέλαβε την πρόκληση επιβάλλοντας σιδηρά πειθαρχία με το να αποκλείσει τη μακριά μαλλιά και τα σκουλαρίκια. Ο Γκαμπριέλ Μπατιστούτα ήταν ο πρώτος που αντιμετώπισε πρόβλημα με τα «θέλω» του ομοσπονδιακού τεχνικού της Αργεντινής,

με τον Ερνάρ Κρέσπο να παίρνει τη θέση του βασικού επιθετικού. Ο «Μπάτιγκολ» εν τέλει συμμορφώθηκε, όχι όμως και ο Φερνάντο Ρεδόνδο, ο οποίος το 1994 πήρε μεταγραφή στη Ρεάλ Μαδρίτης από την Τενερίφη και μέχρι το επόμενο παγκόσμιο κύπελλο, είχε προλάβει να κατακτήσει δύο πρωταθλήματα Ισπανίας και ένα Τσάμπιονς Λιγκ. Αν και θεωρείτο ο καλύτερος ανασταλτικός μέσος στον κόσμο εκείνη την εποχή, ο Ρεδόνδο δεν μπήκε στο αεροπλάνο για τα γήπεδα της Γαλλίας, καθώς ο Ντανιέλ Πασαρέλα έμεινε πιστός στην απαίτησή του για μια εθνική Αργεντινής με στρατιωτική πειθαρχία.

Ο ασυγκράτητος Ζιντεντίν Ζιντάν

Το τελευταίο παιχνίδι του Ζιντεντίν Ζιντάν με το γαλλικό εθνόσημο στο στήθος έληξε άδοξα καθώς ο Γάλλος μέσος κατάφερε να συνοδεύσει την ομάδα του στον τελικό του παγκοσμίου κυπέλλου του 2006, ωστόσο, εκεί εξελίχθηκε σε αρνητικό πρωταγωνιστή. Ο «Ζιζού» είχε δώσει προβάδισμα στους «τρικολόρ» στον αγώνα που έγινε στις 9 Ιουλίου 2006 στο «Ολίμπιασσεν» του Βερολίνου, μετατρέποντας σε γκολ παράβαση στην οποία υπέπεσε ο Μάρκο Ματεράτσι, από την άσπρη βούλα. Ο δυναμικός Ιταλός κεντρικός αμυντικός εξιλεώθηκε στο 19ο λεπτό ισοφαρίζοντας σε 1-1, σκορ το οποίο έμελε να διατηρηθεί στην κανονική διάρκεια της αναμέτρησης. Στην ημίωρη παράταση οι ισορροπίες έγιναν ακόμα πιο λεπτές καθώς κάθε λάθος θα μετρούσε, με τον Μάρκο Ματεράτσι να επιδιέχεται σε ένα πόλεμο νευρών εστιάζοντας στον Ζιντεντίν Ζιντάν. Στο 110ο λεπτό του αγώνα, ο έμπειρος Γάλλος έδειχνε να «θολώνει» και με μια αψυχολογική ενέργεια, σημάδεψε το στήθος του Ιταλού, τον οποίον κτύπησε με το κεφάλι, αφήνοντας τη χώρα του με παίκτη λιγότερο. Οι «τρικολόρ» μπορεί να μην έχασαν τον αγώνα στην παράταση ωστόσο λύγισαν στην διαδικασία των πέναλτι χωρίς τον φυσικό τους ηγέτη. Δέκα χρόνια αργότερα ο Μάρκο Ματεράτσι έλυσε τη σιωπή του και εξομολογήθηκε ότι έπαιξε με τα νεύρα του Ζιντεντίν Ζιντάν, αναφερόμενος στην... αδελφή του Γάλλου μέσου.

ΑΠΟΨΗ

Με το ζόρι... παντρειά;

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΝΝΗ

Καλοδεχούμενη η όποια προσπάθεια στήριξης του Κύπριου ποδοσφαιριστή. Αποδεκτή όμως και η άποψη πως από την παρουσία ποιοτικών ξένων το κυπριακό ποδόσφαιρο έχει καταγράψει σημαντικές επιτυχίες, σε επίπεδο συλλόγων. Και στη βάση αυτής της διαπίστωσης θα πρέπει να αποφασιστούν τα κατάλληλα μέτρα. Σύμφωνα, υπάρχει ταλέντο στον κύπριο ποδοσφαιριστή το οποίο χρήζει και αξίζει καλύτερης διαχείρισης, από την άλλη όμως, με πλειοψηφία κύπριων ποδοσφαιριστών στην εντεκάδα, δεν θα μπορούσαμε να καταγράψουμε τα τελευταία χρόνια προκρίσεις και γενικότερα ευρωπαϊκές επιτυχίες. Το θέμα δεν έχει να κάνει με τον... μαμπούλα της τιμωρίας. Το θέμα δεν είναι να παίζουν οι Κύπριοι με το ζόρι. Πιο σωστή και κυρίως ρεαλιστική προσέγγιση των δεδομένων και απ' όλους, είναι το ζητούμενο. Μέτρα, τα οποία σε μεγάλο βαθμό θα υποχρεώνουν μια ομάδα και ένα προπονητή να υπολογίζει και κυρίως να επενδύει και σε γηγενείς ποδοσφαιριστές, ασφαλώς και θα πρέπει να υπάρχουν. Μάλλον άδικο, ωστόσο, φαντάζει, η παρέμβαση στη δουλειά ενός προπονητή και η υποχρεωτική χρησιμοποίηση ενός ποδοσφαιριστή στην εντεκάδα, ανεξαρτήτως των όποιων συνθηκών ενός αγώνα. Αν οι κανονισμοί υποχρεώνουν μια ομάδα να διατηρεί στο ρόστερ της ή στην αποστολή ενός αγώνα συγκεκριμένο αριθμό Κυπρίων παικτών, κάτι τέτοιο ισοδυναμεί και με στήριξη. Κάτι τέτοιο παραπέμπει σε μια προσπάθεια εξεύρεσης ή και ανάδειξης ποιοτικών Κυπρίων παικτών από μια ομάδα, ειδικά αν αυτή συγκαταλέγεται στις μεγάλες δυνάμεις του χώρου. Και κανείς προπονητής, ξένος ή δικός μας, δεν θα αγνοήσει έναν καλό Κύπριο παίκτη. Η παρουσία ενός Κύπριου στην εντεκάδα, δεν θα πρέπει να εξαρτάται μόνο από τους κανονισμούς και πολύ περισσότερο από τις προβλεπόμενες τιμωρίες. Γιατί και ο Κύπριος ποδοσφαιριστής θα πρέπει να αντιληφθεί πως οι απαιτήσεις είναι τεράστιες και απαιτούν «θυσίες», πολύ περισσότερες ώρες δουλειάς (πέραν των προπονήσεων) και επαγγελματικής αφοσίωσης. Με το ζόρι παντρειά δεν γίνεται. Με το ζόρι και εξ ανάγκης χρησιμοποίηση Κυπρίων ποδοσφαιριστών ούτε βοηθάει, ούτε προωθεί τον γηγενή ποδοσφαιριστή. Δεν βοηθάει ούτε και η ολοένα αυξανόμενη κυπριοποίηση ξένων στην Εθνική Ανδρών, τη στιγμή που η ΚΟΠ απαιτεί από τα σωματεία να αλλάζουν τακτική...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Ήταν έτοιμοι

Η λίστα με επιλογές στην Ανόρθωση περιλαμβάνει πέραν του ενός παίκτη για κάθε θέση, ώστε να είναι έτοιμοι σε ενδεχόμενο ναυαγίου. Στο κεφάλαιο τερματοφύλακας για παράδειγμα που έπρεπε να κλείσει άμεσα, πέραν του Σαλέν που ήταν το πρώτο όνομα, υπήρχε και ο Φελγκέιρας που είχε προκριθεί ως εφικτή περίπτωση και αφού ο Γάλλος το καθυστερούσε, πήγαν πάνω και εντός μιας ημέρας τον συμφώνησαν. Όταν προγραμματίζεις και σε πιέζει ο χρόνος, χρειάζεται ευελιξία. Για παράδειγμα, στην περίπτωση Ντούρις έχουν λίγο χρόνο να περιμένουν και γι' αυτό δεν το κλείνουν το θέμα όσο δύσκολο κι αν είναι να τον φέρουν.

* * * * *

Ρενάτο Μαργκάσα

Αλλάζει, όπως όλα δείχνουν το κλίμα για τον Πορτογάλο ποδοσφαιριστή στην Ομόνοια. Από... τελειωμένος, εκτός πλάνων και αποδιοπομπαίος τράγος, ο Ρενάτο Μαργκάσα ξαναγίνεται καλός ποδοσφαιριστής, ικανός για το ρόστερ της (νέας) Ομόνοιας και κυρίως υπεράνω υποψίας, μετά τη... λάσπη που έριξε ο Ιβάνιο Πέτεφ. Δεύτερες σκέψεις, πιο ώριμη αξιολόγηση των δεδομένων, νέα στοιχεία που έχουν προκύψει και διαφοροποίησαν τα δεδομένα για την τωρινή διοίκηση της Ομόνοιας ή εξ ανάγκης αλλαγή πλεύσης λόγω συμβολαίου και ενδεχόμενης ψηλής αποζημίωσης; Όποια και να είναι η αιτία και ανεξάρτητα από την όποια κατάληξη, η ουσία δεν αλλάζει. Ο χειρισμός του θέματος από τη διοίκηση Τζιωνή ήταν τραγικός.

* * * * *

Αλεξ Ντα Σίλβα

Όχι τόσο ως προς την απόφαση του Απόλλωνα, αλλά κυρίως για τη «θολή» μέχρι τώρα εικόνα της επόμενης μέρας, στην καριέρα του ποδοσφαιριστή, πολλοί εκφράζουν απορία. Πώς γίνεται ένας ποδοσφαιριστής, όπως ο Άλεξ Ντα Σίλβα, να μην έχει ενώπιον

όνομα του απερχόμενου προέδρου. Το γεγονός πως εδώ και μήνες στην ΑΕΛ δεν ενημερώνει κανείς επισήμως, δεν αναφερόμαστε σε διαρροές, ως προς το τι συμβαίνει προκαλεί φήμες και διάφορα άλλα κακά. Με τη νέα σεζόν καλό θα είναι να αλλάξει αυτή η πολιτική.

του πληθώρα επιλογών και προτάσεων για να συνεχίσει να παίζει ποδόσφαιρο. Απορία, βέβαια, μπορεί να προκύψει και από άλλη μια πτυχή του θέματος. Έχει αντιληφθεί ο Ντα Σίλβα πως βρίσκεται πλέον στα 35 του χρόνια, προέρχεται από μια μέτρια αγωνιστική περίοδο και ταλαιπωρήθηκε από ένα σοβαρό τραυματισμό, από τον οποίο δύσκολα μπορείς να αποθεραπευθείς πλήρως χωρίς επέμβαση; Αν ναι, τότε και οι οικονομικές του απαιτήσεις θα πρέπει να είναι ανάλογες...

* * * * *

Θέμα...ανταγωνισμού

Εισηγήσεις προς τα Σωματεία απέστειλε ο πρόεδρος της ΚΟΠ, Γιώργος Κούμας, ενόψει του νέου πρωταθλήματος. Εισηγήσεις που θα λειτουργήσουν υπέρ των Κυπρίων παικτών. Καλοδεχούμενες οι όποιες εισηγήσεις, αλλά το ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι το γιατί οι Κύπριοι ποδοσφαιριστές δεν είναι ανταγωνιστικοί απέναντι στους ξένους. Η απάντηση είναι απλή. Το περιβάλλον που ανατρέφονται ποδοσφαιρικά. Με άλλα λόγια το επίπεδο ανταγωνισμού στις ακαδημίες μας είναι χαμηλό.

* * * * *

Αρούς

Μέχρι στιγμής δεν έχει βρει ομάδα και θέλει να πάει να παίξει στο ισπανικό πρωτάθλημα. Το γεγονός ότι επαγγελματικά παραμένει άστεγος, τροφο-

Χαμός για...ώρες

Ένας πραγματικός χαμός ακολούθησε των πληροφοριών πως ο Ανδρέας Σοφοκλέους θα διεκδικούσε τελικά θέση στο Δ.Σ. του σωματείου της ΑΕΛ. Είχαν εδώ και μήνες αντιληφθεί όλοι πως θα αποχωρούσε από τα διοικητικά και η εξέλιξη που προέκυπε προκάλεσε αρκετά ερωτηματικά. Τελικά το θέμα έκλεισε με την ανακοίνωση των υποψηφιοτήτων όπου δεν υπήρχε πουθενά το όνομα του απερχόμενου προέδρου. Το γεγονός πως εδώ και μήνες στην ΑΕΛ δεν ενημερώνει κανείς επισήμως, δεν αναφερόμαστε σε διαρροές, ως προς το τι συμβαίνει προκαλεί φήμες και διάφορα άλλα κακά. Με τη νέα σεζόν καλό θα είναι να αλλάξει αυτή η πολιτική.

δοτεί κάποια σενάρια περί μη αποχώρησης του από το κυπριακό ποδόσφαιρο. Τώρα... τότε και σε ποια ομάδα, λίγο να δεις ποιοι αναζητούν πορτιέρο... θα το καταλάβεις.

* * * * *

Ισραήλ...

Προς το παρόν δεν τίθεται θέμα με το Ρόνι Λέβι. Άμα όμως έρθει επίσημη πρόταση από την Ομοσπονδία του Ισραήλ στην Ανόρθωση, δύσκολα θα παραμείνει στο Αντώνης Καράς. Είναι άλλωστε ένα από τα όνειρά του να προπονήσει την ομάδα της χώρας του, συνεπώς μάλλον δεν θα παραμείνει. Δεν εξαρτάται από τον ίδιο, ούτε και από την Ανόρθωση. Και το μαχαίρι και το καρπούζι βρίσκεται στα γραφεία της Ισραηλινής Ομοσπονδίας. Να περιμένουμε λίγο...

* * * * *

Ο Πελέ κάνει λάθος

«Έχουμε ποιότητα ατομική αλλά ομάδα δεν έχουμε». Αυτά είπε μεταξύ άλλων ο Πελέ. Για τη ομάδα της Βραζιλίας ενόψει του Μουντιάλ. Δεν φημίζεται για τις εύστοχες του δηλώσεις ο τεράστιος αυτός πρώην ποδοσφαιριστής και με αυτές τις τοποθετήσεις, το αποδεικνύει ξανά. Σαφώς και είναι ομάδα η Εθνική Βραζιλίας. Και μάλιστα από τις καλύτερες. Μάλλον ο Πελέ ή έχει μείνει στο 2014, ή δεν έχει δει τη Βραζιλία κατά την τελευταία διετία.

ΑΠΟΨΗ

Άρτα; Κολόσσι

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

«Ξαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες γιοφύρι εθεμελίωσαν στις Άρτας το ποτάμι. Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν. Μοιρολογούν οι μάστοροι και κλαίν οι μαθητάδες»... Τότε εκεί στην Άρτα, κάπου στον 17ο αιώνα μέχρι και τη γυναίκα του πρωτομάστορα θυσίασαν προκειμένου να φτιάξουν το πασίγνωστο ανά την Ελλάδα γεφύρι. Ένα πουλάκι εκεί τους σφύριζε ότι άμα η σύζυγος του αρχιτέκτονα-πολιτικού μηχανικού πρωτομάστορα δεν θανατωθεί, το γεφύρι δεν θα στεριώσει ποτέ. Τι να κάνουν εκεί οι ντόπιοι, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου πήραν την απόφαση να στείλουν την κυρία στον αγύριστο μήπως και η περιοχή αποκτήσει δημόσια έργα. Πώς είναι το δικό μας high-way; Κάτι τέτοιο. Μόνο που οι κάτοικοι στην πόλη δεν είχαν μες στα πόδια τους, τους κρυόλους της Κομισιόν, αλλά τους μουστακαλήδες Τούρκους με τη σπάθα ανά χείρας. Τα πήγαν από δω, τα πήγαν από κει τελικά φτιάχτηκε. Γιατί άμα δεν... η σπάθα του κατακτητή δεν θα έμενε στο χέρι, μάλλον θα έκοβε κανά, δύο κεφάλια που θα έκαναν παρέα στην κυρία του αρχιτέκτονα. Καμιά τετρακοσαριά χρόνια μετά, σ' ένα νησί που το κράτος του ακόμη αρκουδίζει έβαλαν που λες στόχο να φτιάξουν ένα γήπεδο. Και μέχρι στιγμής χτίζουν, όχι όμως το γήπεδο, τις πολιτικές και επαγγελματικές τους καριέρες. Τόσα ψέματα, τέτοιες πολιτικές απատεινίες, τόση ανικανότητα, τόση εκμετάλλευση πολιτική και όχι μόνο... είναι ν' απορεί κανείς πως τούτος ο λαός τ' αντέχει. Και όχι μόνο το αποδέχεται, κάθε φορά που θα έρθει η προεκλογική περίοδος ακούγοντας όλες εκείνες τις φαντασιώσεις των πολιτικών, χειροκροτεί και ενθουσιάζεται. Δεν μπορεί... μας ψεκάζουν. Όχι μόνο τα καταπίνουμε, ούτε και περνά από το μυαλό μας να τους καταλογίσουμε ευθύνες. Είδες εσύ τόσο καιρό, μ' όλο αυτό το ψέμα για το τάχα-τεο νέο γήπεδο, ν' αναλάβει κανείς τις ευθύνες του, να αποχωρήσει κανείς από το πόστο του; Ούτε και ένας.

SEASON TICKET 2018/19

Follow your

DES7INY

be a LEGEND

be MONO APOEL

ΕΝΑΡΞΗ ΠΡΟΠΩΛΗΣΗΣ

Online 2.6.2018 | Orange Shop 8.6.2018

www.apoelfc.com.cy | Τηλ. 77 77 1926

Μεταβολές εβδομάδας			Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	 ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ Η «Κ» στις πληγείσες από χαλάζι και καταιγίδες περιοχές Σελ. 7	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ.									
	-1,48%	Χ.Α. -0,48%	2,75%	1,21%	2,53%	1,64%	-0,34%		0,00%	-1,24%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΠΟ 1η ΙΟΥΛΙΟΥ

Τέλος το δωρεάν για την πλαστική σακούλα

Αντίο στη δωρεάν πλαστική σακούλα θα πει από την 1η Ιουλίου η Κύπρος. Με την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας, για κάθε πλαστική τσάντα θα καταβάλλεται το ποσό των €0,05. Οι νέοι κανονισμοί αφορούν τις λεπτές σακούλες από 15 μέχρι 50 mm. Θα υπάρχουν και εξαιρέσεις. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

Στασιμότητα στη μείωση των κόκκινων δανείων

Σημάδια κόπωσης στην προσπάθεια μείωσης των κόκκινων δανείων καταγράφει η έκθεση για τους επιχειρησιακούς στόχους μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που δημοσιοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος. Απία η επιδεινούμενη κατάσταση των νοικοκυριών. **Σελ. 8**

ΕΥΡΩΖΩΝΗ

Αντίστροφη μέτρηση για το QE από την ΕΚΤ

Νευρικότητα προκλήθηκε στις αγορές κρατικών ομολόγων της Ευρωζώνης, επειδή ο Πέτερ Πράετ, επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ, δήλωσε ότι η συζήτηση για τον τερματισμό της ποσοτικής χαλάρωσης θα αρχίσει την επόμενη εβδομάδα. Οι αγορές ανέμεναν πίστωση χρόνου. **Σελ. 11**

Real Estate

Νέοι φόροι για ιδιοκτήτες ακινήτων στην Ελλάδα

Βαρύ για εκατοντάδες χιλιάδες φορολογουμένους με ακίνητη περιουσία, προβλέπεται το 2019. Το μεταμνημονιακό φορολογικό σοκ περιλαμβάνει αλλαγή στους συντελεστές του φόρου μεταβίβασης, φόρο υπεραξίας στις μεταβιβάσεις, ενώ εξετάζεται και η θέσπιση νέου φόρου κατοχής. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	2,88%	0,13%
Γερμανία	0,48%	0,10%
Γαλλία	0,82%	0,11%
Ιταλία	3,03%	0,34%
Ισπανία	1,44%	0,21%
Ιρλανδία	1,03%	0,06%
Ελλάδα	4,52%	0,01%
Ην. Βασίλειο	1,39%	0,11%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BB+	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

Στο κόκκινο οι πιέσεις για κόκκινα δάνεια

Από τη Βουλή περνάει η βελτίωση του πλαισίου αντιμετώπισης των ΜΕΔ. Αγωνιούν οι τράπεζες

Εντείνονται οι πιέσεις των επιοπτικών αρχών για μείωση των κόκκινων δανείων και το τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε αναταραχή, καθώς αναμένει νέα εργαλεία για εξουδετέρωση της βόμβας που

απειλεί την οικονομία. Τα εργαλεία αυτά βρίσκονται στα χέρια της Βουλής και έχουν να κάνουν με το πλαίσιο αντιμετώπισης των ΜΕΔ. Το Υπ. Οικονομικών ζητάει από τη Βουλή να ψηφίσει με τη

μορφή του κατεπείγοντος τα σχετικά νομοσχέδια πριν από το κλείσιμο του Σώματος για τις θερινές διακοπές στις 13 Ιουλίου. Στο πλαίσιο αυτό έγινε την Πέμπτη ευρεία σύσκεψη στο Υπ. Οικονομικών,

όπου εκπρόσωποι του Υπουργείου και της Κεντρικής Τράπεζας εξήγησαν στα κόμματα την κρίσιμότητα της κατάστασης. Σύσκεψη έγινε εντός της ίδιας ημέρας, με καλεσμένους φορείς όπως ο Σύν-

δεσμος Εγκλημαμένων Λογιστών, ο Σύνδεσμος Τραπεζών και ο Σύνδεσμος Προστασίας Δανειοληπτών. Τα κόμματα όμως δεν φάνηκαν ιδιαίτερα θετικά στις αλλαγές πλην του ΔΗΣΥ. **Σελ. 4**

Ρευστοποιήσαν αμοιβαία 11 δισ. δολαρίων

Ολοένα και πιο επιφυλακτικοί γίνονται οι επενδυτές στην Ευρωζώνη. Κατά τη διάρκεια του τριμήνου που έληξε τον Μάιο απέσυραν σχεδόν 11 δισ. δολάρια από τα ευρωπαϊκά μετοχικά διαπραγματεύσιμα αμοιβαία (ETFs), λόγω των ενδείξεων για εξασθένηση της ανάπτυξης στην Ευρωζώνη και για κλιμάκωση της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ιταλία. Μόνον τον προηγούμενο μήνα, όταν κορυφώθηκε η ανησυχία για την πορεία της ιταλικής οικονομίας, οι εκροές από τα ευρωπαϊκά μετοχικά ETFs της Ευρώπης διαμορφώθηκαν στα 3,7 δισ. ευρώ. **Σελ. 9**

ΑΠΟΨΗ / Του MICHAEL NIENABER

Δυσανεστημένοι με τον Ολαφ Σολτς

Ο νέος σοσιαλδημοκράτης υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας Ολαφ Σολτς δέχεται σκληρή κριτική τόσο από τους Γάλλους όσο και από τους ψηφοφόρους του κόμματός του, διότι φαίνεται να υιοθετεί την ίδια αυστηρή δημοσιονομική ατζέντα με τον συντηρητικό προκάτοχό του, Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Από τους πρώτους μήνες της θητείας του, ο υπουργός Οικονομικών της ισχυρότερης οικονομίας της Ευρωζώνης υπόσχεται ότι δεν θα αυξήσει περαιτέρω το δημόσιο χρέος, ούτε τις δημόσιες δαπάνες της χώρας. Ο 59χρονος πολιτικός ελπίζει ότι με αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί η δημοτικότητα του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος (SPD), το οποίο κατέγραψε το χαμηλότερο ποσοστό στις τελευταίες εκλογές, εν σχέσει με τα ποσοστά που έχει καταγράψει στις εκλογές κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Με απλά λόγια, ο κ. Σολτς θέλει να αποδείξει ότι μπορεί να είναι άξιος διαχειριστής της υπ' αριθμόν 4 ισχυρότερης οικονομίας στον κόσμο. Με την άσκηση αυτής της πολιτικής, όμως, κινδυνεύει να απομονωθεί από τους

βασικούς υποστηρικτές του κόμματος, οι οποίοι διεκδίκησαν μέσω της ψήφου τους την αύξηση των δαπανών στο εκπαιδευτικό σύστημα, στις υποδομές και στο κράτος πρόνοιας. Η στρατηγική του κ. Σολτς προκαλεί, επίσης, τη δυσφορία ορισμένων εταίρων της Γερμανίας στην Ευρωζώνη, οι οποίοι πίστευαν ότι ένας μεγάλος συνασπισμός μεταξύ Χριστιανοδημοκρατών και Σοσιαλδημοκρατών θα οδηγούσε σε αύξηση των επενδύσεων στη Γερμανία και κατ' επέκταση σε τόνωση των δικών τους εισαγωγών. Μεταξύ αυτών που δυσανασχετούν με τη στάση της Γερμανίας είναι ο πιο σημαντικός σύμμαχός της στην Ευρωζώνη. Νωρίτερα αυτόν τον μήνα, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν παρότρυνε τη Γερμανία να απαλλαγεί από τον αυστηρό μανδύα του δημοσιονομικού συντηρητισμού και προειδοποίησε ότι αυτές οι πολιτικές ασκούνται εις βάρος των υπολοίπων. Σε συνομιλία του με Γερμανούς αξιωματούχους, ο κ. Σολτς απάντησε ότι «ενεργούμε με σύνεση και ρεαλισμό – δεν είμαστε εξαρτημένοι

από κανένα φετίχ. Ο κ. Σολτς αντιδρά θετικά όταν τον συγκρίνουν με τον προκάτοχό του, τον Χριστιανοδημοκράτη Βόλφγκανγκ Σόιμπλε. Τάσσεται, επίσης, υπέρ ενός ισοσκελισμένου προϋπολογισμού, παράλληλα όμως δεν αποδέχεται ότι η Γερμανία είναι αυστηρή όσον αφορά τις κρατικές δαπάνες. Το υπουργείο Οικονομικών της Γερμανίας ισχυρίζεται ότι δεν αγνοεί την έκκληση του κ. Μακρόν, αλλά η κυβέρνηση συνασπισμού πρέπει να κινείται στα όρια που ορίζει το σύνταγμα για το δημόσιο χρέος. Επίσης, εκπρόσωπος του υπουργείου τονίζει ότι τυχόν πρόσθετες δαπάνες θα πρέπει να χρηματοδοτούνται χωρίς την αύξηση του χρέους. Ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας διαμορφώθηκε στο 2,5% το 2017, αντανakώντας το υψηλότερο επίπεδο από το 2011. Κινητήρια δύναμη για την επίτευξη αυτής της επίδοσης ήταν η μεγάλη εγχώρια και εξωτερική ζήτηση. Παρά την επιβράδυνση που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια του α' τριμήνου του 2018, η οικονομία αναμένεται να συ-

νεχίσει να παρουσιάζει ανάλογες επιδόσεις. Η Ευρώπη παρακολουθεί προσεκτικά τις κινήσεις του κ. Σολτς, για να διαπιστώσει αν θα υιοθετήσει ανάλογη στάση με τον προκάτοχό του, ο οποίος δεν ήταν συμπαθής σε χώρες όπως η Ελλάδα, που αναγκάστηκε να εφαρμόσει σκληρά μέτρα λιτότητας. Σήμερα, η συγκυρία στην Ευρωζώνη είναι αρκετά κρίσιμη. Η αβεβαιότητα στο οικονομικό πεδίο αυξάνεται εξαιτίας των ραγδαίων πολιτικών εξελίξεων στην Ιταλία.

Ο κ. Σολτς θέλει να στείλει στην υπόλοιπη Ευρώπη μήνυμα ενότητας, για να καταφέρει την εξομάλυνση των εμπορικών σχέσεων με τις ΗΠΑ που είναι σήμερα τεταμένες. Αυτό το μήνυμα ενότητας, ωστόσο, δεν μπορεί να γίνει πράξη όταν υπάρχει διχογνωμία στην Ευρώπη για μείζονα ζητήματα. Θα πρέπει να βρεθεί μια ισορροπία ανάμεσα στην έκκληση της Γαλλίας για αλληλεγγύη και στην επιμονή της Γερμανίας να μην επωμίζονται οι φορολογούμενοι των πλουσίων χωρών τα λάθη των κυβερνήσεων στις φτωχές χώρες.

pwc

Χτίζουμε σχέσεις εμπιστοσύνης και ανταποκρινόμαστε σε σημαντικές προκλήσεις

Χρειαζόμαστε τη συγκατάθεσή σας για να συνεχίσουμε να επικοινωνούμε μαζί σας

Συμπληρώστε τη φόρμα:
www.pwc.com.cy/give-your-consent

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Η διακυβέρνηση των τραπεζών προέχει των εκποιήσεων

Οι κυπριακές τράπεζες για δεκαετίες όχι μόνο επιβίωναν αλλά μεγάλωναν με καλούς ρυθμούς ανάπτυξης και παρουσίαζαν αξιόλογη κερδοφορία η οποία αποτελούσε πόλο έλξης χιλιάδων εγχώριων επενδυτών μέχρι το 2000. Έκτοτε όμως διαπιστώθηκε πως η ανεπαρκής εποπτεία επί Αυξέντη Αυξεντίου και η διαπλοκή πολιτικών και τραπεζιτών επέτρεψαν στις τράπεζες να έχουν μια πολύ αδύναμη εταιρική διακυβέρνηση. Η κατάσταση βελτιώθηκε κάπως επί Χριστόδουλου Χριστοδούλου μέχρι που άνοιξε την πόρτα στον Αντρέα Βγενόπουλο. Η απαγωγή της Λαϊκής Τράπεζας από έναν επιχειρηματία αμφιβόλου ηθικής, τραπεζικής εμπειρίας και ικανότητας και η ανυπαρξία σοβαρού ανταγωνισμού που θα μπορούσε να προκύψει στην περίπτωση που η HSBC αποκτούσε τον έλεγχο της Λαϊκής, καθώς επίσης και η πολύ κακή εποπτεία που ακολουθούσε επί Αθανάσιου Ορφανίδη και Γιώργου Συρίχα, ο οποίος ήταν το δεξί του χέρι, επέτρεψαν και στις υπόλοιπες τράπεζες να ακολουθήσουν επιθετικές αλλά επικίνδυνες πρακτικές ανάπτυξης. Σύμφωνα με την έκθεση της Ανεξάρτητης Επιτροπής για το Μέλλον του Τραπεζικού Συστήματος της Κύπρου που συστάθηκε επί Πανίκου Δημητριάδη, η εταιρική διακυβέρνηση των τραπεζών στα χρόνια που προηγήθηκαν της κρίσης υπήρξε μόνο τυπικά αλλά ουσιαστικά ήταν ανύπαρκτη.

Έτσι οι τράπεζες επιδόθηκαν στο κυνήγι του γρήγορου και μεγάλου κέρδους, αγνοώντας τους κινδύνους. Η αρπαγή των καταθέσεων διά των αξιογράφων ήταν μια μορφή ληστείας (daylight robbery). Η επένδυση και λανθασμένη διαχείριση των ελληνικών ομολόγων προκάλεσε ζημιές σχεδόν 5 δισεκατομμυρίων ωστόσο οι αλόγιστες χορηγήσεις δανείων προκάλεσαν υπερδανεισμό επιχειρήσεων και ιδιωτών με αποτέλεσμα αρχικά το φούσκωμα των τιμών κυρίως των ακινήτων και στη συνέχεια την αδυναμία αποπληρωμής τους. Το χρέος του ιδιωτικού τομέα είχε συνολικά ξεπεράσει το 300% του κυπριακού ΑΕΠ και το βάρος αυτό ήταν αντικειμενικά ασήκωτο. Τραπεζίτες και Κεντρική Τράπεζα

αλλά και οι εκάστοτε υπουργοί Οικονομικών από την εποχή του Μιχάλη Σαρρή, καθώς επίσης και όλα τα μέλη της Επιτροπής Οικονομικών της βουλής και κυρίως ο Αβέρωφ Νεοφύτου και Νικόλας Παπαδόπουλος γνώριζαν για τη διαμόρφωση του μεγάλου αυτού κινδύνου, ωστόσο, επέλεξαν να τον αγνοήσουν και στη συνέχεια να στρέψουν τη προσοχή τους στα δημοσιονομικά θέματα τα οποία όμως αποτελούσαν πολύ μικρότερο πρόβλημα. Η έκθεση της Pimco έφερε στη κυριολεξία την αποκάλυψη. Και αυτό γιατί κατέδειξε πως οι τράπεζες για χρόνια έκρυβαν κάτω από το χαλί προβληματικά δάνεια με διάφορους τρόπους αγνοώντας σε μεγάλο βαθμό την ικανότητα αποπληρωμής των δανειοληπτών.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον οι αμοιβές των ανώτερων και ανώτατων τραπεζιτών αυξήθηκαν σημαντικά, ενώ και μετά την κρίση παρατηρήθηκε ακόμα μεγαλύτερη αύξηση των αμοιβών των ανώτατων τραπεζικών αξιωματούχων περιλαμβανομένου των μελών των Δ.Σ. με εξαίρεση τη ΣΚΤ η οποία εν τω μεταξύ περιήλθε κάτω από τον έλεγχο της κυβερνήσης. Δεκάδες εκατομμύρια κάθε χρόνο δαπανούνται σε μελέτες και εξωτερικούς συμβούλους αντί να επικεντρωθούν σε τρεις μόνο τομείς: δραστική μείωση κάθε χρόνο των λειτουργικών εξόδων, επικέντρωση στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, επιδεικνύοντας μεγαλύτερη ευελιξία όπου τα δεδομένα το απαιτούσαν, ώστε να κλείνουν υποθέσεις με μεγαλύτερη ευκολία και ταχύτητα και τέλος αύξησης των χορηγήσεων σε υγιείς δανειολήπτες. Αντί αυτού τα λειτουργικά έξοδα μειώθηκαν λιγότερο από ό,τι οι συνθήκες απαιτούσαν, δόθηκαν αυξήσεις σε τραπεζίτες που σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογούνταν και το μόνο που μπορούμε να πούμε ότι πήγε καλά ήταν οι χορηγήσεις. Αν θέλουμε υγιείς τράπεζες θα πρέπει πρώτα να προχωρήσουν πιο βαθιά οι τομείς στην εταιρική διακυβέρνηση με άτομα πιο ικανά αλλά και ανεξάρτητα. Ακόμα, θα ήταν καλό τα άτομα αυτά να μην αντιμετωπίζουν ποινικές κατηγορίες... αν είναι δυνατόν!

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Τα αγαθά κόποις κτώνται...

Ανοίγει πανιά το Υπουργείο

Θέμα ημερών είναι η εκδήλωση ενδιαφέροντος για το νέο κτήριο το οποίο θα φιλοξενήσει το Υφυπουργείο Ναυτιλίας στην Λεμεσό, ενώ ήδη εξετάζονται επιλογές συγκεκριμένων κτηρίων τα οποία ενδεχομένως να πληρούν τις προδιαγραφές. Ωστόσο, τίποτα δεν θα αποφασιστεί πριν από την ολοκλήρωση της κτηριολογικής ανάλυσης. Εντός των ημερών αναμένονται και τα νέα αποτελέσματα του rebranding. Σύντομα λοιπόν αναμένεται να δούμε και το νέο «πρόσωπο» του πρώτου Υφυπουργείου.

• • • •

Θέλει και η Αρμόχωστος

Είδε η Αρμόχωστος ότι πήρε η Λεμεσός το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, θέλει κι αυτή το Υφυπουργείο Τουρισμού. Σου λέει, πρώτη στη ναυτιλία η Λεμεσός, πρώτοι και εμείς στον τουρισμό, κάτι μπορεί να γίνει. Τους το έκοψε όμως ο κ. Κακκοτρήνης, λόγω ΚΟΤ. Δεν γίνεται να μεταφερθούν οι 300 του ΚΟΤ από τη Λευκωσία στην Αρμόχωστο, ή σε οποιαδήποτε άλλη επαρχία. Υφυπουργείο Τουρισμού, λοιπόν, στη Λευκωσία.

• • • •

Οι δημόσιοι και οι άλλοι

Ακριβαίνουν καύσιμα, ακριβαίνει το ηλεκτρικό ρεύμα, ακριβαίνουν και τα ενοίκια. Μόνο το υπόλοιπο στους λογαριασμούς των υπαλλήλων δεν αυξάνεται για να αντισταθμιστεί αυτή η ακρίβεια. Λάθος. Από τον Ιούλιο και μετά θα αυξάνεται το υπόλοιπο μόνο στους υπαλλήλους του Δημοσίου, με τον μισθό τους να ανεβαίνει από 20 μέχρι 40 ευρώ για το 2018, ενώ μέχρι το 2023 από θα

αυξάνεται από 38 ευρώ έως και 533 ευρώ τον μήνα αναλόγως της μισθολογικής κλίμακας που βρίσκονται. Τα κατάφεραν εδώ οι συνεχνίες διεκδίκησαν και κέρδισαν για τους εργαζόμενους. Του δημοσίου τομέα πάντα. Υπάρχει όμως και ο ιδιωτικός.

• • • •

Συνεργατισμός στο τέρμα

Αίσιο ή μη, ο Συνεργατισμός αναμένεται να έχει ένα τέλος. Αυτό προς απάντηση σε όλους όσοι ήθελαν να μην βρίσκει κανένα επενδυτή, να μην έχει κανένα ενδιαφέρον ή κανένα καλό στοιχείο

στους ισολογισμούς του για να τους προσελκύσει. Το ότι θα ιδιωτικοποιηθεί φθηνά ή ακριβά είναι άλλη ιστορία, αλλά αυτοί που έλεγαν ότι δεν θα βρει κανένα επενδυτή ίσως θα έπρεπε να βγουν και να ανακαλέσουν. Α ξέχασα. Αυτοί που ανέφεραν ότι δεν θα έβρισκε επενδυτή τώρα ασχολούνται με το πως ξεπουλιέται και ότι αρκετοί εργαζόμενοι θα χάσουν τις δουλειές τους. Ξεχνούν ότι θα χάσουν τις δουλειές τους όμως με αποζημίωση έναντι άλλων που χάνουν τις δουλειές τους και την επόμενη ημέρα το πολύ-πολύ να λάβουν ένα μισθό.

• • • •

Θα δώσει δουλειές τουλάχιστον

Πολλοί κατηγορούν την κυβέρνηση πως το καζίνο δεν είναι μια σημαντική ανάπτυξη και ότι θα έπρεπε να δώσει βάση σε άλλες προτεραιότητες για την οικονομία του νησιού. Σύμφωνα με τους σχεδιασμούς αναμένεται να προσελκύει επιπλέον 300.000 τουρίστες τον χρόνο και να προωθήσει την Κύπρο διεθνώς ως συνεδριακό προορισμό. Κατά την ανέγερση του καζίνο-θερέτρου στη Λεμεσό, αναμένεται να εργοδοτηθούν 4.000 άτομα και με την ολοκλήρωσή του θα δημιουργηθούν 2.400 μόνιμες θέσεις εργασίας. Ο αντίκτυπος του έργου στην κυπριακή οικονομία, μετά το δεύτερο έτος λειτουργίας του, υπολογίζεται στα 700 εκατ. ή στο 4% του ΑΕΠ ετησίως. Μπορεί πράγματι να μην είναι ό,τι καλύτερο για την οικονομία και να χρήζουν βελτίωσης αρκετοί άλλοι τομείς, αλλά με τόσες θέσεις εργασίας δεν πρέπει να μηδενίζεται. Πόσο μάλλον αν μόνο στο προσωπικό καζίνο έχουν εργοδοτηθεί 593 άτομα και το 75% είναι Κύπριοι.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Κλειδωμένοι στην εξοφλημένη σας γη

Αρκα σκέφτηκα να έγραφα για τους Celebrities της γειτονιάς μου. Μετά μου ήρθε αυτό το GDPR στο μυαλό και είπα άστο καλύτερα μη φας και καμιά αγωγή για κατάχρηση προσωπικών δεδομένων. Πάλι το να το περιόριζα σε μένα θα ήταν αυτοβιογραφικό και δεν το θέλω σε αυτό το στάδιο της ζωής μου! Γι' αυτό ασ δούμε τις επιλογές σας όταν διαθέτετε ένα πολύ αξιόλογο τεμάχιο γης το οποίο δεν χρωστάτε στην τράπεζα. Τι; Far-fetched να μην το χρωστάτε; Δεν νομίζω, υπάρχουν αρκετές τέτοιες περιπτώσεις όσο απίστευτο και αν ακούγεται.

Η πρώτη επιλογή είναι να κάθεστε και να το βλέπετε. Να οδηγάτε γύρω του και όποτε μιλάτε με τον εαυτό σας ή με φίλους σας να λέτε: «Τώρα πάει... τόσα, πριν από δέκα χρόνια πήγαινε... άλλα τόσα... πόσα άραγε θα πγαίνει αύριο;». Κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί πως είστε ο «θεωρητικά» εκατομμυριούχος. «Θεωρητικά» επειδή την αξία του δεν τη διακρίνετε σε κάποιο ταμπλό χρηματιστηρίου αξιών ακινήτων και ό,τι ώρα αποφασίσετε να το πουλήσετε αυτό φεύγει όπως – as πούμε – τα κερμάσια σήμερα. Την αξία του σας την υπολόγισε κάποιος εκτιμητής ή αν το συζητούσατε με πληρώσατε κάποιον εκτιμητή, την «εσυγκόψετε» από μόνος σας. Σε κάθε περίπτωση όμως είναι θεωρητική και όχι κατ' ανάγκη άμεσα ρευστοποιήσιμη. Για να πάμε από τη θεωρία στο πρώτο στάδιο της πράξης, έχουμε τη δεύτερη επιλογή. Η δεύτερη επιλογή είναι να το πουλήσετε ως έχει. Αν το βάλετε στην αγορά προς πώληση και νοου-

μένου ότι η τιμή που ζητάτε είναι λογική, τότε εντός των πλαισίων μιας σχετικής δραστηριότητας αγοράς, αναμένεται να πουληθεί μέσα σε 4 με 6 μήνες. Προϋπόθεση φυσικά είναι να τύχει και της ανάλογης σωστής προώθησης. Όταν πουληθεί, θα αποπληρωθούν οι όποιοι φόροι (π.χ. κεφαλαιουχικών κερδών, ΦΠΑ κ.λπ.) και θα σας μείνει το καθαρό τίμημα πώλησης. Αυτό μπορεί να μην σας ενθουσιάζει. Μπορεί να μην πιστεύετε τόσο στο ρευστό ή να μην το έχετε τόσο ανάγκη, ή/και μπορεί να είστε κάπως συναισθηματικά δεμένοι με το κτήρι και να μη θέλετε να το πώσετε. Μπορεί να πάλι θέλετε απλώς κάτι που να σας δίνει εισόδημα για το μέλλον – for a rainy day as πούμε. Και έχουμε πολλές τέτοιες τελενταία. Η τρίτη επιλογή είναι να το αναπτύξετε μόνοι σας. Πάτε σε ένα σύμβουλο ακινήτων, σας λέει τι τραβάει η αγορά, μετά φέρνεται μέσα έναν αρχιτέκτονα, σας σχεδιάζει ένα κτήριο σύμφωνα με τα πολεοδομικά δεδομένα του κτήματος και ευθυγραμμίζουμε με τα ευρήματα της έρευνας, το χρηματοδοτείτε – είτε με συνδυασμό ιδίων κεφαλαίων και δανεισμού ή αν τα νοούμερα βγαίνουν, εξολοκλήρου με δανεισμό, το κτίζετε και το ενοικιάζετε.

Ακούγεται ευκολάκι, αλλά η ουσία είναι πως όλον τον επενδυτικό κίνδυνο τον επωμίζεστε εσείς. Αν έχετε δανεισμό και κάτι πάει λάθος με τη διαχείριση του έργου κατά την κατασκευή και μετά με την ενοικίαση, τότε μπορεί να βρεθείτε εκτεθειμένοι απέναντι στην τράπεζα και να κινδυνέψετε να χάσετε την περιουσία

σας. Από την άλλη, δεν κάνει χρηματοοικονομικό νόημα να κάνετε όλη τη χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια. Άρα τι επιλογές μας απομένουν πέραν από το να πάμε πίσω στην πρώτη επιλογή;

Μια τέταρτη επιλογή είναι η αντιπαροχή. Η βασική έννοια της αντιπαροχής είναι πως εσύ έχεις τη γη, για τον άλφα ή βήτα λόγο δεν θέλεις ή δεν μπορείς να χρηματοδοτηθείς, δεν θέλεις να μπεις στη διαδικασία των κατασκευών επειδή δεν έχεις τη γνώση και την υπομονή να το κάνεις, γι' αυτό συμπράττετε με κάποιον κατασκευαστή για να γίνει το έργο και εσύ παίρνεις την αναλογία σου από την όλη ανάπτυξη. Η αξία της αναλογίας σου θα πρέπει να είναι κατά κάποιο ποσοστό μεγαλύτερη από την αξία της γης σου όπως αυτή καθάται αδρανούσα εκεί και τη βλέπεις.

Τα κύρια προβλήματα με την αντιπαροχή είναι τα ακόλουθα:

Πρέπει να βρείτε έναν πραγματικά αξιόπιστο κατασκευαστή που δεν θα σας κρεμάσει. As μην ξεχνάμε πως η χρηματοδότηση του κατασκευαστικού κομματιού θα έρθει από αυτόν, όπως και η ίδια η κατασκευή.

Θα πρέπει να υπάρχει αγασθή συνεργασία από τη σύλληψη, στον σχεδιασμό και την εκτέλεση του όλου έργου και τη σύναψη σωστών συμφωνιών που ξεκάθαρα δείχνουν σε ποιον αναλογεί τι.

Θα πρέπει να εξασφαλίσετε πως οι δικές σας μονάδες δεν θα υστερούν κατασκευαστικά σε σχέση με τις υπόλοιπες. Δεδομένου ότι δεν έχετε

ιδέα από κατασκευές, είναι πολύ δύσκολο να το πετύχετε.

Για το Τμήμα Φορολογίας η αντιπαροχή είναι μέσο εξασφάλισης κεφαλαιουχικού κέρδους. Άρα είναι φορολογητέα. Συνεπώς δεν είναι δωρεάν μια τέτοια απόφαση. Ανάλογο ισχύει και για τον ΦΠΑ.

Δίνετε το πλειοψηφικό κομμάτι της περιουσίας σας σε τρίτους χωρίς έλεγχο.

Μια παραλλαγή της αντιπαροχής με φορολογικό όφελος προς εσάς είναι η ανταλλαγή. Αφορά στην ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων ίσης συνολικής αξίας. Αν η γη σας αξίζει «άλφα» και την δώσετε σε έναν κατασκευαστή με αντίλλαγμα δέκα διαμερίσματα κάπου αλλού συνολικής αξίας και πάλι «άλφα», τότε δεν έχετε φορολογική επιπτώση επειδή είναι σαν να αλλάζετε ένα 100ευρω με δέκα 10ευρα: καμία αλλαγή στην περιουσιακή κατάσταση. Φυσικά παραμένουν οι κινδύνου του τι παίρνετε από πλευράς ποιότητας κ.λπ.

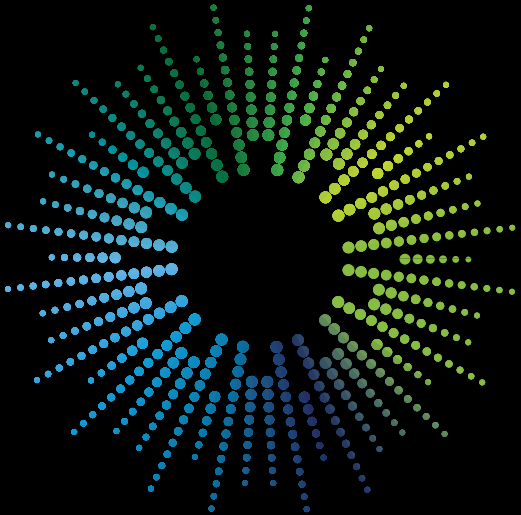
Αν είστε άτομο που δεν θέλει να επωμιστεί ολόκληρο τον επενδυτικό κίνδυνο αναπτύσσοντας από μόνος σας το τεμάχιο σας, αλλά συνάμα είστε και το άτομο που δεν θέλετε να είστε σχεδόν 100% έρμαιο το κάθε κατασκευαστή με μια αντιπαροχή, τότε η μόνη άλλη επιλογή είναι η σύμπτυξη με ένα Επενδυτικό Ταμείο Ακινήτων (Property Investment Fund). Αυτή την επιλογή θα αναλύσουμε σε επόμενο άρθρο.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax

ΣΕ ΑΦΟΡΑ!

Ενημερώνομαι για την υποβολή της φορολογικής μου δήλωσης

Το Τμήμα Φορολογίας ενημερώνει ότι διεξάγει παρουσιάσεις σε σχέση με την ηλεκτρονική υποβολή της δήλωσης εισοδήματος ατόμου για το φορολογικό έτος 2017.
Οι Παρουσιάσεις γίνονται σε συνεργασία με Οργανωμένα Σύνολα, Δήμους και Κοινότητες και αφορούν την διαδικασία εγγραφής και υποβολής δήλωσης μέσω του συστήματος TAXISnet - Άμεσης Φορολογίας.
Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας ο οποίος έχει αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του Τμήματος Φορολογίας www.mof.gov.cy/tax

	ΗΜΕΡΟΜ.	ΗΜΕΡΑ	ΩΡΑ	ΦΟΡΕΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΧΩΡΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	18/06/18	Δευτέρα	18:00 - 20:00	Δήμος Στροβόλου	Δημαρχείο Στροβόλου στο "Φουαγιε" στο ισόγειο του Δημοτικού Μεγάρου
	19/06/18	Τρίτη	18:30 - 20:30	Δήμος Λατσιών	Δημαρχείο Λατσιών, Αίθουσα Συνεδριάσεων Δημοτικού Συμβουλίου
	20/06/18	Τετάρτη	18:30 - 20:30	Δήμος Λακατάμιας	Δημαρχείο Λακατάμιας, Αίθουσα Συνεδριάσεων Δημοτικού Συμβουλίου
	21/06/18	Πέμπτη	18:30 - 20:30	Σύμπλεγμα Κοινοτήτων Δυτικής Λευκωσίας (Αστρομερίτης/Περιστέρωνα και τα γύρω χωριά)	Δημοτικό Σχολείο Περιστερώνας - Αίθουσα Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων
	21/06/18	Πέμπτη	16:00 - 18:00	Π.Ε.Ο.	Κτίριο Π.Ε.Ο. Παλλουριώπισσας 6ος Όροφος
	25/06/18	Δευτέρα	18:30 - 20:30	Δήμος Ιδαλίου	Δημοτικό Πολιτιστικό κέντρο Ιδαλίου
	25/06/18	Δευτέρα	19:00 - 21:00	Πέρα Ορεινής	Κοιν. Πολιτιστικό Κέντρο Πέρα Ορεινής Πλατεία Εκ. ΠΑΝΑΠΙΑΣ ΟΔΗΓΗΤΡΙΑΣ
	26/06/18	Τρίτη	15:30 - 17:30	Σ.Ε.Κ.	Κεντρικά Γραφεία Σ.Ε.Κ 1ος όροφος Αίθουσα Συνδικαλιστικής Σχολής Σ.Ε.Κ
	27/06/18	Τετάρτη	15:30 - 17:30	ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.	Αίθουσα "Μιχαλάκη Καραολή" Αμφιθέατρο ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ
	28/06/18	Πέμπτη	18:30 - 20:30	Δήμος Αγλαντζιάς	Οι Σπηλιές στο πολιτιστικό κέντρο «Το Σκαλί»
ΛΕΜΕΣΟΣ	29/06/18	Παρασκευή	18:30 - 20:30	Δήμος Λευκωσίας	Παλιά Αγορά Παλλουριώπισσας πλησίον εκ. Παλλουριώπισσας - Αγ. Ανδρέου
	30/06/18	Σάββατο	11:00 - 13:00	Σολέα - Σύμπλεγμα Κοινοταρχών	Αίθουσα πληροφορικής Γυμνασίου και Λυκείου Σολέας - Ευρύχου
	18/06/18	Δευτέρα	17:00 - 19:00	Πάνω Κυβίδες	Αίθουσα Εκδηλώσεων Κοινοτικού Συμβουλίου Κυβίδων
	19/06/18	Τρίτη	17:00 - 19:00	Γερμασόγεια	Δημοτικό Σχολείο Πανιώτη Γερμασόγειας
	19/06/18	Τρίτη	17:00 - 19:00	Πάχνα	Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Πάχνας
	20/06/18	Τετάρτη	17:00 - 19:00	Πελένδρι	Δημοτικό Σχολείο Πελενδρίου
	20/06/18	Τετάρτη	17:00 - 19:00	Ύψωνας	Δημοτικό Θέατρο Ύψωνα
	21/06/18	Πέμπτη	09:00 - 11:00	Κολόσσι	Περιφερειακό Λύκειο Αποστόλου Λουκά
	21/06/18	Πέμπτη	09:00 - 11:00	Πισσούρι	Δημοτικό Σχολείο Πισσουρίου
	22/06/18	Παρασκευή	10:00 - 12:00	Μονή	Δημοτικό Σχολείο Μονής
ΛΑΡΝΑΚΑ	22/06/18	Παρασκευή	17:00 - 19:00	Πάνω Πολεμίδα	Δημοτικό Σχολείο Καρμιώτισσας
	25/06/18	Δευτέρα	17:00 - 19:00	Παλώδια	Δημοτικό Σχολείο Παλώδιας
	25/06/18	Δευτέρα	17:00 - 19:00	Τραχώνι	Γυμνάσιο Τραχωνιού
	26/06/18	Τρίτη	17:00 - 19:00	Τριμίκλινη	Δημοτικό Σχολείο Τριμίκλινης
	27/06/18	Τετάρτη	17:00 - 19:00	Κυπερούντα	Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Κυπερούντας
	28/06/18	Πέμπτη	17:00 - 19:00	Αγρός	Δημοτικό Σχολείο Αγρού
	29/06/18	Παρασκευή	17:00 - 19:00	Σ.Ε.Κ	Οίκημα Σ.Ε.Κ. Λεμεσός
	18/06/18	Δευτέρα	18:00 - 20:00	Σκαρίνου	Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης (ΚΠΕ Σκαρίνου)
	20/06/18	Τετάρτη	18:00 - 20:00	Λιβάδια	Δημαρχείο Λιβαδιών
	22/06/18	Παρασκευή	18:00 - 20:00	ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.	Κτίριο ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
ΑΜΜΟΣΤΟΣ	25/06/18	Δευτέρα	18:00 - 20:00	Κιτί	Κοινοτικό Συμβούλιο Κιτίου
	20/06/18	Τετάρτη	19:00 - 20:30	Παραλίμνι	Αίθουσα Εκδηλώσεων Δήμου Παραλιμνίου
	21/06/18	Πέμπτη	19:00 - 20:30	Αυγόρου	Κοινοτική Βιβλιοθήκη Αυγόρου
	26/06/18	Τρίτη	18:00 - 19:30	Σωτήρα	Δημοτικό Θέατρο Σωτήρας (Συνδιοργανωτής: Δήμος Σωτήρας)
ΠΑΦΟΣ	27/06/18	Τετάρτη	19:00 - 20:30	Δερύνεια	Κέντρο Ενηλίκων Δήμου Δερύνειας
	18/06/18	Δευτέρα	15:15 - 17:15	Πάφος	Αμφιθέατρο Νέων Κυβερνητικών Κτηρίων Πάφου
	20/06/18	Τετάρτη	17:30 - 19:30	Πάφος	Αμφιθέατρο Νέων Κυβερνητικών Κτηρίων Πάφου
	22/06/18	Παρασκευή	17:30 - 19:30	Πόλης Χρυσοχούς	Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Πόλεως Χρυσοχούς
	25/06/18	Δευτέρα	11:30 - 13:30	Πάφος	Αμφιθέατρο Νέων Κυβερνητικών Κτηρίων Πάφου
	27/06/18	Τετάρτη	17:30 - 19:30	Πάφος	Αμφιθέατρο Νέων Κυβερνητικών Κτηρίων Πάφου
	29/06/18	Παρασκευή	17:30 - 19:30	Πέγεια	Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Πέγειας

Ο πίνακας ενδέχεται να εμπλουτιστεί και με επιπρόσθετες παρουσιάσεις

Σε «αναμμένα κάρβουνα» οι τράπεζες για τα ΜΕΔ

Θα πέσουν στο 35%, εαν βελτιωθεί το πλαίσιο αντιμετώπισής τους

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το κυπριακό τραπεζικό σύστημα βρίσκεται σε αναταραχή, με το ευρύτερο περιβάλλον να επιδεινώνει την κατάσταση του. Την ίδια ώρα που η Κύπρος έχει να «διαλέξει πλευρές», μεταξύ Αμερικάνων και

Οι τράπεζες της Κύπρου πιέζονται τόσο πολύ από τα Μν Εξυπηρετούμενα, που βλέπουν στον ορίζοντα κινδύνους όχι μόνο για τις ίδιες, αλλά και για την οικονομία της Κύπρου ευρύτερα.

Ρώσων όπως διαμήνυσαν κατά την τελευταία τους επίσκεψη οι Αμερικάνοι αξιωματούχοι, με τον Συνεργατισμό να βρίσκεται σε διαδικασία αναγκαστικής ιδιωτικοποίησης και με την πίεση των εποπτικών αρχών να μεγαλώνει ολοένα και περισσότερο για τις τράπεζες, τα Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια απειλούν για τα καλά την ευρωστία ολόκληρης της οικονομίας. Παρόλο που οι κυπριακές τράπεζες προ-

σπαθούν να μειώσουν οργανικά τα ΜΕΔ με αναδιρθρώσεις – η Τράπεζα Κύπρου έχει μειώσει τα δάνεια αυτά κατά 12 συνεχόμενα τρίμηνα και η Ελληνική Τράπεζα κατά 9 – πλέον δεν είναι αρκετό. Ταυτόχρονα, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα βλέπει αμερικανικές τράπεζες και αμερικανικά funds να επενδύουν στην Ευρώπη, αναγκάζοντάς την να εμποτεύει αυστηρά τις ευρωπαϊκές τράπεζες, καθώς και να μειώνει τα όποια ρίσκα δημιουργούνται σε αυτές. Με την ύπαρξη όλων αυτών των θεμάτων, οι τράπεζες της Κύπρου πιέζονται τόσο πολύ από τα Μν Εξυπηρετούμενα, που βλέπουν στον ορίζοντα κινδύνους όχι μόνο για τις ίδιες, αλλά και για την οικονομία της Κύπρου ευρύτερα.

Η μείωσή τους, ενώ βρισκόταν πάντα ψηλά στη λίστα των προτεραιοτήτων τους, τώρα τονίζουν ότι πρέπει να μειωθούν επείγοντως.

Σε πολύ σύντομο χρόνο θέλει και το Υπουργείο Οικονομικών να βελτιωθεί το πλαίσιο αντιμετώπισης των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων, τροποποιώντας υφιστάμενους νόμους, αλλά εισάγοντας και νέους. Την Πέμπτη έγινε ευρεία σύσκεψη στο Υπουργείο Οικονομικών, όπου εκπρόσωποι του Υπουργείου και εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου εξήγησαν στα

Με τη μορφή κατεπείγοντος θέλει και το Υπουργείο Οικονομικών να βελτιωθεί το πλαίσιο αντιμετώπισης των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων.

κοινοβουλευτικά κόμματα την κρισιμότητα της κατάστασης.

Η ίδια σύσκεψη επαναλήφθηκε εντός της ίδιας ημέρας, με καλεσμένους αυτή τη φορά φορείς όπως ο Σύνδεσμος Εγκκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, το Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου και το Σύνδεσμο Προστασίας Δανειοληπτών. Κατά τη συνάντηση παρουσιάστηκαν οι προθέσεις του Υπουργείου και της ΚτΚ για αποτελεσματική μείωση των ΜΕΔ, οι τροποποιήσεις που θέλουν να γίνουν σε υφιστάμενους νόμους, αλλά και ποιοι νέοι να εισαχθούν. Όλα τα παραπάνω, σε ένα ασφυκτικό χρονικά πλαίσιο, αφού η Βουλή των Αντιπροσώπων αναμένεται να τερματίσει τις εργασίες της για τις θερινές διακοπές στις 13 Ιουλίου 2018. Τα κόμματα όμως δεν φάνηκαν ιδιαίτερα θετικά

στις αλλαγές πλην του Δημοκρατικού Συναγερμού, υποστηρίζοντας πως οι προτάσεις που παρουσιάστηκαν αποσκοπούν στην αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου ώστε να διευκολυνθούν μόνο οι τράπεζες και όχι να εισαχθεί ένα μέτρο προστασίας των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και την αδυναμία τους να εξυπηρετήσουν τα δανειά τους. Τα κόμματα συνόψισαν πως οι αλλαγές που προτείνει η κυβέρνηση έχουν μοναδικό σκοπό τις πιο γρήγορες εκποιήσεις και πωλήσεις δανείων.

Ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα

Η 13η Ιουλίου θα είναι και η τελευταία ολομέλεια της Βουλής των Αντιπροσώπων πριν από τις θερινές διακοπές. Σύμφωνα με τραπεζικές πηγές που είναι γνώστες των τρο-

ποποιήσεων που προωθούνται σε εκποιήσεις, πωλήσεις δανείων, τιτλοποίηση δανείων και ταχύτερης έκδοσης τίτλων ιδιοκτησίας από το Κτηματολόγιο, ανέφεραν ότι τα νομοσχέδια πρέπει να συνταχθούν, να ελεγχθούν νομοτεχνικά από τη Νομική Υπηρεσία, να συζητηθούν στην Επιτροπή Οικονομικών και να έρθουν ενώπιον της Ολομέλειας της Βουλής πριν από τις 13 Ιουλίου. Εξήγησαν ότι αυτό το πλάνο είναι μεν ασφυκτικό αλλά δεν είναι απαγορευτικό και τονίζουν πως στο συγκεκριμένο ζήτημα που θα επηρεάσει αναπόφευκτα όλη την κυπριακή οικονομία δεν πρέπει να μπει μπροστά η μικροπολιτική, υπενθυμίζοντας πόσο ευάλωτες είναι οι οικονομίες των κρατών, όπως ήταν η Κύπρος το 2013 αλλά και σήμερα η Ελλάδα.

Οι επιπτώσεις

Οι ίδιες τραπεζικές πηγές τόνισαν πως εάν δεν περάσουν αυτές οι νομοθεσίες που βελτιώνουν την αντιμετώπιση των ΜΕΔ, θα υπάρξουν δύο τινά. Εκ πρώτης, όπως σημείωσαν, οι Επόπτες θα αναγκάσουν τις τράπεζες να επανεκτιμήσουν τις αξίες των εξασφαλίσεων που έχουν για τα ΜΕΔ «προς τα κάτω», άρα και να τις οδηγήσουν σε αυξήσεις κεφαλαίων, τα οποία θα πρέπει να τα βρουν. Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές θα είναι καταστροφικό ένα τέτοιο σενάριο, εάν χρειαστεί να γίνει για όλες τις τράπεζες. Επίσης, αναφέρεται ότι θα αναγκαστούν να πωλήσουν τα δάνεια που έχουν στο χαρτοφυλάκιο των ΜΕΔ σε τόσο χαμηλή τιμή ώστε να φύγουν από τους ισολογισμούς τους, που και πάλι θα προκύψει ζήτημα κεφαλαίων.

Τα θετικά

Εάν περάσουν τα νομοσχέδια τα οποία θα απλοποιούν τις διαδικασίες της πώλησης των δανείων, τραπεζικές πηγές αναφέρουν πως τα ΜΕΔ ίσως φτάσουν μέχρι και στο 35%, κάτι που επιζητούν διακάως. Από μία νομοθεσία που θα επιταχύνει την πώληση των δανείων αυτών, συγκεκριμένα για την Τράπεζα Κύπρου πηγές σημειώνουν πως τα ΜΕΔ της θα μειωθούν κατά 50%. Πληροφορίες αναφέρουν πως η Τράπεζα έχει πλάνα να πωλήσει δάνεια ύψους 3,6 δισ. ευρώ, μειώνοντας τα σχεδόν 8,1 δισ. ευρώ που έχει αυτή τη στιγμή στους ισολογισμούς της. Η Ελληνική Τράπεζα έχει ήδη πωλήσει ένα πακέτο 144 εκατ. ευρώ τον Ιανουάριο και σύμφωνα με την ίδια κατά την ανακοίνωση των οικονομικών της αποτελεσμάτων, εξετάζεται το ενδεχόμενο να πωλήσει και άλλα.

Στις 18 με 22 του μηνός κλείνει το Deal του Συνεργατισμού

Η τιμή υπολογίζεται στα 250 εκατ. - Τα εξυπηρετούμενα που θα λάβει η Ελληνική εάν γίνουν ΜΕΔ θα επιστρέψουν στη ΣΚΤ

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Αν και οι σκληρές διαπραγματεύσεις για την απόκτηση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας από την Ελληνική Τράπεζα συνεκίζονται μέχρι και σήμερα, η συμφωνία για απορρόφηση της πρώτης βρίσκεται αναπόφευκτα στην τελική ευθεία. Εντούτοις, τα δύο μέρη φαίνεται να έχουν καλύψει αρκετό δρόμο και η συμφωνία σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» αναμένεται να ολοκληρωθεί σε δύο εβδομάδες από σήμερα, δηλαδή στις 18 – 22 του Ιουνίου. Την παρούσα χρονική

Την παρούσα χρονική στιγμή βρίσκονται ανοικτά ζητήματα τα οποία όμως πηγές επισημαίνουν πως θα ξεπεραστούν, διότι τα εμπλεκόμενα μέρη έχουν συμπληρώσει αρκετές ώρες στο ίδιο τραπέζι.

στιγμή βρίσκονται ανοικτά ζητήματα τα οποία, όπως επισημαίνουν πηγές θα ξεπεραστούν, διότι Συνεργατισμός, Υπουργείο Οικονομικών και Ελληνική έχουν συμπληρώσει αρκετές ώρες στο ίδιο τραπέζι. Αυτό ήταν εξάλλου και το ζητούμενο από την ΣΚΤ εξ αρχής, το να παρακαθίσουν τα τρία εμπλεκόμενα μέρη μαζί και να ξεπεράσουν τα προβλήματα τα οποία φαινόταν να είχαν δημιουργηθεί εσωτερικά στην Ελληνική Τράπεζα και που δεν άφηναν να κυλήσει με γοργούς ρυθμούς η διαδικασία. Ακόμα

Εκτός από τον εγχώριο, και ο διεθνής Τύπος έχει δείξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ιδιωτικοποίηση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και των μερών που έχουν υποβάλει ενδιαφέρον γι' αυτήν.

και σήμερα δε, η «καυτή πατάτα» είναι το πώς αποτιμώνται τα Εξυπηρετούμενα Δάνεια του Συνεργατισμού, αναζητώντας μια λύση. Προφανώς το κράτος (κύριος μέτοχος της ΣΚΤ), θέλει να πωλήσει τα Εξυπηρετούμενα Δάνεια της ΣΚΤ στην Ελληνική σε τιμή κοντά στο 100% της αξίας τους, κάτι που η Ελληνική φυσικά δεν δέχεται. Η Ελληνική αμφισβητεί ότι το πακέτο των Εξυπηρετούμενων Δανείων είναι ρεαλιστικό και προκρίνει ότι με όλη την αναστάτωση που έχει δημιουργηθεί και την αβεβαιότητα

του προηγούμενου διαστήματος, μερίδα των Εξυπηρετούμενων έχει μετατραπεί σε ΜΕΔ.

Αυτό, επηρεάζει το ποσό που θα χρειαστεί η Ελληνική για να απορροφήσει την ΣΚΤ, με την Ελληνική να θέτει ένα ποσό στα 150 εκατομμύρια ευρώ. Υπουργείο Οικονομικών, εποπτικές αρχές και η διοίκηση του Συνεργατισμού φαίνεται να αμφισβητούν με τη σειρά τους αυτό το ποσό, ανεβάζοντάς το πιο κοντά στα 300 εκατ. ευρώ. Παρόλα αυτά, η τελευταία πληροφόρηση αναφέρει να έχουν βρει τη χρυσή

τομή, γύρω στα 250 εκατ. ευρώ. Όλες οι πλευρές με αυτό το ποσό δείχνουν τρόπον τινά ευχαριστιμένες.

Η λύση βρίσκεται στα ΜΕΔ

Η λύση για τα Εξυπηρετούμενα Δάνεια και την ενδεχόμενη μετατροπή τους σε ΜΕΔ που βάζει στο τραπέζι η Ελληνική όμως φαίνεται να έχει βρεθεί. Ο Συνεργατισμός παρουσιάζεται να έχει συμφωνήσει με την Ελληνική να τεθεί συγκεκριμένη ημερομηνία και μέχρι εκείνη την ημερομηνία ό,τι δάνεια με-

τατραπούν σε ΜΕΔ να επιστρέψουν στο «κακό» του κομμάτι, που δεν θα πωληθεί. Η ημερομηνία εμφανίζεται να είναι η 31η Δεκεμβρίου 2018. Δηλαδή μετά τη συναλλαγή της προτελευταίας εβδομάδας του Ιουνίου, στο επόμενο εξάμηνο ότι δάνεια έχουν καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, διάστημα που χρειάζεται για να χαρακτηριστεί άλλωστε ένα δάνειο ως ΜΕΔ, θα περάσει στη δικαιοδοσία της Συνεργατικής Κυπριακής και θα αντιμετωπιστεί από την «κακή τράπεζα» που θα δημιουργηθεί. Υπενθυμίζεται πως ο Συνεργατισμός είχε προτάσεις από την Ελληνική Τράπεζα και από το επενδυτικό Ταμείο Apollo Management Fund μόνο για το καλό κομμάτι του, άρα το κακό είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα λειτουργήσει ως μια «κακή τράπεζα».

Ασχολείται και το Bloomberg

Εκτός από τον εγχώριο Τύπο, η ιδιωτικοποίηση της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και των μερών που έχουν υποβάλει ενδιαφέρον γι' αυτήν έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον από τον διεθνή Τύπο. Αυτή τη φορά του πρακτορείου Bloomberg, που σημειώνει ότι στην Ελληνική Τράπεζα αναμένονται μετοχικές αλλαγές, με πρωταγωνιστή τον μεγαλομέτοχο της, το Ταμείο Third Point που κατέχει το 26% της τράπεζας.

Πληροφορία που έχει μεταφερθεί και από την «Κ» σε προηγούμενα ρεπορτάζ, αναφέροντας πως οι ενδιαφερόμενοι που «καλοβλέπουν» το μερίδιό της είναι τρία επενδυτικά ταμεία. Αυτά είναι τα Atlas Merchant Capital LLC, J.C. Flowers & Co. και Pacific Investment Management Co. Το Bloomberg όμως παρουσιάζει ως δυνητικό αγοραστή

του μεριδίου της Third Point στην Ελληνική το επενδυτικό ταμείο Worldview Capital Management. Σύμφωνα με το Bloomberg, η Worldview θέλει να αγοράσει το μερίδιο της Third Point, δηλώνοντας το ο ίδιος ο ιδρυτής της Worldview στο πρακτορείο, Angelo Moskon. «Επενδύουμε στην Κύπρο εδώ και καιρό και ενδιαφερθήκαμε να αγοράσουμε το μερίδιό τους, όταν ακούσαμε στην αγορά ότι είναι προς πώληση», ανέφερε ο κ. Moskon σε τηλεφωνική συνέντευξη στο Λονδίνο σύμφωνα με το δημοσίευμα. Πρόσθεσε δε ότι, το μερίδιο θα πάει τελικά στον υψηλότερο προσφοροδότη, αλλά θα ήθελε να έχει την ευκαιρία να συμμετάσχει στη διαδικασία». Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα του Bloomberg, οι επενδυτές περιτριγυρίζουν την Ελληνική Τράπεζα, καθώς προσπαθεί να αγοράσει το καλό κομμάτι της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, σε μια συμφωνία με επιπτώσεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου. Προστίθεται ότι ενδεχόμενη αποτυχία στην επίτευξη συμφωνίας, θα θέσει σε κίνδυνο την ανάκαμψη της Κύπρου από την οικονομική κρίση, ενώ οι συνέπειες θα μπορούσαν να εξαπλωθούν στην Ελλάδα και την Ιταλία, όπου επίσης οι τράπεζες αγωνίζονται να αντεπεξέλθουν στο πρόβλημα των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων. Εντούτοις, σύμφωνα με το ρεπορτάζ η εκπρόσωπος της Third Point Elissa Doyle, αρνήθηκε να σχολιάσει το θέμα στο πρακτορείο. Όπως ανέφερε στο ειδησιογραφικό πρακτορείο πρόσωπο που γνωρίζει το θέμα, ούτε η Worldview ούτε η ομάδα των άλλων επενδυτικών ταμείων έχουν υποβάλει προσφορές για το μερίδιο της Third Point.

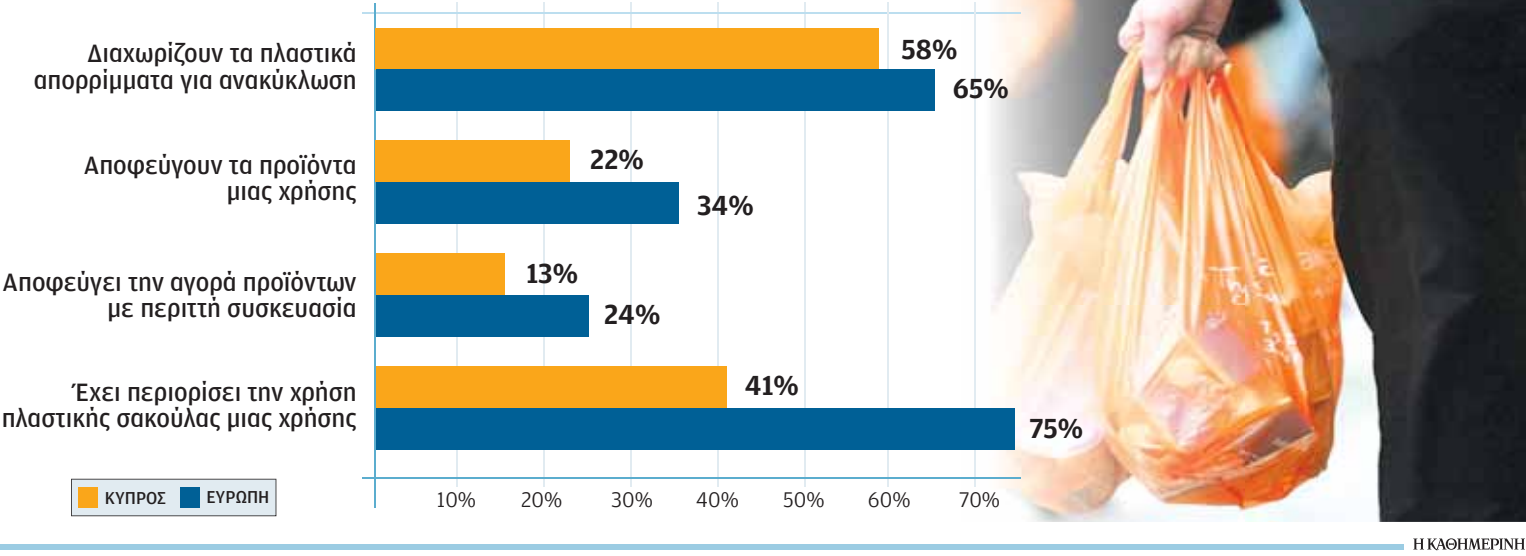
Αντίο στη δωρεάν πλαστική σακούλα

Από την 1η Ιουλίου ισχύει η χρέωση των €0,05 + ΦΠΑ, στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Ευρωπαϊκή Οδηγία

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Παρελθόν από τα ταμεία των υπεραγορών οι δωρεάν πλαστικές σακούλες από την 1η Ιουλίου, καθώς λήγει η εξαμηνια παράταση που είχε δοθεί (από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου) και τίθεται πλέον σε εφαρμογή η Ευρωπαϊκή Οδηγία. Σε λιγότερο από τρεις εβδομάδες, λοιπόν, για κάθε πλαστική τσάντα θα καταβάλλεται το ποσό των €0,05, ενώ η χρέωση θα αναγράφεται στις αποδείξεις τόσο των καταναλωτών όσο και των πωλητών. Τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας δείχνουν ότι στην Κύπρο αναλογούν 125 πλαστικές σακούλες ανά άτομο, σε ετήσια βάση και 15 επαναχρησιμοποιήσιμες πλαστικές. Με αυτό τον αριθμό η Κύπρος κατατάσσεται στη 15η θέση της Ε.Ε. Την ίδια ώρα ο μέσος Ευρωπαίος πολίτης καταναλώνει ετησίως 220 σακούλες, καθώς χώρες, όπως η Ελλάδα, που για κάθε καταναλωτή αντιστοιχούν 400 πλαστικές τσάντες, ανεβάζουν τον μέσο όρο. Ο συγκεκριμένος αριθμός αφορά, ωστόσο, μετρήσεις πριν από την εφαρμογή της οδηγίας στη χώρα τον Ιανουάριο του 2018. Έξι μήνες μετά την επιβολή χρεώσεων, τα στοιχεία κάνουν λόγο για μείωση έως και 80% από τη συνολική χρήση. Το κατά πόσο η Κύπρος θα «πίσει» αυτόν τον στόχο είναι κάτι που θα διαφανεί μέχρι το τέλος του χρόνου. Τα έσοδα που θα προκύψουν από τη χρέωση θα αξιοποιηθούν για χρηματοδότηση δράσεων με στόχο την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού με στόχο την καλύτερηγεια συνειδητοποίησης για μείωση της χρήσης πλαστικών μιας χρήσης. Σημειώνεται ότι οι νέοι κανονισμοί αφορούν τις λεπτές πλαστικές σακούλες από 15 μέχρι 50 mm, ενώ από τη χρέωση εξαιρούνται οι πλαστικές σακούλες η χρήση των οποίων κρι-

Το οικολογικό προφίλ των Κυπρίων

νεται απαραίτητη για λόγους υγιεινής. Έτσι, λοιπόν, δωρεάν θα συνεχίσουν να παρέχονται οι μικρές σακούλες στο τμήμα φρουταρίας, του ιχθυοπωλείου και του κρεοπωλείου. Από το περιβαλλοντικό τέλος των €0,05 εξαιρούνται και τα περίπτερα αλλά και οι λαϊκές αγορές.

Βάσει της ευρωπαϊκής οδηγίας η κατανάλωση μέχρι το 2025 θα πρέπει να μειωθεί κατά 80%. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τον στόχο τότε η χρέωση αλλάζει και αυξάνεται η τιμή, κάτι το οποίο ακολουθεί η Ελλάδα με τη χρέωση να αυξάνεται κατά €0,05 και φτάνει τα €0,09 η οποία θα ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου 2019. Φυσικά το ύψος της τιμής στην οποία θα πωλείται η πλαστική σακούλα δεν προκαθορίζεται στην Οδηγία αλλά καθορίζεται από το κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά. Σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ολλανδία, οι σακούλες πωλούνται μέχρι και €0,25, ενώ σε άλλες περιπτώσεις η

Δωρεάν θα συνεχίσουν να παρέχονται οι μικρές σακούλες σε φρουταρίες, ιχθυοπωλεία και κρεοπωλεία.

χρήση τους έχει απαγορευτεί εντελώς. Κάτι τέτοιο ισχύει σε Γαλλία και Ιταλία εντός της Ε.Ε. ενώ, ανά τον κόσμο πέραν των 30 χωρών έχουν απαγορεύσει πλήρως τη χρήση της σακούλας. Το μέτρο της καθολικής απαγόρευσης θα τεθεί σε εφαρμογή στην περίπτωση που δεν υπάρξει η απαιτούμενη συμμόρφωση με τον στόχο ούτε και με την αύξηση της τιμής.

Σειρά έχουν τα καλαμάκια

«Εάν δεν αλλάξουμε τον τρόπο παραγωγής και χρήσης των πλαστικών υλικών, το 2050 οι ωκεανοί

θα περιέχουν περισσότερο πλαστικό παρά ψάρια», δηλώνει ο πρώτος αντιπρόεδρος της Επιτροπής και Επίτροπος Βιώσιμης Ανάπτυξης Φρανς Τίμερμανς και υπογραμμίζει ότι η μόνη μακροπρόθεσμη λύση είναι η μείωση των πλαστικών απορριμμάτων με αύξηση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης. Ήδη μετά τον Ιανουάριο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε την πρώτη πανευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά υλικά στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία, ενώ τον Μάιο του ίδιου έτους πρότεινε νέους κανόνες για τα πλαστικά μιας χρήσης, οι οποίοι βάζουν στο στόχαστρο τα πλαστικά προϊόντα που συναντάμε περισσότερο στις παραλίες και τις θάλασσες της Ευρώπης, όπως καλαμάκια, πλαστικά μαχαιροπήρουνα και πλαστικά μπουκάλια. Απώτερος στόχος της στρατηγικής είναι μέχρι το 2030 να διατι-

θενται πλέον μόνο ανακυκλώσιμες πλαστικές συσκευασίες στην αγορά της Ε.Ε.

Ποιοι επιβαρύνονται

Ήδη υπεραγορές και καταστήματα λιανικής προχωρούν με ενημέρωση των καταναλωτών και εφαρμόζουν όλες τις ενέργειες ώστε να συμμορφωθούν με τις νέες πρακτικές, ενώ θα πρέπει να αναμένεται ότι με την επιβολή χρεώσεων στις πλαστικές σακούλες, θα υπάρχει μείωση στον όγκο που θα προμηθεύονται πλέον τα καταστήματα λιανικής και οι υπεραγορές. Εξάλλου και με τις τελευταίες εξελίξεις που δείχνουν ότι μπαίνουν στο στόχαστρο της Ε.Ε. και άλλα προϊόντα ευρείας χρήσης όπως τα καλαμάκια, υπάρχει ανησυχία στις βιομηχανίες παραγωγής πλαστικών αντικειμένων. Ήδη στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί οι πρώτες επιπτώσεις σε επιχειρήσεις του είδους, με μείωση παραγωγής και προσωπικού.

Κάτω από τον μέσο όρο της Ευρώπης

Σύμφωνα με την Κομισιόν το 2014 η Κύπρος παρήγαγε 15.822 τόνους απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών, αριθμός που αναλογεί σε 18,5 kg ανά άτομο. Από αυτό τον όγκο ανακυκλώθηκε το 46,5%. Ο δρόμος προς τη διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης είναι πάντως μακρύς, όπως καταδεικνύουν και τα σχετικά στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία η Κύπρος βρίσκεται κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Μπορεί όροι όπως ανακύκλωση να προσέθηκαν στο λεξιλόγιο μας, εντούτοις το ζήτημα είναι, όπως τονίζουν οι φορείς της Ε.Ε. στην Κύπρο, να εντυπωθούν στον τρόπο ζωής μας. Κάτι που δεν ισχύει για το 42% των κατοίκων της Κύπρου, οι οποίοι δεν διαχωρίζουν τα πλαστικά απορρίμματα για ανακύκλωση, ούτε για το 87% που αγοράζει προϊόντα με περιττή πλαστική συσκευασία, ούτε επίσης για το 78% που χρησιμοποιούν πλαστικά μαχαιροπήρουνα και ποτήρια μιας χρήσης. Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Ε. οι Ευρωπαίοι πολίτες παράγουν σε ετήσια βάση 25 εκατομμύρια πλαστικά απορρίμματα, ενώ λιγότερο από το 30% προωθείται για ανακύκλωση. Σημειώνεται ότι το 85% των απορριμμάτων στις παραλίες αφορούν πλαστικά υλικά, ενώ 500 χιλιάδες τόνοι καταλήγουν στην θάλασσα κάθε χρόνο. Εκεί τα πλαστικά αποσυντίθενται σε μικροσκοπικά κομμάτια τα οποία μπορούν να καταλήξουν στην τροφή μας.

Crowe Horwath: Μετονομάζεται σε Crowe

Ένα ολοκληρωμένο δίκτυο που ενισχύεται από μια κοινή ονομασία

Η Crowe Horwath International, το όγδοο μεγαλύτερο παγκόσμιο δίκτυο, λογιστών, ελεγκτών και φορολογικών συμβούλων, μετονομάζεται σε **«Crowe Global»** και επαναλάνσάρει το εμπορικό του σήμα σε «Crowe». Από τις 4 Ιουνίου, πάνω από 220 γραφεία-μέλη του δικτύου υιοθέτησαν σε παγκόσμιο επίπεδο το όνομα Crowe. Ο κος Ανδρέας Πιφάνης, Διευθύνων Σύμβουλος της Crowe Κύπρου, μιλά στην Καθημερινή για τη στρατηγική αυτή κίνηση του δικτύου, καθώς και για το όραμα πίσω από τη μετονομασία του δικτύου σε παγκόσμιο επίπεδο.

- Γιατί το δίκτυο επέλεξε να ανανεώσει την ονομασία και το εμπορικό του σήμα;
- Η παγκόσμια αγορά σήμερα έχει διαφοροποιηθεί αρκετά, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Ο επιχειρηματικός κόσμος προσαρμόζεται και επαναπροσαρμόζεται σε ένα ολοένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, στην προσπάθειά του να ανταποκριθεί στο ψηφιακό μετασχηματισμό της αγοράς. Αυτή η ανάπτυξη, του επιχειρηματικού κόσμου, είναι αν θέλετε, μια υγιής μελλοντική εξέλιξη του 'σύγχρονου επιχειρείν'. Ως το όγδοο μεγαλύτερο παγκόσμιο δίκτυο λογιστών, ελεγκτών και φορολογικών συμβούλων, η Crowe Global, οφείλει να κάνει βήματα μπροστά προς τη ψηφιοποίηση για να ανταποκρίνεται στις διαφοροποιημένες απαιτήσεις της διεθνούς εμβέλειας πελατών της. Η ανάγκη λοιπόν για ένα όνομα που θα βελτιώνει και θα επίσπευε τη ψηφιοποίηση του δικτύου, θεωρήθηκε επιτακτική και βρήκε σύμφωνα τα μέλη του. Εν ολίγοις, η κίνηση αυτή συμβάλλει στην προώθηση της κοινής γνώσης και των παγκόσμιων πόρων του δικτύου, ανταποκρινόμενη στις μεταβαλλόμενες

ανάγκες των πελατών, με γνώμονα την ψηφιοποίηση και τον κόσμο χωρίς σύνορα των σύγχρονων επιχειρήσεων.

- Πώς αποφασίστηκε η ονομασία Crowe;

- Όταν η αλλαγή της ονομασίας τέθηκε σε ψηφοφορία στο παγκόσμιο μας συνέδριο του 2017, η απόφαση ήταν ομόφωνη, θεωρώντας ότι η μετονομασία του δικτύου πρέπει να αντικατοπτρίζει την ολοένα ολοκληρωμένη και αδιάλειπτη φύση του, καθώς και τις κοινές αξίες και το όραμα του. Το όνομα Crowe έχει συνδεθεί με τη μακροχρόνια ιστορία του δικτύου ως ένας από τους πλέον αξιόπιστους διεθνείς συμβούλους, με τις ρίζες που καλλιιεργήθηκαν πριν από 100 χρόνια, να έχουν 'αντέξει' στη δοκιμασία του χρόνου. Θεωρήθηκε λοιπόν ως η σοφότερη επιλογή, να συνεχίσουμε την επιτυχή πορεία που χαράξαμε, με προοδευτικές κινήσεις που όμως δεν αναιρούν την ταυτότητά μας, αλλά τη διατηρούν ακέραιη, και τώρα ακόμη πιο ενδυναμωμένη. Επίσης, η αλλαγή αυτή έρχεται να ενισχύσει μία άλλη σημαντική εξέλιξη

στο δίκτυο μας, τον διορισμό ενός νέου Παγκόσμιου Διευθύνοντος Συμβούλου, του David Mello, ο οποίος κρατάει τα νήια της ηγεσίας του δικτύου από την 1η Απριλίου 2018.

- Πώς θεωρείτε ότι ο διορισμός του David Mello ως του νέου Παγκόσμιου Διευθύνοντος Συμβούλου, συμβάλλει στις προοδευτικές βλέψεις του δικτύου;

- Υπό νέα ηγεσία και με νέα εικόνα, επιβεβαιώνουμε την αποφασιστικότητά μας να προχωρήσουμε και να εργαστούμε με υπερβάλλοντα ζήλο για την αναβάθμιση του κλάδου, και της ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρουμε σε θέματα ελέγχου, φορολογίας, κινδύνου και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε παγκόσμιο επίπεδο, διατηρώντας παράλληλα την έμφαση στην τοπική τεχνογνωσία της αγοράς. Ο ίδιος ο David Mello, κατά το διορισμό του, τόνισε ότι τα μέλη του δικτύου αναγνωρίζουν συνεχώς για την κορυφαία τεχνογνωσία τους στην αγορά, αναμένει ότι η Crowe Global θα αναπτυχθεί περαιτέρω σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο μέσω του στρα-

τηγικού της οράματος, της νέας κοινής εικόνας και της δέσμευσης των μελών της. Αυτό που μας διακρίνει είπα, είναι οι έξυπνες αποφάσεις, που προσδίδουν διαχρονική αξία στους πελάτες μας, το ταλέντο των επαγγελματιών μας στις χώρες όπου ζούμε και δραστηριοποιόμαστε. Η νέα μας εικόνα αποτελεί την τέλεια πλατφόρμα για τους αξιόπιστους επαγγελματίες μας να συνεχίσουν να μοιράζονται τις γνώσεις και τους ωφέλιμους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους, στις χώρες και τις αγορές που δραστηριοποιούμαστε. Με την ίδια επιμονή λοιπόν για παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών που προσφέρουμε, όπως τώρα αλλά και στο μέλλον, όταν βλέπετε το εμπορικό σήμα Crowe, μπορείτε να είστε σίγουροι για την ανωτάτου επιπέδου εξυπηρέτηση που παρέχεται από τα στελέχη μας για λογαριασμό των πελατών μας.

- Ποια βλέπετε ως βασικά οφέλη με τη μετάβαση στο Crowe;

- Η μετάβαση σε ένα ενιαίο εμπορικό σήμα παρέχει ένα ευρύ φάσμα πλεονεκτημάτων για τα γραφεία, μέλη του δικτύου μας, καθώς και για τους πελάτες μας. Είναι κοινή θεώρηση ότι η εξέλιξη αυτή έρχεται να ενισχύσει την αντίληψη της αγοράς. Είμαστε ένα ολοκληρωμένο δίκτυο που ενισχύεται από μια κοινή ονομασία. Αυτό λοιπόν είναι το μήνυμα που η κίνηση αυτή επικοινωνεί στην αγορά και στους πελάτες μας. Επίσης, διασαφηνίζουμε τη θέση μας, σχετικά με το τι αντιπροσωπεύει το δίκτυό μας, οικοδομώντας τη φήμη μας και παρουσιάζοντας τα διαπιστευτήριά μας.

- Ποιες είναι οι βλέψεις του δικτύου για το μέλλον;

- Σήμερα, τα γραφεία-μέλη του διεθνούς δικτύου μας, αναγνωρίζονται ως ηγέτες στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται με βραβεία και διακρίσεις. Αυτή η ολόενα πιο ανοδική πορεία μας, δεν καλλιεργεί μόνο προϋποθέσεις ανάπτυξης, αλλά μας ανοίγει το δρόμο να τις υλοποιήσουμε το όραμα και στόχους μας και να φτάσουμε να θεωρούμαστε το έβδομο καλύτερο δίκτυο παγκοσμίως και γιατί όχι να βρεθούμε ακόμη πιο ψηλά στο μέλλον, επιβεβαιώνοντας την ηγετική θέση που κατέχουμε στην αγορά.

Ιούνιο του 2019 ο δρόμος Πάφου- Πόλεως Χρυσοχούς

Βασιλική Αναστασιάδου: Κερδοφόρα για το κράτος η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού - Νέες επενδύσεις

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι εξελίξεις για το λιμάνι Λάρνακας, η συμφωνία για το λιμάνι Λεμεσού, η επιβατική κίνηση στα δύο διεθνή αεροδρόμια, και οι ελλείψεις στο οδικό δίκτυο της Πάφου είναι τα βασικότερα ζητήματα τα οποία καλείται να διαχειριστεί η νέα υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου, ενώ παράλληλα τρέχει και η νέα ψηφιακή στρατηγική το κείμενο της οποίας θα εγκριθεί εντός Ιουνίου. Σε συνέντευξή της στην «Κ» η κ. Αναστασιάδου παραδέχεται την αναγκαιότητα διόρθωσης του οδικού δικτύου που θα συνδέει την Κάτω Πάφο με το αεροδρόμιο της

Αύξηση της τάξης του 9,9% σημειώνει η επιβατική κίνηση στα κυπριακά αεροδρόμια. Αυτό σημαίνει 293.350 περισσότερους επιβάτες.

πόλης, ενώ αναφέρεται στις εξελίξεις και στον δρόμο Πάφου Πόλης Χρυσοχούς.
—**Καταρχάς θα ήθελα να μιλήσουμε για την εικόνα στην ανάπτυξη του λιμανιού Λάρνακας. Είναι ακόμη στο τραπέζι το ενδιαφέρον των επενδυτών;**
—Ο διαγωνισμός αφορά την ενιαία ανάπτυξη του λιμένα και της μαρίνας της Λάρνακας και της χερσαίας έκτασης που περιβάλλει τη μαρίνα και το λιμάνι και βρίσκεται σε εξέλιξη. Όπως αντιλαμβάνεστε, από τη στιγμή που η διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη, δεν μπορώ να αναφερθώ σε περισσότερες λεπτομέρειες.

—**Πώς επηρεάζει όμως το πλάφόν στις εμπορικές δραστηριότητες την ανάπτυξη του λιμανιού στην Λάρνακα; Υπάρχει περίπτωση ακύρωσης της συγκεκριμένης ρήτρας;**

—Οι υφιστάμενοι χρήστες του λιμανιού με σχετική απόφαση της ΕΠΑ, εξυπηρετούνται από το λιμάνι Λάρνακας, χωρίς να επηρεάζονται από το πλάφόν. Για το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας βρίσκεται σε εξέλιξη σχετικός διαγωνισμός και συνεπώς, όπως σας έχω ήδη αναφέρει, δεν μπορούν να γίνουν στο παρόν στάδιο οποιεσδήποτε ανακοινώσεις.
—**Σε σχέση με τη συμφωνία της ιδιωτικοποίησης του λιμανιού Λεμεσού, θα λέγατε ότι κρήζει βελτίωσης; Ήταν τελικά κερδοφόρα;**

—Θεωρούμε ότι η συμφωνία ήταν κερδοφόρα για το κράτος. Με βάση τις πληρωμές που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, το κράτος έχει λάβει συνολικό μίσθωμα από τους αναδόχους της τάξης των €56,2 εκατ. Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι οι ανάδοχοι έχουν προβεί σε σημαντικές επενδύσεις στο λιμάνι, ενώ αναμένονται και πρόσθετες. Η κερδοφορία μιας συμφωνίας, αυτού του μεγέθους, καθώς και κατά πόσο αυτή πιθανό να κρήζει βελτίωσης, διαφαίνεται με την πάροδο του χρόνου.
—**Πώς απαντάτε στις εκτιμήσεις περί λανθασμένων προβλέψεων για την κερδοφορία του λιμανιού, όπως έχουν εκφραστεί από τον γενικό ελεγκτή;**

—Όπως έχω ήδη αναφέρει, η κερδοφορία μιας συμφωνίας αυτού του μεγέθους διαφαίνεται με την πάροδο του χρόνου. Για εμάς η εμπορικοποίηση του λιμένα Λεμεσού συνιστά μια επωφέλη συμφωνία για τον τόπο μας.

Αεροπορικές συνδέσεις
—**Παραμένει στόχος η αύξηση της συνδεσιμότητας της Κύπρου, πώς όμως αποτυπώνεται αυτό σε αριθμούς;**

—Οι αερομεταφορές στην Κύπρο έχουν παρουσιάσει σταθερή και συνεχή ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια. Σε αυτό συνέβαλε σημαντικά τόσο το νομικό πλαίσιο που εφαρ-

μόζεται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και η πολιτική «ανοικτών αιθέρων» που εφαρμόζει η Κύπρος στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών με τρίτες χώρες. Αξίζει να αναφερθεί ότι, η συνολική επιβατική κίνηση στους Αερολιμένες Κύπρου, μέχρι τις 31 Μαΐου το 2018, σημείωσε αύξηση της τάξης του 9,9% ή 293,350 επιπλέον επιβάτες, έναντι της αντίστοιχης περιόδου της προηγούμενης χρονιάς. Αξιοσημείωτο είναι επίσης το γεγονός ότι τα τελευταία τέσσερα χρόνια, δηλαδή από το 2013 μέχρι το 2017, έχει σημειωθεί θεαματική αύξηση της αεροπορικής κίνησης της τάξεως των 3.213.768 επιβατών, που αντιστοιχεί σε ποσοστό αύξησης 45,66%.

—**Υπάρχουν πλάνα για αεροπορική σύνδεση με νέες χώρες το επόμενο διάστημα;**

—Θα πρέπει να διασαφηνισθεί ότι η έναρξη πτητικού προγράμματος σε νέες χώρες αποτελεί απόφαση των αεροπορικών εταιρειών. Οι αερομεταφορές εντός της Ε.Ε. είναι πλήρως φιλελευθεροποιημένες, δυνάμει του εφαρμοζόμενου ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου. Σε μη ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή, σε επίπεδο τρίτων χωρών, οι αερομεταφορές ρυθμίζονται, μέσω διακρατικών συμφωνιών. Οι συμφωνίες, ωστόσο, αυτές με πολλές τρίτες χώρες ενδέχεται να περιλαμβάνουν

Δικαιολογημένα χαρακτηρίζει τα αιτήματα για απευθείας σύνδεση του αεροδρομίου Πάφου με την Πόλη Χρυσοχούς η υπουργός και αναφέρει ότι το θέμα είναι υπό εξέταση. Μέχρι τον Ιούνιο του 2019 θα αρχίσει το έργο του δρόμου Πάφου- Πόλης Χρυσοχούς.

διαφόρους περιορισμούς, όπως για παράδειγμα τον αριθμό των αερομεταφορών της κάθε χώρας, καθώς και τον αριθμό των συχνοτήτων. Το Υπουργείο για σκοπούς αύξησης της συνδεσιμότητας της Κύπρου έχει καθιερώσει «πολιτική ανοικτών αιθέρων» με τρίτες χώρες. Η πολιτική αυτή επιτυγχάνεται μέσα από τη διαπραγμάτευση νέων ή/και την επαναδιαπραγμάτευση υφιστάμενων διμερών συμφωνιών για τις αερομεταφορές με σκοπό να επιτευχθεί η εξάλειψη των όποιων περιορισμών. Επιπρόσθετα, έχουν αδειοδοτηθεί τρεις νέες κυπριακές αεροπορικές εταιρείες, οι οποίες συνεβάλαν στην αύξηση του αριθ-

μού των προσφερομένων θέσεων για την Κύπρο, από τις κυριότερες τουριστικές αγορές. Παράλληλα, στις εταιρείες αυτές καθώς και σε επιλέξιμες ευρωπαϊκές εταιρείες, παραχωρήθηκαν εμπορικά δικαιώματα σε δρομολόγια από και προς τρίτες χώρες, όπως το Ισραήλ, το Λίβανο, το Ιράν, τη Ρωσία, την Ουκρανία, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία και το Κουβέιτ. Καταληκτικά θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι εκ μέρους του Υπουργείου μας γίνονται και θα συνεχίσουν να γίνονται συνεχείς προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη των αεροπορικών μεταφορών με

στόχο την αύξηση της συνδεσιμότητας της Κύπρου.

—**Έχετε επισκεφθεί πρόσφατα την Πάφο. Ζήτημα αποτελεί για την πόλη η έλλειψη επαρκούς οδικού δικτύου περίξ του αεροδρομίου, ενώ χρονίζουν θέμα είναι και η κατασκευή δρόμου Πάφου- Πόλης Χρυσοχούς. Υπάρχει φως στο τούνελ;**

—Σήμερα, το αεροδρόμιο Πάφου εξυπηρετείται από συγκεκριμένη πρόσβαση που το συνδέει με τον παλιό δρόμο Λεμεσού – Πάφου παρά την Τίμη. Στην ίδια περιοχή καταλήγει και η σύνδεση με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού – Πάφου. Επιπλέον, έχει κατασκευαστεί δρόμος πρωταρχικής σημασίας από την Κάτω Πάφο μέχρι τον ποταμό της Έζουσας και προς Γεροσκάπυ, ο οποίος καταλήγει επίσης στον παλιό δρόμο Λεμεσού – Πάφου στην περιοχή της Κολώννης. Υπάρχουν δικαιολογημένα αιτήματα από τους φορείς της Πάφου για απευθείας σύνδεση του αεροδρομίου με την Κάτω Πάφο με επέκταση του υπό αναφορά δρόμου πρωταρχικής σημασίας και το θέμα εξετάζεται από το Υπουργείο μαζί με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες. Σε ό,τι αφορά τον δρόμο Πάφου-Πόλεως Χρυσοχούς, η έναρξη του έργου τοποθετείται μέσα στο 1ο εξάμηνο του 2019 έναντι προκαταρκτικής δαπάνης €71εκατ. περίπου. Στο παρόν στάδιο προωθείται η μελέτη και κατασκευή δρόμου δύο λωρίδων από την Αγία Μαρινούδα μέχρι το Στρουμπί, μήκους 15,5 χλμ., στον διάδρομο που έχει διαφυλαχθεί για μελλοντική αναβάθμιση του έργου σε αυτοκινητόδρομο τεσσάρων λωρίδων. Επί τη ευκαιρία θα ήθελα να σημειώσω πως υπογράφηκε πριν από λίγες ημέρες το συμβόλαιο για τη βελτίωση του δρόμου Πάφου – Πόλης Χρυσοχούς, Φάση Α΄. Αφορά τη βελτίωση του υφιστάμενου δρόμου στο τμήμα Στρουμπί – Πόλη με συνολική δαπάνη 903 χιλιάδες ευρώ.

Ψηφιακές αλλαγές από τον Ιούνιο

—**Το επόμενο διάστημα αναμένεται να ανακοινωθεί η νέα ψηφιακή στρατηγική. Πώς διαφοροποιείται από την προηγούμενη;**

—Εντός Ιουνίου αναμένεται να εγκριθεί η οποία υποστηρίζεται από την Ομάδα Ψηφιακής Στρατηγικής, όπου συμμετέχουν φορείς του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα καθώς και φορείς της πανεπιστημιακής κοινότητας, το Σχέδιο Δράσης 2018 – 2020 της Ψηφιακής Στρατηγικής της Κύπρου. Στη συνέχεια θα υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για τελική έγκριση. Μέσα από το εν λόγω σχέδιο δράσης επιδιώκεται η ανάπτυξη της ψηφιακής κουλτούρας, η ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή των πολιτών σε ψηφιακές δραστηριότητες, η ευρεία ψηφιοποίηση των επιχειρήσεων, η παροχή ευρείας γκάμας ηλεκτρονικών υπηρεσιών τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, η παροχή συνδέσεων υπέρ υψηλών ταχυτήτων σε προστιτές τιμές, και η ανάπτυξη σύγ-

χρονων ευρυζωνικών δικτύων (FTTH, 5G). Ως εκ τούτου το Σχέδιο Δράσης 2018-2020, μέσα από μια ολιστική και δυναμική προσέγγιση, αναμένεται να περιλαμβάνει δράσεις για έργα που αφορούν την ανάπτυξη των υποδομών, την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών, τις ψηφιακές δεξιότητες, τη ψηφιακή επιχειρηματικότητα, την ασφάλεια, καθώς και έργα για τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

—**Πόσο κοντά είναι οι κρατικές υπηρεσίες στον ψηφιακό μετασχηματισμό; Πώς θα συνυπάρχουν ψηφιοποίηση και γραφειοκρατία;**

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Υπηρεσίας και αποτελεί έναν από τους βασικότερους πυλώνες της μεταρρύθμισης η οποία προωθείται από το Συμβούλιο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με τη στήριξη της Μονάδας Διοικητικής Μεταρρύθμισης. Τα τελευταία χρόνια έγιναν τεράστια βήματα

και προχωρήσαμε σε σημαντικές δράσεις, όπως Παροχή Υπηρεσιών μέσω της Κυβερνητικής Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας «Αριάδνη». Μέσω της «Αριάδνης» αξιοποιούνται τα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου και γίνεται ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους, με ασφάλεια, έτσι ώστε οι πολίτες και οι επιχειρήσεις όταν διεκπεραιώνουν ηλεκτρονικές Υπηρεσίες, να μη χρειάζονται να προσκομίζουν πιστοποιητικά που ήδη κατέχει το Δημόσιο. Απώτερος σκοπός μας είναι οι πολίτες να προσκομίζουν τα δεδομένα τους στο δημόσιο «Μόνο Μία Φορά» και να γίνεται ανταλλαγή των δεδομένων αυτών με ασφάλεια μεταξύ των κυβερνητικών τμημάτων, χωρίς να ταλαιπωρούνται οι ίδιοι να τα συλλέξουν από τα κυβερνητικά τμήματα. Ολοκληρώθηκε επίσης η μελέτη του έργου για αγορά πιστοποιητικών ταυτοποίησης και υπογραφών για τους πολίτες και ετοιμάστηκε σχέδιο δράσης για μια ολιστική προσέγγιση, όπου εμπλέκεται και ο

ευρύτερος δημόσιος και ιδιωτικός τομέας για τη χρήση των πιστοποιητικών αυτών. Στην παρούσα φάση βρισκόμαστε στην ετοιμασία των εγγράφων διαγωνισμού με στόχο να δημοσιευτεί ο διαγωνισμός εντός του 2018. Παράλληλα, θα πρέπει να αναφέρω ότι προωθήθηκε η επέκταση του Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείου, δηλαδή η ηλεκτρονική διαχείριση των εγγράφων σε ολόκληρη τη δημόσια υπηρεσία όπου περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση των χρηστών. Το σύστημα αυτό θα οδηγήσει στην εξοικονόμηση πόρων καθώς και στην πιο αποτελεσματική εξυπηρέτηση του πολίτη. Αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2019. Σε ό,τι αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας θεωρώ πως με την εισαγωγή της ηλεκτρονικής επικοινωνίας και εισαγωγή συστημάτων φιλικών προς τον πολίτη, η εξυπηρέτηση καθίσταται πιο άμεση, γρήγορη και αποτελεσματική και ως εκ τούτου, μειώνεται η γραφειοκρατία.

Η πρώτη γεύση από το Καζίνο θέρετρο

Θα λειτουργεί 24 ώρες το 24ωρο – 33 τα τραπέζια εντός του προσωρινού και 242 παιγνιομηχανές

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Μια μικρή γεύση από το Καζίνο θέρετρο θα λάβει η Κύπρος από τις 28 Ιουνίου, καθώς τότε θα ανοίξει τις πόρτες του για το κοινό το προσωρινό καζίνο στο Ζακάκι της Λεμεσού. Αφού η έναρξη λειτουργίας του καζίνο - θέρετρου City of Dreams Mediterranean θα γίνει το 2021 με τη τοποθεσία του να είναι στη Λεμεσό, η κοινοπραξία αποφάσισε να δημιουργήσει ένα προσωρινό καζίνο το οποίο όμως θα τερματίσει τις εργασίες του μόλις δημιουργηθεί το καζίνο – θέρετρο. Το προσωπικό που θα εργάζεται στο προσωρινό καζίνο, σύμφωνα με την εταιρεία, θα μεταφερθεί αυ-

τόματα στο καζίνο θέρετρο. Το προσωρινό καζίνο που παρουσιάστηκε στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης την Παρασκευή είναι μια επένδυση των 12 εκατ. ευρώ, ενώ αναμένεται να φτάσει με συμπληρωματικές εργασίες στο αμέσως επόμενο διάστημα τα 15 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για το πρώτο νόμιμο καζίνο που θα λειτουργήσει στην Κυπριακή Δημοκρατία, με τους πελάτες να μπορούν να βρουν ανοιχτές τις πόρτες του 24 ώρες το 24ωρο. Ο αριθμός των τραπέζιών που θα έχει διαθέσιμα το προσωρινό καζίνο ανέρχονται στα 33, ενώ θα διατίθενται και 242 παιγνιομηχανές. Σημειώνεται πως οι παιγνιομηχανές θα είναι διαθέσιμες

μόνο στον κοινό ανοιχτό χώρο, ενώ στο προσωρινό καζίνο θα υπάρχει ειδικά διαμορφωμένος χώρος VIP, ή αλλιώς στον χώρο με τα τραπέζια για τα «μεγάλα βαλάντια». Σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει τα Καζίνο, η είσοδος θα επιτρέπεται σε άτομα μόνο άνω των 21 ετών, ενώ η εταιρεία επισημαίνει ότι δεν θα απαιτείται κάποια κάρτα μέλους όπως γίνεται σε Καζίνο άλλων χωρών.

Η Melco με αυτό τον τρόπο θέλησε να «θερμάνει» την ατμόσφαιρα δείχνοντας ένα δείγμα από τη συνολική ανάπτυξη των 550 εκατ. ευρώ που θα περιλαμβάνει το Καζίνο – Θέρετρο, αλλά και των δορυφορικών καζίνο που θα λειτουρ-

γήσουν εντός του 2018 και του 2019 στις επαρχίες της Λευκωσίας, Λάρνακας, Πάφου και Ελεύθερης Αμμοχώστου. Σημειώνεται πως όλα τα δορυφορικά, όπως άλλωστε και το προσωρινό, θα φέρουν την επωνυμία «Cyprus Casinos». Στη Λευκωσία το καζίνο αναμένεται να ανοίξει τον Οκτώβριο του 2018, θα ακολουθήσει λίγο μετά αυτό της Πάφου, ενώ αυτά της Λάρνακας και της Ελεύθερης Αμμοχώστου στην Αγία Νάπα, αναμένονται να λειτουργήσουν εντός του 2019.

Κατά την κατάθεση του θεμελίου λίθου για το Καζίνο - Θέρετρο την Παρασκευή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης ανέφερε ότι το City of Dreams Me-

diterranean, αποτελεί την «καρδιά» της νέας στρατηγικής της κυβέρνησης για τον τουρισμό μέχρι το 2030, η οποία περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και παράλληλες δράσεις, με στόχο τη μείωση της εποχικότητας και τη στόχευση σε αγορές προτεραιότητας. Επισήμανε, ακόμη, ότι η Κύπρος διαθέτει όλες τις προϋποθέσεις για να καθιερωθεί ως παγκόσμιος προορισμός προτεραιότητας, ένα αυθεντικό σημείο αναφοράς για πολυτελή τουρισμό και υπεύθυνο παιχνίδι, σημειώνοντας πως το καζίνο-θέρετρο θα έχει πολλάπλά οφέλη για την κυπριακή οικονομία, θετικό αντίκτυπο στο ΑΕΠ και στην αντιμετώπιση της ανεργίας.

Η είσοδος στο καζίνο θα επιτρέπει για άτομα άνω των 21 ετών.

Γονάτισαν τους αγρότες τα καιρικά φαινόμενα

Μιλάνε στην «Κ» για τις ζημιές στις σοδειές τους αλλά και την ανασφάλεια της επόμενης μέρας

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Τα καιρικά φαινόμενα επηρεάζουν τις αγροτικές καλλιέργειες σε πολύ μεγάλο βαθμό και ακραίες συνθήκες μπορούν να αποβούν καταστροφικές για τους γεωργούς. Ο αγρότης κ. Γιώργος, 65 ετών, μιλώντας στην «Κ» εξέφρασε την έκπληξή του για τα όσα έζησε η Κύπρος τις προηγούμενες εβδομάδες, εξαιτίας των πρωτοφανών καταιγίδων. Όπως σημείωσε, ο αγροτικός κόσμος δεν ήταν σε καμία περίπτωση προετοιμασμένος για τέτοιου είδους φαινόμενα, αφού τα τελευταία χρόνια οι ίδιοι αντιμετώπιζον προβλήματα από την παρατεταμένη ανομβρία, έτσι λόγω της μεγάλης περιόδου ξηρασίας αναγκάζοντας να χρησιμοποιούν τις γεωτρήσεις για άρδευση, γεγονός που απόφερε πε-

Οι ζημιές συνολικά σε δυτική Λευκωσία αλλά και στην ευρύτερη περιοχή Τροόδους ξεπερνούν, σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς, τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

ραιτέρω έξοδα παραγωγής. Με την κατάσταση να επιδεινώνεται περαιτέρω με τις έντονες βροχοπτώσεις των τελευταίων ημερών καθώς αυτές θεωρούνται την δεδομένη χρονική περίοδο καταστροφικές για την γεωργία. Όπως επισημαίνεται αυτό ήταν οπωσδήποτε άσχημη έκπληξη για τον αγροτικό κόσμο, ο οποίος είδε τις καλλιέργειές του να καταστρέφονται ολοκληρωτικά.

Τεράστια η οικονομική καταστροφή σε καλλιέργειες καρπουζιών και πεπονιών στη δυτική Λευκωσία, ολόκληρες εκτάσεις έχουν καταστραφεί εντελώς.

Μεγάλες καταστροφές από τα ακραία καιρικά φαινόμενα και σε χωράφια με πατάτες, οι οποίες βρίσκονταν στη διαδικασία εκρίζωσης, καθώς τόννοι λάσπης τις έχουν σκεπάσει.

Οι ζημιές συνολικά σε δυτική Λευκωσία αλλά και στην ευρύτερη περιοχή Τροόδους ξεπερνούν σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς τα 10 εκατομμύρια ευρώ. Μάλιστα αν και το Υπουργικό Συμβούλιο την Τετάρτη 6 Ιουνίου αποφάσισε να δοθούν το συντομότερο αποζημιώσεις της τάξης περίπου του 50%, η απόφαση αυτή δεν φαίνεται να είναι βοηθητική για τον

αγροτικό κόσμο, αφού, όπως σημειώνουν στην «Κ» είναι δύσκολο να υπολογιστούν οι οικονομικές ζημιές που υπέστησαν, οι οποίες ούτως ή άλλως τα τελευταία χρόνια λόγω των καιρικών φαινομένων είναι τεράστιες. Από την παρατεταμένη ανομβρία όπως σημειώνουν τα τελευταία χρόνια ειδικά στη δυτική Λευκωσία έχουν δημιουργηθεί πολλά προβλήματα, καθώς αγρότες

Μεγάλα τα προβλήματα και σε οπωροφόρα δέντρα στις ορεινές περιοχές από το χαλάζι της περασμένης Δευτέρας.

τονίζουν πως ακόμη και γεωτρήσεις έχουν στερέψει.

Και στο Τρόοδο

Παράλληλα με τις περιοχές της δυτικής Λευκωσίας τεράστιο πλήγμα δέχθηκαν και κοινότητες του Τροόδου, καθώς η χαλαζόπτωση της περασμένης Δευτέρας είχε ως αποτέλεσμα πολλές από τις εποχικές παραγωγές να καταστραφούν.

Παραγωγοί από τις συγκεκριμένες περιοχές σημείωσαν στην «Κ» την τεράστια ζημιά που υπέστησαν, επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να υπάρξει η απαιτούμενη βοήθεια από το κράτος. Μάλιστα, όπως σημειώνουν, εάν το κράτος προχωρήσει στην παροχή κινήτρων μέσω σχεδίων στους αγρότες για δίκτυα αντιχαλαζικής προστασίας, αυτό θα λειτουργήσει ευεργετικά.

Ασυνήθιστη κατάσταση

Η «Κ» επικοινωνήσε με τον ανώτερο μετεωρολογικό λειτουργό Φίλιππο Τύμβιο για να διαπιστωθεί αν τα φαινόμενα των προηγούμενων ημερών είναι απότοκα της κλιματικής αλλαγής. Όπως μας τόνισσε λέγοντας κλίμα, περιγράφουμε τις μέσες καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε ένα τόπο σε μία αρκετά μεγάλη χρονική περίοδο (συνήθως τριακονταετία), επισημαίνοντας ότι αν υπάρχει κλιματική αλλαγή σε ολόκληρη την περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, θα διαφανεί σε βάθος χρόνου. Έτσι δεν μπορεί να ειπωθεί πως οι καιρικές συνθήκες μιας εβδομάδας χαρακτηρίζουν μια κλιματική περίοδο. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι υπάρχει και ο όρος κλιματική μεταβλητότητα, ο οποίος αναφέρεται στην από χρόνο σε χρόνο διαφοροποίηση των παρατηρούμενων ατμοσφαιρικών παραμέτρων που χαρακτηρίζουν την κλιματική περίοδο, αναφέροντας ότι οι μετεωρολογικές συνθήκες που επικράτησαν ολόκληρη την περασμένη εβδομάδα με κύριο χαρακτηριστικό τις τροπικές βροχές τις μεσημεριανές και απογευματινές ώρες, σπάνια διαρκούν πέραν των δύο ή τριών ημερών. Το γεγονός αυτό, όπως επισήμανε ο κ. Τύμβιος, χαρακτηρίζει τον καιρό της προηγούμενης εβδομάδας ασυνήθιστο. Ανέφερε τέλος ότι τα καιρικά φαινόμενα των προηγούμενων ημερών να μας προϊδεάζουν για κλιματικές αλλαγές, ωστόσο, το φαινόμενο αυτό μπορεί να μην παρατηρηθεί εκ νέου τον επόμενο χρόνο, αλλά μπορεί και να ξαναεμφανιστεί και τα επόμενα χρόνια. Αν συμβεί το δεύτερο, τότε θ' αποτελεί ισχυρή ένδειξη για την αλλαγή του κλίματος.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΣΚΥΡΟΠΟΙΩΝ

Συνδεδεμένος με το Κυπριακό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο

Ο Αντώνης Αντωνίου Λατούρος 1ος Αντιπρόεδρος του UEPG (Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Αδρανών Υλικών - Λατομείων)

Κατά τη Γενική Συνέλευση του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Αδρανών Υλικών - Λατομείων (UEPG) που πραγματοποιήθηκε στη Βαρκελώνη, την Παρασκευή 25 Μαΐου, ο Αντώνης Αντωνίου Λατούρος εξελέγη ομόφωνα Πρώτος Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σε ανακοίνωση του, ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Σκυροποιών τονίζει: «Η αναγνώριση του Αντώνη Αντωνίου Λατούρου από το σύνολο της ευρωπαϊκής λατομικής βιομηχανίας ως ο Πρώτος Αντιπρόεδρος του UEPG, δεν αποτελεί μόνο ύψιστη τιμή για τον ίδιο και τον Σύνδεσμο, αλλά και για την Κύπρο ολόκληρη».

«Μέσω της εκλογής του», προστίθεται, «αποδεικνύεται για ακόμα μια φορά ότι παρά το μικρό της μέγεθος, η Κύπρος, μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο σε ευρωπαϊκό επίπεδο με ενεργό συμμετοχή και τη διαχρονικά αταλάντευτη προσήλωση σε στόχους και πολιτικές που αφορούν ολόκληρη την Ευρώπη».

Ο UEPG, με έδρα τις Βρυξέλλες, αναπροσωπεύει την ευρωπαϊκή λατομική βιομηχανία και έχει ως μέλη συνδέσμους 27 χωρών, Ευρωπαϊκών και όχι μόνο. Για λογαριασμό των μελών του, ο UEPG ασκεί έντονη δραστηριότητα στα διάφορα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και τους άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, σχετικά με ζητήματα που είναι σημαντικά για τη λατομική βιομηχανία.

Ο UEPG αναπροσωπεύει γύρω στα 26.000 λατομεία, τα οποία προσφέρουν περίπου 200.000 θέσεις εργασίας και έχουν ετήσια παραγωγή γύρω στα 2,7 δισεκατομμύρια τόνους.

Το ΚΑΝΑΛΙ 6

σε συνεργασία με τη **Salamis Tours**

ετοιμάζει βαλίτσες!

5ήμερη κρουαζιέρα

23-28 Ιουλίου

Κάλυμνος Ναύπλιο Σύρος(Τήνος)

Καστελόριζο

Για πληροφορίες στο 99771060

Προβληματίζει η κόπωση στη μείωση των κόκκινων δανείων

Παρά την ισχυρή ανάπτυξη 2,3% το α΄ τρίμηνο, σύμφωνα με έκθεση της ΤτΕ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Σημάδια κόπωσης στην προσπάθεια μείωσης των κόκκινων δανείων καταγράφει η έκθεση για τους επιχειρησιακούς στόχους μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που δημοσιοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος, αποτυπώνοντας τις μεγάλες δυσκολίες του εγχειρήματος.

Η κύρια εστία ανησυχίας εντοπίζεται στο γεγονός ότι η κόπωση καταγράφεται παρά τους θεωρητικά ισχυρούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, που σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία στο α΄ τρίμηνο φθάνουν στο 2,3%. Ωστόσο, σύμφωνα με στελέχη τραπεζών, στη σκιά της θετικής αυτής εικόνας βρίσκεται η διαρκώς επιδεινούμενη κατάσταση των νοικοκυριών όπως άλλωστε αποτυπώθηκε από τη μείωση της ιδιωτικής καταναλώσης (-0,3%), αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό της υπερφορολόγησης.

Στελέχη τραπεζών αποδίδουν την επιβράδυνση του ρυθμού μείωσης των κόκκινων δανείων και στην περιορισμένη, μέχρις στιγμής, απόδοση των πλειστηριασμών. Σημειώνουν ότι ο αριθμός των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών παραμένει σε επίπεδο χαμηλότερο του αριθμού που είχε προβλεφθεί όταν διαμορφώνονταν οι στόχοι μείωσης και επιπλέον μεγάλος αριθμός των πλειστηριασμών που διενεργούνται, περίπου οι μισοί, είναι άγονος.

Ωστόσο, σημειώνουν, η εικόνα αυτή θα αλλάξει τα επόμενα τρίμηνα –καθώς ο αριθμός των πλειστηριασμών θα αυξηθεί σημαντικά–, ενώ παράλληλα αναμένονται πωλήσεις χαρτοφυλακίων προβληματικών δανείων.

Ετσι θεωρούν βέβαιη την επίτευξη των στόχων μείωσης για το 2018, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, ότι δεν θα υπάρξει κάποια αιφνίδια αρνητική εξέλιξη στην οικονομία.

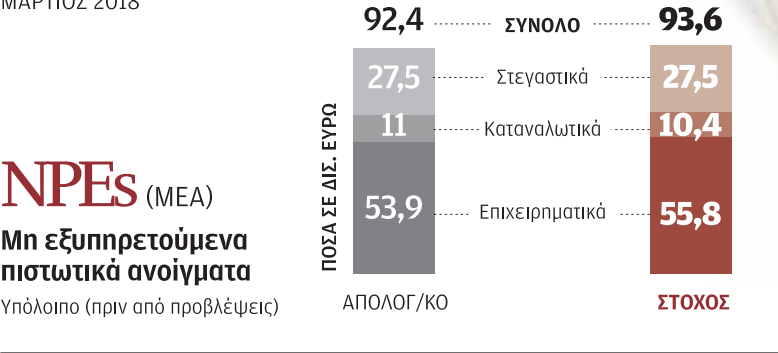
Παράλληλα αναγνωρίζουν ότι πρέπει να γίνουν πολλά περισσότερα, και από τις τράπεζες, ώστε το πρόβλημα των κόκκινων δανείων να αντιμετωπιστεί ριζικά.

Αναλυτικότερα σε ό, τι αφορά

ΣΤΟΧΟΙ

Μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων – δανείων

ΜΑΡΤΙΟΣ 2018

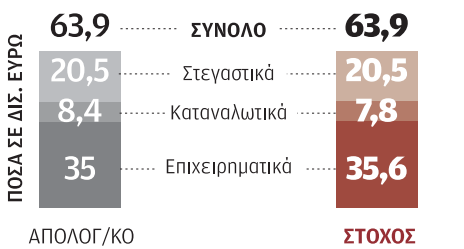

NPLs (ΜΕΔ)

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Υπόλοιπο (πριν από προβλέψεις)

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Τα NPEs περιλαμβάνουν δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών, καθώς και δάνεια που εμφάνισαν προβλήματα στην εξυπηρέτησή τους και στα οποία έχει γίνει αναδιάρθρωση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στη σκιά της ανάπτυξης βρίσκεται η διαρκώς επιδεινούμενη κατάσταση των νοικοκυριών.

την εικόνα του α΄ τριμήνου, αν και οι τράπεζες πέτυχαν τη μείωση του υπολοίπου τόσο των μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών ανοιγμάτων (NPEs) όσο και των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs) ωστόσο στον τομέα της λιανικής –στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια– εμφανίζονται δυσκολίες. Στα NPEs το υπόλοιπο διαμορφώθηκε στα 92,4 δισ. ευρώ έναντι 93,6 δισ. ευρώ στο τέλος του 2017 λόγω της μείωσης του υπολοίπου κατά 2 δισ. ευρώ.

Η επίτευξη του στόχου οφείλεται στη συγκριτικά καλή εικόνα στη μείωση των επιχειρηματικών δανείων (η μείωση ξεπέρασε τον στόχο κατά 1,9 δισ.

ευρώ), ενώ στα στεγαστικά οι τράπεζες κινήθηκαν ακριβώς στον στόχο (χάνοντας το μαξιλάρι 100 εκατ. ευρώ που είχε δημιουργηθεί στο δ΄ τρίμηνο του 2017) και στα καταναλωτικά σημειώθηκε υστέρηση κατά 600 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου. Παρά την υστέρηση και στα καταναλωτικά σημειώθηκε μείωση του υπολοίπου των NPEs κατά 500 εκατ. ευρώ σε σχέση με το τέλος 2017.

Δυσμενέστερη ήταν η εικόνα στα NPLs (δάνεια σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών), στα οποία, αν και οι τράπεζες έπιασαν τον συνολικό στόχο, ωστόσο χάθηκε το μαξιλάρι των 900 εκατ. ευρώ που είχε σχηματιστεί στο τέλος του 2017 λόγω της μεγαλύτερης, των στόχων, μείωσης που πέτυχαν οι τράπεζες. Και εδώ η μεγαλύτερη μείωση NPLs πραγματοποιήθηκε στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο (καλύτερη επίδοση έναντι του στόχου κατά 600 εκατ. ευρώ). Το υπόλοιπο των στεγαστικών διαμορφώθηκε όσο ήταν ο στόχος (20,5 δισ. ευρώ), ενώ υστέρηση κατά

600 εκατ. ευρώ καταγράφηκε στα καταναλωτικά.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση της ΤτΕ, «η μείωση των NPEs οφείλεται κατά κύριο λόγο στις διαγραφές που άγγιξαν το 1,7 δισ. ευρώ.

Ο τριμηνιαίος ρυθμός αποκατάστασης της τακτικής εξυπηρέτησης δανείων (cure rate) παρέμεινε στα ίδια επίπεδα με το τέταρτο τρίμηνο του 2017, στο 1,8%, ελαφρά χαμηλότερος από τον τριμηνιαίο δείκτη αθέτησης (default rate), ο οποίος εμφανίζει μια μικρή αυξητική πορεία σε τριμηνιαία βάση αντιστρέφοντας τη θετική τάση που παρατηρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2017 και αγγίζοντας το 1,9%.

Η μείωση που προήλθε από εισπράξεις, ρευστοποιήσεις και πωλήσεις, ήταν ελαφρά μειωμένη σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Στο μέλλον αναμένονται καλύτερες επιδόσεις, καθώς οι τράπεζες έχουν ήδη ανακοινώσει, και σε ορισμένες περιπτώσεις πραγματοποιήσει, πωλήσεις δανείων».

Το δύσκολο στοίχημα των τραπεζιτών για την κερδοφορία μετά το stress test

Του ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΓΙΑΝΝΗ

Μπορεί τα αποτελέσματα του stress test να αποτύπωσαν την ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, η οποία αντέχει και σε ενδεχόμενους νέους κλυδωνισμούς, ωστόσο η εικόνα του κλάδου απέχει πολύ από το να χαρακτηριστεί θετική.

Με τις χορηγήσεις νέων δανείων –ειδικά στα νοικοκυριά– να παραμένουν αρνητικές, με τις τραπεζικές εργασίες γενικότερα να είναι στάσιμες και το δυσθεώρητο απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων να απορροφά σχεδόν το σύνολο των εσόδων, οι τράπεζες παραμένουν σε φαύλο κύκλο.

Η εικόνα αυτή αποτυπώθηκε στα αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου, που χαρακτηρίστηκε από αναμικτή κερδοφορία και συρρίκνωση των επιτοκιακών εσόδων (η βασικότερη πηγή εσόδων μιας τράπεζας).

Και μπορεί το 2017 να θεωρείται έτος επιστροφής της οικονομίας σε ανάπτυξη και να έχει περάσει πολύς χρόνος από το ταραχώδες 2015, ωστόσο, όπως αποτυπώνεται στην Επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος, το μόνο που πέτυχαν οι τράπεζες ήταν ο περιορισμός των ζημιών. Το 2017 οι ζημιές μετά φόρων και διακοπτόμενων δραστηριοτήτων ανήλ-

Σύμφωνα με την Επισκόπηση του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος της ΤτΕ, το μόνο που πέτυχαν οι τράπεζες ήταν ο περιορισμός των ζημιών.

Οι χορηγήσεις νέων δανείων είναι αρνητικές, ενώ το απόθεμα των κόκκινων δανείων παραμένει δυσθεώρητο.

θαν στα 476 εκατ. ευρώ, έναντι 2,6 δισ. ευρώ το 2016! Και αυτά ύστερα από μια καταστροφική περίοδο με ζημιές δεκάδων δισεκατομμυρίων ευρώ.

Πέραν της χαμηλής πιήσης των τραπεζικών εργασιών, που είναι παράλληλη με την πορεία της οικονομίας, η κερδοφορία των τραπεζών επιβαρύνεται από τις μεγάλες προβλέψεις που διενεργούν για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το 2017 οι τράπεζες σχημάτισαν προβλέψεις ύψους 4,7 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 26,4% και αντιστοίχουν στο 2,8% του συνολικού χαρτοφυλακίου δανείων έναντι 2,1% το 2016, ενώ την εφετινή χρονιά εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει το 1,6%. Η συρρίκνωση των εγχώριων τραπεζών δεν έχει προηγούμενο, τουλάχιστον σε περίοδο ειρήνης. Από το τέλος του 2009 μέχρι σήμερα το ενεργητικό του κλάδου από το επίπεδο των 491 δισ. ευρώ έχει συρρικνωθεί στα 301 δισ. ευρώ (-39%), ενώ τα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα μειώθηκαν κατά 70 δισ. ευρώ και σήμερα διαμορφώνονται στο επίπεδο των 184 δισ. ευρώ (-28%) εκ των οποίων τα μισά δεν αποπληρώνονται. Σε ένα περιβάλλον έντονων αβεβαιοτήτων και με μια οικονομία που κατέρρεε συμπαράσποντας και το τραπεζικό σύστημα, η μόνη διέξοδος για τις τράπεζες ήταν να κόψουν με το

τσεκούρι τις δαπάνες. Στο διάστημα 2009 - 2017 το δίκτυο καταστημάτων των τραπεζών μειώθηκε κατά 1.900 σημεία ή -47%, ενώ οι τραπεζικοί υπάλληλοι σήμερα είναι κατά 24.000 λιγότεροι σε σχέση με τα προ κρίσεως επίπεδα (-37%). Πρόσθετη πίεση στις τράπεζες προκαλεί και η θεαματική ανάπτυξη των χρηματοπιστωτικών τεχνολογιών, που από τη μια ασκεί πίεση στις τράπεζες να προχωρήσουν σε μεγάλες σχετικές επενδύσεις και από την άλλη τις αφάνει εύαλως έναντι του κινδύνου κάποια στιγμή οι γίγαντες της τεχνολογίας (Apple, Facebook, Google κ.ά.) να εμπλακούν στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών.

Στελέχη τραπεζών σημειώνουν ότι η επιστροφή στην κερδοφορία αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την επάνοδο του κλάδου στην κανονικότητα, ωστόσο για να γίνει αυτό απαιτούνται ισχυροί ρυθμοί ανάπτυξης. Μόνον έτσι οι τράπεζες θα μπορέσουν να εισέλθουν σε έναν ενάρετο κύκλο, όπου η βελτίωση της οικονομίας θα δημιουργήσει ρευστότητα, η οποία θα διοχετευθεί μέσω δανεισμού σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά παράγοντας νέα έσοδα για τις τράπεζες, έτσι ώστε να μπορέσουν να επιταχύνουν τις δράσεις μείωσης των κόκκινων δανείων και να είναι κερδοφόρες.

Προειδοποιήσεις Moody's και Goldman Sachs για τις ελληνικές τράπεζες

Αν και ο ρυθμός μείωσης στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των ελληνικών τραπεζών ήταν αδύναμος στο πρώτο τρίμηνο, αυτό θα αντισταθμιστεί από τη μεγαλύτερη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, εκτιμά η Goldman Sachs, τη στιγμή που ο οίκος αξιολόγησης Moody's χτυπάει «καμπανάκι» για τα ακόμη υψηλά επίπεδα των NPLs στην Ελλάδα, προειδοποιώντας ότι θα εμποδίσουν την ικανότητα των τραπεζών να στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη.

Η Goldman Sachs σημειώνει πως οι «αντίθετοι άνεμοι» στα έσοδα των τραπεζών παραμένουν και έτσι προχωρεί σε μείωση κατά 2% με 4% των τιμών-στόχων των μετοχών τους αλλά και των εκτιμήσεων για την κερδοφορία του κλάδου το διάστημα 2019-2020.

Όπως τονίζει, το πρώτο τρίμηνο εντάθηκε η πίεση στα έσοδα από κύριες δραστηριότητες των τραπεζών, με τον αντίκτυπο της συνεχιζόμενης απομόχλευσης, της αναδιάρθρωσης δανείων, της συμπίεσης των spreads και της εφαρμογής του IFRS9 να υπερβαίνουν τα οφέλη από το χαμηλότερο κόστος χρηματοδοτήσεων.

Παράλληλα σημειώνει πως οι περισσότερες ελληνικές τράπεζες είδαν πιο αδύναμες τάσεις στον σχηματισμό μη εξυπηρετούμενων δανείων το πρώτο τρίμηνο, κυρίως λόγω των επιπτώσεων των ενέργειων αναδιάρθρωσης στο κομμάτι της λιανικής, με τους δείκτες των NPLs να διαμορφώνονται στο 31% με 35%. Αυτό, ωστόσο, αναμένεται να αντισταθμιστεί από τη μεγαλύτερη μείωση των NPEs από τις προγραμματισμένες πωλήσεις χαρτοφυλα-

κίου, με όλες τις τράπεζες να αναμένουν να κλείσουν περαιτέρω συναλλαγές εντός του 2018.

Για τις μετοχές των ελληνικών τραπεζών, η Goldman Sachs επισημαίνει ότι η Alpha Bank παραμένει η κορυφαία της επιλογής και διατηρεί σύσταση «αγοράς» αν και μειώνει την τιμή-στόχο στα 2,50 ευρώ από 2,55 ευρώ προηγούμενως. Παράλληλα, παραμένει ουδέτερη για τις τρεις υπόλοιπες τράπεζες και μειώνει επίσης την τιμή-στόχο για την Πειραιώς στα 3,4 ευρώ (από 3,55 ευρώ πριν) και για την Εθνική στο 0,29 ευρώ (από 0,30 ευρώ πριν), ενώ για τη Eurobank η τιμή-στόχος αυξάνεται στο 1,04 ευρώ από 1 ευρώ προηγούμενως.

Από την πλευρά της η Moody's σημειώνει πως αν και η πρόσδοος των ευρωπαϊκών τραπεζών στη μείωση των NPLs την τελευταία τετραετία ήταν σημαντική, τα μεγάλα αποθέματα προβληματικών δανείων εξακολουθούν να αποτελούν ένα βαρύ φορτίο για κάποιες τράπεζες. Αυτό προκαλεί ανησυχίες στους ευρωπαϊκούς τραπεζικούς εποπτικούς φορείς, ενώ ο υψηλός κίνδυνος στα περιουσιακά στοιχεία αυτών των τραπεζών βάζει φρένο στην ανάκαμψη της πιστοληπτικής τους ικανότητας.

Όπως προειδοποιεί, σε ορισμένες χώρες, τα υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων θα μπορούσαν να εμποδίσουν την ικανότητα των τραπεζών να στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη, επισημαίνοντας ότι τα υψηλότερα επίπεδα NPLs βρίσκονται σε μικρές χώρες, με αυτά της Ελλάδας και της Κύπρου να ξεπερνούν το 30%.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας Deloitte με συμμετοχή 1.652 οικονομικών διευθυντών από την Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη, 47% των οικονομικών διευθυντών στην Ελλάδα δηλώνουν αισιόδοξοι για τις προοπτικές της εταιρείας τους.

Αισιοδοξούν, αλλά δεν αναλαμβάνουν ρίσκο οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα

Πολύ πιο αισιόδοξοι τόσο σε σχέση με πέρυσι όσο και σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη εμφανίζονται οι οικονομικοί διευθυντές εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Η αισιοδοξία, πάντως, αυτή δεν αναμένεται να μετατραπεί γρήγορα σε επιχειρηματικό ρίσκο, ήτοι σε μεγάλες επενδυτικές κινήσεις, καθώς πάνω από το 80% θεωρεί το μέλλον αβέβαιο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την έρευνα European CFO Survey – Spring 2018 που πραγματοποιήσε η εταιρεία Deloitte με τη συμμετοχή 1.652 οικονομικών διευθυντών από την Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη, 47% των οικονομικών διευθυντών στην Ελλάδα δηλώνουν αισιόδοξοι για τις προοπτικές της εταιρείας τους και της οικονομίας σε ευρύτερο πλαίσιο, ποσοστό μεγαλύτερο κατά 9% σε σχέση με το αντίστοιχο των οικονομικών διευθυντών από το σύνολο των χωρών της Ευρώπης. Αξίζει να αναφερθεί, πως το θετικό κλίμα που επικρατεί στις τάξεις των οικονομικών διευθυντών στην Ελλάδα έχει αντιστραφεί σε σχέση με πέρυσι, όπου το συγκεκριμένο ποσοστό ήταν πολύ χαμηλότερο, 27%.

Την ίδια ώρα το 83% των ερωτηθέντων στην Ελλάδα δήλωσε πως το μέλλον παραμένει αβέβαιο, ένα αίσημα που συναντάται και στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, αλλά

σε χαμηλότερο ποσοστό (52%), με το ποσοστό να παρουσιάζεται ακόμα μεγαλύτερο για τους οικονομικούς διευθυντές εταιρειών που δραστηριοποιούνται εκτός Ευρώζωνης (57%). Με βάση τα παραπάνω, δεν είναι τυχαίο ότι το 74% των οικονομικών διευθυντών στην Ελλάδα δηλώνουν ότι οι εταιρείες τους δεν είναι διατεθειμένες να αναλάβουν επιχειρηματικό ρίσκο. Το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών είναι 66%.

Οι βασικότεροι λόγοι που αποθαρρύνουν τους οικονομικούς διευθυντές στην Ελλάδα είναι, σύμφωνα με την έρευνα, οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι, οι προοπτικές της οικονομίας, καθώς και η μείωση της ζήτησης στην εγχώρια αλλά και τις ξένες αγορές. Μεγαλύτερους κινδύνους στην παγκόσμια οικονομία θεωρούν την πιθανή αύξηση της πόλωσης και τον εμπορικό προστατευτισμό.

Σε ό, τι αφορά τις προσδοκίες για τα έσοδα των εταιρειών τους, το ποσοστό της αισιοδοξίας για αύξηση αγγίζει το 68%, ελαφρώς μεγαλύτερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου (63%). Τέλος, οι στρατηγικές κατευθύνσεις των επιχειρήσεων στην Ελλάδα το προσεχές δωδεκάμηνο περιλαμβάνουν κατ' αρχάς την οργανική ανάπτυξη τους και ακολουθούν η μείωση του λειτουργικού κόστους και η αύξηση ρευστότητας.

Επενδυτές αποσύρουν τοποθετήσεις από αμοιβαία κεφάλαια Ευρωζώνης

Πάνω από 11 δισ. δολάρια «τράβηξαν» τους τελευταίους τρεις μήνες

Σχεδόν 11 δισ. δολάρια απέσυραν οι επενδυτές από τα ευρωπαϊκά μετοχικά διαπραγματεύσιμα αμοιβαία (ETFs), κατά τη διάρκεια του τριμήνου που έληξε τον Μάιο, λόγω των ενδείξεων για εξασθένιση της ανάπτυξης στην Ευρωζώνη και για κλιμάκωση της πολιτικής αβεβαιότητας στην Ιταλία.

Μόνον τον προηγούμενο μήνα, όταν κορυφώθηκε η ανησυχία για την πορεία της ιταλικής οικονομίας υπό τη διακυβέρνηση ενός συνασπισμού λαϊκίστικων κομμάτων, οι εκροές από τα ευρωπαϊκά μετοχικά ETFs της Ευρώπης διαμορφώθηκαν στα 3,7 δισ. ευρώ. Οι επενδυτές γίνονται ολοένα και πιο επιφυλακτικοί, ρευστοποιώντας τα κεφάλαιά τους.

Οι μεγαλύτερες εκροές σημειώθηκαν στα ETFs που παρακολουθούν τις μετοχές των γερμανικών,

Η βραδεία ανάπτυξη της Ευρωζώνης και τα νέα πολιτικά σκηνικά σε Ιταλία και Ισπανία είναι οι μείζονες λόγοι.

των ιταλικών και των ισπανικών μετοχών, σύμφωνα με δημοσίευμα της βρετανικής εφημερίδας Financial Times. Τα διαπραγματεύσιμα αμοιβαία ή ETFs παρακολουθούν μετοχές, ομόλογα, δείκτες εμπορευμάτων ή και νομισμάτων, αλλά λειτουργούν ως αμοιβαία κεφάλαια. Στις αρχές Μαΐου, τα στοιχεία της Eurostat επιβεβαίωσαν την επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης στην Ευρωζώνη, η οποία πέρυσι είχε ξεπεράσει τις προσδοκίες των επενδυτών με τις επιδόσεις της. Το α΄ τρίμηνο του 2018, όμως, ο ρυθμός ανάπτυξης διαμορφώθηκε στο 0,4% από το 0,7% του δ΄ τριμήνου του 2017.

Το καλοκαίρι του 2016 ήταν η τελευταία φορά που οι ρυθμοί ανάπτυξης στην Ευρωζώνη ήταν τόσο χαμηλοί, δημιουργώντας δυσάρεστους συνειρμούς στους επενδυτές. Υπενθυμίζουμε ότι η Ευρωζώνη

Οι μεγαλύτερες εκροές σημειώθηκαν στα ευρωπαϊκά μετοχικά διαπραγματεύσιμα αμοιβαία που παρακολουθούν τις μετοχές των γερμανικών, των ιταλικών και των ισπανικών μετοχών. Τα διαπραγματεύσιμα αμοιβαία ή ETFs παρακολουθούν μετοχές, ομόλογα, δείκτες εμπορευμάτων ή και νομισμάτων, αλλά λειτουργούν και ως αμοιβαία κεφάλαια.

δυσκολεύθηκε να επανέλθει σε δυναμικούς ρυθμούς ανάπτυξης μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-2009 και μετά την κρίση δημόσιου χρέους στην Ευρωζώνη. Φέτος, το κλίμα αβεβαιότητας στην παγκόσμια οικονομία οφείλεται κυρίως στο ότι οι ΗΠΑ απειλούν να επιβάλουν δασμούς στους εμπορικούς συμμάχους τους, συμπεριλαμβανομένων των ισχυρότερων οικονομιών στην Ευρωζώνη, και ειδικά στη Γερμανία, η οποία εξαρτάται από τις εξαγωγές.

Σε αυτό το σκηνικό πρέπει να προσθέσουμε και τον σχηματισμό κυβέρνησης στην Ιταλία που σκοπεύει να παρεκκλίνει από τους δημοσιονομικούς κανόνες της Ευρωζώνης. Κινδυνεύει, ως εκ τούτου, να εκτροχιαστεί η υπ΄ αριθμόν 3 ισχυρότερη οικονομία της Ευρωζώνης από την πορεία σταθερής ανάπτυξης που είχε καταφέρει να

χαράξει τα τελευταία χρόνια, μετά τη χειρότερη ύφεση στη μεταπολεμική εποχή. Άλλα θέματα που προβληματίζουν τους επενδυτές είναι αν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τερματίσει το πρόγραμμα αγοράς κρατικών ομολόγων νωρίτερα απ΄ ό,τι αναμενόταν, καθώς και το νέο πολιτικό σκηνικό στην Ισπανία. Ο επικεφαλής οικονομολόγος της εταιρείας αναλύσεων HIS Markit, Κρις Γουίλιαμσον, είχε δηλώσει, μετά την ανακοίνωση των τελευταίων στοιχείων για την ανάπτυξη στην Ευρωζώνη, ότι «η αβεβαιότητα εντείνεται και λόγω των φόβων για το ξέσπασμα ενός εμπορικού πολέμου και λόγω του Brexit». Η εκκρεμότητα παραμένει όσο το Λονδίνο δεν καταλήγει σε συμφωνία με τις Βρυξέλλες.

Η ανησυχία και η επιφυλακτικότητα των επενδυτών δεν αφορούν μόνον την Ευρωζώνη. Εκροές από

τα διαπραγματεύσιμα αμοιβαία που παρακολουθούν τραπεζικές μετοχές εμφανίστηκαν στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Σύμφωνα με έρευνα της Goldman Sachs, τα αμοιβαία κεφάλαια έχουν μειώσει από πέρυσι την έκθεσή τους στις τραπεζικές μετοχές και έχουν αυξήσει τα στοιχήματα για την πτώση των τιμών τους. Από τις αρχές του έτους έως τον Μάιο, οι μετοχές του χρηματοοικονομικού κλάδου που περιλαμβάνονται στον αμερικανικό δείκτη S&P έχουν σημειώσει πτώση 2,4%, ενώ ο πανευρωπαϊκός τραπεζικός δείκτης έχει χάσει το 11% της αξίας του κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου. Ωστόσο, σύμφωνα με τη Citι, οι επενδυτές έχουν διοχετεύσει 27,5 δισ. σε αμερικανικά διαπραγματεύσιμα αμοιβαία τον Μάιο, καθώς υπάρχουν προσδοκίες για τόνωση της ανάπτυξης λόγω μείωσης της φορολόγησης των επιχειρήσεων.

Ρήξη βλέπει ο Μπόρις Τζόνσον για το Brexit

Οι συνομιλίες ίσως καταρρεύσουν, αλλά «όλα θα πάνε καλά» στο τέλος

Οι διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε. για το Brexit μπορεί και να καταρρεύσουν, αλλά στο τέλος «όλα θα πάνε μια χαρά». Την διαβεβαίωση αυτή έδωσε στη διάρκεια ιδιωτικής συζήτησης ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών και υπέρμαχος του Brexit, Μπόρις Τζόνσον, όπως αποκαλύπτει η ιστοσελίδα BuzzFeed. Οι δηλώσεις Τζόνσον, που ηχογραφήθηκαν μυστικά και διέρρευσαν στο Διαδίκτυο, προκάλεσαν πολιτικό σάλο, καθώς σε αυτές ο επικεφαλής της βρετανικής διπλωματίας εμφανίζεται να εγκωμιάζει τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ και να καυτηριάζει τον συνάδελφό του, υπουργό Οικονομικών Φίλιπ Χάμοντ.

«Νομίζω ότι η Τερέζα (Μέι) θα περάσει σε μια νέα φάση, που θα είμαστε πολύ πιο μαχητικοί απέναντι στις Βρυξέλλες», δήλωσε ο Τζόνσον σε δείπνο που είχε το βράδυ της Τετάρτης με στελέχη του συντηρητικού ομίλου Way Forward. «Πρέπει να αντιμετωπίσετε το γεγονός ότι μπορεί να προκληθεί μια κατάρρευση. Εντάξει; Δεν θέλω κανένας να πανικοβληθεί στη διάρκεια αυτής της κατάρρευσης... Θα πάνε όλα μια χαρά στο τέλος», προσέθεσε. Στο ίδιο δείπνο, ο Τζόνσον φέρεται να εκτιμά ότι ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ θα είχε πιο δυναμική, διαπραγματευτική τακτική αν χειριζόταν ο ίδιος το θέμα του Brexit. «Θα γινόταν πολύ σκληρός. Θα προκαλούνταν κάθε είδους κλυδωνισμοί, χάος. Όλοι θα πίστευαν ότι τρελάθηκε. Αλλά στο τέλος μπορεί να έβγαине κάτι. Είναι μια πολύ καλή γραμμή σκέψης», είπε ο Τζόνσον, σύμφωνα με τις απομαγνητοφωνημένες δηλώσεις του.

«Η καρδιά του Remain»
Προνομιακός στόχος της κριτικής του έγινε ο υπουργός Οικονομικών Φίλιπ Χάμοντ, για τον οποίο είπε ότι «είναι, κατά βάση, η καρδιά του Remain», δη-

λαδή του στρατοπέδου που επιθυμεί την παραμονή της Βρετανίας στην Ε.Ε. Σύμφωνα με τον υπουργό Εξωτερικών, ο Χάμοντ επιδιώκει να κρατήσει τη χώρα του δεσμευμένη στην τελωνειακή ένωση και ει δυνατόν και στην κοινή αγορά και μετά το Brexit.

Κληθείς να απαντήσει στην επίθεση που δέχθηκε, ο Φίλιπ Χάμοντ κράτησε χαμηλούς τόνους, αποφεύγοντας να ρίξει λάδι στη φωτιά του ενδοκυβερνητικού εμφύλιου. «Η πείρα μου λέει ότι η προσέγγιση της συνεργασίας είναι πιο εποικοδομητική από εκείνη της σύγκρουσης», δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών σχετικά με τη διαπραγματευτική τακτική του για το

Σάλος από ιδιωτικές δηλώσεις του Βρετανού υπ. Εξωτερικών κατά του υπ. Οικονομικών, που διέρρευσαν στο Διαδίκτυο.

Brexit. Πολύ επιθετικότερους τόνους υιοθέτησαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Τόσο οι Εργατικοί όσο και το Εθνικιστικό Κόμμα της Σκωτίας ζήτησαν από την πρωθυπουργό να απαλλαγεί από τον Μπόρις Τζόνσον. Ωστόσο, η Τερέζα Μέι κάλυψε τον βαλλόμενο υπουργό της. «Η πρωθυπουργός πιστεύει ότι η κυβέρνηση της εργάζεται σκληρά για να εκπληρώσει τη βούληση του λαού να ανακτήσει τον έλεγχο των χρημάτων, των νόμων και των συνόρων του», αναφέρεται στη σχετική δήλωση της Ντάουνινγκ Στρίτ. Κληθείσα να απαντήσει αν η Τερέζα Μέι εξακολουθεί να περιβάλλει με εμπιστοσύνη τον Μπόρις Τζόνσον, η εκπρόσωπός της δήλωσε: «Φυσικά».

REUTERS, A.P.

ATHINA MEDIA SERVICES LTD		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		
31 Δεκεμβρίου 2013		
	2013	2012
	€	€
Εισοδήματα	434,228	428,306
Μικτό κέρδος	434,228	428,306
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	1,069	-
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	(54,354)	(14,205)
Έξοδα διοίκησης	(243,476)	(356,924)
Άλλα έξοδα	(6,836)	(41,836)
Κέρδος από εργασίες	130,631	15,341
Έξοδα χρηματοδότησης	(14,880)	(13,199)
Κέρδος πριν τη φορολογία	115,751	2,142
Φορολογία	(16,110)	(373)
Καθαρό κέρδος για το έτος	99,641	1,769
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος	99,641	1,769

ATHINA MEDIA SERVICES LTD		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		
31 Δεκεμβρίου 2014		
	2014	2013
	€	€
Εισοδήματα	565,647	434,228
Μικτό κέρδος	565,647	434,228
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	5,248	1,069
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	(26,448)	(54,354)
Έξοδα διοίκησης	(496,972)	(243,476)
Άλλα έξοδα	(6,836)	(6,836)
Κέρδος από εργασίες	40,639	130,631
Έξοδα χρηματοδότησης	(12,725)	(14,880)
Κέρδος πριν τη φορολογία	27,914	115,751
Φορολογία	(3,889)	(16,110)
Καθαρό κέρδος για το έτος	24,025	99,641
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος	24,025	99,641

ATHINA MEDIA SERVICES LTD		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		
31 Δεκεμβρίου 2015		
	2015	2014
	€	€
Εισοδήματα	701,305	565,647
Μικτό κέρδος	701,305	565,647
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	-	5,248
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	(35,996)	(26,448)
Έξοδα διοίκησης	(478,804)	(496,972)
Άλλα έξοδα	(6,836)	(6,836)
Κέρδος από εργασίες	179,669	40,639
Έξοδα χρηματοδότησης	(11,482)	(12,725)
Κέρδος πριν τη φορολογία	168,187	27,914
Φορολογία	(24,009)	(3,889)
Καθαρό κέρδος για το έτος	144,178	24,025
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος	144,178	24,025

Προκήρυξη και Πρόσκληση για την 4η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση

Το Ταμείο Συντάξεων και Χορηγημάτων των Υπαλλήλων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου προσκαλεί τα μέλη του στην 4η Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση η οποία θα διεξαχθεί τη Δευτέρα 2 Ιουλίου 2018 και ώρα 16:00, στο Αμφιθέατρο των Κεντρικών Γραφείων της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου στη Λευκωσία.

ATHINA MEDIA SERVICES LTD		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		
31 Δεκεμβρίου 2016		
	2016	2015
	€	€
Εισοδήματα	827,244	701,305
Μικτό κέρδος	827,244	701,305
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	(77,013)	(35,996)
Έξοδα διοίκησης	(725,062)	(478,804)
Άλλα έξοδα	(6,836)	(6,836)
Κέρδος από εργασίες	18,333	179,669
Έξοδα χρηματοδότησης	(10,592)	(11,482)
Κέρδος πριν τη φορολογία	7,741	168,187
Φορολογία	(1,658)	(24,009)
Καθαρό κέρδος για το έτος	6,083	144,178
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος	6,083	144,178

ATHINA MEDIA SERVICES LTD		
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ		
31 Δεκεμβρίου 2017		
	2017	2016
	€	€
Εισοδήματα	823,965	827,244
Μικτό κέρδος	823,965	827,244
Έξοδα διανομής και πωλήσεων	(46,056)	(77,013)
Έξοδα διοίκησης	(751,577)	(725,062)
Άλλα έξοδα	(6,836)	(6,836)
Κέρδος από εργασίες	19,496	18,333
Έξοδα χρηματοδότησης	(11,407)	(10,592)
Κέρδος πριν τη φορολογία	8,089	7,741
Φορολογία	(1,448)	(1,658)
Καθαρό κέρδος για το έτος	6,641	6,083
Λοιπά συνολικά έσοδα	-	-
Συνολικά έσοδα για το έτος	6,641	6,083

Οι ΗΠΑ αίρουν τις κυρώσεις που είχαν επιβάλει στη ΖΤΕ

Θα πληρώσει, όμως, νέο πρόστιμο 1,4 δισ. δολ. και θα τεθεί υπό εποπτεία

Οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να άρουν τις κυρώσεις εις βάρος του κινεζικού ομίλου τηλεπικοινωνιών ΖΤΕ, δίνοντάς του τη δυνατότητα να εξακολουθήσει να λειτουργεί απρόσκοπτα και να συνεχίσει να προμηθεύεται υλικά από αμερικανικές εταιρείες. Αυτό ανακοίνωσε ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου Γουίλμπουρ Ρος, επισημαίνοντας ότι ο όμιλος ΖΤΕ πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να συνεχίσει να λειτουργεί και για να μην του επιβληθούν ξανά κυρώσεις. Αφενός πρέπει να πληρώσει νέο υψηλό πρόστιμο 1,4 δισ. δολαρίων, αφετέρου πρέπει να προχωρήσει σε διοικητικές αλλαγές.

Σημειωτέον ότι η εταιρεία πλήρωσε το 2017 στις αμερικανικές αρχές πρόστιμο 892 εκατ. δολαρίων. Πάντως, ενώ τον Μάιο ο πρόεδρος Τραμπ δήλωνε ότι μια συμφωνία για τη ΖΤΕ είναι στο πνεύμα της ευρύτερης εμπορικής συμφωνίας μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, χθες ο Γουίλμπουρ Ρος διέψευσε ότι συνδέονται αυτά τα δύο ζητήματα.

Η ΖΤΕ κρίθηκε ένοχη από την αμερικανική δικαιοσύνη, επειδή παραβίασε, όπως και η ίδια παραδέχθηκε, την απαγόρευση των συναλλαγών με χώρες επικίνδυνες για την ασφάλεια των ΗΠΑ. Συγκεκριμένα με το Ιράν και τη Βόρεια Κορέα. Της επιβλήθηκε πρόστιμο από δικαστήριο, το οποίο επίσης την υποχρέωσε να απομακρύνει τα στελέχη της που είχαν εμπλακεί στις συναλλαγές και να διακόψει τη χορήγηση μπόνους σε αυτά. Η ΖΤΕ δεν το έκανε και, συν τοις άλλοις, είπε ψέματα σχετικά με τη συμμόρφωσή της με τους όρους του δικαστηρίου.

Η Ουάσινγκτον πέρασε στην επιθεση και απαγόρευσε να συναλλάσσονται με τη ΖΤΕ όλες οι αμερικανικές εταιρείες που της προμήθευαν τα αναγκαία. Μεταξύ άλλων και η Intel, που της παρείχε επεξεργαστές. Λίγες εβδομάδες μετά την απαγόρευση, η κινεζική εταιρεία, η οποία προμηθεύεται

Ο Αμερικανός υπουργός Εμπορίου Γουίλμπουρ Ρος επισήμανε ότι ο όμιλος ΖΤΕ πρέπει να πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να συνεχίσει να λειτουργεί και για να μην του επιβληθούν εκ νέου κυρώσεις.

Οι δασμοί Τραμπ στα φωτοβολταϊκά «παγώνουν» επενδύσεις 2,5 δισ. δολ. στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στις ΗΠΑ.

το μεγαλύτερο μέρος των υλικών της από τις ΗΠΑ, αναγκάστηκε να διακόψει τη λειτουργία της. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι αμερικανικές αρχές θα εγκαταστήσουν στη ΖΤΕ ομάδα εμπειρογνομόνων. Καθήκον τους θα είναι να παρακολουθούν από κοντά πώς θα εφαρμό-

ζουν τη συμφωνία η κινεζική εταιρεία και οι μέτοχοί της.

Φωτοβολταϊκά

Και ενώ τα θέματα της ΖΤΕ λύθηκαν, ανακύπτουν καινούργια. Η επιβολή δασμών από τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ στις εισαγωγές φωτοβολταϊκών συστημάτων υποχρέωσε τις αμερικανικές εταιρείες ανανεώσιμων πηγών να «παγώσουν» ή να αναστείλουν επενδύσεις 2,5 δισ. δολαρίων, εξαιτίας της αδυναμίας τους να εισάγουν τα συγκεκριμένα προϊόντα. Οπως γίνεται αντιληπτό, η απόφασή τους αυτή αναβάλλει, προς το παρόν, και τη δημιουργία χιλιάδων θέσεων εργασίας σε αυτόν τον κλάδο. Εν τω μεταξύ, οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις ανανεώσι-

μες πηγές ενέργειας στις ΗΠΑ είχαν σπεύσει να διπλασιάσουν τις αρχικές τους επενδύσεις στα 2,5 δισ. δολάρια φέτος, για να επωφεληθούν από τη νέα φορολογική νομοθεσία Τραμπ. Αυτή μειώνει τον φόρο των εισαγωγών στα φωτοβολταϊκά συστήματα, τα οποία κυρίως κατασκευάζονται στην Κίνα. Πέρυσι, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, οι ΑΠΕ έφτιαξαν μεγάλους κλίμακας εγκαταστάσεις, αξίας 6,8 δισ. δολαρίων. Οι δασμοί στον χάλυβα ζημιώνουν τις αμερικανικές εταιρείες κατασκευής αγροτικών μηχανημάτων (τρακτέρ, αλυσιστικές μηχανές κ.λπ.), που αγοράζουν ακριβότερα τον χάλυβα. Επίσης, ζημιώνονται και οι αγρότες που πληρώνουν περισσότερο για ένα τρακτέρ.

REUTERS, BLOOMBERG

Δεκαέξι πετρελαϊκές ενδιαφέρονται για τα υποθαλάσσια κοιτάσματα της Βραζιλίας

Οι μεγαλύτερες πετρελαϊκές εταιρείες, παγκοσμίως, συμμετείχαν στη χθεσινή δημοπρασία που πραγματοποιήσε η κυβέρνηση της Βραζιλίας για την εκχώρηση δικαιωμάτων εξόρυξης σε πέντε οικόπεδα των πλούσιων υποθαλάσσιων κοιτασμάτων στις περιοχές Κάμπος και Σάντος. Είναι η τέταρτη δημοπρασία που πραγματοποιεί η βραζιλιάνικη κυβέρνηση, για να δημιουργήσει μια ανταγωνιστικότερη αγορά στον τομέα της ενέργειας, σύμφωνα με δημοσίευμα της Wall Street Journal. Οι αμερικανικές Exxon Mobil και Chevron, η κινεζική CNOOC και η ισπανική Repsol συγκαταλέγονται στις 16 πετρελαϊκές εταιρείες που συμμετείχαν στη χθεσινή δημοπρασία.

Τα υποθαλάσσια κοιτάσματα της Βραζιλίας υπολογίζονται στα 100 δισ. βαρέλια αργού πετρελαίου. Μόνον από τα κοιτάσματα στις περιοχές Κάμπος και Σάντος εκτιμάται πως υπάρχει δυνατότητα διύλισης έως και 14 δισ. βαρελίων.

Ο πρόεδρος της χώρας Μικέλ Τεμέρ χαλάωσε πέρυσι τους κανόνες για τη συμμετοχή ξένων πετρελαϊκών εταιρειών στον κλάδο. Από το 2006 που ανακαλύφθηκαν τα υποθαλάσσια κοιτάσματα στη νοτιοανατολική Βραζιλία, ήταν υποχρεωτική η συμμετοχή της κρατικής Petrobras, με ποσοστό τουλάχιστον 30% στο πλαίσιο κοινοπραξίας, ένας όρος που αποθάρρυνε τη συμμετοχή ξένων εταιρειών.

Η Βραζιλία είναι μία από τις αναδυόμενες αγορές που προβληματίζει ιδιαίτερα τους επενδυτές, λόγω της μεγάλης πτώσης του ρεάλ και λόγω του ότι η ανεργία παραμένει υψηλή – 13%. Η υποχώρηση του βραζιλιάνικου νομίσματος στο χαμηλό διетίας έναντι του δολα-

ρίου προκλήθηκε εξαιτίας της 10ήμερης απεργίας των οδηγών φορτηγών και των εργαζομένων στον πετρελαϊκό κλάδο, που διαμαρτύρονται για την άνοδο των τιμών καυσίμων. Πάνω από το 70% των αγαθών στη Βραζιλία μεταφέρεται οδικώς. Αυτές οι κινητοποιήσεις ανάγκασαν προχθές τον διευθύνοντα σύμβουλο της κρατικής Petrobras, Πέδρο Παρέντε, να παραιτηθεί και την κυ-

Υπολογίζεται ότι θα αποδίδουν 100 δισ. βαρέλια αργού πετρελαίου.

βέρνηση να επαναφέρει την επιβολή μέτρων για τον έλεγχο των τιμών στο πετρέλαιο κίνησης, όπως οι περικοπές στη φορολογία και οι επιδοτήσεις.

Πριν αναλάβει τα νήια της χώρας ο πρόεδρος Μικέλ Τεμέρ, οι αρμόδιες Αρχές της Βραζιλίας μπορούσαν να επιβάλουν πλάφον στο κόστος των καυσίμων, κάτι που έπληττε την κερδοφορία της Petrobras.

Από τον Αύγουστο του 2016 που ανέλαβε ο κ. Τεμέρ, έδωσε το πράσινο φως για την ελεύθερη διακίνηση των τιμών των καυσίμων, γεγονός που στήριξε την κερδοφορία της Petrobras εις βάρος της τσέπης των οδηγών φορτηγών. Οπως επισημαίνεται σε δημοσίευμα της Wall Street Journal, παρότι η Βραζιλία αμφιταλαντεύεται όσον αφορά την πολιτική της για την κοστολόγηση του πετρελαίου, τηρεί τις δεσμεύσεις της στα συμβόλαια με ξένες πετρελαϊκές εταιρείες.

Οι αμερικανικές Exxon Mobil και Chevron, η κινεζική CNOOC και η ισπανική Repsol συγκαταλέγονται στις πετρελαϊκές που συμμετείχαν στη χθεσινή τέταρτη δημοπρασία που διενήργησε η βραζιλιάνικη κυβέρνηση.

Μικρή πρόοδος σημειώθηκε στη διαπραγμάτευση για Brexit

Η Βρετανή πρωθυπουργός Τερέζα Μέι κατάφερε χθες, παρά τις εσωκομματικές αντιδράσεις, να καταλήξει σε πρόταση που προβλέπει την παραμονή της χώρας της στην τελωνειακή ένωση έως τα τέλη του 2021, αν δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για τα σύνορα με την Ιρλανδία έως τα τέλη της μεταβατικής περιόδου που θα ακολουθήσει την έξοδο της χώρας από την Ε.Ε. τον Μάρτιο του 2019. Ολόκληρη την προηγούμενη μέρα, η Μέι προσπαθούσε να πείσει τον Ντέιβιντ Ντέιβις, υπουργό αρμόδιο για τις διαπραγματεύσεις σχετικά με το Brexit, να παραμείνει στην κυβέρνηση. Τελικά, η περίληψη στην πρόταση προς τις Βρυξέλλες χρονικού ορίου στην παραμονή στην τελωνειακή ένωση φαίνεται πως έπεισε τον Ντέιβις. Στην πρότασή του το Λονδίνο αναφέρει ότι «περιμένει» να έχει κλείσει εμπορική συμφωνία με την Ε.Ε. έως τα τέλη του 2021. Ο Μισέλ Μπαρνιέ, επικεφαλής διαπραγματευτής από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καλωσόρισε τη βρετανική πρόταση, ωστόσο διασαφήνισε πως οι Βρυξέλλες δεν πρόκειται να αποδεχθούν χρονικό όριο στις διαπραγματεύσεις. Το βασικό πρόβλημα που προσπαθούν να επιλύσουν οι δύο πλευρές είναι να μην υπάρξει φυσικό σύνορο με υποδομές και σταθμούς ελέγχου μεταξύ Ιρλανδίας και Βορείου Ιρλανδίας. Η Ε.Ε. είχε προτείνει την παραμονή της Βορείου Ιρλανδίας στην τελωνειακή ένωση, ωστόσο το Λονδίνο είχε απορρίψει την πρόταση, λέγοντας ότι είναι απαράδεκτη η διαίρεση της βρετανικής επικράτειας. Η επίτευξη συμφωνίας για τα σύνορα είναι μία από τις τρεις προϋποθέσεις που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να αρχίσει να διαπραγματεύεται με τη Βρετανία για τη μελλοντική εμπορική σχέση των δύο πλευρών. «Ασχετα από τα νέα, εξακολουθούμε να βρισκόμαστε στην ίδια θέση. Δεν έχουμε μάθει κάτι περισσότερο για τη μελλοντική σχέση που θα έχει η Βρετανία με την Ε.Ε.», σχολίασε στο Reuters η Τζέιν Φόλεϊ, αναλύτρια νομισμάτων στην Rabobank.

Στο στόχαστρο της Κομισιόν η Google λόγω Android

Η Google ενδεχομένως να κληθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να πληρώσει ένα ακόμη πρόστιμο λόγω πιθανής κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά κινητών τηλεφώνων με το λειτουργικό της σύστημα Android. Σήμερα, 8 στα 10 έξυπνα κινητά λειτουργούν με Android. Οι αρμόδιοι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι κάνουν έρευνα για το θέμα, αλλά ακόμη δεν την έχουν ολοκληρώσει. Η Google έχει μπει, λόγω του Android, στο στόχαστρο της επιτροπής Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστράγκερ, η οποία είναι ευαίσθητοποιημένη σε θέματα υψηλής τεχνολογίας και καταναλωτών. Σύμφωνα με την εκτίμηση της Κομισιόν, ο αμερικανικός όμιλος έχει επιβάλει παράτυπους όρους στις εταιρείες που κατασκευάζουν κινητά τηλέφωνα και έχουν σε αυτά εγκατεστημένο το Android. Αυτή η κατάσταση βλάπτει τη λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού και περιορίζει τις επιλογές των καταναλωτών. Η Google, συγκεκριμένα, υποχρεώνει τις κατασκευαστριες εταιρείες να χρησιμοποιούν τη δική της ομώνυμη μηχανή αναζήτησης καθώς και άλλες παρεχόμενες από αυτήν υπηρεσίες.

Η κ. Βεστράγκερ ασχολείται με τον αμερικανικό όμιλο από το 2016, με αφορμή τις δηλώσεις της διοίκησής του ότι το λειτουργικό πρόγραμμα Android είναι ανοικτό σε όλους. Ωστόσο, όπως έχει επισημάνει η κ. Βεστράγκερ, όταν στις συσκευές με Android γίνεται προεγκατάσταση των υπηρεσιών της Google, δεν δίνονται περιθώρια επιλογών στο καταναλωτικό κοινό.

Χωρίς ακόμη να υπάρχουν πλη-

Σύμφωνα με εκτίμηση της Επιτροπής, ο αμερικανικός όμιλος έχει επιβάλει παράτυπους όρους στις εταιρείες που κατασκευάζουν κινητά τηλέφωνα και έχουν σε αυτά εγκατεστημένο το Android. Αυτή η κατάσταση βλάπτει τη λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού.

Η Κομισιόν έχει τη δυνατότητα να επιβάλει χρηματική ποινή αντίστοιχη με το 10% του κύκλου εργασιών της εταιρείας.

ροφορίες όσον αφορά το επικείμενο πρόστιμο, μπορεί κανείς να το υπολογίσει. Η Κομισιόν έχει τη δυνατότητα να επιβάλει

χρηματική ποινή αντίστοιχη με το 10% του κύκλου εργασιών της Google, δηλαδή έως και 9,3 δισ. ευρώ. Σε δημοσίευσμά τους σχετικά με το παραπάνω θέμα, οι Financial Times εκτιμούν πως δεν πρόκειται η Κομισιόν να εξαντλήσει την αυστηρότητά της ως προς το ύψος του προστίμου. Σε παλαιότερη υπόθεση, που αφορούσε τις αθέμιτες πρακτικές της αμερικανικής εταιρείας στο πεδίο των υπηρεσιών της στις διαδικτυακές καταναλωτικές αγορές, το πρόστιμο ήταν της τάξεως

των 2,43 δισ. ευρώ. Πάντως, η όποια απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Android θα επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τον τρόπο λειτουργίας της Google στην Ευρώπη αλλά όχι τους καταναλωτές.

Ενα παράδειγμα δίνει η προηγούμενη απόφαση της Κομισιόν σχετικά με τις διαδικτυακές καταναλωτικές αγορές της Google. Η Επιτροπή είχε αποφανθεί ότι η εταιρεία με αθέμιτο τρόπο απομακρύνει τους καταναλωτές από ορισμένα ψηφιακά καταστήματα, στρέφοντάς τους προς άλλα τα οποία εκείνη προτιμά. Εν συνεχεία, η Google έκανε αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής των ηλεκτρονικών αγορών, καταργώντας την αξιολόγηση επιμέρους καταστημάτων, την καθοδήγηση για τις τιμές των προϊόντων και τις εκπτώσεις σε συγκεκριμένα αγαθά. Βέβαια, η διοίκηση της Google δεν μένει απαθής στις παρεμβάσεις της Κομισιόν. Κατά το υψηλόβαθμο στέλεχος της εταιρείας, Κεντ Γουόκερ, «το επισημασμένο μας μοντέλο βοηθάει στο να παραμένει χαμηλά το κόστος για τους κατασκευαστές και προσφέρει ευελιξία στους χρήστες και στον έλεγχο που έχουν στις συσκευές τους». Αναλυτές του κλάδου επισημαίνουν ότι ίσως ορισμένοι αναρωτηθούν γιατί η Κομισιόν δεν ασχολείται και με το λειτουργικό iOS της Apple. Το Android μπορεί να εγκατασταθεί σε οποιαδήποτε συσκευή με αδειοδότηση της Google, ενώ το iOS αφορά αποκλειστικά συσκευές της Apple και υπ' αυτό το πρίσμα δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία της Επιτροπής.

REUTERS, BLOOMBERG

Σήμα έναρξης αντίστροφης μέτρησης για το QE από ΕΚΤ

Αιφνιδιάστηκαν οι αγορές, που ανέμεναν
πίστωση χρόνου λόγω της Ιταλίας

Νευρικότητα προκλήθηκε στις αγορές κρατικών ομολόγων της Ευρωζώνης επειδή ο Πέτερ Πράετ, επικεφαλής οικονομολόγος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), δήλωσε ότι η συζήτηση για τον τερματισμό του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης θα αρχίσει στη συνεδρίαση της επόμενης εβδομάδας. Αυτή η τοποθέτηση από έναν υψηλόβαθμο αξιωματούχο της ΕΚΤ, έναν από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές του προγράμματος αγοράς κρατικών ομολόγων της Ευρωζώνης, αιφνιδίασε τις αγορές που προσδοκούσαν πίστωση χρόνου, ιδιαίτερα μετά τις εξελίξεις στην Ιταλία.

Η νέα κυβέρνηση συνασπισμού στην Ιταλία έχει προαναγγείλει σειρά μέτρων που αντιτίθενται στους δημοσιονομικούς κανόνες της Ευρωζώνης, με αποτέλεσμα να έχει προκληθεί μεγάλη αναστάτωση στην αγορά των ιταλικών κρατικών ομολόγων εδώ και περίπου ένα μήνα. Η έναρξη της συζήτησης για τον τερματισμό του προγράμματος αγοράς κρατικών ομολόγων σημαίνει, ουσιαστικά, ότι η ΕΚΤ μπορεί να μη διαδραματίζει τον υποστηρικτικό ρόλο που έχει αναλάβει από το 2015 σε μια, ενδεχομένως, κρίσιμη συγκυρία για την Ευρωζώνη.

«Νομίζαμε ότι η ΕΚΤ θα περι-

μενε μέχρι τη συνεδρίαση της 26ης Ιουλίου, πριν ανακοινώσει τον τερματισμό των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης», σχολίασαν χθες οι οικονομολόγοι της Bank of America Merrill Lynch. «Αλλά η ομιλία που πραγματοποίησε ο Πέτερ Πράετ σήμερα το πρωί ήταν σημαντική», προσέθεσαν στη συνέχεια.

Ο κ. Πράετ δήλωσε χθες, στο πλαίσιο ομιλίας του στο Βερολίνο, ότι «την επόμενη εβδομάδα το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ θα πρέπει να αξιολογήσει αν έχει σημειωθεί η απαιτούμενη πρόοδος ώστε να ξεκινήσει η σταδιακή μείωση των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης».

Συμπλήρωσε, μάλιστα, πως θα είναι μια «κρίσιμη» απόφαση, υπονοώντας ότι η ΕΚΤ είναι ικανοποιημένη με την πορεία του πληθωρισμού.

Το ευρώ εκτοξεύθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα ημερών έναντι του δολαρίου, καθώς οι τιμές των κρατικών ομολόγων υποχώρησαν από τον πυρήνα μέχρι της περιφέρειας της Ευρωζώνης.

Τη μεγαλύτερη ημερήσια άνοδο εδώ και περίπου ένα χρόνο παρουσίασαν χθες οι αποδόσεις των γερμανικών ομολόγων, ενώ εντάθηκαν ακόμα περισσότερο οι πιέσεις στα ιταλικά ομόλογα.

Οι αποδόσεις των 10ετών γερμανικών ομολόγων, ειδικότερα,

Ο κ. Πέτερ Πράετ δήλωσε χθες, στο πλαίσιο ομιλίας του στο Βερολίνο, ότι «την επόμενη εβδομάδα το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ θα πρέπει να αξιολογήσει αν έχει σημειωθεί η απαιτούμενη πρόοδος ώστε να ξεκινήσει η σταδιακή μείωση των μέτρων ποσοτικής χαλάρωσης».

Το ευρώ εκτοξεύθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα ημερών έναντι του δολαρίου.

έφθασαν το 0,46%, αντανakλώντας το υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2017. Στο 2,96% έφθασαν οι αποδόσεις των 10ετών ιταλικών ομολόγων, ενώ αυτές των διετών αναρριχήθηκαν στο 1,32%.

Αναλυτές της UBS εκτιμούν

πως τα σχέδια της ιταλικής κυβέρνησης για την αύξηση των δημοσιονομικών δαπανών θα οδηγήσουν φέτος σε αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος στο 4,4% του ΑΕΠ έναντι του 2,3% που είχε καταγραφεί το 2017.

Το Κίνημα των Πέντε Αστέρων και η Λέγκα του Βορρά, τα δύο κόμματα που σχημάτισαν κυβέρνηση συνασπισμού στην Ιταλία, υποσχέθηκαν να θεσμοθετήσουν ελάχιστο εισόδημα για τους οικονομικά αδύναμους, να μειώσουν τη φορολογία των επιχειρήσεων και να ακυρώσουν τις μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει στο συνταξιοδοτικό.

BLOOMBERG, REUTERS

«Κάτω, αλλά κοντά στο 2%»

Ικανοποιητική θεωρεί ο επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ ότι είναι η πορεία του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη, παρότι αναλυτές της αγοράς αμφισβητούν αν αντανakλά μια γενικευμένη τόνωση τιμών και μισθών. «Υπάρχουν σημάδια που δείχνουν πως ο πληθωρισμός οδεύει προς τον στόχο μας», σημείωσε χθες ο κ. Πράετ από το Βερολίνο. Προσέθεσε, μάλιστα, ότι τόσο η ενίσχυση των οικονομικών επιδόσεων στην Ευρωζώνη όσο και οι μισθοί ενισχύουν την πεποίθηση ότι ο πληθωρισμός θα φθάσει τον στόχο του χαμηλότερα, αλλά κοντά στο 2%. Αναλυτές της αγοράς τηρούν επιφυλάξεις ως προς αυτήν την τοποθέτηση του

κ. Πράετ. Επισημαίνουν ότι η άνοδος του πληθωρισμού στο 1,9% τον περασμένο μήνα αποδίδεται στην αύξηση των τιμών του πετρελαίου και της ενέργειας, γενικότερα. Η ΕΚΤ ακολουθεί τα χνάρια της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ σε ό,τι αφορά την εξομάλυνση της νομισματικής πολιτικής μετά την εφαρμογή γενναιοδωρών μέτρων για τη στήριξη της ρευστότητας και του δανεισμού επί σειρά ετών. Από το 2015, η ΕΚΤ έχει αγοράσει ομόλογα 2,5 τρις. ευρώ από τις αγορές της Ευρωζώνης, αλλά έχει δεχθεί ισχυρές πιέσεις από τον πυρήνα της Ευρωζώνης για να τερματίσει αυτό το πρόγραμμα.

Η Ε.Ε. ζητεί εξαίρεση των εταιρειών της από αμερικανικές κυρώσεις

Γερμανία, Γαλλία και Βρετανία από κοινού με την Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησαν από τις Ηνωμένες Πολιτείες να μην επιβάλουν κυρώσεις σε ευρωπαϊκές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Ιράν. Πρόκειται για έμμεση παραδοχή των Ευρωπαίων ότι δεν έχουν την ισχύ να περισώσουν τη συμφωνία με το Ιράν. Βέβαια, η Κομισιόν ανακοίνωσε σήμερα ότι θα επιβάλει δασμό 25% σε αμερικανικά προϊόντα από τον Ιούλιο σε απάντηση των κυρώσεων που είχε επιβάλει πρώτος ο Ντόναλντ Τραμπ σε προϊόντα χάλυβα και αλουμινίου.

Παράλληλα, οι Βρυξέλλες αναθεώρησαν παλαιότερο θέσπισμα που δίνει το δικαίωμα σε ευρωπαϊκές εταιρείες να μη συμμορφώνονται με τις αμερικανικές κυρώσεις κατά του Ιράν αλλά και με τις σχετικές αποφάσεις των αμερικανικών δικαστηρίων.

Ωστόσο, στην πράξη η κατάσταση είναι διαφορετική. Στην επιστολή με ημερομηνία 4 Ιουνίου, οι υπουργοί Οικονομικών και Εξωτερικών Γαλλίας, Γερμανίας και Βρετανίας καλούν τους Αμερικανούς ομολόγους τους να εξαιρέσουν από τις κυρώσεις ευρωπαϊκές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της υγείας, του φαρμάκου, της ενέργειας, των αυτο-

Αφορά όσες δραστηριοποιούνται στους κλάδους υγείας, φαρμάκου, ενέργειας, αυτοκινήτων, πολιτικής αεροπλοΐας, τραπεζών και υποδομών.

κινήτων, της πολιτικής αεροπλοΐας, των τραπεζών και των υποδομών. Οι τρεις χώρες είχαν υπογράψει τη συμφωνία για τα πυρηνικά του Ιράν και στην επιστολή επαναλαμβάνουν πως εξακολουθούν να δεσμεύονται από αυτήν. «Η αποχώρηση του Ιράν (από τη συμφωνία για τα πυρηνικά) θα αποσταθεροποιούσε περαιτέρω μια περιοχή όπου θα ήταν καταστροφικές επιπτώσεις συγκρούσεις», αναφέρουν στην επιστολή τους οι Ευρωπαίοι υπουργοί. Η Γερμανίδα καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ δήλωσε, χθες, ότι αναμένει «δύσκολες συζητήσεις» με τις ΗΠΑ για το Ιράν και τις εμπορικές κυρώσεις γενικότερα στη σύνοδο κορυφής των επτά πλουσιότερων βιομηχανικών κρα-

Σύμφωνα με πληροφορίες του Reuters, ευρωπαϊκές πετρελαϊκές εταιρείες και διυλιστήρια, συμπεριλαμβανομένων των ΕΛΠΕ, ετοιμάζονται να σταματήσουν να αγοράζουν ιρανικό πετρέλαιο.

τών (G7), που θα λάβει χώρα στις 8 και 9 Ιουνίου στον Καναδά. «Φυσικά, θα προσπαθήσω να μιλήσω στον Αμερικανό πρόεδρο για τα τρέχοντα προβλήματα που έχουμε γενικά, ειδικότερα για το Ιράν και τους εμπορικούς δασμούς», ανέφερε χθες η Μέρκελ, μιλώντας στο γερμανικό Κοινοβούλιο.

Ωστόσο, στην πράξη οι ευρωπαϊκές εταιρείες δεν είναι διατεθειμένες να διακινδυνεύσουν να υποστούν τις αμερικανικές κυρώσεις και εγκαταλείπουν την ιρανική αγορά.

Σύμφωνα με πληροφορίες του Reuters, ευρωπαϊκές πετρελαϊκές εταιρείες και διυλιστήρια, συμπεριλαμβανομένων των ΕΛΠΕ, ετοιμάζονται να σταματήσουν να αγοράζουν ιρανικό πετρέλαιο. «Δεν μπορούμε να αψηφήσουμε τις ΗΠΑ», ανέφερε πηγή του ιταλικού διυλιστηρίου Saras. «Δεν είναι σαφές ακόμη τι θα μπορούσε να κάνει η αμερικανική διοίκηση, αλλά στην πράξη θα μπορούσαμε να έχουμε προβλήματα», προσέθεσε. Διάφορες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων της γαλλικής Total, των ιταλικών Eni και Saras, των ισπανικών Repsol και Cepsa και της ελληνικής ΕΛΠΕ, ετοιμάζονται να διακόψουν τις αγορές ιρανικού πετρελαίου μόλις ολοκληρωθεί η περίοδος χά-

ριτος που έχουν δώσει οι ΗΠΑ, στις 4 Νοεμβρίου. Ακόμη και η Ευρωπαϊκή Επενδυτική Τράπεζα, δηλαδή ο επενδυτικός βραχίονας της Ε.Ε., αρνήθηκε χθες να ακολουθήσει τη σύσταση της Κομισιόν να υποστηρίξει με δάνεια ευρωπαϊκές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο Ιράν, λέγοντας ότι ενδεχόμενη επιβολή κυρώσεων από τις ΗΠΑ θα απειλούσαν την πρόσβασή της στις διεθνείς κεφαλαιαγορές.

Στο μέτωπο των εμπορικών κυρώσεων, η Ε.Ε. δεν κάθεται με σταυρωμένα τα χέρια και ανακοίνωσε χθες πως θα επιβάλει από τον Ιούλιο δασμούς ύψους 25% σε αμερικανικές εξαγωγές στην Ε.Ε., ως αντίποινα για την επιβολή δασμών ύψους 25% σε ευρωπαϊκές εξαγωγές προϊόντων χάλυβα και 10% προϊόντων αλουμινίου στις ΗΠΑ.

Οι δασμοί αφορούν αμερικανικά προϊόντα αξίας 2,8 δισ. ευρώ. Παράλληλα, η Ε.Ε. ετοιμάζει και νέους δασμούς, μεταξύ 10% και 50%, σε αμερικανικά προϊόντα αξίας 3,6 δισ. ευρώ από τον Μάρτιο του 2021 ή και νωρίτερα, αν κρίνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου ότι είναι παράνομες οι αμερικανικές κυρώσεις.

REUTERS

MTN Business

Αυξήστε την αποδοτικότητα της επιχείρησής σας με σύνδεση οπτικών ινών.

Η πιο γρήγορη, αξιόπιστη και πλέον οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο για κάθε επιχείρηση, ανεξαρτήτως μεγέθους.

mtnbusiness.com.cy

Από τους 48 πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο, φθάσαμε στους 936 τον Μάρτιο και τους 1.029 τον Απρίλιο.

Οι τράπεζες έχουν αγοράσει το 50% των ακινήτων που έβγαλαν στο σφυρί

Γκάζι στους πλειστηριασμούς ακινήτων πατούν οι τράπεζες, έχοντας ήδη προγραμματίσει πάνω από 11.000 ρευστοποιήσεις ακινήτων έως τα τέλη του 2018. Η απειλή της επιβολής αναγκαστικών μέτρων δείχνει να αποδίδει, καθώς παράλληλα με την εκρηκτική άνοδο των πλειστηριασμών, με γεωμετρική άνοδο αυξάνονται και οι διακανονισμοί ή οι ρυθμίσεις στις οποίες προχωρούν οι οφειλέτες. Την τάση αυτή φαίνεται ότι ενισχύει η αποφασιστικότητα που δείχνουν οι τράπεζες, οι οποίες μέχρι σήμερα έχουν αγοράσει τα μισά περίπου από τα ακίνητα που έχουν βγει στο σφυρί, δίνοντας το μήνυμα ότι οι πλειστηριασμοί θα αποτελέσουν βασικό εργαλείο για τη μείωση των κόκκινων δανείων.

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ», από το σύνολο των 2.270 ακινήτων που βγήκαν σε πλειστηριασμό από τις αρχές Νοεμβρίου, όταν δηλαδή ενεργοποιήθηκε η ηλεκτρονική πλατφόρμα eauction, οι τράπεζες απέκτησαν τα 1.112 ακίνητα, δηλαδή το 50% αυτών που βγήκαν στο σφυρί. Βασικός στόχος της πολιτικής των τραπεζών να αγοράζουν οι ίδιες τα ακίνητα που βγάζουν στο

σφυρί είναι να πείσουν ότι το μέτρο των πλειστηριασμών θα εφαρμοστεί με αυστηρότητα στους μεγαλοοφειλέτες και δεν είναι άσφαιρα πυρά στην όλη επιχείρηση εντοπισμού των στρατηγικών κακοπληρωτών. Με βάση τα στοιχεία των τραπεζών, τα ακίνητα που εκπλειστηριάζονται, ακόμη και στις περιπτώσεις που αφορούν διαμερίσματα ή αγροτεμάχια, συνδέονται με μεγάλες οφειλές και δεν αφορούν περιπτώσεις ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Τα στοιχεία των συμβολαιογράφων δείχνουν επίσης ότι οι περιπτώσεις ακινήτων που αφορούσαν πρώτη κατοικία ματαιώθηκαν ύστερα από δικαστική απόφαση και δεν έφτασαν στο τελικό στάδιο του πλειστηριασμού, κάτι που δεν αποκλείει το ενδεχόμενο αστοχίας. Την πρακτική της αγοράς από τις τράπεζες ενός σημαντικού αριθμού ακινήτων ευνοεί και το χαμηλό επενδυτικό ενδιαφέρον που υπάρχει στην αγορά, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ», από το σύνολο των 2.270 ακινήτων που έχουν βγει προς εκποίηση, μόλις για τα 195 υπήρξαν τρίτοι αγοραστές.

ακίνητα που εκπλειστηριάζονται, ακόμη και στις περιπτώσεις που αφορούν διαμερίσματα ή αγροτεμάχια, συνδέονται με μεγάλες οφειλές και δεν αφορούν περιπτώσεις ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Τα στοιχεία των συμβολαιογράφων δείχνουν επίσης ότι οι περιπτώσεις ακινήτων που αφορούσαν πρώτη κατοικία ματαιώθηκαν ύστερα από δικαστική απόφαση και δεν έφτασαν στο τελικό στάδιο του πλειστηριασμού, κάτι που δεν αποκλείει το ενδεχόμενο αστοχίας. Την πρακτική της αγοράς από τις τράπεζες ενός σημαντικού αριθμού ακινήτων ευνοεί και το χαμηλό επενδυτικό ενδιαφέρον που υπάρχει στην αγορά, καθώς, σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύει η «Κ», από το σύνολο των 2.270 ακινήτων που έχουν βγει προς εκποίηση, μόλις για τα 195 υπήρξαν τρίτοι αγοραστές. Αντιθέτως, για ένα σημαντικό αριθμό, που φθάνει τα 963 ακίνητα, δεν υπήρξε κανένα ενδιαφέρον, δηλαδή δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά. Το γεγονός ωστόσο ότι, από τους πλειστηριασμούς που είχαν προγραμματιστεί, οι 607 ματαιώθηκαν δείχνει ότι σημαντικό ποσοστό οφειλετών, που υπολογίζεται περίπου στο 20%, πειθαναγκάζεται και δείχνει διάθεση συνεννόησης με την τράπεζα, λίγο πριν από την ημερομηνία της αναγκαστικής εκποίησης. Ο ρυθμός ένταξης νέων πλειστηριασμών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα καθιστά απόλυτα εφικτή τη δέσμευση που έχουν αναλάβει οι τράπεζες για τη διενέργεια 18.000 πλειστηριασμών εντός του 2018, καθώς ήδη και πριν από την εκπνοή του πρώτου εξαμήνου οι προγραμματισμένοι πλειστηριασμοί φθάνουν τους 11.050. Να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την έκθεση συμμόρφωσης στο πλαίσιο της τρίτης αξιολόγησης, οι πλειστηριασμοί ακινήτων θα φθάσουν τους 40.000 από το 2019 και μετά, ενώ ο προγραμματισμός για φέτος προβλέπει τον πλειστηριασμό 10.000 ακινήτων, στόχος που αναμένεται να ξεπεραστεί. Την τάση αυτή επιβεβαιώνουν τα στοιχεία των τελευταίων μηνών που δείχνουν γεωμετρική άνοδο, μόνα με τον μήνα. Είναι χαρακτηριστικό ότι, από τους 48 πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν τον Ιανουάριο, ο αριθμός τους τον Φεβρουάριο εκτινάχθηκε στους 229 και στη συνέχεια πενταπλασιάστηκε, φθάνοντας τους 936 τον Μάρτιο και τους 1029 τον Απρίλιο.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Μεταμνημονιακό σοκ στη φορολογία των ακινήτων

Σειρά αλλαγών φέρνει η αυτόματη αναπροσαρμογή των τιμών

Του **ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ**

Για το 2019 και πιθανότατα αφού μεσολαβήσουν οι επόμενες εθνικές εκλογές μετατίθενται από την κυβέρνηση όλες οι δύσκολες αποφάσεις που αφορούν τη φορολογία ακινήτων. Μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες θα ανακοινωθούν οι απολύτως απαραίτητες αλλαγές για να κλείσει η συμφωνία με τους θεσμούς, δηλαδή η επικαιροποίηση των αντικειμενικών αξιών βάσει των εισηγήσεων των εκτιμητών και τα μέτρα διασφάλισης ότι δεν θα προκληθεί δημοσιονομικό κενό από τον φετινό ΕΝΦΙΑ. Για το 2019 (ή και αργότερα) μετατίθενται:

1. Η αλλαγή στους συντελεστές υπολογισμού των φόρων μεταβίβασης.
2. Η ενεργοποίηση του φόρου υπεραξίας στις μεταβιβάσεις ακινήτων.
3. Η εφαρμογή του «αυτόματου» συστήματος αναθεώρησης των αντικειμενικών αξιών βάσει στοιχείων των πραγματικών συναλλαγών.
4. Η ένταξη των αγροτεμαχίων και των εκτός σχεδίου οικοπέδων στη φορολογητέα ύλη του ΕΝΦΙΑ.
5. Η θέσπιση ενός νέου φόρου κατοχής, ο οποίος θα στηρίζεται στο σύνολο της περιουσίας και όχι στην επιφάνεια.

Μνημόνιο

Το προσχέδιο του αναθεωρημένου μνημονίου καθιστά σαφές ότι οι αλλαγές στους φόρους ακινήτων δεν θα ολοκληρωθούν με την ανακοίνωση των νέων αντικειμενικών αξιών των ακινήτων έως τις 14 Ιουνίου. Όπως αναφέρεται, μέχρι τον Ιούλιο, η ελληνική κυβέρνηση, σε συνεργασία με τα τεχνικά κλιμάκια των θεσμών, θα ολοκληρώσει τον μόνιμο μηχανισμό αναθεώρησης των αντικειμενικών αξιών και μάλιστα θα εξασφαλίσει και τα απαιτούμενα κονδύλια για τη λειτουργία του.

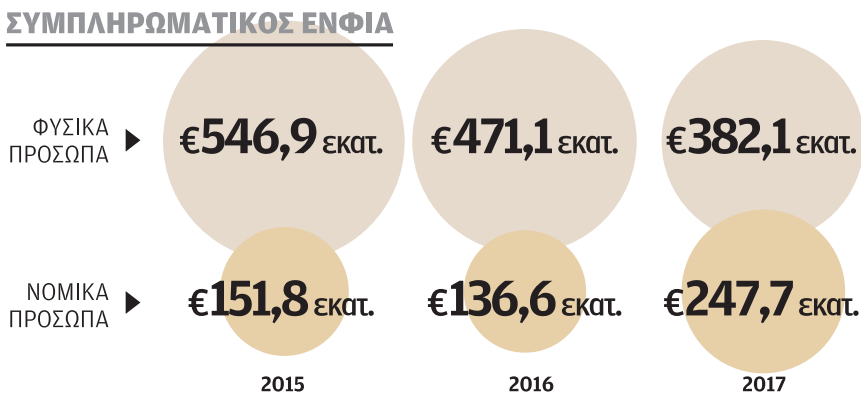
Ο μόνιμος μηχανισμός θα είναι ηλεκτρονικός και θα στηρίζεται στην εξής αρχή: οι εκάστοτε τιμές ζώνης θα αναnevώνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα αυτόματα –χωρίς δηλαδή πολιτική απόφαση– με βάση τα στοιχεία για τις τιμές των ενοικίων, τις πραγματικές τιμές αγοράς και πώλησης (σ.σ.: όπως αποτυπώνονται στα συμβόλαια), τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδας αλλά και τις πληροφορίες τοπικών επιτροπών που θα λειτουργούν σε ολόκληρη τη χώρα.

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

«Απαγορευμένος καρπός» είναι για την πλειονότητα των ξένων αγοραστών, ή όσων εγχώριων διαθέτουν ήδη πρώτη κατοικία, η απόκτηση ακινήτων που να έχουν κατασκευαστεί την τελευταία δεκαετία. Αιτία δεν είναι τόσο το κόστος τους, δεδομένου ότι οι αξίες έχουν καταγράφει απώλειες της τάξεως του 40%-50% κατά μέσον όρο από το 2008 μέχρι σήμερα, όσο το φορολογικό «άγος» που συνοδεύει την απόκτησή τους και αφορά στον ΦΠΑ 24%. Ο εν λόγω φόρος επιβάλλεται σε όσους αποκτήν ακίνητο, το οποίο έχει κατασκευαστεί με οικοδομικά άδεια μεταγενέστερη της 1/1/2006, με την εξαίρεση των αγοραστών πρώτης κατοικίας, οι οποίοι εξαιρούνται.

Το γεγονός όμως ότι ο συντελεστής που εφαρμόζεται στην Ελλάδα αγγίζει το 24%, έχει ως αποτέλεσμα την απογείωση του φορολογικού κόστους που συνοδεύει την απόκτηση της συγκεκριμένης κατηγορίας ακινήτων, με αποτέλεσμα να ουδείς να τα επιλέγει. Είναι χαρακτηριστικό ότι αν συνυπολογιστούν και τα υπόλοιπα κόστη που συνοδεύει την αγορά ακινήτου, όπως τα τέλη εγγραφής στο κτηματολόγιο και το υποθηκοφυλακείο, τα νομικά και συμβολαιογραφικά έξοδα και η αμοιβή του μεσίτη, το τελικό κόστος για έναν αγοραστή εκτινάσσεται σε ποσοστό άνω του 33%, κατατάσσοντας την Ελλάδα ως την τέταρτη ακριβότερη χώρα στην Ευρώπη, αναφορικά με το συνολικό κόστος που συνοδεύει μια αγοραπωλησία νεόδμητου ακινήτου. Αν μάλιστα επιβληθεί και ο φόρος υπεραξίας, που επιβαρύνει τον πωλητή (σήμερα οι πωλητές επιβαρύνονται μόνο με τυχόν αμοιβή μεσίτη), η κορυφή θα έχει χρώμα...

Ποιοι πληρώνουν τον συμπληρωματικό ΕΝΦΙΑ

ΤΙ ΠΛΗΡΩΣΑΜΕ ΤΟ 2017

	ΠΛΗΘΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ	ΠΟΣΟ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ
Φυσικά πρόσωπα	6.297.453	€2,7 δισ.
Νομικά πρόσωπα	50.900	€0,45 δισ.
ΣΥΝΟΛΟ	6.348.353	€3,15 δισ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι αλλαγές δεν θα ολοκληρωθούν με την ανακοίνωση των νέων αντικειμενικών έως τις 14 Ιουνίου.

Στο υπουργείο Οικονομικών θα δημιουργηθεί μονάδα με αποκλειστικό έργο την παρακολούθηση του μηχανισμού επανεκτίμησης των αξιών των ακινήτων.

Η ενεργοποίηση αυτού του μηχανισμού θα οδηγήσει σε νέες πολύ μεγάλες αλλαγές στις τιμές φορολόγησης των ακινήτων. Και αυτό διότι το ηλεκτρονικό σύστημα δεν θα αγγίζει μόνο τις τιμές ζώνης, όπως

θα συμβεί μέσα στις επόμενες δύο εβδομάδες, αλλά και τους συντελεστές εμπορικότητας ανά την επικράτεια, οι οποίοι επηρεάζουν καθοριστικά το τελικό αποτέλεσμα. Με τον αυτόματο μηχανισμό και τη νέα μονάδα που θα συσταθεί στο υπουργείο Οικονομικών, θα μπει πρώτη φορά στο τραπέζι και το «παγωμένο» επί σειρά ετών θέμα της «τιμολόγησης» των αγροτεμαχίων και των εκτός σχεδίου οικοπέδων. Η αθροιστική αξία αυτών των ακινήτων εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 110-130 δισ. ευρώ (σ.σ.: αντιστοιχεί, δηλαδή, περίπου στο 65-70% του ΑΕΠ). Πρόκειται για περιουσία η οποία αυτή τη στιγμή δεν εντάσσεται στον συμπληρωματικό φόρο των ακινήτων, ενώ και ο ΕΝΦΙΑ είναι πολύ χαμηλός συγκριτικά με τα εντός σχεδίου ακίνητα και τα κτίσματα.

Απρόσιτη η απόκτηση νεόδμητων κατοικιών, λόγω ΦΠΑ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

«Απαγορευμένος καρπός» είναι για την πλειονότητα των ξένων αγοραστών, ή όσων εγχώριων διαθέτουν ήδη πρώτη κατοικία, η απόκτηση ακινήτων που να έχουν κατασκευαστεί την τελευταία δεκαετία. Αιτία δεν είναι τόσο το κόστος τους, δεδομένου ότι οι αξίες έχουν καταγράφει απώλειες της τάξεως του 40%-50% κατά μέσον όρο από το 2008 μέχρι σήμερα, όσο το φορολογικό «άγος» που συνοδεύει την απόκτησή τους και αφορά στον ΦΠΑ 24%. Ο εν λόγω φόρος επιβάλλεται σε όσους αποκτήν ακίνητο, το οποίο έχει κατασκευαστεί με οικοδομικά άδεια μεταγενέστερη της 1/1/2006, με την εξαίρεση των αγοραστών πρώτης κατοικίας, οι οποίοι εξαιρούνται.

Το γεγονός όμως ότι ο συντελεστής που εφαρμόζεται στην Ελλάδα αγγίζει το 24%, έχει ως αποτέλεσμα την απογείωση του φορολογικού κόστους που συνοδεύει την απόκτηση της συγκεκριμένης κατηγορίας ακινήτων, με αποτέλεσμα να ουδείς να τα επιλέγει. Είναι χαρακτηριστικό ότι αν συνυπολογιστούν και τα υπόλοιπα κόστη που συνοδεύει την αγορά ακινήτου, όπως τα τέλη εγγραφής στο κτηματολόγιο και το υποθηκοφυλακείο, τα νομικά και συμβολαιογραφικά έξοδα και η αμοιβή του μεσίτη, το τελικό κόστος για έναν αγοραστή εκτινάσσεται σε ποσοστό άνω του 33%, κατατάσσοντας την Ελλάδα ως την τέταρτη ακριβότερη χώρα στην Ευρώπη, αναφορικά με το συνολικό κόστος που συνοδεύει μια αγοραπωλησία νεόδμητου ακινήτου. Αν μάλιστα επιβληθεί και ο φόρος υπεραξίας, που επιβαρύνει τον πωλητή (σήμερα οι πωλητές επιβαρύνονται μόνο με τυχόν αμοιβή μεσίτη), η κορυφή θα έχει χρώμα...

γαλανόλευκο. Υπενθυμίζεται ότι ο φόρος υπεραξίας έχει ανασταλεί προσωρινά μέχρι το τέλος του έτους.

Η ακριβότερη χώρα στην Ευρώπη για την πραγματοποίηση μιας αγοραπωλησίας ακινήτου (αφορά την αγορά και τη μεταπώληση έπειτα από κάποια χρόνια) είναι η Ιταλία, με ποσοστό 37,7%, ενώ έπεται η Ουγγαρία με 37,2% και η Κροατία με 35%. Σε όλες αυτές τις χώρες, κύριος λόγος είναι η εφαρμογή υψηλών συντελεστών ΦΠΑ (άνω του 20%). Ωστόσο, στις χώρες αυτές οι ιδιοκτήτες δεν καλούνται να καταβάλουν υπέρ του ποσά σε ετήσια βάση, με τη μορφή των φόρων κατοχής, καθώς έχουν επιλέξει να φορολογούν τη συναλλαγή ακινήτων και όχι την κατοχή. Τα παραπάνω στοιχεία ενισχύουν ακόμα περισσότερο την επιχειρηματολογία υπέρ της μείωσης του συντελεστή ΦΠΑ, από το 24% στο 13%. Όπως είναι σήμερα η διάρκεια της φορολογίας μεταβιβάσεων, η απόκτηση ενός ακινήτου με άδεια πριν από το 2006 θα επιβαρυνθεί 20% λιγότερο, συγκριτικά με ένα νεότερης χρονολογίας, με αποτέλεσμα οι ενδιαφερόμενοι να προτιμούν τελικά τα παλιότερα ακίνητα. Ετσι, ούτε η οικοδομική δραστηριότητα μπορεί να ανακάμψει, ενώ παραμένει και στα αζήτητα σημαντικό απόθεμα ακινήτων, νεότερων προδιαγραφών.

Ενδεικτικό της αποφυγής αγοράς νεότερων ακινήτων είναι η πενιχρή απόδοση του ΦΠΑ, καθώς εκτιμάται ότι δεν αποφέρει πάνω από 15 εκατ. ευρώ ετησίως στο δημόσιο ταμείο. Σύμφωνα με μελέτη που ετοιμάζει αυτήν την περίοδο το ΙΟΒΕ για λογαριασμό του ΣΕΠΙΑΚ, εκτιμάται ότι μια μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στο 13% θα οδηγούσε σε αύξηση της ζήτησης για νέες κατοικίες.

Κόστος αγοράς και μεταπώλησης ακινήτων στην Ευρώπη

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ ΤΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ) *

Ιταλία	37,70%
Ουγγαρία	37,20%
Κροατία	35,00%
ΕΛΛΑΔΑ	33,36%
Πολωνία	31,10%
Γαλλία	28,99%
Βέλγιο	27,60%
Ρωσία	25,50%
Λιθουανία	25,08%
Σκόπια (FYROM)	22,10%
Πορτογαλία	20,15%
Μονακό	19,60%
Λουξεμβούργο	16,40%
Γερμανία	16,34%
Ρουμανία	16,20%
Κύπρος	14,20%
Ισπανία	13,63%
Ιρλανδία	13,20%
Αυστρία	13,00%
Τουρκία	11,00%
Βουλγαρία	10,60%
Φινλανδία	10,25%
Ολλανδία	9,86%
Σουηδία	9,26%
Σερβία	9,05%
Ελβετία	8,93%
Ουκρανία	7,05%
Αλβανία	6,85%
Νορβηγία	5,63%
Δανία	3,23%

ΠΗΓΗ: Global Property Guide

*Το κόστος αφορά τις επιβαρύνσεις σε φόρους (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), νομικά και συμβολαιογραφικά έξοδα, τέλη εγγραφής στο Κτηματολόγιο και λοιπές χρεώσεις. Υπολογίζεται η επιβάρυνση ενός αγοραστή/επενδυτή τόσο στο στάδιο της αγοράς, όσο και στο στάδιο της πώλησης ακινήτου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2018

Ο λαϊκισμός επηρέασε το γονίδιό μας

Ο διεθνής σκηνοθέτης Θόδωρος Τερζόπουλος μιλάει στην «Κ» για το θέατρο, τη διαδρομή του και τη ζωή στην Ελλάδα

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

«Γεμίζεις με αέρα το διάφραγμα, σαν μπαλόνι, πιέξεις χαμηλά, τα νεφρά, τα γεννητικά όργανα και μετά εκπνοή, με έναν ήχο συριστικό από το στόμα». Προσπαθώ να μιμηθώ την άσκηση που περιγράφει και ταυτόχρονα εκτελεί δίπλα μου ο «δάσκαλος» Θόδωρος Τερζόπουλος. Με διαβεβαιώνει ότι αν την επαναλάβω κάθε μέρα, 15 φορές, θα έχω ορατά οφέλη. Μία μόνο, από ένα σύνολο εκατοντάδων ασκήσεων. «Θαβάλω τον κόσμο στους Δελφούς να κάνει στην αρχή εισπνοές – εκπνοές!», λέει ο διεθνής σκηνοθέτης, για τον οποίο το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών με την υποστήριξη του Ιδρύματος Ωνάση διο-

“

«Η ποντιακή καταγωγή μου με βοήθησε γιατί είναι και η μνήμη μου. Η μνήμη μου είναι σωματική».

γανώνει ένα μεγάλο τιμητικό αφιέρωμα στις 5, 6, 7 και 8 Ιουλίου.

Ο Θόδωρος Τερζόπουλος συμπληρώνει το 71ο έτος του –κάθε φορά που ακούω την ηλικία του αιφνιδιάζομαι– και 50 χρόνια στο θέατρο. Τα 33 εξ αυτών πορεύεται παράλληλα με το δημιουργημά του, το Θέατρο «Αττίς». Με τους Δελφούς οι δεσμοί του ξεκινούν το 1985 όταν αναλαμβάνει καλλιτεχνικός διευθυντής των Διεθνών Συναντήσεων Αρχαίου Δράματος (έως το 2004), ενώ ένα χρόνο αργότερα (1986) παρουσιάζει στο Αρχαίο Στάδιο τις περιώνυμες «Βάκχες» του, οι οποίες έκτοτε έχουν τα-

Το σπίτι του Θόδωρου Τερζόπουλου, στο κέντρο της πόλης, είναι κι αυτό ένα «ταξίδι» ζωής. Αντικείμενα από όλον τον κόσμο: 40 μάσκες από την Κίνα (οι χαρακτήρες της κινεζικής όπερας), κιμονό από την Ιαπωνία (ένα είναι δώρο από τον αδελφό του Χιροχίτο) κ.ο.κ.

ξιδέψει σε 30 χώρες, αριθμώντας περισσότερες από 400 παραστάσεις.

Η Μέθοδος

Με την τραγωδία αυτή του Ευριπίδη θεμελιώνεται και η Μέθοδος του Θόδωρου Τερζόπουλου η οποία διδάσκεται πλέον σε όλον τον κόσμο: από την Ακαδημία του Πεκίνου ως την Κολομβία, τη Γερμανία, τη Ρωσία, την Ινδία. «Το σύστημα αυτό έχει πολλά στοιχεία από τη δική μου, προσωπικά, παράδοση, από τον ποντιακό Πυρρίκιο χορό, από έναν Κινέζο δάσκαλο που είχα στο Βερολίνο, από τη μέθοδο Γκράχαμ. Αφορά την

ενεργοποίηση του λόγου και του σώματος. Η ποντιακή καταγωγή μου με βοήθησε γιατί είναι και η μνήμη μου. Η μνήμη μου είναι σωματική», εξηγεί ο ίδιος.

Το να συντάξει κανείς το «βιογραφικό» του Θόδωρου Τερζόπουλου είναι ένα στοίχημα χαμένο εξ αρχής. Διαρκώς προκύπτουν νέα στοιχεία. Του τηλεφωνώ πριν από λίγες ημέρες και τον βρίσκω στη Μόντενα της Ιταλίας, στη διάρκεια οντισιόν υποψήφιων ηθοποιών από πέντε ευρωπαϊκές χώρες για τις «Βάκχες» που θα παρουσιαστούν το 2020... Παράλληλα, κάνει πρόβες για τη «Γέρ-

μα» του Λόρκα που θα ανέβει τον Νοέμβριο στην Ταϊπέι με 60 άτομα.

Πέρυσι το φθινόπωρο συνέπεσαν οκτώ παραστάσεις του στον κόσμο: στο Τορίνο, στη Μόντενα, στην Αγία Πετρούπολη, στην Ταϊπέι, στο Πεκίνο, στη Φιλαδέλφεια των ΗΠΑ, στη Μόσχα... «Είμαι άοκνος και αεικίνητος άνθρωπος, θα μπορούσε κανείς να πει ότι είμαι εργασιομανής. Πού είναι η προσωπική ζωή μου; Είναι μάλλον μέσα σε αυτήν την κίνηση. Εκεί είναι και η ξεκούραση...».

Το σπίτι του, στο κέντρο της πόλης, είναι κι αυτό ένα «ταξίδι» ζωής. Αντικείμενα από όλον τον κόσμο:

40 μάσκες από την Κίνα (οι χαρακτήρες της κινεζικής όπερας), κιμονό από την Ιαπωνία (ένα είναι δώρο από τον αδελφό του Χιροχίτο) κ.ο.κ. Δούλεψε με Σαμάνους, με Αβορίγινες στην Αυστραλία, έκανε θέατρο σε ζούγκλες και παρθένα δάση. «Σκέφτομαι ότι αν δεν ήσαστε σκηνοθέτης, θα ήσαστε ανθρωπολόγος...», παρατηρώ. «Μου πάει πάρα πολύ», απαντά. «Και φίλοι μου είναι σπουδασίαι ανθρωπολόγοι: Ινδιάνοι, Βραζιλιάνοι, Αυστραλοί».

«Τους συναντήσατε μέσα από το θέατρο ή κάνατε θέατρο για να τους συναντήσετε;», επανέρχομαι. «Πι-

θανότατα το δεύτερο... Ας τα πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή. Στη γη μεγάλωσα. Ήμουν τριών-τεσσάρων χρόνων και οι γονείς μου, πρόσφυγες από τον Πόντο, στο Μακρύγαλο Πιερίας, με έβαζαν μέσα σε ένα καλάθι πάνω στο κάρο και πήγαινα στο καπνοκώραφο μαζί τους, στις 3 τη νύχτα. Το πρωί, πριν βγει ο ήλιος, στοιβαζα τα καπνά στα κοφίνια. Τότε, αρχές της δεκαετίας του '50, ήταν μια Ελλάδα διαλυμένη.

Είκοσι χρόνια αργότερα, αφού είχα τελειώσει με τον στρατό και είχα αποφοιτήσει από τη Δραματική Σχολή του Μικαηλίδη, πήγα στη Γερμανία. Είχα έναν αδελφό Παναγιώτη Τερζόπουλο, καθηγητή Διεθνούς Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Καρλ Μαρξ της Λειψίας, που είχε

“

«Είμαι άοκνος και αεικίνητος άνθρωπος, θα μπορούσε κανείς να πει ότι είμαι εργασιομανής».

και μαθήτριά την Αγκελα Μέρκελ. Τώρα είναι συνταξιούχος. Με βοήθησε πάρα πολύ. Μέσα από αυτόν γνώρισα τον Χάινερ Μίλερ και την οικογένεια Μπρεχτ. Ήταν μεγάλη τύχη να είμαι κοντά στον Χάινερ Μίλερ. Ήταν ο μέντοράς μου, με στήριξε. Πήγα εκεί όπου καλλιεργούνταν ο ορθολογισμός, η στέρεα άποψη για τη ζωή και την τέχνη, απαντά. «Και φίλοι μου είναι σπουδασίαι ανθρωπολόγοι: Ινδιάνοι, Βραζιλιάνοι, Αυστραλοί».

«Τους συναντήσατε μέσα από το θέατρο ή κάνατε θέατρο για να τους συναντήσετε;», επανέρχομαι. «Πι-

«Βάζω παγίδες στον εαυτό μου και καμιά φορά πέφτω μέσα»

Για τον δημιουργό και σκηνοθέτη δεν υπάρχει η έννοια του ρεπερτορίου: «Επιλέγω έργα σε σχέση με αυτό που κατοικεί μέσα μου, που δεν είναι ούτε δράμα, ούτε τραγωδία, ούτε κωμωδία. Είναι το ερώτημα: περί τίνος πρόκειται; Αυτό. Αισχύλος, Μπρεχτ, Ευριπίδης, Λόρκα, Χάινερ Μίλερ. Επιλέγω ό,τι με κινητοποιεί και δεν σταματάει το ταξίδι».

– Αυτό που αποκαλείτε ενέργεια...

– Δεν το βρίσκω στην Αθήνα. Είναι πένθημα η εικόνα και θρηνητική η κατάσταση. Η κρίση είναι πολιτισμική και πολύ βαθιά. Δρέπουμε τους καρπούς του λαϊκισμού μέσα στον οποίο διαμορφώθηκε ο Έλληνας. Είναι βαθιές οι ρίζες του λαϊκισμού, έχει επηρεάσει και το γονίδιό μας, φοβάμαι. Αντιθέτως, στους ξένους που κατοικούν γύρω από το Μεταξουργείο (σ.σ.: Λεωνίδου, ο δρόμος του «Αττίς»), συναντώ ευγένεια, καλοσύνη, ευθύνη, που δεν υπάρχουν πια σε αυτήν τη χώρα. Οι Κούρδοι προστατεύουν την περιοχή. Έχουν αρχές, δεν είναι διεφθαρμένοι. Κουρεύομαι σε Πέρση, ψωνίζω από Κούρδο, τους καλώ στο θέατρο και έρχονται με τις οικογένειές τους. Στην Ελλάδα ο πολίτης δεν έχει εμπιστοσύνη στο κράτος και συνεργάζεται με το παρακράτος, δεν έχει εμπιστοσύνη στην παιδεία και συνεργάζεται με την παραπαιδεία, δεν έχει εμπιστοσύνη στη θρησκεία αλλά στην παραθρησκεία, όχι στην τέχνη αλλά

“

«Πιστεύω στις αρχές και στη ζωή, το “περίπου” του μεταμοντερνισμού δεν υπάρχει».

στην παρατέχνη. Έχει οικοδομηθεί μια «εμπιστοσύνη» σε φάλτσο επίπεδο, σκιερό και σκιώδες, υπόγειο, υποχθόνιο και βλαβερό.

– Είστε σχεδόν «ταμένος» στο θέατρο που υπηρετείτε.

– Πιστεύω στις αρχές και στη ζωή. Το «περίπου» του μεταμοντερνισμού δεν υπάρχει. Θέλω να είμαι συγκεκριμένος, ακριβής, και σε αυτές τις περιπτώσεις υπάρχει ρίσκο και μεγάλη δυσκολία. Μπορεί να σε καταβροχθίσει αυτή η προσπάθεια.

– Τι προκαλεί το διεθνές ενδιαφέρον για τη δουλειά σας; Η πρωτοτυπία της;

– Οι ξένοι, οι Ασιάτες κυρίως (Ιάπωνες, Κορεάτες, Κινέζοι, Ταϊβανέζοι, ακόμα και οι Ινδοί), αντιλαμβάνονται τη δουλειά μου μέσα από τη διαχείριση του χρόνου, γιατί σε όλες τις παραστάσεις μου «ανοίγω» τον χρόνο. Υπάρχει ο τελεστικός χρόνος, άσχετα αν είναι τραγωδία ή ένα σύγχρονο έργο. Ο τελεστικός και οι εκπρ-

Η Σοφία Χιλλ (Ελένη) στις «Τρωάδες» που θα παρουσιαστούν στο Αρχαίο Θέατρο Δελφών, 6 και 7 Ιουλίου. Η παράσταση, παραγωγή του Οργανισμού «Πάφος Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2017», θα ξεκινήσει με το φως της ημέρας.

“

«Δεν αρνούμαι τίποτα, αρκεί να είναι αληθινό. Φτάνει να είναι και ένα κοίταγμα».

Ξεις. Ο αργός χρόνος που τους είναι πάρα πολύ οικείος. Είναι ο τελετουργικός χρόνος, ο χρόνος των παραδόσεών τους. Με αυτήν την έννοια φαίνεται η επιρροή μου από την Ασία αλλά και από την ίδια μου την ποντιακή καταγωγή και το βίωμα. Μεγάλωσα με τα μακρόσυρτα τραγούδια των προγόνων μου και με τον αργό χρόνο. Οι Γερμανοί, από την άλλη, αναγνωρίζουν στη δουλειά μου την αυστηρή δομή, που δεν διέλυσε ο μεταμοντερνισμός τον οποίο δεν ακολούθησα.

– Όσο περνούν τα χρόνια, οι παραστάσεις σας γίνονται όλο και μικρότερες σε διάρκεια: 50 - 55 λεπτά. Το «Ανκόρ» παρέπεμπε σε εγκατάσταση ή περφόρμανς.

– Το σώμα βρίσκεται εκτεθειμένο σε ερωτήματα, σε σκέψεις, κι αυτό δεν είναι εύκολο. Για να κάνω μια παράσταση, χρησιμοποιώ όλο το κείμενο, γεννιούνται ιδέες καταπληκτικές, θα πανηγυρίζα αν ήμουν «με-

ταμοντερνικός»: εφέ, ευκολίες... Τα καταργώ όλα και περνάω στην «ψίχα», στο ελάχιστο. Στην αισθητική του ελάχιστου, και με αυτήν την έννοια προσεγγίζω την installation και την performance. Βάζω παγίδες στον εαυτό μου και καμιά φορά πέφτω μέσα. Εκεί φαίνεται και η δύναμη της τέχνης. Δεν αρνούμαι τίποτα, αρκεί να είναι αληθινό. Φτάνει να είναι και ένα κοίταγμα, σαν το κοίταγμα της Μέδουσας, και να διαρκεί τρία δευτερόλεπτα.

– Τι σας τροφοδοτεί;
– Η εξωστρέφεια. Το ισχυρό ένστικτο ζωής. Η ισχυρή συγκίνηση. Συγκινούμαι όταν ταξιδεύω. Στην εξωστρέφεια συγκινούμαι, στην εσωστρέφεια θρηνώ. Ο έρωτάς μου με τους ηθοποιούς μου. Θέλω να συντηρήσω τον πυρήνα μου, αυτόν που διαμορφώθηκε μεταπολεμικά, μετεμφυλιακά, μέσα από τον πόνο, την απώγνωση, τη δυσκολία, τον μόχθο, το ταξίδι που μοιάζει ατέλειωτο κι αυτό μου δίνει ζωή. Ο χρόνος μου είναι σαν του πολιτικού. Κάθε πεντάλεπτο πρέπει να ισοδυναμεί στον πολιτικό με μία ώρα. Σε μένα κάθε πεντάλεπτο είναι δύο ώρες.

– Πώς έχετε τόσο καλή σχέση με τον χρόνο;

– Γιατί τα 'χω καλά με τον εαυτό μου.

– Το όριο σας;

– Ο ίδιος μέσα μου δεν έχω όριο γιατί είμαι τρελός! Η τρέλα είναι συνώνυμο της τραγωδίας και της ζωής.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

10.6.18-16.6.18

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΧΟΡΟΣ

Η χορογραφία της Δήμητρας Δημητριάδου εστιάζεται στο θέμα της ακύρωσης, ματαιώσης, μη αποδοχής, που δέχεται ένας άνθρωπος από το περιβάλλον του και τις συναισθηματικές καταστάσεις στις οποίες εμπλέκεται. Μια καθημερινή πάλη ανάμεσα στις δύο αντίθετες δυνάμεις, της καταστολής αλλά και της δύναμης που μπορεί να σε βγάλει από τα υπόγεια της απομόνωσης. Τρίτη, 12/6 ώρα 8:00 μ.μ., Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. **Πληροφορίες 22780960, 70005035, www.dance-houselefkosia.com.** Είσοδος ελεύθερη.

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο Γιαννής τζιαι ο δεσπότης» από το Σατιρικό

Πρεμιέρα το Σάββατο 16 Ιουνίου για το καλοκαιρινό έργο του Σατιρικού Θεάτρου, στο Θερινό Σατιρικό Θέατρο με το έργο του Μιχάλη Τερλικκά «Ο Γιαννής τζιαι ο δεσπότης» σε σκηνοθεσία Μαριάννας Καυκαρίδου. Δεκαετία του '30. Σε ένα ορεινό χωριό της Κύπρου. Ο Γιαννής ο βοσκός (35 χρόνων) μεινείσκει με την μάναν του, που τον κουκουφά συνέχεια ν' αρμαστεί. Τζέινος όμως εν λαλεί το νναι γιατί αγαπά δκυιο κοπελλούες στο χωρκό. Την Ελενούν τζιαι τη Μαριούν τζι εν ιμφορεί να δικαίέξει ποιαν να πάρει. Είναι μια έξυπνη σατιρική κωμωδία του Μιχάλη Τερλικκά με πολύ γνήσια κι όμορφη κυπριακή γλώσσα. Έχει πολύ έξυπνο χιούμορ, ωραίες ατάκες και είναι ένα έργο γεμάτο μουσική και νοσταλγίες της παλιάς Κύπρου. Το έργο θα παρουσιαστεί μέσα στα πλαίσια των θεατρικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων του καλοκαιρι σε όλη την Κύπρο (περίπου 60 παραστάσεις) με στόχο να το δουν κιλιάδες Κύπριοι που σπάνια βλέπουν θέατρο. Παίζουν οι ηθοποιοί Λουκία Μουσουλιώτη, Σπύρος Γεωργίου, Βασίλης Μιχαήλ, Ανδρέας Ρόζου, Αντρέας Σιαμαρής, Άντρη Σεργίου, Αντώνης Κλεάνθους, Ελένη Ζαντή. Σάββατο 16 Ιουνίου, ώρα 8.30 μ.μ. Θερινό Σατιρικό Θέατρο Θερινό Σατιρικό Θέατρο, Λεωφόρος Βλαδímηρου Καυκαρίδη 11-15, Αγλαντζιά, Λευκωσία. **Πληροφορίες** τηλέφωνο 22421609 και 22 312940.

ΘΕΑΤΡΟ

«Το νυφικό κρεβάτι»

Το πολυβραβευμένο θεατρικό έργο του Ολλανδού συγγραφέα Γιαν ντε Χάρτογκ συνεχίζει τις παραστάσεις μετά την επιτυχία που σημείωσε τις προηγούμενες μέρες. Πρωταγωνσιούν η Άννα Μαρία Παπαχαλαράμπους και ο Λευτέρης Ζαμπετάκης σε σκηνοθεσία του Χρήστου Δήμα και μετάφραση του Μάριου Πλωρίτη. Τα σκηνικά και κοστούμια είναι του Λάκη Γενεθλή και οι φωνισμοί του Alexander Jotovic. Ένας γάμος... μια συζυγική συμβίωση 35 ολόκληρων χρόνων γύρω από ένα νυφικό κρεβάτι! Παρακολουθούμε τη ζωή ενός ζευγαριού από την πρώτη μέρα του γάμου τους μέχρι τη διάφορα στάδια. Μια διαχρονική γλυκόκιχη κωμωδία που θα μας κάνει να γελάσουμε και να συγκινηθούμε αλλά κυρίως να ταυτιστούμε. **Επιπλέον παράσταση στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, Δευτέρα 11 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Μέρος των εσόδων θα δοθούν στο Σύνδεσμο «Μωρά - Θαύματα».**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Να πετάσσονται παραπούλια

Την περασμένη εβδομάδα στην εκδήλωση για τα 20 χρόνια της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου τιμήθηκε και η μαθήτρια του Λυκείου Λινόπεντρας Διμήρη Ζωρπά, νικήτρια των διαγωνισμών Διμόρφωσης επιτεειακού λογοτύπου που προκήρυξε η Αρχή για τα 20 χρόνια λειτουργίας της. Η νεαρή μαθήτρια δημιούργησε ένα πάρα πολύ εύστοχο σχέδιο – σίγουρα δεν περίμεναν από μένα να το πω, άλλωστε η Μύρια πρώτευσε – απλό, απλότατο, αλλά άντε εσύ έζηπνε κάτω σκέψου το, χωρίς να πέσεις στην παγίδα του εντυπωσιασμού, της μαεστρίας, της γνώσης, της πολύπλοκης αναλυτικής σκέψης. Ε, η Μύρια με την ορμή των 17 ετών, κατάλαβε πού έπρεπε να φρενάρει τη δημιουργικότητά της, πού έπρεπε να τιθασεύσει τα 17 χρόνια της και να λειτουργήσει συντηρητικά για να πετύχει τον στόχο της και τελικά δικαιώθηκε. Η Μύρια φοίτησε στο δημόσιο σχολείο και είχε καθηγντές, και δασκάλους προηγούμενως, δημόσιους υπαλλήλους, ε, δεν μπορεί ένας απ' όλους θα τη βοήθησε στο να καλλιεργήσει την αγάπη της για το σχέδιο. Μα, έχουμε και το παράδειγμα της καθηγήτριας Πόπης Νικολάου και των μαθητών της από το Λύκειο του Απο-

στόλου Λουκά από το Κολότσι στη Λεμεσό το 2016, με το έργο τους «Μετανάστες» και την επιτυχία τους στην Γκαλερί Saatchi του Λονδίνου. Η ίδια καθηγήτρια, την επόμενη χρονιά με τους μαθητές της από το Λύκειο Λεμύθου με το έργο τους «Ειρήνη» ξαναπήγε στον ίδιο διαγωνισμό και μπορεί τη δεύτερη φορά να μη βραβεύθηκε, αλλά μπήκε στο shortlist των 20 καλύτερων. Γίνονται, λοιπόν, πράγματα στα δημόσια σχολεία, υπάρχουν καθηγντές με μεράκι. Δεν υπάρχουν μόνο οι συνδικαλιστές και οι κακοί καθηγντές, διότι και αυτοί υπάρχουν, και όσο τους θρέφει το σύστημα του «κρύψε να περάσουμε» τόσο θα θεραιούν. Ξέρετε, δεν είναι ότι οι κακοί ή οι ανεπαρκείς είναι περισσότεροι απ' όσους κάνουν πολύ καλά τη δουλειά τους, είναι ότι οι ωκαδελοφιστές είναι περισσότεροι και όπως σε πολλά πράγματα, έτσι και εδώ ισχύει το η ισχύς εν τη ενώσει. Οι καλοί σε όλους τους τομείς είναι λιγότερο θορυβώδεις, όπως

η 17χρονη που βραβεύθηκε από την Αρχή Ραδιοτηλεόρασης, βλέποντας τη συστολή της καθώς παραλάμβανε το βραβείο, σκεφτόμουν να να έχει στο μυαλό της αυτή η νέα γυναίκα, που ξεκινάει τη πειραμααύριο να χτίζει το μέλλον της; Αξίζει άραγε σε αυτό κορίτσι το κράτος που έφτιαξαν οι παλιότεροι; Αν της έλεγαν άραγε να φτιάξει ένα σκίτσο της Κύπρου σήμερα τι θα σχεδίαζε; Ρώτησαν από κάποια υπηρεσία τους μαθητές σε τι Κύπρο θέλουν να ζήσουν αύριο; Ενδιαφέρει σήμερα τους νέους η πολιτική ως έκφραση κοινωνικοποίησης ή όσο αυτή γίνεται όχημα τακτοποίησης; Οι πολιτικές νεολαίες τις πολίτες δίνουν στην κοινωνία; Οι νέοι γίνονται μέγρος του πολιτισμού αυτής της χώρας; Διότι καλά και άγια όσα έφτιαξαν οι πρόγονοί μας, και να τα έχουμε να τα χαϊρόμαστε, έλα μου όμως που δεν ανθεί και φέρει κι άλλο πάντα. Θα μου πείτε μα θα ξεραθεί η ποτέ η ρίζα,

για να είμαι ειλικρινής δεν νομίζω, εκτός και αν πατηθεί κανένα κουμπί ή αποφασίσει ο Θεός ότι θέλει repeat το επεισόδιο του Νώε, και αυτή τη φορά στην κιβωτό βάλει μόνο λιμπούρους. Μπορεί, λοιπόν, να μη ζηλειφτούμε ως τον ένα, αλλά οι παλαιότεροι δυστυχώς δηλητηριάζουν τους νεότερους. Οι καθημερινές μελανές εκφάνσεις της δημόσιας ζωής το μόνο που κάνουν είναι να αποτρέπουν τους νέους να ασχολούνται με τα κοινά, να στερεούνται οι δεξαμενές από νέο και ζωηρό αίμα, που θα ασχοληθεί στα σοβαρά με τα προβλήματα, που θα μπουν στην κοινωνία με απαιτήσεις και αξιώσεις. Που δεν θα δεχθούν νεποτισμό και ωκαδεερφισμό. Θα είναι ένα σοβαρό κατηγορώ για όλα όσα τους ενοχλούν και θα μπορούν να συζητούν με τον απέναντί τους, ακόμα και αν διαφωνούν μαζί του. Τι λέτε, ουτοπικό; Μπορεί, αλλά γιατί δεν κάνουμε μια προσπάθεια, έτσι για να μην πούμε ότι τα αφήσαμε όλα στα χέρια του Θεού ή της τύχης και κανείς από τους δυο δεν μας έκανε τη χάρη. Να προσπαθήσει η Πολιτεία να δημιουργήσει και άλλα παιδιά όπως τη Μύρια, και εμείς τα μέσα να τα αναδεικνύουμε και να λέμε, «Ακόμη μία βράβευση».

ΕΚΘΕΣΗ

«Η γέννηση και η εξέλιξη μιας πρωτεύουσας»

Το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας με αφορμή τη νέα περιοδική του έκθεση Βυζαντινή - Μεσαιωνική περίοδος» πραγματοποιεί ειδικές ξεναγήσεις. Η «μαγική» ιστορική εξερεύνηση ξεκινά από την είσοδο του επισκέπτη στο Μουσείο, συνεχίζει στον πρώτο όροφο και ολοκληρώνεται στο δεύτερο όροφο. Η έκθεση παρουσιάζει την ιστορική πορεία της Λευκωσίας, ως πρωτεύουσας της Κύπρου από το 10ο αιώνα, όταν σύμφωνα με τις υπάρχουσες ιστορικές πληροφορίες η Λευκωσία εμφανίζεται για πρώτη φορά στο ρόλο του διοικητικού κέντρου της Βυζαντινής Κύπρου και συνεχίζει με την καθιέρωση της Λευκωσίας, ως πρωτεύουσας του φεουδαρχικού βασιλείου των Λουζινιανών έως το 1489. Στη συνέχεια η Κύπρος αποτέλεσε μέρος του εμπορικού κράτους της Γαλννοτάτης Δημοκρατίας της Βενετίας και η Λευκωσία το κέντρο της ενετικής διοίκησης (1489 -1570). Η ιστορική πορεία στην έκθεση συνεχίζεται έως το 1570 όταν η Λευκωσία πέρασε στην κυριαρχία των Οθωμανών Τούρκων. Ξεναγήσεις Τρίτη 12 Ιουνίου, 5:30 και Σάββατο 16 Ιουνίου, ώρα 11:00 π.μ. Είσοδος ελεύθερη. **Π.Α. 22661475 / info@leventismuseum.org.cy.** Οι ξεναγήσεις θα δοθούν στα ελληνικά από τη διευθύντρια και τις εφόρους του Μουσείου.

ΧΟΡΟΣ

Meeting you was Fate

Στο πλαίσιο του 21ου Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου η ομάδα από τη Γαλλία Théâtre «du Corps Pietragalla-Derouault» παρουσιάζει την παράσταση «Meeting you was Fate». Οι χορογράφοι Marie-Claude Pietragalla και Julien Derouault ασχολούνται με τη μνήμη του σώματος που διαλύεται, αφήνοντας χώρο για τη μνήμη της ψυχής. Η συνάντηση ήταν μοιραία, ένα οικείο ταξίδι, μια εξερεύνηση της σχέσης αγάπης ανάμεσα σε δύο όντα: ένα έργο για το παρόν, τη σταθερότητα και την εναλλαγή των συναισθημάτων που δημιουργούνται από την ιδέα τους τη μεταβλητότητα. Παρασκευή 15 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. 21ο Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Κύπρου, Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη, 19, πλατεία Ηρώων, Λεμεσός. **Πληροφορίες:** τηλ. 77777745, 25343904, ntiac@rialto.com.cy

όπως ο Αλκίνοος Ιωαννίδης, ο Μιχάλης Τερλικκάς, ο ράπερ JULIO, ο Αλέξανδρος Γαγάτσος κ.ά. Τετάρτη 13 Ιουνίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες** τηλέφωνο 22894531-2, culture@ucy.ac.cy.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Οι λέξεις μας είναι ο κόσμος μας

«Πες βλέμμα», επιτάσσει το κείμενο του Μπέκετ ή ο σκηνοθέτης; Ο ηθοποιός ή οι θεατές; Ποιος απ' όλους ή μήπως σε αγαστή συμφωνία όλοι μαζί; Η φράση προβάλλεται πάνω πάνω στο κτίσμα που βρίσκεται εγκλωβισμένος ο ηθοποιός (Άρνης Σερβετάλης) και οι θεατές παρακολουθούν από τις δύο πλευρές, μπροστά και πίσω, χωρίς να έχουν επαφή μεταξύ τους. Το δρώμενο είναι το ίδιο και στις δύο επιφάνειες, όπου ανθρώπος εγκλωβισμένος σε ένα χώρο στον οποίο προσπαθεί, διαρκώς και μάταια, να κατοικήσει: έναν μη-τόπο. Στην παράσταση - περφόρμανς «Αποτυχημένες απόπειρες αιώρησης στο εργαστήριό μου» του Δημήτρη Κουρτάκη, η μόνη αφήγηση (αν μπορούμε να μιλήσουμε για αφήγηση) είναι το μπεκετικό σύμπαν, λέξεις ρευστές, που δημιουργούν ρωγμές. Σαν τη ρωγμή που υπάρχει στον τοίχο του σπιτιού (;), μάλλον εργαστηρίου. Ο περφόρμερ μάχεται την επανάληψη των κινήσεων, αλλά η έλξη του αδιεξόδου είναι πιο ισχυρή. Πραγματώνει με τον τρόπο του το μπεκετικό: «Να προσπαθήσεις ξανά, να αποτύχεις ξανά, να αποτύχεις καλύτερα».

Με ένα 24ωρο απόσταση από την αφηνδιαστική αυτή περιδίνηση στην Πειραιώς 260, μια άλλη παράσταση στο Μέγαρο Μουσικής (του Φεστιβάλ κι αυτή) άνοιξε έναν άτυπο διάλογο. Το μπεκετικό σύμπαν τροφοδότησε την μερκερμανική «Περσόνα», δημιουργία του διεθνούς Βέλγου σκηνοθέτη Ιβο βαν Χόβε. Υπενθυμίζουμε την υπόθεση της εξαιρετικής εκείνης ταινίας του Μπέργκμαν: μια ηθοποιός, η Ελίσαμπετ Φόγκλερ, σταματάει απότομα να μιλάει στη μέση μιας παράστασης. Αρνείται να πει έστω και μία λέξη. Η υποκριτική δεν δίνει πλέον νόημα στη ζωή της, δεν θέλει να ξαναπαιξει τον ρόλο της ηθοποιού. Εισάγεται σε νοσοκομείο, όπου μια νεαρή νοσοκόμα, η Άλμα, προσπαθεί να της εμψυώσει όρεξη για τη ζωή.

Η εικαστική - σκηνογραφική απογείωση του έργου, με φωτιστικά παλέτα που συμπλήρωνε λες τους διαλόγους (ατόφια σχεδόν μεταφορά του κινηματογραφικού σεναρίου), δημιουργούσε μια εναλλακτική πραγματικότητα. Η φλυαρία της Άλμας σαν να υποκαθιστά τη σιωπή του μπεκετικού εργαστηρίου. «Λέξεις που επιζήσατε από τη ζωή, κάντε του παρέα», προτρέπει ο Μπέκετ «αγκαλιάζοντας» και τις δύο γυναίκες με την απροσδιόριστη σχέση ή τη μη σχέση. Μη-τόπος, μη-σχέση. Από τη μία, ένας περφόρμερ κλεισμένος στο εργαστήριό του, αποχωρισμένος από τον κόσμο, «χρησιμοποιεί το σώμα του ως υλικό και πεδίο για πείραμα, μέχρι την οριστική διάλυση του εαυτού και την εξάντληση των λέξεων», όπως σημειώνει ο Δ. Κουρτάκης. Από την άλλη, δύο γυναίκες αιωρούνται σε ένα σύμπαν, που θα μπορούσε να είναι και κρυψώνα. Και ο δικός τους εαυτός «διαλύεται», καθώς βυθίζονται σε περιοχές ανεξικνιάστες. Ζουν σαν να υπνοβατούν. Όλοι.

Εσωτερικοί μονόλογοι είτε διατυπώνονται με λέξεις που εκφέρονται ή με λέξεις που «τυπώνονται» σε μια επιφάνεια. Τα πρόσωπα είναι εκεί για να εστιάσουν οι θεατές το βλέμμα τους. «Τώρα πού; Τώρα πότε; Τώρα ποιος;». Θεμελιακά ερωτήματα, μιας αγωνίας υπαρξιακής, η οποία, εξαντλώντας σιγά σιγά τις λέξεις, οδηγείται στη σιωπή. «Η πραγματική ζωή θα σε βρει. Η κρυφή σου δεν είναι αεροστεγής», γράφει ο Μπέργκμαν στο «Μετά την πρόβα». Ο εγκλωβισμένος περφόρμερ δεν βολεύεται πουθενά. Το ίδιο και οι γυναίκες στην «Περσόνα». Τα όποια βήματα γίνονται επί τόπου. Δεν μετακινούνται. Παραμένουν σαν τους θεατές, εκόντες άκοντες, στη θέση τους. Αλλά, ακόμη κι έτσι, η ζωή είναι εκεί.

Οι λέξεις μας είναι ο κόσμος μας. Επιτυχημένες ή αποτυχημένες απόπειρες αιώρησης. Μεταμορφώσεις εσωτερικές, που άλλοτε εντοπίζονται άλλοτε περνούν απαρατήρητες ως τη στιγμή που μια λέξη φωτίζει το σκοτάδι της άγνοιας του εαυτού. Μπορεί να είναι κάποιο ερώτημα. Μπορεί να είναι το «τώρα ποιος;» ή «θα τα καταφέρω;». Χωρίς απαντήσεις. Εκτός κι αν το «πες βλέμμα» επιφυλάσσει μιαν ερμηνεία. Αν η ρωγμή στον τοίχο μεγαλώσει και περάσει (αρκεί να το θελήσει) ο εγκλωβισμένος. Αν η Ελίσαμπετ Φόγκλερ θελήσει να ξαναβάλει τους ρόλους της, δηλαδή τις λέξεις της. Η επιθυμία για ζωή συμπίπτει άραγε με την ανάγκη για την περιγραφή της; «Να 'ξεις κάτι να σε κρατάει ό,τι και να σου συμβεί», λέει μία από τις πρωίδες του Μπέργκμαν. Χωρίς να προσδιορίζει τι. Κι αν αυτό το «κάτι» είναι οι λέξεις;

Οι χάρτινοι άσοι «σκοράρουν» ακόμα

Τα Μουντιάλ ενός συλλέκτη μέσα από τα άλμπουμ της Panini

Του ΛΕΥΤΕΡΗ ΚΑΛΟΣΠΥΡΟΥ

Κάποιοι συλλέγουν γραμματόσημα, άλλοι δεν χάνουν τείχος από τα κόμικς που διαβάζουν από παιδιά· εγώ συλλέγω χαρτάκια Panini. Παρότι σήμερα είμαι απολύτως συμφιλώμενος με το παράδοξο, υποτίθεται, θέαμα της εικόνας του ενήλικα που επιδίδεται στο εν λόγω χόμπι, υπήρξαν περίοδοι που προτού δραςκελίσω το κατώφλι ενός ψιλικάτζιδικού για να αγοράσω τα φακελάκια με τα αυτοκόλλητα, πρόβαρα νοερά την ποταπή δικαιολογία που θα εκτόξευα με αυτοπεποίθηση στον καχύποπτο και παντογνώστη ιδιοκτήτη («Αγοράζω τα χαρτάκια για να τα δώσω στ' ανιψάκια μου»), και την οποία τελικά ποτέ δεν ξεφούρνιζα, φροντίζοντας να ολοκληρώνω τη δοσοληψία όσο πιο γρήγορα και αναίμακτα μπορούσα, ψαρεύοντας αμίλητος τα φακελάκια απ' το κουτί δίπλα στο ταμείο και αποφεύγοντας την απορημένη ή επιτιμητική ματιά που περίμενε να διασταυρωθεί με το δειλό, αμήχανο βλέμμα μου.

Το χόμπι

Καταλαβαίνω πως δεν είναι το είδος της εξομολόγησης που θα περίμενε κανείς να διαβάσει σ' ένα ένθετο σαν το Τέχνες και Γράμματα· η συλλογή τέτοιων καρτών και η επικόλλησή τους στις σελίδες του ζωηρόχρωμου άλμπουμ που συνοδεύει την κυκλοφορία τους, έχει εγγραφεί στα κυκλώματα μνήμης της κοινής γνώμης ως ένα χόμπι που είναι αδύνατον να

“

Η συλλογή των καρτών από έναν ενήλικα δεν στοιχειοθετεί το παράπτωμα του παλιμπαιδισμού, πρόκειται για τελετουργικό έθιμο.

ξεκινήσει κανείς σε οποιαδήποτε άλλη ηλικία πλην της παιδικής και να συνεχίσει μετά το πέρας της εφηβείας. Φυσικά, η αντίληψη αυτή είναι εσφαλμένη: η συλλογή των καρτών από έναν ενήλικα δεν στοιχειοθετεί το παράπτωμα του παλιμπαιδισμού, ούτε και θα πρέπει να ερμηνευθεί ως μια απόπειρα κατάργησης του χρόνου μέσω της νοσταλγικής επιστροφής στα ασφαλή κι ανακουφιστικά φρούρια της παιδικής φαντασίας. Αντίθετα, πρόκειται για ένα τελετουργικό έθιμο για ορισμένους ποδοσφαιρόφιλους λίγο πριν από την έναρξη ενός Euro ή ενός Μουντιάλ, για κάποιους από εμάς το ίδιο απαραίτητο με τους φιλικούς αγώνες που η ομάδα είναι υποχρεωμένη να δώσει ώστε να επιτύχει την καλύτερη δυνατή προετοιμασία.

Ιδωμένη μέσα από μια εκτεταμένη συλλογή άλμπουμ Panini, η νεότερη ιστορία του ποδοσφαίρου έρχεται κοντά στον ορισμό που διατύπωσε

ο Τζούλιαν Μπαρνς, μέσω ενός επινομένου ιστορικού, στο μυθιστόρημά του, «Ένα κάποιο τέλος»: «Ιστορία είναι η βεβαιότητα που δημιουργείται στο σημείο όπου οι ατέλειες της μνήμης συναντούν τις ανεπάρκειες της τεκμηρίωσης». Έτσι λοιπόν, ένα επιλήσμον μυαλό ίσως να μην αντιληφθεί την ηχηρή απουσία του Αντρές Εσκομπάρ από το ρόστερ της Κολομβίας στο άλμπουμ της Panini για το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1994, του ποδοσφαιριστή που δολοφονήθηκε από τους «βαρώνους» των ναρκωτικών όταν επέστρεψε στη χώρα του εξαιτίας του αυτογκόλ που σημείωσε στο τουρνουά. Ενώ αν κοιτάξει κανείς το αντίστοιχο άλμπουμ για το Euro '92, δίκως να έχει γνώση των όσων συνέβησαν, θα συμπεράνει λανθασμένα ότι στη διοργάνωση δεν συμμετείχε η Δανία, η χώρα που κατέκτησε το τρόπαιο τότε, αλλά η Γιουγκοσλαβία, την οποία ωστόσο αντικατέστησε η Δανία, όταν η πρώτη αποβλήθηκε από την ΟΥΕΦΑ λόγω του εμφυλίου πολέμου.

Οι ιστορικές παρανοήσεις φαντάζουν αναπόφευκτες από τη στιγμή που τα χαρτάκια πρέπει να τυπωθούν εγκαίρως, πολύ πριν ξεκινήσει η τελική φάση· μοιραία, είναι αδύνατον να προβλεφθούν τραυματισμοί της τελευταίας στιγμής ή το όψιμο ντεφορμάρισμα ενός πρωτοκλασάτου ονόματος, που θα του στερήσει τη θέση στην εθνική του ομάδα. Ξεφυλλίζοντας τα άλμπουμ που έχω στην κατοχή μου από το Μουντιάλ του 1990, λίγες μέρες πριν από την έναρξη

Τα «χαρτάκια» της Panini: τα πιο πρόσφατα και τα πιο παλιά, εθνικές ομάδες και άσοι των γηπέδων, όπως ο Κολομβιανός Αντρές Εσκομπάρ (φωτ.). Δολοφονήθηκε από τους «βαρώνους» των ναρκωτικών, εξαιτίας του αυτογκόλ που σημείωσε στο Μουντιάλ του 1994.

του φετινού Παγκοσμίου Κυπέλλου στη Ρωσία, παρατηρώ αρχικά τα προφανή: οι φανέλες των εθνικών ομάδων έγιναν πιο κομψές στο πέρασμα του χρόνου, τα κουρέματα των ποδοσφαιριστών πιο στυλάτα. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, το γεγονός ότι οι περισσότερες φιγούρες των ποδοσφαιριστών που κλειστάθηκαν για την εκκεντρική τους εμφάνιση σε διονυσιακά φεστιβάλ ειρωνείας στα social media, συχνότερα λατινοαμερικανών με τροφαντά μουστάκια και βλέμμα πιστολέρο σε σπαγγέτι-γουέστερν ή ανατολικοευρωπαίων με ντροπιαστικά ατίθασες καίτες, ανήκουν σε παλιότερες δεκαετίες. Το πιο αξιοσημείωτο συμπέρασμα που προκύπτει από την παρατήρησή τους είναι η αυστηρή, επαγγελματική ουδετερότητα με την οποία οι περισσότεροι παίκτες στέκονται απέναντι στον φωτογράφο. Οι ταξικές ιδιαιτερότητες λειαίνονται, η λαϊκή αυθάδεια του ποδοσφαιριστή που δεν απαρνήθηκε την κοινωνική καταγωγή του ή η καλογοιασμένη υπερηφία εκείνου

που δεν απέφυγε την αλλοτρίωση από τη φήμη και το χρήμα, εξαφανίζονται για τα λεπτά που διαρκεί η φωτογράφιση. Ποδοσφαιριστές με αψίκορο χαρακτήρα στα τέρν ποζάρουν μπροστά στον φακό με τη φινιρισμένη όψη του φιλήσυκου γείτονα· αρχηγοί ομάδων και μπαρουτοκαπνισμένοι βετεράνοι διατηρούν, σε πείσμα του χρόνου, τη νεανική τους ζωντάνια· δίπλα στους Ρομάριο, Μαραντόνα, Ζιντάν και Φαν Μπίστεν φιγουράρουν ελάσσονα αστέρια που χάθηκαν από τον ποδοσφαιρικό ουρανό το ίδιο γρήγορα που εμφανίστηκαν σε αυτόν, έχοντας σημειώσει συνήθως ένα πρωικό κρίσιμο γκολ, συνοδευόμενο από έναν παθιασμένο πανηγυρισμό: τα θέλητρα της νεογέννητης θεότητας με τα οποία προσπλητίζει τον φαντασιόπληκτο νεαρό ποδοσφαιρόφιλο.

Αυτοκόλλητη... σέληφι

Στο αμέσως προηγούμενο Μουντιάλ της Βραζιλίας, η Panini παρουσίασε μια καινοτομία. Εδωσε την ευκαιρία στον κάτοχο του άλμπουμ να

προσθέσει τη δική του αυτοκόλλητη φωτογραφία δίπλα στους άσους που αγαπάει ή λατρεύει να μισει. Όπως στα ποδοσφαιρικά βιντεοπαιχνίδια στα οποία ο χρήστης μπορεί να εισαγάγει τον εαυτό του ως παίκτη με τα χαρακτηριστικά του, έτσι και το άλμπουμ της Panini προσφέρει την εξατομικευμένη δυνατότητα της φανταστικής συμμετοχής, παρακάμπτοντας την άλλοτε προαπαιτούμενη ταύτιση με τους αληθινούς πρωταγωνιστές.

Μπροστά στη σαρκική συμμετοχή του χρήστη στα εγκιβωτισμένα περιβάλλοντα της «επαυξημένης πραγματικότητας» του μέλλοντος που θα προσομοιώνουν τρισδιάστατα τις φυσικές συνθήκες ενός αγώνα, ίσως τα παραπάνω να μοιάζουν με πρωτόγονα σχέδια σε πανάρχαιες σπηλιές. Μέχρι να φτάσει, πάντως, εκείνη η στιγμή, τα αυτοκόλλητα της Panini θα μας θυμίζουν τις αγωνίες, τους θριάμβους και τις απογοητεύσεις μας, κάθε τέσσερα χρόνια, μπροστά και, κυρίως, μακριά από την οθόνη.

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

ΤΟ Νο1 ΠΡΩΙΝΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 06:00 - 10:00

ΤΑΣΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ

21.1% LOVE FM 100.7

16.1% SUPER

15.8% ΚΛΙΚ

14.1% SFERA

12.3% ΚΑΝΑΛΙ 6

* ΣΤΙΣ ΗΛΙΚΙΕΣ 18-44 ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΡΟΝ-IMR-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (01/01 - 31/03/2018)

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Ανατρέπω τα σάπια για να ανασάνουν τα ρωμαλέα

Ο ρεσπέρης ποιητής Κώστας Βασιλείου μιλάει στην «Κ» με την ευκαιρία της βράβευσής του από την Ένωση Λογοτεχνών

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Κώστας Βασιλείου με ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου, θα λάβει το Βραβείο «Γ.Φ. Πιερίδης», μία διάκριση που ο Βασιλείου τη νιώθει περισσότερο ως αναγνώριση από τους συναδέλφους του συγγραφείς, παρά ως βράβευσή. Ο Κώστας Βασιλείου είναι ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους ποιητές της Κύπρου, ανήκει στη γενιά στη γενιά της Ανεξαρτησίας, του '60. Είναι ο ποιητής του λλλίου, όπως του αρέσει να αυτοπροσδιορίζεται, έντονος στις συζητήσεις του, μιλάει με επιχειρήματα και ξέρει να συνδιαλέγεται. Η ποίηση για τον Βασιλείου είναι μία «οαριστύς», μια τρυφερή ερωτική συνομιλία. Ο Βασιλείου σμίγει τη γη με τις λέξεις, αρδεύει με την ψυχή του και θερίζει γεννήματα που τρέφουν τον αναγνώστη.

—Τι σημαίνει για σας να είστε μία από τις σημαντικότερες μορφές της Γενιάς της Ανεξαρτησίας;

—Πε αλλόταν! Άλλοι είναι οι σημαντικοί και σημαντικότεροι, με αλληπάλληλες βραβεύσεις, εγώ αυτοπροσδιορίζομαι ως Κώστας Βασιλείου, ο ποιητής του λλλίου, που μόλις στα 79 του (γεν. 1939) εξόρτωσε να βράβευτεί. Είναι γνωστό άλλωστε από τον καιρό του Μάρκου Μπότσαρη ότι τα βραβεία είναι κωλόχαρτα και ότι όποιος θέλει τοιούτα τα παίρνει στη μάχη από τα χέρια του Κιουταχί. Παρ' όλα αυτά δέχομαι με συγκίνηση το Βραβείο Γ.Φ. Πιερίδη από την Ένωση Λογοτεχνών Κύπρου, διότι το βλέπω σαν αγκάλιασμα από τους συναδέλφους μου λογοτέχνες και το θεωρώ τιμή και ευλογία το ότι ανήκω, όπως όλοι μας, στη Γενιά της Ανε-

ξαρτησίας, μια χρυσή εποχή, διότι για τρία τέταρτα του αιώνα (1950 – σήμερα) ζήσαμε και ζούμε το απaráμιλλο μεγαλείο ενός Αγώνα με τις κορυφώσεις και τις ανατροπές του, από παλλαϊκά δημοψηφίσματα έως προδοτικά πραξικοπήματα και εισβολές. Ένα είναι όμως το σιδεροκέφαλο αποτέλεσμα, που για πρώτη φορά η Κύπρος, έστω και αιμάσσοι, γίνεται ανεξάρτητο κράτος, με καρτζιλίκι, που αντέχει τα πάντα.

—Διαψεύστηκε αυτή η γενιά; Άλλαξε και την ποιητική της οπτική;

—Αυτό το παραμύθι περί γενιάς της διάψευσης είναι ένα ιστορικό ψεύδος που στήθηκε εκ του πονηρού, ακριβώς για να ανατρέψει την Ανεξαρτησία και να οδηγήσει στη Δικτοτομία. Όλοι μας ξεκινήσαμε τον Αγώνα ως ενωτικοί (και θα είμαστε ενωτικοί = έλληνες ως τη συντέλεια του κόσμου), πολύ σοφά όμως τερματίσαμε τον Αγώνα με την Ανεξαρτησία και πανηγυρίσαμε όλοι και στην Ελλάδα και στην Κύπρο με το «Νενικήκαμεν». Απόδειξη της αξίας της Ανεξαρτησίας, και της αντοχής της, είναι ότι η λιλιπούτεια Κύπρος, ακόμα και μετά τη ντε φάκτο δικτοτομία του 1974, όχι μόνο αντέχει αλλά τολμά και λέει Όχι (2004) και ενισχύεται ακόμη περισσότερο με την ένταξη της στην Ενωμένη Ευρώπη. Για ποια διάψευση λοιπόν μιλούμε; Εδώ μιλάμε για το μέγιστο επίτευγμα σύμπαντος του Ελληνισμού στον 20ό αιώνα. Η Κύπρος κρατιέται!

—Όσο περνάει ο καιρός έχω την αίσθηση ότι γίνεται περισσότερο σατιρικός. Σας έχουν χαρακτηρίσει και αντικομφορμιστή. Ισχύει;

—Και ναι και όχι. Σίγουρα είμαι έντονα σατιρικός και αντικομφορμιστής. Το ίδιο έντονα όμως είμαι

Σατιρικός, αντικομφορμιστής, αλλά και ερωτικός, λυρικός, φυσιολάτρης, θρησκευόμενος και πατριώτης, ο Κώστας Βασιλείου προσπαθεί να συνθέτει σ' ένα σύνολο τα πάντα.

“

Εύκολο είναι να στοιβάζεις / λέξεις πάνω σε λέξεις / στίχους πάνω σε στίχους / στροφές σελίδες συλλογές, συλλογίζοιαν ο Ριμάχο, το δύσκολο είναι να αφαιρείς / και να κρατάς μονάχα ό,τι χρειάζεται / τίποτα περισσότερο και τίποτα λιγότερο [...]

«Η δοκιμασία της φωτιάς», Πιετά (1983)

και πολλά άλλα (ερωτικός, λυρικός, φυσιολάτρης, θρησκευόμενος και πατριώτης), δεν δέχομαι τη μονομέρεια, προσπαθώ να συνθέτω σ' ένα σύνολο τα πάντα (εν το παν). Χαλώ αλλά και κτιζώ, κλαδεύω τα ξερά για να αναπνεύσουν τα κλωνάρια, όταν φιλόδαγκων. Όσο για τον αντικομφορμισμό, που είναι το ίδιο, ναι ανατρέπω τα σάπια για να ανασάνουν τα ρωμαλέα.

—Στο έργο σας υπάρχει έντονη πολλές φορές συνομιλία με άλλους

λογοτέχνες, ενώ και οι μιχαηλικές επιρροές είναι έντονες, λογοτεχνία εν τη λογοτεχνία;

—Αν δεν συνομιλώ με τους φίλους, σύντεκνους ή καρτάσιπδες ποιητές, με ποιους θα συνομιλώ; Ναι, νιώθω πως όλοι είμαστε αδελφοποιητοί, με σμιγμένο αίμα, ορκισμένοι να υπηρετούμε την ίδια μαστόρισα, την Ποίηση, κάτι σαν the Knights of the Queen ή οι 7 Νάνοι της Χιονάτης. Δεν συνομιλώ όμως μόνο με τους ποιητές, δικούς μας και ξένους, από τον Όμηρο ως τον Ρωμανό και τον Σολωμό, τον Β. Μιχαηλίδη και τον Κ. Μόντη, κι από τους Σαίξπηρ, Δάντη, Θερβάντες ως τους E. Pound, T. S. Eliot ή με τους καλλιτέχνες άλλων τεχνών (του σινεμά, της μουσικής). Ζωντανούς ή κεκοιμημένους. Συνομιλώ με όλα τα πλάσματα του κόσμου τούτου, από ανθρώπους και κτήνη ως δέντρα, το φως κλπ., ως να είναι «μια σύνθεση όλα» όπως είπε ο φίλος ποιητής Κ. Χαλαμπίδης, ο Ριμάκο. Ιδιαίτερα με τον Β. Μιχαηλίδη, τη φωνή της Κύπρου, απέναντι στον οποίο νιώθω ταπεινά, προσκυνώντας, το δέος του τύπου the King and I. Με δυο λόγια η ποίηση είναι μία «οαριστύς», δηλ. μια τρυφερή ερωτική συνομιλία όπως εκείνη του Έκτορα και της Ανδρομάχης πάνω στα τείχη της Θηνηκούσης Τροίας.

Δεν είναι απολίθωμα η διάλεκτος

—Τα τελευταία χρόνια γράφετε στην κυπριακή διάλεκτο. Μπορεί όμως να αναχθεί σε λογοτεχνικό εργαλείο πλέον;

—Μιλάς για την κυπριακή διάλεκτο λες και είναι κάτι νεκρό, ένα απολίθωμα. Η κρητική ή η κυπριακή ή η ποντιακή, όχι μόνο έδωσαν αριστουργήματα, όπως ο «Ερωτόκριτος», η «Εννιάτη Ιουλιού» ή το «Πάρθεν» (το ποιντικό του Καβάφη για την άλωση), αλλά ανάγκασαν και τη Madam Figaro (την πανελλήνια) να βάλει την ουρά στα σκέλια, όπως ακριβώς κι η Κυρά Αλεπού με το όμφακες ή το κόψετε όλες την ουρά, για να γίνετε κι εσείς της μόδας που the age demands —ε, δεν σφάξαμε! Ναι, αγαπτή μου, αφού μιλάς για εργαλείο, η διάλεκτος είναι το γεννητικό μας όργανο, απ' αυτό γεννιέται η ποίηση, άρα δεν έχω καμιά διάθεση να αυτοευνουχιστώ. Να διευκρινίσω όμως και κάτι. Όταν λέμε ότι γράφω σε κυπριακή διάλεκτο, αυτό δεν γίνεται σε αντιδιαστολή με την πανελλήνια αλλά σε πάντρεμα της κυπριακής με την πανελλήνια, τέτοιου εύρους που να καλύπτεται όλο το φάσμα των ελληνικών φωνών (η ελληνική γλώσσα είναι ενιαία και αδιαίρετη) από ομηρικές ως βυζαντινές και νεότερες, μέχρι και ξένες.

—Η χρήση της κυπριακής διαλέκτου σημαίνει πιο περιορισμένο κοινό, αυτό σας αφορά;

—Με τίποτα. Όταν γράφω, απευθύνομαι βέβαια στους άλλους, τους λες, που υποτίθεται εκφράζω, πρωτίστως όμως απευθύνομαι στον εαυτό μου, στη συνείδησή μου, ενώπιος ενωπίω, δηλ. στον Θεό που μ' έπλασε, διότι σ' αυτόν θα έχω να λογοδοτήσω τι έκανα τα 3 ή 5 τάλαντα που μου ενεχείρισε και όχι στο χειροκρότημα της εξέδρας —εσ κόρακες. Εδώ κοιτάζω Β. Μιχαηλίδης και δεν έχει ακόμα πανελλήνιο κοινό και θα σκεφτώ εγώ το σαρκίο μου; Θέτω, όμως, το ερώτημα: Γιατί ο «Ερωτόκριτος», αν και διαλεκτικός, έσκισε, ενώ η «Εννιάτη Ιουλιού» είναι ακόμα στα αζήτητα; Όπως και να 'χει την απάντησή την έδωσε ανεπανάληπτα ο δικός μας ο Κ. Μόντης: Ελάχιστοι (ελλαδίτες) μας ξέρουν, μας διαβάζουν κ.λπ., αντισταθμίζει όμως που (όντας γνήσιοι Έλληνες) γράφουμε ελληνικά.

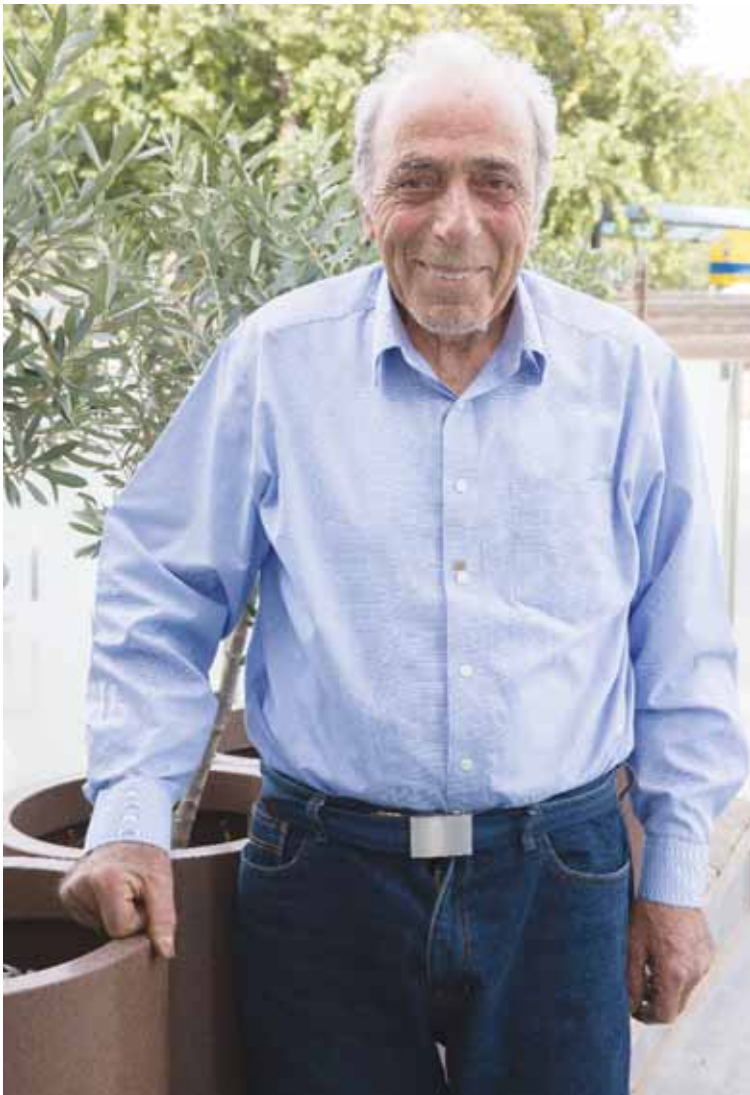
—Σήμερα οι πιο πολλοί νέοι δεν διαβάζουν λογοτεχνία, τι νομίζετε ότι φταίει;

—Λανθασμένη εντύπωση, μην κοιτάτε μόνο το φαίνοσθαι (για τους νέους) αλλά το είναι, την ουσία, επειδή αφανής αρμονία κρείσσων φανερός. Οι νέοι που διαβάζουν

και γράφουν ποίηση είναι πολλοί και πολλά κάρρονες (με την ηλεκτρονική εξέλιξη), απλώς εργάζονται αθόρυβα, σιγανά και ταπεινά, δεν κατσαρίζουν. Αν πουν όμως να μιλήσουν, και μιλούν, ουαί και αλίμονο, θα μας πάρει και θα μας σηκώσει. Οι νέοι διψούν για ποίηση, πού να τη βρουν όμως την ποίηση, όταν εμείς σεφερίζουμε ασυστόλα, με «έξυπνα» ποιήματα, ακαταλαβίστικα; Γαμή τη ράτσα σας, μου πέταξε κατάμουτρα πρόσφατα 18χρονος τελειόφοιτος, θκιαβάζω θκιαβάζω ττόπια σημειώσεις τζιαι περίτο σσαντανώννουμαι. Ξύπνησαν όμως οι σκλάβοι και η νέα ποίηση, ωραία ως ελληνισ, αρπάσσει τον ταύρο από τα κέρατα. Ένα διστικό, ενός νέου ποιητή, του Στέφανου Παντελίδη (και υπάρχουν δεκάδες άλλα): «Προς αναγνώστες μου (παραφράζοντας τον Γούντυ Αλεν): Αν δεν σας αρέσουν τα ποιήματά μου / έχω κι άλλα.

—Τι είναι ποίηση για τον Κώστα Βασιλείου;

—Να είναι πάντα ταπεινός, ο ποιητής του λλλίου. Να είναι ποιητάρης, λαουτάρης, ένας λουλλάς και να θωρεί τους λας ανφάς. Να δίνει πρώτα κι ύστερα ν' αννοίει τη φούχτα για να πάρει, αλλιώς θα ττουμπάρει. Να τολμά να τα βάζει με τα φίδια. Να μην είναι ένα από τα ίδια.

Ποιος είναι

Ο Κώστας Βασιλείου γεννήθηκε το 1939 στην Πάνω Δευτερά. Τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και ακολούθως σπούδασε Ελληνική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Πρωτοεμφανίστηκε στο ποιητικό στερέωμα της Κύπρου το 1969, με την ποιητική συλλογή Σκαμάνδριος Εκτορίδης Αστυνάς και ακολούθησαν οι συλλογές: Κλωνάρη (1971), Ο Μεγάλος Σαρν (1977), Ο Πόρφυρας (1978), Pietà (1983), Ο ευαγγελισμός της Λυγερής (1988), Η Λάμπουσα (1996), Ο Κανόλλος (1997), Το Ίλαντρον (2000), Η θεία μας η Γιουγκοσλαβία (2009), Pietà (2015), Αλταμίρα (σε συνεργασία με την Καίτη Χρίστη) (2017). Εργάστηκε ως φιλόλογος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι το 1999, όταν αφυπηρέτησε. Εξέδωσε σε έξι τόμους τα ποιητικά έργα του Βασίλη Μιχαηλίδη. Δημοσίευσε επίσης το Νάμιν... του Κώστα Μόντη (2014) και το Νάμιν Β' (2015).

Η τελετή απονομής του βραβείου θα πραγματοποιηθεί τη Δευτέρα, 11 Ιουνίου, ώρα 7:00 μ.μ., στο Πολιτιστικό Κέντρο Πύλης Αμμοχώστου, στη Λευκωσία.

Ο πόνος θέλει και αυτός διαπραγμάτευση

Η Μαρίνα Αρμεύτη με τον «κύριο ιππόκαμπο» σκαλίζει τον νου και τον φέρνει ενώπιος ενωπίω... με τη μνήμη

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Υπάρχουν μνήμες που πονάνε. Σ’ αυτές έχει την τάση να επιστρέφει ο άνθρωπος είτε ως νοσταλγία που «σου βγάζει τα μάτια για να σου φορέσει τα δικά της», είτε ως αποστροφή είτε ως φόβος», μου λέει η Μαρίνα Αρμεύτη, η οποία πριν από λίγο καιρό εξέδωσε την πρώτη της ποιητική συλλογή «ο κύριος ιππόκαμπος» από τις εκδόσεις φίλντισι. Η συλλογή της περιστρέφεται γύρω από τη μνήμη, αλλά και τον πόνο: «Η αίσθηση της ανύψωσης πάνω από τον πόνο μέσω της τέχνης είναι από μόνη της λύτρωση».

—Ποιος είναι ο κύριος ιππόκαμπος;

—Με απασχολούσε ανέκαθεν το ζήτημα της μνήμης όσο και της μη μνήμης. Τι θυμόμαστε; Από ποια ηλικία θυμόμαστε; Αναζητώντας τη δομή της μνήμης ως εγκεφαλικής λειτουργίας, έπεσα πάνω στον ιππόκαμπο του εγκεφάλου. Αυτός ο μικρός κύριος μέσα στο κεφάλι μας, με τις υπήσυχες ταλαντώσεις του, καθορίζει αυτά που μένουν ως μνήμη. Καθορίζει, επίσης, το συναισθημα που συνδέεται με την εκάστοτε μνήμη. Αυτός καθορίζει το σφιξιμό μας στο στομάχι όταν οι μνήμες πονάνε ή το φτερουγισμα στο στήθος όταν οι μνήμες είναι όμορφες. Άρα «κυρίως ιππόκαμπος» και έτσι «ο κύριος ιππόκαμπος». Αυτό το μικρό αλλά τόσο κυρίαρχο σώμα μέσα στο αχανές των δευτερολέπτων όπως μέσα στο αχανές του βυθού.

—Είναι σουρεαλιστική η ποίησή σας, όπως σημείωσε η κ. Αγγελάκη Ρουκ;

“

Έχουμε αφήσει τη δια-παιδαγωγή των παιδιών στα συνθήματα των αθλητικών σωματείων και στα τσιτάτα του φέιςμπουκ. Καιρός να δώσουμε νέα ερεθίσματα στα παιδιά. Να κοιτάξουν το μέλλον με περισσότερη αισιοδοξία.

—Ο τρόπος που γράφει κανείς είναι μέρος της ιδιοσυγκρασίας του έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται μέσα από ενδογενείς ή εξωγενείς παράγοντες, όπως και ο τρόπος που περπατάμε, που τρώμε, που γελάμε. Ο δικός μου τρόπος, αν αγγίζει κάποιες πτυχές του υπερρεαλισμού ή αν δημιουργεί ένα νέο κύμα, δεν το γνωρίζω. Η περίπου εκ φύσεως αντίδρασή μου πάνω στην παντοδυναμία της λογικής προφανώς εκφράζεται συνειδητά αλλά και ασυνείδητα μέσα στην ποίησή μου. Οι εικόνες που εκπλήσσουν με γοητεύουν περισσότερο. Η αποτύπωση της πραγματικότητας ως ποιητική καταγραφή, ως εξομολόγηση, ως εκτόνωση, προσωπικά μου στερεί κάτι. Ψάχνω και κάτι άλλο. Νομίζω πως η κυρία Ρουκ θέλοντας να προσεγγίσει αυτήν ακριβώς την αίσθηση υπόσκαψης από μέρους μου, ενός φαινομενικά λογικού και τακτοποιημένου κό-

Η μνήμη, είναι τελικά καθοριστική για την αυτογνωσία μας αλλά και για την υπέρβαση του εαυτού μας, μου λέει η Μαρίνα Αρμεύτη και στον «κύριο ιππόκαμπο» φαίνεται το παιχνίδι που παίζει η συγγραφέας.

σμου, εξέφρασε μια άποψη που με τιμά βεβαίως.

—Ένα από τα χαρακτηριστικά της συλλογής είναι η μνήμη. Πονάει η μνήμη;

—Υπάρχουν μνήμες που πονάνε. Σ’ αυτές έχει την τάση να επιστρέφει ο άνθρωπος είτε ως νοσταλγία που «σου βγάζει τα μάτια για να σου φο-

ρέσει τα δικά της», είτε ως αποστροφή είτε ως φόβος. Υπάρχουν όμως κι εκείνες οι απούσες μνήμες. Οι στιγμές που θα ‘θελες να ζήσεις και δεν έζησες ή κι αν έζησες, δεν τις συγκράτησες, δεν έγιναν μέρος του είναι σου ως εικόνες, παρά μόνο άφησαν μια αίσθηση ασαφής. Η μνήμη, είναι τελικά καθοριστική για

την αυτογνωσία μας αλλά και για την υπέρβαση του εαυτού μας.

—Η ποίηση λέει την αλήθεια ή είναι μια χίμαιρα;

—Η ποίηση, αυτό το άλλο σύμπαν που δημιουργείται και που μοιραία εκβάλλει μέσα στον πολυδιάστατο ανθρώπινο ψυχισμό, έχει αυτό το προνόμιο: να είναι μια χίμαιρα, γι’ αυτό ακουμπά πιο πολύ την αλήθεια. Δεν είναι αντιφατικό. Είναι πραγματικό. Η μη λογική, δηλαδή η φαντασία, είναι επίσης μια πραγματικότητα πολύ υπαρκτή, η οποία μέσα στη σύγχρονη καθημερινότητα έχει υποβιβαστεί les και όλα πρέπει να περνούν από το ψιλό κόσκινο του λογικού και του χρήσιμου. Γι’ αυτό και μεγάλοι παραλογισμοί, όπως οι πόλεμοι, ή μια δολοφονία, φοράνε τον μανδύα του «χρήσιμου» ή του επιβεβλημένου. Η ποίηση – ή η χίμαιρα – διαισθητικά μας οδηγεί σε μια αλήθεια πιο πλήρη αφού παύει να είναι μονοδιάστατη.

—«Να χορτάσει το μέλλον όνειρα

/ Και να ευφρανθεί το παρελθόν». Στο παρόν τι κάνουμε;

—Αυτό δεν κάνουμε συνήθως; Προσπαθούμε από τη μια να χαροποιήσουμε τους άλλους, τους προγόνους, την ιστορία, τους γονείς μας, τον παλιό μας εαυτό (παρελθόν) βάζοντας στόχους για το μέλλον, αγωνιώντας για το μέλλον ενώ τελικά κατασπαράζουμε το μόνο που έχουμε: το παρόν μας, το οποίο δεν εκτιμούμε και δεν υπολογίζουμε. Έτσι απαντώ με έναν άλλο στίχο από το ποίημα «Κουρελού», «πόσο επίδεξα κατασπάραξες το ευγενικό και ταπεινό σου «τώρα».

—Ξύνει πληγές για να τις επουλώσει μετά η ποίηση;

—Η αλήθεια είναι πως ο πόνος θέλει κι αυτός μια διαπραγμάτευση. Τη χαρά δεν την καταγράφεις. Τη ζεις. Η λύπη όμως συχνά βιώνεται ως μια συνομιλία με τον εαυτό μας μέχρι να τακτοποιήσουμε τα πράγματα μέσα μας. Από αυτή την άποψη, η ποίηση υπήρξε για μένα μια διαδικασία – αν μη τι άλλο –θεραπευτική. Όμως και ως αναγνώστρια επούλωσα πολλές πληγές μέσα από την ταύτιση και μέσα από συγγένειες ψυχικές. Η αίσθηση της ανύψωσης πάνω από τον πόνο μέσω της τέχνης είναι από μόνη της λύτρωση.

info

Δευτέρα 11 Ιουνίου στις 8.00 μ.μ στο Πολιτιστικό Κέντρο Πάνου Σολομωνίδη, Πάνου Σολομωνίδη 8, Λεμεσός. Την εκδήλωση θα παρουσιάσουν οι Λίνα Νικολακοπούλου - στιχουργός και ο Ανδρέας Παράσχος - δημοσιογράφος. Ποιήματα θα απαγγείλει η ηθοποιός Ελενα Χειλέτη.

ΞΕΝΕΣ ΣΕΙΡΕΣ

TWIN PEAKS

A PLACE BOTH WONDERFUL & STRANGE

TWIN PEAKS

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Δευτέρα - Παρασκευή, 10.00 μ.μ.

Εικοσιπέντε τόσα χρόνια μετά, μια από τις κορυφαίες και σημαντικότερες σειρές στην ιστορία της τηλεόρασης επιστρέφει καθημερινά στο PIK1.

PIK1

www.riknews.com.cy

THIS IS STUDIO8

GRADUATES

FASHION SHOW

SATURDAY 23 JUNE • 7:30 PM • LIMASSOL OLD PORT

CYPRUS PREMIUM OUTLET

PLATINUM SPONSOR

TSIRIDES LAW

Calia Monoyiou

HOSTS

MARIA KORTZIA

NIKOLAS IOANNIDES

TICKET PRICE: €20.00

UNDER THE AUSPICES OF THE FIRST LADY

MRS ANDRI ANASTASIADIS

IN AID OF

DRRESS: CLARA CONCEPT STORE

PHOTOGRAPHY: ANDREAS POLYKARPOU

MODEL: ALINA CHRISTODOULOU

GOLD SPONSORS

MINI

ΠΟΛΥΚΛΙΝΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

COBALT

COSMOCO

SILVER SPONSORS

DIMCO

SAKRETI ZEIRENTIS

Avne

MEPOCHEMIE

myMYRO

BuildOptions

MEDIA SUPPORTERS

BEAUTIFUL PEOPLE

TV ONE

Phil. Andreou

SHOEBOX

Stali

laiko cosmos trading

aromex

SUPPORTERS

MAC

Stratos

sound

BREEZE GROUP

aramex

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Το άστρο της ημέρας

Το Parker Solar Probe (PSP) θα επισκεφθεί σε μερικές εβδομάδες τον Ηλιο σε απόσταση επτά φορές πλησιέστερα από οποιαδήποτε άλλη διαστημοσυσκευή.

Η ενέργεια που εκπέμπει ο Ηλιος σε ένα δευτερόλεπτο θα κάλυπτε όλες τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης για 13 εκατ. χρόνια.

επικρατεί στο εσωτερικό του Ηλιου και την τοποθετούσαμε στην Τρίπολη, θα πέθαιναν όλα τα είδη ζωής σ' ολόκληρη την Πελοπόννησο. • Η ενέργεια που εκπέμπει ο Ηλιος σε ένα δευτερόλεπτο θα κάλυπτε όλες τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης για 13 εκατ. χρόνια. • Κάθε δευτερόλεπτο που περνάει ο Ηλιος μετατρέπει 4,5 εκατομμύρια τόνους της μάζας του σε ενέργεια. • Αν υπολογίζαμε με το φτηνότερο τιμολόγιο της ΔΕΗ, η ενέργεια που εκπέμπει ο Ηλιος στο Διάστημα σε ένα δευτερόλεπτο θα είχε αξία ίση με τον προϋπολογισμό της Ελλάδας για 10.000 τρισεκατομμύρια χρόνια. • Από τη στιγμή που στον πυρήνα του Ηλιου δημιουργείται μια ακτίνα φωτός χρειάζεται 20.000 χρόνια

για να φτάσει στην επιφάνειά του.

- Αν σμικρύναμε το ηλιακό μας σύστημα ένα τρισεκατομμύριο φορές, τότε θα είχε το μέγεθος ενός μεγάλου δωματίου.
- Στην ίδια σμίκρυνση ο Ηλιος μας θα είχε το μέγεθος του κεφαλιού μιας καρφίτσας, ενώ το πλησιέστερο σ' εμάς άστρο (ο Εγγύτατος του Κενταύρου) θα βρισκόταν σε απόσταση 42 χλμ.
- Στην ίδια σμίκρυνση ολόκληρος ο γαλαξίας μας θα είχε διάμετρο ενός εκατομμυρίου χλμ. και θα στολιζόταν με 100 περίπου δισεκατομμύρια άστρα, καθένα με μέσο μέγεθος όσο το κεφάλι μιας καρφίτσας με μέση απόσταση 40 περίπου χλμ. το ένα από το άλλο.
- Εάν το βάρος της Γης ήταν ένα κιλό, τότε ο Ηλιος θα ζύγιζε 330 τόνους.
- Στο εσωτερικό του Ηλιου θα μπορούσαν να χωρέσουν ένα εκατομμύριο πλανήτες σαν τη Γη.
- Ο Ηλιος αποτελείται κυρίως από υδρογόνο (71%) και ήλιο (27%), ενώ όλα τα άλλα χημικά στοιχεία αποτελούν το 2%.
- Για κάθε ένα εκατομμύριο ατόμων υδρογόνου ο Ηλιος περιλαμβάνει 63.000 άτομα ηλίου, 690 άτομα οξυγόνο, 420 άτομα άνθρακα και 267

άτομα διαφόρων άλλων στοιχείων.

- Το κατώτερο στρώμα της ηλιακής ατμόσφαιρας ονομάζεται χρωμόσφαιρα, έχει πάχος 10.000 χλμ. και θερμοκρασία 20.000 βαθμών Κελσίου.
- Η ανώτερη ατμόσφαιρα του Ηλιου, που ονομάζεται στέμμα, έχει θερμοκρασία 300 φορές μεγαλύτερη από τη θερμοκρασία της επιφάνειάς του.
- Ο ηλιακός άνεμος αποτελείται από σωματίδια υψηλής ενέργειας που εκπέμπονται από τον Ηλιο με ταχύτητες που φτάνουν τα 2,5 εκατ. χλμ. την ώρα.
- Οι προεξοχές του Ηλιου εκτινάζονται με τεράστιες ταχύτητες πάνω από την επιφάνεια και ορισμένες φορές φτάνουν την ταχύτητα των 4 εκατ. χλμ. την ώρα.
- Η πιο έντονη δραστηριότητα του Ηλιου εμφανίζεται με τη μορφή ηλιακών εκλάμψεων. Μια τέτοια έκλαμψη τον Φεβρουάριο του 1956 είχε τόσο ένταση, ώστε εάν εμφανιζόταν στη διάρκεια μιας αποστολής του προγράμματος «Απόλλων» στη Σελήνη και οι τρεις αστροναύτες θα πέθαιναν.

Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής Ευγενείδευ Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Αυτοβιογραφικές μυθοπλασίες

ΑΜΑΝΤΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ
«Μπαρόκ»
εκδ. Καστανιώτη, σελ. 346

Πώς **αντικρίξει** κανείς τον εαυτό του; Πώς αντιλαμβάνεται το εγώ του; Πώς καταλαβαίνει τη ζωή του; Τι καταλαβαίνει απ' τη ζωή του; Πώς ανασυστήνει μέσα στον νου τον βίο του και πώς τον αφηγείται αν θέλει να τον αφηγηθεί – στον εαυτό του και στους άλλους; Και πώς αντιμετωπίζει το πέρασμα του χρόνου – το γεγονός των πολλών διαδοχικών εαυτών στις διάφορες ηλικίες; Αλλά και των πολλών διαφορετικών εαυτών στη διάρκεια της στιγμής; Αλλά και τη μεταβολή των άλλων; Και πώς αξιολογεί τις στιγμές, διακρίνει τις σημαντικές από τις καθημερινές; Και υπάρχει κάποιο ζητούμενο; Να δημιουργήσει μιαν αίσθηση; Να αναπλάσει μια διάθεση; Να κατασκευάσει ένα απόσταγμα; Να καταλήξει σε κάποιο συμπέρασμα; Να αποτιμήσει, να φιλοσοφήσει, να νοσταλγήσει; Να πει ακριβώς τι;

Η Αμάντα Μιχαλοπούλου έχει στο ενεργητικό της επτά μυθιστορήματα, τρεις διηγηματογραφικές συλλογές και μια ιδιαίτερη θέση στην πεζογραφία των μεταπολιτευτικών γραμμάτων με το «Γάντες» (1996), το «Γιατί σκότωσα την

καλύτερή μου φίλη» (2003) και τη «Γυναίκα του Θεού» (2014). Η απόφασή της για το αυτοβιογραφικό «Μπαρόκ» δεν μοιάζει ανεξάρτητη από την περιπέτεια υγείας που πέραςε στα πενήντα της χρόνια – κίνητρο κι έναυσμα για απολογισμούς και αποτιμήσεις.

Όλες οι αφηγήσεις, αυτοβιογραφικές και μη, είναι μυθοπλασίες: απ' τον ατέρμονα χρόνο και απ' τα αναρίθμητα περιστατικά, βιώματα και ιδέες, ο αφηγητής διαλέγει μερικά και συνθέτει μια περσόνα, μια διαδρομή κι ένα ύφος ζωής. Στο «Μπαρόκ» υπάρχει μια κρίσιμη επιλογή που ορίζει και συνοψίζει τη στάση της συγγραφέως. Τα πενήντα μικρά κεφάλαια του βιβλίου, που αντιστοιχούν λίγο πολύ σε κάθε ένα από τα πενήντα χρόνια της, αναπτύσσονται αντίστροφα. Η εξιστόρηση ξεκινά απ' το παρόν και οπισθοδρομεί, οδεύει από το σήμερα στο παρελθόν, κινείται από το εδώ στο τότε, κόντρα

στον χρόνο, αντίθετα στο ρεύμα, ανάποδα. Δεν μεγαλώνουμε, μικραίνουμε, δεν ωριμάζουμε, γινόμαστε άγουροι, δεν αποκτούμε γνώσεις αλλά αντιθέτως στερούμαστε την αναγκαία πείρα. Πρόκειται για ένα ειρωνικό παιχνίδι και συγχρό-

νως για μια ριάν αποψη με σοβάρά πλεονεκτήματα. Ο Κατ' αρχάς, ο αναγνώστης προσκαλείται σε μια συμμετοχική ερμηνεία που προκύπτει από την ανάγνωση. Πως εντέλει θα γινόταν συγγραφέας (παρά τη γονεϊκή προτροπή να ξεπεζέψει απ' τα σύννεφα)

και πως θα έμπαινε μάλιστα στη λέσχη των διεθνών ιερών λογοτεχνικών τεράτων. Πως θα συναντούσε, τελικά, τον άντρα που θα την παρέσυρε στις περιπέτειες που αξίζει να ζεις. Πως τις εκπληρώσεις τις συνοδεύει αναγκαστικά η απώλεια και πως το τυχαίο και η σύμπτωση ενίοτε ορίζουν το ριζικό...

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΝΕΝΑ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα δέκα χρόνια μετά τον θάνατο της Πηνελόπης Δέλτα και επτά μήνες από τον θάνατο του Γρηγόριου Ξενόπουλου. Στα παιδικά της χρόνια γνώρισε τη μαγεία των παραμυθιών. Μεγαλώνοντας αγάπησε την ιστορία της πατρίδας της και τη δίδαξε σε σχολικές τάξεις. Πάντα αναρωτιόταν αν η Ιστορία μπορεί να ζωντανέψει μέσα από τα παραμύθια κι αν μέσα από αυτά μπορούν οι αναγνώστες να συνδεθούν με πρόσωπα και πράγματα σαν να ήταν ακόμα ζωντανά. Προσπάθησε να δώσει απάντηση σε αυτό το ερώτημα μέσα από το νέο της βιβλίο «Παραμύθια από την ιστορία μας», εκδόσεις Πατάκη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Εχω τόμους του περιοδικού «Η Διάπλασις των Παιδών». Για την ποικιλία του περιεχομένου και το καινοτόμο και πάντα επίκαιρο παιδαγωγικό πνεύμα τους.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η ταύτιση με ήρωες «με δίνει τ' ωραίο ταξίδι». Κι ας τη λένε επικίνδυνο μικρόβιο.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;
Μια που μίλησα για τη «Διάπλαση», θα χαίρόμουν πολύ να κάνω το τραπέζι στον Ξενόπουλο. Παρόντες φυσικά όσοι έγιναν γνωστοί στην Ελλάδα χάρη σε αυτόν, Καβάφης και Ιψεν εννοώ. Μάλον θα καλούσα και τον Καραγάτση, ο οποίος έγραψε διθυραμβικές κριτικές στα θεατρικά του Ξενόπουλου.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Να συμμερίζομαι τις αδυναμίες των χαρακτήρων μου. Ξαναδιάβασα, βλέπετε, τον «Βυσσινόκηπο».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τις «Βιογραφίες» του Πλουτάρχου. Κάθε φορά που τις διαβάζω είναι σαν η πρώτη φορά.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Τις «Δοκιμές» του Σεφέρη.

Ποιες ιστορικές προσωπικότητες γνωρίζει ένα παιδί μέσα από το τελευταίο σας βιβλίο;
Τον Αισχύλο, τον Θερμιοκλή, τον Αλκιβιάδη, τον Δημοσθένη, τον Αλέξανδρο. Μαθαίνει μικρές λεπτομέρειες της ζωής τους βιώνοντάς παράλληλα την ατμόσφαιρα μιας εποχής.

Ποιο είναι το πιο συμπαθητικό ως παιδί: ο (Μέγας) Αλέξανδρος ή ο Περικλής;
Πρόκειται για δύο εντελώς διαφορετικούς χαρακτήρες. Το άστρο τους ανέτειλε σε εποχές με διαφορετικές προτεραιότητες, τις οποίες όμως κανείς εκ των δύο δεν αγνόησε. Στο βιβλίο η αφήγηση γ' αυτούς στήνεται με ψήγματα από τον βίο τους.

Ποια είναι η μεγαλύτερη σκανταλιά του μικρού Αλκιβιάδη;
Ο Αλκιβιάδης είναι ένα χαριτωμένο και παράλληλα ανυπόφορο παιδί. Έκανε πολλές σκανταλιές, όμως κανείς δεν τον κρατούσε κακία. Αντίθετα, τα καμώματά του διασκεδάζαν όλους και τα παιδιά της ηλικίας του προσπαθούσαν να τον μιμηθούν. Από τα παράπονα της Ασπασίας στον δάσκαλο Σωκράτη (στο ομώνυμο παραμύθι) μπορεί κανείς να διαλέξει ποια σκανταλιά τού φαίνεται περισσότερο διασκεδαστική.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 «Περπατώντας στην Αθήνα» του Νίκου Βατόπουλου (Μεταίχιμο)
- 2 «Ελλάδα 1453 - 1821: Οι άγνωστοι αιώνες» του David Brewer (Πατάκη)
- 3 «Το καπέλο του Βερμέερ: Ο 17ος αιώνας και οι απαρχές της παγκοσμιοποίησης» του Timothy Brook (Παπαδόπουλος)
- 4 «10+1 ερωτήσεις & απαντήσεις για το Μακεδονικό» των Κωστή Καρπόζηλου και Δημήτρη Χριστόπουλου (Πόλις)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

- 1 «Η γυναίκα με τα κόκκινα μαλλιά» του Ορχάν Παμούκ (Πατάκη)
- 2 «Υπό το φως των όσων γνωρίζουμε» του Zia Haider Rahman (Πόλις)
- 3 «Μπαρόκ» της Αμάντας Μιχαλοπούλου (Καστανιώτη)
- 4 «Ο Φοίνικας» του Χ.Α. Χωμενίδη (Πατάκη)
- 5 «M Train» της Patti Smith (Κέδρος)

* Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειάδες, Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΕΡΑ/CHRISTIAN BRUNA

ΑΡΤ/ST MUSEUM OF MODERN ART

ΑΡΤ/THIBAUT CAUUS

ΕΡΑ/ANATOLI MALUSEV

ΕΡΑ/ABEDIN TAHEREMARH

ΜΑΔΡΙΤΗ

Ρώσοι ντανταϊστές

Ένα από τα 500 έργα που συγκροτούν την έκθεση «Το κίνημα νταντά της Ρωσίας, 1914-1924», στο Μουσείο «Βασίλισσα Σοφία» της Μαδρίτης, είναι και αυτό το γλυπτό του Βλαντίμιρ Τάτλιν, το οποίο προκαλεί το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Είναι μια μεγάλη έκθεση που εγκαινιάστηκε πριν από λίγες ημέρες και θα διαρκέσει έως τις 22 Οκτωβρίου, φέρνοντας στην Ισπανία εκατοντάδες έργα από 90 καλλιτέχνες κυρίως Ρώσους, όπως ο Καζιμίρ Μάλεβιτς και η Ολγα Ροζάνοβα, αλλά και ο Φρανσίσ Πικαμπιά και ο Μαν Ρέι.

ΝΑΣΒΙΑ

Η ιστορία της κάντρι

Στην πολιτεία του Τενεσί, το Νάσβιλ είναι η πρωτεύουσα της κάντρι μουσικής, κέντρο για όλους τους θιασώτες, Αμερικανούς και μη. Οι σταρ της κάντρι έχουν διεθνές κοινό και φυσικά έχουν και το Country Music Hall of Fame and Museum. Εκεί, οι επισκέπτες μπορούν να περιηγηθούν στα παρασκήνια της κάντρι, δηλαδή σε όλες εκείνες τις προσωπικότητες που επέδρασαν στη διάδοση του είδους. Η δεκαετία του 1970 θεωρείται σταθμός στη διεθνοποίηση του κλασικού αμερικανικού ήχου.

ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟ

Με τρένα και αεροπλάνα

Στην Εθνική Πινακοθήκη της Σκωτίας, στο Εδιμβούργο, η νέα έκθεση έχει σχέση με τις μεταφορές. Με τίτλο «Αεροπλάνα, Τρένα και Αυτοκίνητα», η έκθεση παρουσιάζει κυρίως φωτογραφίες με αφετηρία το 1840 ως τα μέσα του 20ού αιώνα, όλες από τα αρχεία της Πινακοθήκης της Σκωτίας. Είναι ένα ταξίδι στα πέρατα του κόσμου που δείχνει πώς η φωτογραφία συνδύασε τις τεχνολογικές εξελίξεις με την ποίηση. Περιλαμβάνονται μεγάλα ονόματα, όπως ο Αλφρεντ Στίγκλιτς και ο Αλφρεντ Μπάκχαμ.

ΤΕΛ ΑΒΙΒ

Το νέο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Ένας τεράστιος σκελετός φράλαινας θα περιλαμβάνεται στα πολλά εκθέματα στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Τελ Αβίβ (Steinhardt Museum of Natural History). Το Ισραήλ εγκαινιάζει νέο εθνικό Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, το οποίο θα είναι τεχνολογικά πρωτοπόρο και στέγη άνω των 5,5 εκατομμυρίων δειγμάτων από είδη προερχόμενα από όλη την υφήλιο. Σκοπός είναι η καλλιέργεια μιας νέας συνείδησης για το μέλλον του πλανήτη με έμφαση στην οικολογική πολιτική μέσα στην ίδια τη χώρα.

ΜΟΣΧΑ

Ο Μπάνκσι και οι Ρώσοι

Πάνω από 100 έργα του διάσημου καλλιτέχνη του δρόμου Μπάνκσι συγκεντρώθηκαν και αποτελούν το σώμα της έκθεσης που παρουσιάζεται έως τις 2 Σεπτεμβρίου, στη Μόσχα, στο Κεντρικό Σπίτι των Καλλιτεχνών (γνωστό διεθνώς ως Central House of Artists). Είναι ένας αχανής χώρος που δημιουργήθηκε το 1979 ως κρατικός οίκος τέχνης και παρουσίασε μεγάλου διαμετρήματος διεθνείς εκθέσεις. Είναι ένα μεγάλο μοντερνιστικό κτίριο, ενδεικτικό της κρατικής αρχιτεκτονικής της εποχής του.

Όταν ο κόσμος άνοιξε τα μάτια μετά το 1918

ΛΟΝΔΙΝΟ

Μπροστά στο έργο «Marguerite Kelsey» του Βρετανού ζωγράφου Μέρντινθ Φράμπτον (1894-1984), πολλές σκέψεις μπορούν να γεννηθούν πέρα από την αρμονία και τη φαινομενική γαλήνη του ολόσωμου πορτρέτου. Είναι ένα από τα πολλά και εκλεκτά έργα ζωγραφικής που συγκροτούν την έκθεση για την τέχνη μετά το 1918 με αφορμή τις εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.

Η έκθεση με πρωτότυπο τίτλο «Aftermath: Art in the Wake of World War One» παρουσιάζεται στην Tate Britain του Λονδίνου ως τις 23 Σεπτεμβρίου, ορίζοντας μία ακτίνα στην παραγωγή έργων τέχνης που αρχίζει από το Ηνωμένο Βασίλειο και φθάνει ως τη Γερμανία και τη Γαλλία, χώρες με μεγάλο αριθμό θυμάτων στον Μεγάλο Πόλεμο. Δεν ήταν οι μόνες, φυσικά, αλλά η τέχνη τους είχε μεγάλη επιδραστικότητα σε όλον τον κανόνα της δυτικής τέχνης αλλά και στη σταδιακή επικρά-

τηση όλων των νεωτερικών ρευμάτων, σε όλες τις τέχνες, πρωτογενείς και εφαρμοσμένες, μετά τη ρήξη του 1914-1918. Επί της ουσίας, η έκθεση εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο καθιερωμένοι αλλά και νέοι καλλιτέχνες αντέδρασαν μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και την ερείπωση του παλαιού κόσμου. Ειδικά, η δεκαετία του 1920 είδε εξαιρετικά σημαντικές εξελίξεις, με τον εξηρησιονισμό στη Γερμανία της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης και τον σουρεαλισμό στη Γαλλία. Στην

Αγγλία, λόγω διαφορετικής παράδοσης, συνυπήρχαν πολλά ρεύματα καθώς και η παραστατική ζωγραφική με νεωτερικά στοιχεία. Ο ακαδημαϊσμός πολλές αναμνηστικές στίλβες, κεντάφια, πρώτα και προτομές ως δήλωση φόρου τιμής στην εκατόμβη της νεολαίας που γεννήθηκε στη δεκαετία του 1890 και θεωρήθηκε «χαμένη γενιά». Αλλά η τέχνη που γεννιόταν στα στελέ, δήλωνε με σαφήνεια την αναχώρησή της από τα δοκιμασμένα μο-

νοπάτια και παρήγαγε έργα αρκετά ανατρεπτικά ως προς το δημόσιο γούστο και την κατεστημένη όποια περιρμονίας. Αυτή η ρήξη, που απλώς επιτάχυνε και μορφοποίησε τον πρώιμο μοντερνισμό της περιόδου 1890-1914, έδωσε έργα που σήμερα θεωρούνται μέρος της ιστορίας της τέχνης, όπως τα έργα του Οτο Ντιζέ στη Γερμανία ή του Αντρέ Μασόν και του Φερνάν Λεζέ στη Γαλλία. Η προβολή ενός βλέμματος στο μέλλον έγινε ο νέος κανόνας.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Πάτρικ Μέλροουζ, γράμμα στον πατέρα

Διαβάζοντας ένα εκτενές profile στο New Yorker τον Ιούνιο του 2014, ο κύριος Γκρι ανακάλυψε έναν συγγραφέα: τον Βρετανό Εντουαρντ Σεντ Ομπιν (Edward St Aubyn, γενν. το 1960) και τα πέντε μυθιστορημάτα του με κεντρικό ήρωα τον Πάτρικ Μέλροουζ. Λογοτεχνικό alter ego του συγγραφέα, ο Πάτρικ είναι γόνος εύπορης οικογένειας. Η μητέρα είναι Αμερικανίδα πάμπλουτη (και αδιάφορη προς το παιδί της, αλλά όχι προς το οινόπνευμα), ο πατέρας, Βρετανός μεγαλοαστικής καταγωγής, πέντε χρόνια πριν και σταμάτησε τρία χρόνια αργότερα, όταν το οκτάχρονο αγόρι κατάφερε να υψώσει το ανάστημά του απέναντι στον πατέρα-τέρας.

«Είναι εκπληκτικό πώς η δυσάρεστη αυτή ιστορία μπορεί να αποδοθεί λογοτεχνικά δίχως ίχνος μιζέριας και απώθησης».

ασκώντας βίαιη εξουσία πάνω σε όλους και κυρίως πάνω στον μικρό του γιο. Βασικά, ο πατέρας συστηματικά κακοποιεί σεξουαλικά τον Πάτρικ.

Αυτή είναι λίγο-πολύ και η ζωή του ίδιου του Ομπιν. Ο πατέρας του άρχισε να τον βιάζει όταν ήταν πέντε χρόνων και σταμάτησε τρία χρόνια αργότερα, όταν το οκτάχρονο αγόρι κατάφερε να υψώσει το ανάστημά του απέναντι στον πατέρα-τέρας.

Οι ομοιότητες ανάμεσα στον συγγραφέα Εντουαρντ και στον

Ο Πάτρικ Μέλροουζ (τον υποδύεται ένας εξαιρετικός Μπένεντικτ Κάμπερπατς) με τις στάχτες του πατέρα του, ο οποίος τον βίαζε όταν ήταν μικρός.

λογοτεχνικό ήρωα Πάτρικ δεν σταματούν εδώ. Βαθύτατα τραυματισμένος, μεγαλώνοντας ο Πάτρικ βυθίζεται στο οινόπνευμα, στα χάπια, στην κοκαΐνη και, πάνω απ' όλα, στην πρωίνη. Το ίδιο είχε συμβεί και στον Ομπιν. Τον έσωσαν η ψυχανάλυση, η πατρότητα και το γράψιμο. Τα πέντε σύντομα μυθιστορήματα με ήρωα τον Πάτρικ Μέλροουζ έγιναν ανάρπαστα και προκάλεσαν τεράστια εντύπωση στην κριτική.

Ο κύριος Γκρι άρχισε να ξαναδιαβάζει τις ιστορίες του Πάτρικ (στις ωραίες εκδόσεις της Picador, καθώς από τα πέντε μόνον το ένα κυκλοφορεί στα ελληνικά, το «Μπντρίκο γάλα», εκδ. Καστανιώτης) αφού του παρακολούθησε τα πρώτα δύο επεισόδια της εξαιρετικής τηλεοπτικής μεταφοράς τους με τον τίτλο «Πάτρικ Μέλροουζ». Η σειρά μεταφέρει όλα τα βιβλία σε πέντε ωριαία επεισόδια, παραγωγής Showtime και Sky Atlantic, με έναν

εκπληκτικό Μπένεντικτ Κάμπερπατς στον ρόλο του Πάτρικ.

«Είναι εκπληκτικό πώς η απίστευτα δυσάρεστη αυτή ιστορία μπορεί να αποδοθεί λογοτεχνικά δίχως ίχνος μιζέριας και απώθησης», λέει ο κύριος Γκρι για τα βιβλία. «Βέβαια, θέλει κότσια η ανάγνωση: στη σκληρή του πρώτου βιασμού, ο γιος προσπλάνει το βλέμμα του σε ένα σμαίμινι πάνω στον τοίχο του σπιτιού για να ξεχάσει ότι του συμβαίνει το αδιανόητο, μπας και βγει από το πετσί του στη χειρότερη στιγμή της ζωής του. Ωστόσο, η ειρωνεία, η ανάγκη για ανθρωπίνη επαφή και το οξύ, πνευματώδες χιούμορ που κρατούν τον φαινομενικά μόνο φυγόκοσμο ήρωα στη ζωή, στοιχειοθετούν έναν κόσμο λεπτού σπαραγμού. Η δε γλώσσα του Ομπιν, μέσα στον σαρκασμό, της και στην, ενίοτε απάνθρωπη, αποστασιοποίησή της, βγάζει έναν πολύ ανθρώπινο λυγμό. Ο Κάμπερπατς το απέδωσε πολύ ωραία αυτό στη σειρά».

Η μάστιγα των fake news και η Παιδεία στα Μέσα

Η εκπρόσωπος του Media Literacy Institute μιλάει για την αξία της κριτικής σκέψης

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΚΡΗ

Fake News ή ψευδείς ειδήσεις, post truth ή μετα-αλήθεια, είναι μόνο δύο από τους νέους όρους που κατακλύζουν τον τελευταίο καιρό δημόσιες συζητήσεις, δημοσιεύματα έντυπα και ηλεκτρονικά, αναρτήσεις και σχόλια στα κοινωνικά δίκτυα ή —επί το ελληνικότερον!— στα social media. «Πρέπει να διασταυρώνουμε τις ειδήσεις» είναι μια άλλη φράση που ακούγεται και γράφεται επίσης συχνά, χωρίς, όμως, να δίνει ουσιαστικές λύσεις, προσβάσιμες στο ευρύ κοινό. Ένας τεράστιος όγκος πληροφοριών, κάθε είδους, διακινείται μέσω Internet από και προς κάθε κατεύθυνση, δημιουργώντας ένα χάος τοπίο επιλογών ή, αλλιώς, μια υπερπληροφόρηση η οποία αφού δεν παρέχεται με τη σφραγίδα καμιάς αυθεντίας απαιτεί νέες δεξιότητες χειρισμού από τους πολίτες του 21ου αιώνα. Κάπου εδώ εμφανίζεται ο όρος Media Literacy για τον οποίο συζητούσαμε με την Κατερίνα Χρυσανθοπούλου, εκπρόσωπο του Media Literacy Institute (Ινστιτούτο για την Παιδεία στα Μέσα).

— Media Literacy, λοιπόν. Γιατί και τι σημαίνει ακριβώς;

— Μπορούμε να αποδόσουμε με διάφορους τρόπους τον όρο στα ελληνικά — συχνά μεταφράζεται ως γραμματισμός ή αλφαριθμητισμός στα

“

Πλέον, τα Μέσα δεν επηρεάζουν τον πολιτισμό μας. Είναι ο πολιτισμός μας. Και αντί για τεchnοφοβικοί, πρέπει να μάθουμε να είμαστε κάτι πιο χρήσιμο: κριτικοί.

“

Η Παιδεία δεν μπορεί να είναι η αποστήθιση όγκων πληροφοριών, αλλά εκμάθηση δεξιοτήτων.

Θεμελιώδης η «ψηφιακή αγωγή» στη σύγχρονη δημοκρατική κοινωνία

— Πώς σκεφτήκατε να δημιουργήσετε το ινστιτούτο;

— Ήταν και είναι αποτέλεσμα δουλειάς πολλών ετών. Παρατηρώντας τα σχόλια των χρηστών στο ένα από τα δύο site μας, στο www.jaj.gr αλλά και στο medialiteracyinstitute.gr, βλέπαμε τις τεράστιες παρεξηγήσεις σχετικά με ζητήματα που θεωρούσαμε, αν όχι λυμένα, πάντως με όχι τόσο ευρεία διασπορά στρεβλών παρεκκλίσεων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η έκταση και η ένταση του αντιεμβολιαστικού κινήματος. Με τον οποιονδήποτε χρήση του Διαδικτύου να εξελίσσεται σε ειδικό και να επηρεάζει, να δημιουργεί πεποιθήσεις όπως ότι π.χ. τα εμβόλια είναι απλώς ένας τρόπος για να «τα παίρνουν» οι φαρμακευτικές εταιρείες. Παρατηρούσαμε σχόλια γονέων που είχαν πειστεί και εφαρμόζοντας την αντιεμβολιαστική πρακτική στα παιδιά τους.

Άλλος ένας λόγος ήταν ο φόβος του Διαδικτύου: Βλέπουμε πολλούς ειδικούς να υποδεικνύουν πώς να περιορίσουμε τον χρόνο που τα παιδιά μας περνούν μπροστά σε μια οθόνη ή online. Όμως, ακόμη και αν απενεργοποιήσουμε το Wi-Fi στο σπίτι, δεν θα αποφύγουμε τη σημερινή κουλτούρα των μέσων. Τα Μέσα δεν επηρεάζουν τον πολιτισμό μας. Είναι ο πολιτισμός μας. Και αντί για τεchnοφοβικοί, θεωρούμε ότι πρέπει να μάθουμε να είμαστε κάτι πιο δύσκολο, αλλά πιο χρήσιμο: κριτικοί. Στην πραγματικότητα, λοιπόν, πρώτα εντοπίσαμε την ανάγκη και μετά, αναζητώντας, βρήκαμε ότι οι Αγγλοσάξονες ασχολούνταν ήδη με το θέμα και είχαν δώσει και τον όρο Media Literacy. — Σε τι αφορά την καθημερινότητα των ανθρώπων και σε ποιους απευθύνεστε;

Η Κατερίνα Χρυσανθοπούλου είναι εκπρόσωπος του Ινστιτούτου για την Παιδεία στα Μέσα.

— Καταναλώνουμε πάρα πολλές πληροφορίες και χρησιμοποιούμε πολλά Μέσα που επηρεάζουν τις αντιλήψεις, τις πεποιθήσεις και τις δράσεις μας στην κοινωνία. Η σημασία της οπτικής επικοινωνίας και της «ανάγνωσης» της πληροφορίας αυξάνεται.

Δεν ξέρουμε ακόμα αν είναι πιο αποτελεσματικό να διαβάζουμε από μια διαδραστική οθόνη ή από μια στοίβα επιλεγμένων και καλά δομημένων εντύπων. Απευθυνόμαστε, λοιπόν, σε όλους όσοι θέλουν να μη βρίζουν απλώς τα ΜΜΕ, αλλά να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους αυτά επηρεάζουν τον πολιτισμό και να αποκτήσουν τις δεξιότητες που απαιτούνται προκειμένου να κρίνουν καλύτερα οποιαδήποτε πληροφορία και να αποφασίσουν αν και πώς θα τη μοιραστούν στο Διαδίκτυο. Σε όσους επιθυμούν να μάθουν να αναγνωρίζουν, κατά το δυνατόν βέβαια, τεχνικές πειθούς, χειραγώγησης, στρατηγικών μάρκετινγκ και επι-

Διαμαρτυρία κατά του Facebook στην Ουάσινγκτον. Οι εξελίξεις στο Διαδίκτυο έχουν προκαλέσει παγκόσμια συζήτηση για την προστασία των χρηστών από την παραπληροφόρηση ή την προστασία προσωπικών τους δεδομένων κ.λπ.

Μέσα ή μιντιακός γραμματισμός. Ωστόσο, τον αποδίδουμε ως «Παιδεία στα Μέσα», ακριβώς επειδή στα ελληνικά διαθέτουμε τη λέξη «παιδεία», που είναι υπερσύνολο του γραμματισμού αλλά δεν ταυτίζεται με την «εκπαίδευση» (media education) και αφορά τον τρόπο χρήσης των Μέσων. Αναφέρεται στην ικανότητα πρόσβασης, ανάλυσης, αξιολόγησης και δημιουργίας πληροφορίας σε ποικίλες μορφές.

Η τεχνολογία μάς δίνει πρόσβαση σε πληροφορία και γνώση, αλλά είναι το εργαλείο. Το να μάθουμε

να χρησιμοποιούμε τις έξυπνες συσκευές ή τα κοινωνικά δίκτυα δεν σημαίνει ότι έχουμε γίνει «πληροφοριακά εγγράμματοι» γιατί αυτό που προέχει, πάντα, είναι η κριτική σκέψη.

Μια κρίσιμη διάσταση της παιδείας στα Μέσα είναι το News Literacy, η ειδησεογραφική παιδεία, που εστιάζει στην ενημέρωση από ειδησεογραφικές πηγές. Παρότι στο Διαδίκτυο και στις διάφορες πλατφόρμες ενημέρωσης η μορφή με την οποία παρουσιάζεται το περιεχόμενο είναι παρόμοια και, συ-

χνά, το οπτικό υλικό υπερέχει ποσοτικά του κειμένου, δεν είναι όλες οι πληροφορίες ίδιες. Και δεν είναι όλες σωστές. Αυτό φαίνεται αυτόνοτο στους μεγαλύτερους, στους ενήλικους που έχουν την εμπειρία της επαγγελματικής τηλεόρασης, της έγκυρης πηγής η οποία μπορεί να τεκμηριώσει την πληροφορία που μεταδίδει. Όμως δεν είναι αυτόνοτο για τους νεότερους, που έχουν μεγαλώσει με ένα νέο είδος «κίτρινου Τύπου», το οποίο δημιουργήσε χαμηλή εκτίμηση γενικώς για τη δημοσιογραφία. Δεν είναι

επίσης καθόλου εύκολο για τους γηγενείς του Διαδικτύου, όπως ονομάζουμε τις ηλικίες που γεννήθηκαν και μεγαλώνουν «μέσα» σε αυτό σε αντίστιξη με τους «μετανάστες» του Διαδικτύου, αυτούς δηλαδή που μεγάλωσαν με εφημερίδα, ραδιόφωνο και τηλεόραση. Για τους «γηγενείς» δεν είναι καθόλου εύκολο να αναπτύξουν άλλα κριτήρια, πέραν των αισθητικών, και να αντιληφθούν τις διαφορές μεταξύ διαφορετικών πηγών ειδήσεων και πληροφοριών. Όλες φαίνονται ίδιες πάνω στην ίδια οθόνη!

«Τα μέσα δεν επηρεάζουν πλέον τον πολιτισμό μας. Είναι ο πολιτισμός μας. Και αντί για τεchnοφοβικοί, θεωρούμε ότι πρέπει να μάθουμε να είμαστε κάτι πιο δύσκολο, αλλά πιο χρήσιμο: κριτικοί» τονίζει η Κατερίνα Χρυσανθοπούλου.

κοινωνίας. Σε όσους θέλουν, δηλαδή, να καταλάβουν και να αναλάβουν την ευθύνη που έχουν απέναντι στο κοινωνικό σύνολο όταν διαχέουν την οποιαδήποτε πληροφορία. Σε όσους θέλουν να αντιληφθούν πως σιδηρόπλοιο αναρτάται στο Διαδίκτυο αποτελεί δημιουργία νέου περιεχομένου από εμάς τους ίδιους. Και σε όσους καταλαβαίνουν ότι οι άνθρωποι δεν λειτουργούν πλέον ως δοχεία μεταφοράς γνώσεων και ότι η Παιδεία δεν μπορεί να είναι η αποστήθιση όγκων πληροφοριών, αλλά εκμάθηση δεξιο-

τήτων και τρόπων συνεργασίας. Η Παιδεία στα Μέσα μάς εκπαιδεύει στον έλεγχο —και στον αυτοέλεγχο!— στην απόκτηση «ψηφιακής αγωγής». Ενός συνόλου συμβάσεων που ακολουθούμε στην online ή ψηφιακή μας συμπεριφορά, ώστε να μάθουμε να θέτουμε τις σωστές ερωτήσεις σχετικά με ό,τι βλέπουμε, διαβάζουμε ή ακούμε, καθώς και να ελέγχουμε το περιεχόμενο που δημιουργούμε ή παίρνουμε από άλλους. Χωρίς αυτή τη θεμελιώδη ικανότητα, ένα άτομο δεν είναι σε θέση να ασκήσει την ιδιότητα του

πολίτη μιας σύγχρονης δημοκρατικής κοινωνίας.

— Τι γίνεται σε άλλες χώρες;

— Ο,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες συμβαίνει και στην Ελλάδα. Η «Παιδεία στα Μέσα» αποτελεί μέρος του θεμελιώδους δικαιώματος κάθε πολίτη, της ελευθερίας της έκφρασης, του δικαιώματος στην πληροφόρηση. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση και τη διατήρηση της δημοκρατίας. Οσον αφορά τις πολιτικές που κάθε κράτος υιοθετεί, σε πολύ λίγες χώρες εντάσσεται επισήμως ο όρος «Παι-

“

Απευθυνόμαστε σε όσους θέλουν να αναλάβουν την ευθύνη που έχουν απέναντι στο κοινωνικό σύνολο όταν διαχέουν την οποιαδήποτε πληροφορία.

δεία στα Μέσα» ή «Γραμματισμός στα Μέσα» κ.λπ. στο επίσημο πρόγραμμα σπουδών της τυπικής εκπαίδευσης, του σχολείου δηλαδή. Σε επίπεδο χάραξης πολιτικής, οι εξελίξεις της τεχνολογίας συχνά μας ξεπερνούν.

Ωστόσο, τα πράγματα αλλάζουν γρήγορα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανέφερε τον όρο «Παιδεία στα Μέσα» στις πολιτικές της, επικειρώντας αφενός να καταγράψει την διατήρηση της δημοκρατίας. Οσον αφορά τις πολιτικές που κάθε κράτος υιοθετεί, σε πολύ λίγες χώρες εντάσσεται επισήμως ο όρος «Παι-

δεία στα Μέσα» ή «Γραμματισμός στα Μέσα» κ.λπ. στο επίσημο πρόγραμμα σπουδών της τυπικής εκπαίδευσης, του σχολείου δηλαδή. Σε επίπεδο χάραξης πολιτικής, οι εξελίξεις της τεχνολογίας συχνά μας ξεπερνούν. Ωστόσο, τα πράγματα αλλάζουν γρήγορα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανέφερε τον όρο «Παιδεία στα Μέσα» στις πολιτικές της, επικειρώντας αφενός να καταγράψει την διατήρηση της δημοκρατίας. Οσον αφορά τις πολιτικές που κάθε κράτος υιοθετεί, σε πολύ λίγες χώρες εντάσσεται επισήμως ο όρος «Παι-

Στόχος ο πραγματικός γυναικείος χαρακτήρας μέσω της Ελπίδας

Παγκόσμια πρεμιέρα της ταινίας «Παύση» της Τώνιας Μισιαλή στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου στο Karlovy Vary στην Τσεχία

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Τώνια Μισιαλή κάνει το σκηνοθετικό της ντεμπούτο με τη μεγάλου μήκους ταινία της «Παύση» στο διαγωνιστικό East of the West Competition του 53ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Karlovy Vary (29 Ιουνίου - 7 Ιουλίου 2018). Η ταινία είναι κυπριακής και ελληνικής συμπαραγωγής, επιχορηγμένη από την ΣΕΚΙΝ / Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και το SEE Cinema Network. Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου του Karlovy Vary είναι το μεγαλύτερο φεστιβάλ κινηματογράφου στην Τσεχία και το πιο περιβλεπτό φεστιβάλ τέτοιου είδους στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Είναι ένα από τα παλαιότερα φεστιβάλ ταινιών A-list (δηλαδή μη εξειδικευμένα φεστιβάλ με διαγωνισμό για ταινίες μυθοπλασίας μεγάλου μήκους).

Η «Παύση», όπως μου είπε η Τώνια είναι εμπνευσμένη από εικόνες που αποτυπώθηκαν στο μυαλό της και από γεγονότα που βίωσε μεγάλωνοντας στην Κύπρο, σε μια πατριαρχική κοινωνία, όπου οι γυναίκες ζούσαν στο περιθώριο, έχον-

τας ως κύριο σκοπό της ζωής τους να υπηρετούν τον σύζυγο και τα παιδιά τους. «Τα συναισθήματά μου για αυτό το κοινωνικό και οικογενειακό πλαίσιο και τις ιστορίες που αυτό περικλείει συνεχίζουν να είναι έντονα, επειδή, δυστυχώς, ακόμα και σήμερα χιλιάδες γυναίκες ανά το παγκόσμιο εξακολουθούν να περνούν τη ζωή τους μέσα από παρόμοιες καταστάσεις, ανήμπορες να βρουν την προσωπική τους φωνή και να παλέψουν για τον εαυτό τους και τα δικαιώματά τους». Η Τώνια Μισιαλή ανέκαθεν ήταν ευαίσθητη σε θέματα γυναικών και ισότητας, «με ενδιαφέρει να μελετώ και να εξερευνώ τις παρακαμμένες σχέσεις μέσα στον γάμο». Η σκηνοθέτρια στην ταινία της «Παύση» δημιούργησε ένα μωσαϊκό του μικρόκοσμου της πατριαρχικής κοινωνίας και απεικονίζει την αέναη μάχη μεταξύ των δύο φύλων με ευαισθησία αλλά και χιούμορ.

Βασικός χαρακτήρας της ταινίας είναι η Ελπίδα, την οποία υποδύεται η ηθοποιός Στέλα Φυρογένη. Η Τώνια εστίασε στις πιο μικρές λεπτομέρειες της καθημερινότητας της Ελπίδας, «θέλησα να δημιουργήσω μια ατμόσφαιρα και έναν ρυθμό στην ταινία που να δίνει εύκολα

“

Η ταινία «Παύση» είναι ιδωμένη ειδικότερα μέσα από το πρίσμα της σύνθετης και συναρπαστικής γυναικείας φύσης απέναντι στα εμπόδια της ζωής και τις άσβηστες επιθυμίες.

info

Πρωταγωνιστούν: Στέλα Φυρογένη, Ανδρέας Βασιλείου, Πόπη Αβραάμ. **Συμμετέχουν:** Μάριος Ιωάννου, Προκόπης Αγαθοκλέους, Μαρίνα Μανδρή, Τζωρτζίνα Τάτσου, Andrey Pilipenko, Λουίζα Μιχαήλ, Ωριάννα Ματζουράνου, Cayan. **Σενάριο / Σκηνοθεσία:** Τώνια Μισιαλή. **Παραγωγοί:** Άντρος Αχιλλέως, Στελάνο Κληρή, Τώνια Μισιαλή. **Συμπαραγωγοί:** Ιωάννα Σουλτάνη, Πάνος Μπισδός. **Η μεγάλη** μήκους ταινία «Παύση» είναι κυπριακής και ελληνικής συμπαραγωγής, επιχορηγμένη από την ΣΕΚΙΝ / Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου και το SEE Cinema Network.

Η Τώνια Μισιαλή στην ταινία της «Παύση» δημιούργησε ένα μωσαϊκό του μικρόκοσμου της πατριαρχικής κοινωνίας και απεικονίζει την αέναη μάχη μεταξύ των δύο φύλων με ευαισθησία αλλά και χιούμορ.

στον θεατή την αίσθηση του εσωτερικού, του ψυχικού και συναισθηματικού κόσμου της πρωταγωνίστριας». Η σκηνοθέτρια επιλέγει να εστιάζει τον φακό μόνο πάνω στην Ελπίδα, «ήθελα να κάνω τον θεατή να βυθιστεί στον προσωπικό κόσμο της ηρωίδας». Η Στέλα Φυρογένη ως Ελπίδα γίνεται μία ψηφίδα στο μωσαϊκό της Τώνιας, μία ψηφίδα που αν λείπει από το σύνολο, τότε αυτό δεν είναι ολοκληρωμένο. Η Ελπίδα είναι η κάθε γυναίκα που έχει όνειρα και επιθυμίες καταπιεσμένες, που ελπίζει σε ένα λανθάνον επίπεδο, που κάποτε μπορεί να βγει στο προσκήνιο. «Η ταινία είναι ιδωμένη ειδικότερα μέσα από το πρίσμα της σύνθετης και συναρπαστικής γυναικείας φύσης απέναντι στα εμπόδια της ζωής και τις άσβηστες επιθυμίες. Ζούμε σε μια εποχή όπου οι γυναίκες δεν εκπροσωπούνται επαρκώς στον κινηματογράφο ή εκπροσωπούνται εσφαλμένα, γι' αυτό ήθελα αυτή η ταινία να απεικονίσει ένα γυναικείο χαρακτήρα που είναι πραγματικός», τονίζει η Τώνια.

Η «Παύση» είναι η πρώτη μεγάλου μήκους της Τώνιας Μισιαλή, η οποία έχει στο ενεργητικό της τις βραβευμένες μικρού μήκους ταινίες «Dead End» (παγκόσμια

πρεμιέρα στο Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Λοκάρνο 2013 με δύο βραβεία σκηνοθεσίας, στο Κινηματογραφικό Φεστιβάλ της Αθήνας «Νύχτες Πρεμιέρας» και στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου. Έλαβε το Βραβείο «Αργυρός Διόνυσος» στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας και «Το Νανούρισμα της Πεταλούδας» που έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο Διεθνές Κινηματογραφικό Φεστιβάλ του Σαράγεβο το 2014, κερδίζοντας το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας και Καλύτερης Φωτογραφίας στο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου.

Η αρχή είναι τα πάντα

Στην «Παύση» η Ελπίδα, όνομα που δεν νομίζω ότι είναι τυχαίο, που είναι παγιδευμένη στη δυστυχία ενός καταπιεστικού γάμου, βρίσκεται μπροστά σε μια τεράστια βιολογική και ψυχολογική αλλαγή. Η μονότονη ζωή της διαταράσσεται όταν στην αντίληψή της πραγματικότητα και φαντασία αρχίζουν να συγχέονται, φέρνοντάς την ξανά αντιμέτωπη με το σώμα της, τις επιθυμίες της, τον χρόνο. Μπορεί μια παύση να αποτελέσει μια νέα αρχή;

TVONE

ψυχαγωγία

Κάτσε να δεις

DANSING FOR YOU 6
Κάθε Δευτέρα στις **21:05**
Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

TVONE

ψυχαγωγία

Κάτσε να δεις

FARS ATTACK
Κάθε Τρίτη στις **21:05**
Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

Εφηβική ταινία χωρίς ταμπού

Μια εναλλακτική ματιά στο σύμπαν
του Σάιμον, ενός ομοφυλόφιλου μαθητή

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Η αναβίωση της αμερικανικής εφηβικής ταινίας, η οποία συντελείται τα τελευταία χρόνια κυρίως μέσω της τηλεόρασης, περνά σταδιακά και στον κινηματογράφο με ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Διότι μπορεί το συγκεκριμένο είδος να μη διεκδικεί (συννά) δάφνες υψηλής ποιότητας, ωστόσο αποτελεί καλό καθρέφτισμα των πιο φρέσκων εξελίξεων στην αμερικανική κοινωνία – ή τουλάχιστον στο μεσοαστικό, κατά κύριο λόγο, λευκό κομμάτι της, που συνήθως πρωταγωνιστεί σε τέτοιου είδους φιλμ.

Σε μεγάλο βαθμό, η ταινία του Γκρεγκ Μπερλάντι θα μπορούσε να είναι γυρισμένη στα '90s. Έχει εφηβικά ρομάντζα, απογοητεύσεις, χαζές παρεξηγήσεις, στιγμές αμν-

χανίας και βέβαια το αναπόφευκτο σχολικό πάρτι. Επίσης πρωταγωνιστής της είναι ο Σάιμον. Ο οποίος έχει μερικούς καλούς φίλους, οικογένεια που τον αγαπά και τον στηρίζει, μια σεβαστή θέση στον σχολικό μικρόκοσμο. Όπως όμως κάθε πρωταγωνιστής τέτοιας ταινίας... προβληματίζεται. Και κάπου εδώ τα '90s τελειώνουν. Βλέπετε, ο Σάιμον είναι ομοφυλόφιλος και το πρόβλημά του είναι πως διατάζει να «βγει από την ντουλάπα». Η διαδικτυακή γνωριμία με έναν αγνώστων λοιπών στοιχείων συνομήλικό του νεαρό, θα τον βοηθήσει να προχωρήσει, αναστατώνοντας φυσικά στην πορεία τον κόσμο του.

Οι δυσκολίες

Η ταινία ακολουθεί αφηγηματικά πρότυπα όπως το πολύ επιτυχημένο τηλεοπτικό «13 Reasons Why», δανειζόμενη μάλιστα και μερικούς από τους νεαρούς ηθοποιούς του, προκειμένου να δείξει την προσωπική ιστορία του Σάιμον και τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα παιδί με τον δικό του σεξουαλικό προσανατολισμό στο πάντα σκληρό σχολικό περιβάλλον. Κι ως μοιάζει ακόμα και αυτό εδώ παιδική χαρά σε σύγκριση με όσα τρομακτικά έχουμε δει στο παρελθόν.

Γκέι αγόρια και κορίτσια βέβαια υπήρχαν και 10-15 χρόνια πριν στα αμερικανικά σχολεία, κανένας όμως σενναριογράφος –πλην ελαχίστων «εναλλακτικών» εξαιρέσεων– δεν θα τους έκανε πρωταγωνιστές σε teen movie. Το γεγονός πως το συγ-

Αμερικανικό λύκειο εν έτει 2018: η ανεκτικότητα αλλά και η ταχύτητα με την οποία διαδίδονται τα νέα -των σόσιαλ μίντια βοηθούντων- είναι εντυπωσιακή.

κεκριμένο ταμπού δείχνει, ευτυχώς, να σπάει, υποδεικνύει τη γενικότερη (αν και όχι πλήρη) στροφή μιας μάλλον συντηρητικής κοινωνίας προς την κατεύθυνση της ανεκτικότητας. Οχι τυχαία, το «Με αγάπη, Σάιμον», το οποίο αποτελεί μια απλώς συμπαθητική τρυφερή ταινία ενπληκίωσης, κατά τα λοιπά έχει αποσπάσει ήδη εγκωμιαστικά σχόλια από κοινό και κριτικούς στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

«13 Reasons Why», «Stranger Things», «Riverdale», «The End of the F***ing World», «Everything Sucks»: είναι μερικές από τις νέου τύπου εφηβικές σειρές που έχουμε δει σε διάστημα δύο-τριών ετών το πολύ, οι οποίες δίνουν, όπως είπαμε, τον τόνο και για την ιστορία του Σάιμον. Όσοι πάντως ενδιαφέρονται και για εκείνες τις ελάχιστες «εναλλακτικές» εξαιρέσεις που αναφέραμε παραπάνω, μπορούν για παράδειγμα να αναζητήσουν το υπέροχο αλλόκοτο «Mysterious Skin» του Γκρεγκ Αρακι, με τον νεαρό τότε Τζόζεφ Γκρόντον Λέβιτ στον πρωταγωνιστικό ρόλο.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Γκοντάρ, αγάπη μου» ο Μισέλ Χαζαναβίσιους («The Artist») βάζει στο μικροσκόπιο τον

θρυλικό auter της νουβέλ βαγκ, την περίοδο της εξέγερσης του Μάη του '68. Ο Γκοντάρ (Λουί Γκαρέλ) είναι ζευγάρι με τη νεαρή πρωταγωνίστρια της ταινίας του «Η Κινέζα». Καθώς ο σκηνοθέτης αφοσιώνεται όλο και περισσότερο στη μασοική ιδεολογία, οι απόψεις του για το σινεμά αλλάζουν ραγδαία, με αποτέλεσμα να αποξενωθεί από παλιούς φίλους και θαυμαστές. Φόρος τιμής στον μεγάλο δημιουργό και ταυτόχρονα ευχάριστη κομεντί, η ταινία παρουσιάζει ικανοποιητικά μία από τις σπουδαιότερες προσωπικότητες του παγκόσμιου σινεμά.

Στο «Βαθύ γαλάζιο» ο Βιμ Βέντερς επιστρέφει

για να αφηγηθεί την παράλληλη ιστορία ενός ζευγαριού, το οποίο χωρίζουν χιλιάδες μίλια απόστασης. Το εν μέγιστο αλληγορικό σενάριο, ωστόσο, δεν είναι δικό του και η ταινία αποτυγχάνει να καταδυθεί στο επόμενο επίπεδο, παρά τους θετικούς πρωταγωνιστές της (Τζέιμς Μακαβόι, Αλίσια Βικάντερ).

Στον «Βασικό ύποπτο» ένας οικογενειάρχης,

καθηγητής φιλοσοφίας (Γκάι Πιρς) βρίσκεται στο επίκεντρο των ερευνών ενός ντόπιου ντετέκτιβ (Πιρς Μπρόσναν), σχετικά με την υπόθεση εξαφάνισης μιας νεαρής φοιτήτριας. Βασισμένο σε ένα μυθιστόρημα του Τζορτζ Χάραρ, το κλασικό αστυνομικό θρίλερ εμπλουτίζεται με ψυχογραφικά στοιχεία, τα οποία ωστόσο λίγο εμβαθύνουν πέραν του κεντρικού χαρακτήρα. Ο τελευταίος, με την καλή ερμηνεία του Γκάι Πιρς, είναι το μοναδικό ενδιαφέρον στοιχείο, ενός κατά τα άλλα μάλλον επαναλαμβανόμενου φιλμ, με λίγες συγκινήσεις ακόμα και στο φινάλε του.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

22.15 Η χορωδία του Χαρίτωνα

07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κυπριακή σειρά εποχής.
12.00 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρως
Εκπομπή με τον
Πέτρο Κωνσταντίνου.

14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

14.15 ArtCafe - (Ε)

Εκπομπή πολιτισμού.

15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε)

Ταξιδιωτική εκπομπή, με

τον Σάββα Πούμπουρα.

15.45 Movie time - (Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)

Talk show.

17.30 Σπίτ στη φύση - (Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**

18.20 Χωρίς αποσκευές, V

Ταξιδιωτική εκπομπή, με

τον Σάββα Πούμπουρα.

19.00 Η κυρά του μεταξίου

Σειρά εποχής, με τους

Μαρίλια Γιαλλουρίδου,

Βασίλη Μιχαήλ, κ.ά.

(Τελευταίο επεισόδιο).

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

21.10 Τετ-Α-Τετ

Talk show.

22.15 Η χορωδία του Χαρίτωνα

Κωμωδία, με τους

Γιώργο Χωραφά,

Μαρία Ναυπλιώτου, κ.ά.

23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

23.15 Συνέχεια της ταινίας

00.0 Graham Norton Show

Ψυχαγωγικό Chat show.

02.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**

03.45 Αμύνεσθαι περί Πάτρως -

04.15 Σπίτ στη φύση - (Ε)

05.00 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε)

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

21.05 FIFA World Cup 2018

07.30 Παιδική ζώνη

α. Χίθκλιφ

β. Γουίλ και Ντιούιτ

γ. Ολίβια

δ. Η μικρή εξερευνητριά

ε. Μάγνη η μέλισσα

στ. Γιούπι Γιούπι Για

ζ. Ταχυδρομικό τρενάκι

η. Παρέα με τον Ανδρέα

θ. Ντράκο

ι. Μπομπ ο μάστορας

11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)

Παιδικό πρόγραμμα.

11.30 Παιδική ζώνη

α. Οι Σούπερ Γουίνγκες

β. Ντετέκτιβ Νόντι

γ. Τα σούπερ ζώακια

δ. Ο ταχυδρόμος Πιτ

ε. Γιούπι Γιούπι Για

στ. Ταχυδρομικό τρενάκι

13.10 Παιδική ζώνη

13.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)

15.00 Roland Garros

Σε απευθείας μετάδοση

ο Τελικός Ανδρών.

19.00 The Great Outdoors:

Our National Parks

Σειρά ντοκιμαντέρ.

19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**

19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**

21.05 FIFA World Cup 2018:

Group F Preview

21.30 Graham Norton Show

Ψυχαγωγικό Chat show.

Καλεσμένοι οι Dwayne

Johnson, Liam Hem-

sworth, Jeff Goldblum

και Nicola Adams. Τρα-

γουδά ο Tom Odell.

22.30 Rocky, II

Δραματική ταινία.

00.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**

00.50 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

TVONE

ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Parental Guidance

07.00 Θεία λειτουργία

09.40 Αντικλείδι - (Ε)

Σειρά ντοκιμαντέρ,

με τη Χριστίνα Ιακώβου.

10.30 Εύκολα και σπικακά

Εκπομπή μαγειρικής

με την Αθηνά Λοϊζίδου

και τον Ανδρέα Τέρλα.

11.00 Καθ' ημάς Ανατολή

Θρησκευτική

κοινωνική εκπομπή.

12.00 Ο τροχός της τύχης - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι, με τους

Πέτρο Πολυχρονίδη και

Τζούλια Νόβα.

13.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

15.00 DanSing for you 6 (Ε)

Ψυχαγωγικό σόου.

18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

18.10 Στο αλαλούμ - (Ε)

Κυπριακή κωμική σειρά,

με τους Γιώργο Ζένιο,

Δανάη Χρίστου, κ.ά.

19.20 Σαν την Κύπρο

Ψυχαγωγική εκπομπή.

20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

21.05 Απαραίτητη η γονική

συμφορά

(Parental Guidance).

Οικογενειακή κωμωδία,

με τους Μπίλι Κρίσταλ,

Μπέτι Μιντλερ, κ.ά.

23.05 Ποτέ δεν είσαι μόνη

(The resident).

Θρίλερ, με τους Χίλαρι

Σουάνκ, Τζέφρι Ντιν

Μόργκαν, κ.ά.

01.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

01.05 Την τύχη μου μέσα - (Ε)

Κυπριακή κωμική σειρά.

02.05 Dansing for you - (Ε)

Ψυχαγωγικό σόου.

05.20 Una Fatsa - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The dilemma

06.30 40 κύματα - (Ε)

Ελληνική σειρά.

07.20 Για την αγάπη σου - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

08.40 Mamma mia - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

09.40 Κορίτσια του μπαμπά (Ε)

Ελληνική σειρά.

11.10 La Pasta Pomiliori - (Ε)

Κυπριακή σειρά.

12.00 Συνεντεύξεις

από το πρωινό

Jamie's 30 minute meals

Εκπομπή μαγειρικής.

13.00 ΡΟΥΚ ΖΟΥΚ

Τηλεπαιχνίδι.

13.50 Παρθένα ζωή - (Ε)

Αίοθηματική σειρά.

15.30 Ταξιδιωτική εκπομπή

Ελληνική σειρά.

17.15 Follow, III

Εκπομπή, με την

Αφροδίτη Γεωργίου.

18.15 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**

18.30 Κάτι χωρισμένα

παλικάρια - (Ε)

Κωμική σειρά,

με τους Κώστα Κόκλα,

Μάριο Αθανασίου, κ.ά.

20.20 **Τα νέα του ANT1**

21.20 The dilemma

Κωμωδία, με τους Βινς

Βον, Κέβιν Τζέιμς, κ.ά.

23.15 Game of thrones, V - (Ε)

Ξένη σειρά.

00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**

00.10 Celebrity travel

Ταξιδιωτική εκπομπή.

01.00 Εγκλήματα - (Ε)

01.50 Πόστο γλυκά με

σκότύνει - (Ε)

02.40 Πάνω από το νόμο - (Ε)

03.30 **Τα νέα του ANT1 - (Ε)**

04.30 30 μέρες αγωνία - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Παντρεμένοι κι οι δυο

07.00 Γαλάτεια - (Ε)

Κυπριακή σειρά εποχής.

08.30 Στο χωρόν μας - (Ε)

Κυπριακή κωμική σειρά.

09.00 Ooh La La!

Ψυχαγωγικό μαγκαζίν,

με τη Σάσα Σταμάτη.

10.30 Θέκλα μιλάμε ανοιχτά (Ε)

Κοινωνική εκπομπή με τη

Θέκλα Πετρίδου και τον

Πέτρο Αθανασίου.

11.30 Προορισμός Ευτυχία - (Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

12.30 Όταν μεγαλώσω - (Ε)

13.00 Στην υγειά μας

ρε παιδιά! - (Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

16.00 Happy Traveler

Ο Ρίτσαρντ Κλογκ εναντίον της χούντας

Ο Βρετανός ιστορικός περιγράφει στην «Κ» ένα δημοσιογραφικό θρίλερ στους «Κυριακάτικους Τάιμς» του Λονδίνου το 1968

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Στην ταινία «The Post» η αγωνία κλιμακώνεται όταν η αμερικανική εφημερίδα The Washington Post επιχειρεί να δημοσιεύσει τα «Pentagon Papers», μια σειρά από εμπιστευτικές αναφορές για την εμπλοκή των ΗΠΑ στον πόλεμο του Βιετνάμ. Στην ταινία, που βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα των αρχών του 1970, ο Ρίτσαρντ Νίξον προσπαθεί με κάθε τρόπο να μπλοκάρει τη δημοσίευση και ο Τομ Χανκς με τη Μέριλ Στριπ, στους ρόλους του αρχισυντάκτη και της εκδότριας της εφημερίδας, αντίστοιχα, παίρνουν μια γενναία απόφαση για την ελευθερία της έκφρασης.

Λίγα χρόνια νωρίτερα, το 1968, ένα παρόμοιο δημοσιογραφικό θρίλερ εκτυλίχθηκε στα γραφεία των «Κυριακάτικων Τάιμς» του Λονδίνου. Το καυτό θέμα μπορεί να μην προκαλούσε την πτώση της τότε βρετανικής κυβέρνησης, αλλά θα έφερε καίριο πλήγμα σε μια χώρα αρκετά χιλιόμετρα μακριά. Στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην εικόνα που προσπαθούσε να περάσει η δι-

“

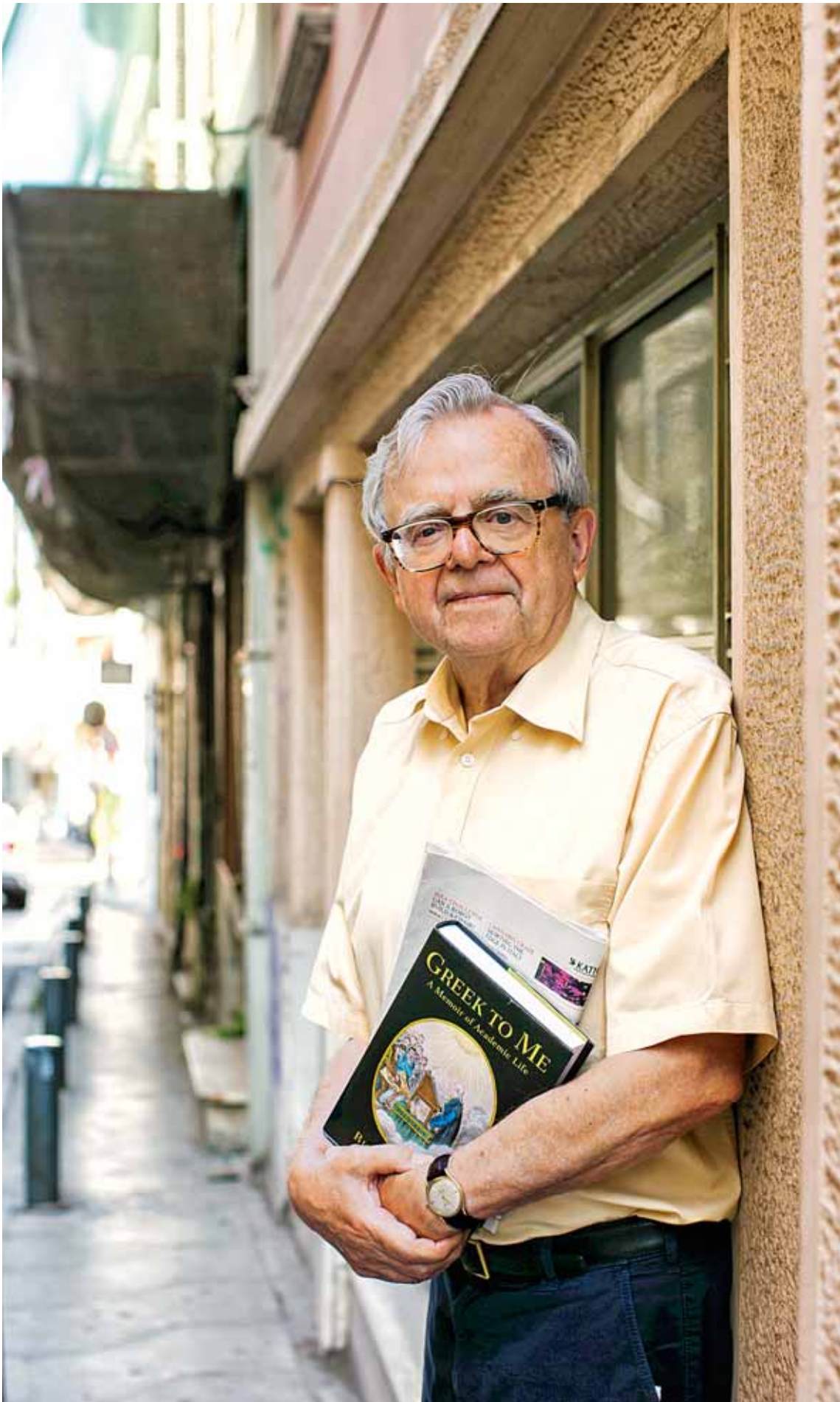
Η αναφορά δυναμίτης, η... αποζημίωση του Γκόρντον Μπάτζιερ και ο ρόλος της Ελένης Βλάχου και του Αλέξη Δημαρά.

κτατορία των συνταγματάρχων στο εξωτερικό. Ένας από τους πρωταγωνιστές του ελληνικού δημοσιογραφικού δράματος ήταν ο νεαρός τότε ιστορικός Ρίτσαρντ Κλογκ.

«Κρεβάτι από καρφιά»

Περισσότερο γνωστός στο ελληνικό κοινό μέσα από το βιβλίο του «Μία συνοπτική ιστορία της Ελλάδας 1770-2000» (εκδ. Κάτοπτρο), το οποίο έχει μεταφραστεί σε 13 γλώσσες, ο Ρίτσαρντ Κλογκ συνδέθηκε ποικιλοτρόπως με τη σύγχρονη ελληνική ιστορία και πολιτική, από την πλευρά του μελετητή, σε μια σχέση που έμοιαζε περισσότερο με ένα «bed of nails» (κρεβάτι από καρφιά), όπως αναφέρει χαρακτηριστικά.

Καθισμένος στο μπαλκόνι του ξενοδοχείου του με φόντο την Ακρόπολη, μας λέει για το πώς ήρθε στην Ελλάδα πρώτη φορά πριν από 50 χρόνια. Σε εκείνη την επίσκεψη θύμιασε τα ίχνη της κλασικής Ελλάδας, μίλησε με τους ντόπιους, έμεινε στα σπίτια τους αλλά γρήγορα το ενδιαφέρον του μετατοπίστηκε από τον χρυσό αιώνα του Περικλή. «Ήμουν 18 χρόνων και χρησιμοποίησα μια υποτροφία που έδινε τότε το σχολείο για

Ο Ρίτσαρντ Κλογκ συνέβαλε ώστε να αποκαλυφθούν οι μηχανισμοί προπαγάνδας της ελληνικής χούντας στο εξωτερικό.

όσους ταξίδευαν στην Ελλάδα και στην Ασία. Εφτασα στη χώρα έπειτα από ταξίδι τριών ημερών, τα αεροπλάνα ήταν πολύ ακριβά τότε. Δεν ήξερα τίποτα για τη σύγχρονη Ελλάδα. Μόλις γύρισα πίσω ξεκίνησα να διαβάζω και να τη μαθαίνω», μας λέει ο ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστη-

μίου της Οξφόρδης. Αυτό που ίσως είναι λιγότερο γνωστό και αποκαλύπτεται στα απομνημονεύματα του 79χρονου ιστορικού για την ακαδημαϊκή του καριέρα είναι η εμπλοκή και η συμβολή του στον αντιδικτατορικό αγώνα. Ο Ρίτσαρντ Κλογκ έζησε από κοντά τα γεγονότα στην Αθήνα

και στο Λονδίνο, συνδέθηκε φιλικά με την Ελένη Βλάχου και αρκετούς Έλληνες της διασποράς, όπως τον Αλέξη Δημαρά, και περιγράφει την εποχή με μεγάλη λεπτομέρεια στο βιβλίο του «It's Greek to me» το οποίο θα κυκλοφορήσει προσεχώς στα ελληνικά από τις εκδόσεις Παπαδόπου-

«Paraskinia»

Στο μεμουάρ του ο Ρίτσαρντ Κλογκ αποκαλύπτει μερικά από τα «paraskinia», όπως γράφει, της ακαδημαϊκής του καριέρας, η οποία συνδέθηκε από νωρίς με την «αιματοβαμμένη» έδρα «Αδαμάντιος Κοραΐς» στο Kings College του Λονδίνου. «Ο χαρακτηρισμός ίσως είναι λίγο υπερβολικός, αλλά η έδρα έχει μια φήμη», λέει ο κ. Κλογκ. Στο βιβλίο του αναφέρεται στο πώς οδηγήθηκε ο ίδιος στην έξοδο από το Kings College, τραβώντας παράλληλες γραμμές με την εξώθηση σε παραίτηση του δημοφιλούς ιστορικού Αρνολντ Τόινμπι (1889-1975) από το ίδιο τμήμα, με επίκεντρο την έδρα «Κοραΐς» και τη σχέση των επιφανών Ελλήνων της διασποράς που τη χρηματοδοτούσαν με το πανεπιστήμιο. Ένα από τα ασυνήθιστα συμβάντα που βίωσε και αποτυπώθηκαν στη μνήμη του αφορούσε και μια επίσκεψη της Μελίνας Μερκούρη στην Αγγλία, στην οποία οι διοργανωτές δεν είχαν φροντίσει για τον λογαριασμό του ξενοδοχείου. Η καλεσμένη έφυγε και ο κ. Κλογκ περιγράφει την κινητοποίηση για την πληρωμή του λογαριασμού, ώστε να αποτραπεί ο ξενοδόχος να ειδοποιήσει για το περιστατικό την εφημερίδα Evening Standard. Ένα άλλο περιστατικό αφορά τη μεσολάβηση του Ρίτσαρντ Κλογκ να βρεθεί μία θέση στο κολέγιο Balliol του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης για τον γιο του Νίκου Μπελογιάννη. Το αίτημα προήλθε μέσω της λαίδης Αμαλία Φλέμινγκ, αλλά ενώ η θέση είχε βρεθεί δεν υπήρχαν εγγυήσεις για την κάλυψη του κόστους διαβίωσης του νεαρού Μπελογιάννη και έτσι η προσφορά έμεινε μετέωρη.

λος.Ο Ρίτσαρντ Κλογκ διασταυρώθηκε αρκετές φορές με τη χουντική προπαγάνδα ως κριτικός στην εβδομαδιαία λογοτεχνική επιθεώρηση TLS (Times Literary Supplement), ασκώντας δριμεία κριτική σε βιβλία που περιέγραφαν θετικά τους συνταγματάρχες, όπως το «The Greek Passion» (1969) του Κένεθ Γιανγκ που προκάλεσε σειρά μνύσεων, μεταξύ αυτών και από τον συγγραφέα και δημοσιογράφο Τάκη Λαμπρία.

Με βρετανικό χιούμορ και κοφτερή γλώσσα, ο κ. Κλογκ περιγράφει τι συνέβη τον Σεπτέμβριο του 1968. Καθώς έφευγε από το «Ilmeri» της Ελένης Βλάχου, το γραφείο της στο κέντρο του Λονδίνου απ' όπου εξέδιδε το αγγλόφωνο περιοδικό «Hellenic Review», πήρε στα χέρια του ένα έγγραφο από την τέως εκδότρια της «Κ» για να το μεταφράσει, όπως συνήθως έκανε. «Ήταν

μια αναφορά δυναμίτης. Εφτασε στα χέρια της διά μέσου του Κωνσταντίνου Καραμανλή από μια διαδρομή στα κεντρικά των συνταγματάρχων. Η αναφορά αποκάλυπτε ότι ο υπεύθυνος των δημοσίων σχέσεων της χούντας αποζημίωνε έναν Βρετανό βουλευτή των Εργατικών, τον Γκόρντον Μπάτζιερ, για να διαμορφώνει θετική εικόνα για τους συνταγματάρχες, κάτι που φυσικά εκείνος αργότερα αρνήθηκε», μας λέει ο κ. Κλογκ.

Δικαστική εντολή

Ο ίδιος ξαφνιάστηκε, όπως λέει, όταν κατάλαβε το περιεχόμενο της έκθεσης και αμέσως επικοινωνήσε με την Ελένη Βλάχου. «Της είπα, με άλλα λόγια, ότι η έκθεση είναι πολύ σημαντική για να βγει στο περιοδικό της και συμφώνησε να τη δώσω σε δημοσιογράφο των «Κυριακάτικων Τάιμς». Για την ακρίβεια της μετάφρασης από τα ελληνικά στα αγγλικά φώναξα για βοήθεια τον Αλέξη Δημαρά», γεγονός που, όπως σημειώνει γελώντας, οδήγησε τους δικτάτορες να ψάχνουν τη διαδρομή στο Λονδίνο αντί στην Αθήνα.

“

«Μέχρι και η “Πράβντα” είχε ένα κομμάτι για το επικείμενο σκάνδαλο με τίτλο “Ελληνικές μηχανορραφίες”».

Ωστόσο, ο Μόρις Φρέιζερ, που είχε αναλάβει τις δημόσιες σχέσεις της χούντας με το εξωτερικό, έμαθε τι επρόκειτο να γίνει και κατάφερε να πάρει δικαστική εντολή απαγόρευσης της δημοσίευσης της έκθεσης λίγες ώρες πριν το φύλλο πάει στο τυπογραφείο. Η απαγόρευση διόγκωσε το επίμαχο θέμα και άρθρα για την ελευθερία του Τύπου κυκλοφόρησαν στα ΜΜΕ της Αγγλίας, «μέχρι και η Πράβντα είχε ένα κομμάτι για το επικείμενο σκάνδαλο με τίτλο “Ελληνικές μηχανορραφίες”», γράφει ο Ρίτσαρντ Κλογκ στο βιβλίο του. Επειτα από δικαστικό αγώνα, και ενώ οι συνταγματάρχες τερμάτισαν τη συνεργασία τους με τον Φρέιζερ στο «μεγαλύτερο συμβόλαιο ξένης κυβέρνησης στη Βρετανία» (σύμφωνα με δημοσιεύματα της εποχής, οι υπηρεσίες του Φρέιζερ κόστισαν 100.000 λίρες, περίπου 1,7 εκατ. ευρώ σήμερα), οι «Τάιμς» δημοσίευσαν την αναφορά, αν και τιμωμάτα της είχαν διαρρεύσει τις προηγούμενες μέρες στον Τύπο.

Στο σκάνδαλο Μπάτζιερ προστέθηκε αργότερα η υπόθεση Πόλσον και μετά μερικά χρόνια η κυβέρνηση έλαβε μέτρα για να μη λειτουργούν οι βουλευτές ως «κομπιστές» προς ξένα συμφέροντα.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Στη δίνη της απαιτητικής γραφής του Μανώλη Καλομοίρη

Σε έργα Καλομοίρη και Δραγατάκη ήταν αφιερωμένη η συναυλία της Φιλαρμόνιας Ορχήστρας Αθηνών, που πραγματοποιήθηκε στις 21 Μαΐου στο Ίδρυμα «Μιχάλης Κακογιάννης» υπό τον αρχιμουσικό Λουκά Καρυτινό. Ακουστήκαν η πρώτη Συμφωνία του Δημήτρη Δραγατάκη καθώς επίσης τρία έργα του Καλομοίρη, η «Ραψωδία» για πιάνο αρ. 1 σε ενορχήστρωση Γκαμπριέλ Πιερνέ, το «Κοντσερτάκι» για βιολί και ορχήστρα με σολίστ τη Στέλλα Τσάνη και το συμφωνικό ποίημα «Στ' Οσίου Λουκά το μοναστήρι». Αν κάτι έγινε σαφές, ειδικά στη «Ραψωδία» και στο «Κοντσερτάκι», ήταν οι αυξημένες απαιτήσεις της ελάχιστα αυτονόητης γραφής του Καλομοίρη, τόσο για το σύνολο της ορχήστρας, όσο και για εκείνα τα όργανα που αναλαμβάνουν σολιστικό ρόλο. Απαιτείται σοβαρή

Ρεσιτάλ Παλνού με έργα Σκριάμπιν, Ραχμάνινοφ και Γκαρνάδος.

προετοιμασία προκειμένου τα έργα να αποδοθούν με τρόπο που θα δικαιώσει τη μουσική του συνθέτη. Στη συγκεκριμένη συναυλία τα προβλήματα ήταν αρκετά και πολλών ειδών, τόσο που διερωτάται κανείς για το νόημα της επιλογής. Στο συμφωνικό ποίημα «Στ' Οσίου Λουκά το μοναστήρι» η περισσότερο δραματική γραφή σε συνδυασμό με την απόδοση της ποίησης του Αγγελου Σικελιανού (από την ηθοποιό Αντιγόνη Φρυδά) επιτυγχάνουν ευκολότερα ένα αξιοπρεπές αποτέλεσμα. Η πρώτη Συμφωνία

Η Στέλλα Τσάνη ερμηνεύει το «Κοντσερτάκι» του Καλομοίρη υπό τη διεύθυνση του Λουκά Καρυτινού.

του Δραγατάκη, έργο αφιερωμένο στη νεολαία της Εθνικής Αντίστασης, τοποθετείται από κάθε άποψη –μορφής, αισθητικής, εκφραστικών μέσων κ.λπ.– συνειδητά και για ιδεολογικούς λόγους στον απόηχο

των Συμφωνιών του Σοστακόβιτς. Η σαφής αφήγηση μέσα από μια μουσική γλώσσα οικεία στους μουσικούς της ορχήστρας, έδωσε την ευκαιρία στον Καρυτινό για μια ερμηνεία η οποία υποστήριζε το συ-

ναισθηματικά φορτισμένο περιεχόμενο του έργου, αλλά και τη μουσική του έκφραση.

Λίγες μέρες νωρίτερα, στις 18 Μαΐου, στην αίθουσα «Δημήτρης Μπτρόπουλος» εμφανίστηκε ο πανίστας Απόστολος Παλνός για τους εκπαιδευτικούς σκοπούς του συλλόγου «Οι Φίλοι της μουσικής». Η δεξιοτεχνία, η ακρίβεια και η καθαρότητα του παιξίματος, ο έλεγχος της δυναμικής προφανώς αποτελούν προϋποθέσεις, χωρίς τις οποίες δεν έχει νόημα να αγγίξει κανείς έργα όπως η τρίτη Σονάτα του Αλεξάντρ Σκριάμπιν και η εκτενής πρώτη του Σεργκέι Ραχμάνινοφ. Ως προς αυτό, ο κάθε φορά και καλύτερος πιανίστας υπήρξε εντυπωσιακός και δίκαια συνάρπασε το ακροατήριο. Όμως, ο «πυρετός» της μουσικής του Σκριάμπιν και το πληθωρικό μεταρομαντικό συ-

ναισθημα του Ραχμάνινοφ απαιτούν μεγαλύτερη ελευθερία έκφρασης, στίξεις, ανάσες και εντάσεις οι οποίες θα αναδείξουν σαφέστερα και πληρέστερα όσα εκφράζουν με τη γραφή τους οι δύο Ρώσοι συνθέτες.

Πιο κοντά στην ιδιοσυγκρασία του Παλνού φάνηκαν τα δύο αποσπάσματα από τη σουίτα «Γκογιέσκας» του Ενρίκε Γκρανάδος, «Ο έρωτας και ο θάνατος», όπως επίσης οι «Ερωτοτροπίες». Ο λυρισμός και η μελωδικότητα της μουσικής, στον αντίποδα των εκρήξεων του Σκριάμπιν και της συναισθηματικής υπερβολής του Ραχμάνινοφ, απέσπασαν από τον πιανίστα γοητευτικές ερμηνείες, στις οποίες η δεξιοτεχνία εντάχθηκε ως εκφραστικό εργαλείο, ερμηνεύοντας και αποκωδικοποιώντας το μουσικό κείμενο.

PROUDLY PRESENTS

21st JUNE – FILOXENIA CONFERENCE CENTRE

The Conference is aiming to bring the new developments of the digital world and start a discussion on how to implement them in Cyprus. The Conference will also focus on the “fake news” issue and how the European Commission is dealing with the problem.

Message by
Margaritis Schinas
Chief Spokesperson of the
European Commission

Keynote Speaker
Jivka Petkova
Multimedia Chief editor
of European Commission

Discussion will follow with
Alexis Papachelas
Greece's Kathimerini
Executive Editor

FAKE NEWS vs QUALITY JOURNALISM

Addressing the issue of misleading news and the political issues they raise.
How is the EU planning to respond? What is the role of the traditional Media Houses?

Keynote Speaker
Yiorgos Lakkotrypīs
Minister of Energy, Commerce,
Industry and Tourism

DEMOCRATISING ENERGY

How disruptive innovation in electricity, transport and IT converge to transform
the way we produce and consume energy.

Discussion will Follow with **Spyros Loizou**, Director Advisory Services EY Cyprus

Keynote Speaker
Sebastian Waldbauer
Senior Product &
Price Manager Digital Services
& E-Mobility at BMW Group CSEU

Presentation by
Dr. Stelios Himonas
Permanent Secretary
of the Ministry of Energy,
Commerce, Industry
and Tourism –
Cyprus Digital Champion

ELECTRIFICATION AND AUTONOMOUS DRIVING WHAT, WHEN, HOW.

The stages of introduction and the connection to the electric vehicle. When is it coming,
what are the latest developments? Will Cyprus offer incentives to promote the
electrification of its fleet? And how?

Keynote Speaker
George Makkoulīs
Co-Founder Avocarrot

Keynote Speaker
Panos Papageorgiou
Co-Founder Avocarrot

DEEP DATA MANAGEMENT AND AD EXCHANGE ADS IN MULTIPLE SCREENS

How big data becomes small data. Where is advertising heading to and how will
the message be reproduced on multiple screens.

Keynote Speaker
Tania Giakoumaki
Digital Marketing Consultant

CREATE INTEREST, NOT INTERRUPTION

WHY CONTENT CAN STILL BE THE KING

How to create native content and video experience. What are major brands doing, how is the
message created, what are the distribution channels.

How brands are investing in Native Content

Discussion will follow with

Athanasios Ellis, Chief Editor Kathimerini English Edition

George Theodotou, General Manager Alfa – Mega

Vasilis Papadopoulos, Innovation and new development Senior manager MTN

Stavros Christodoulou, Chief Editor Phil –Good

and **Michalis Tsikalas**, Editor in Chief Kathimerini Cyprus

Conference Coordinator
Michalis Sophocleous
Ex Chief of Staff, Cyprus Presidency

MORE INFORMATION
AND ONLINE REGISTRATION
WWW.SPPMEDIA.COM

WITH THE SUPPORT OF

PROUDLY PRESENTS

ELECTRIFIED BY

Char, Piliakoutas Ltd

SPONSORS

Building a better
working world

European
University Cyprus

COMPUTERS
www.gcc.com.cy

KATHIMERINI
CYPRUS EDITION

CONFERENCES